

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

95'inci Birleşim
25 Haziran 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, milletvekillerinin geçmiş Kurban Bayramı'nı tebrik ettiğine ilişkin konuşması

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, sığınmacılara ve Türkiye'ye ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Atatürk'ün Tokat'a gelişinin yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın, Diyarbakır'ın Çınar ve Mardin'in Mazıdağı ilçelerindeki mahalleleri etkileyen yangına ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, PTT'nin, emeklilere maaşlarını PTT'den almaları koşuluyla 100 bin TL'ye kadar kredi verilebileceği duyurusuna ilişkin açıklaması
- 2.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Taşbilek, Akören, Karakuş ve Akdam köylerinde yaşanan doğal afete ilişkin açıklaması
- 3.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, 2023 yılında 200 bin vatandaşın vize başvurusunun reddedilmesine ilişkin açıklaması
- 4.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 5.- Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 6.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 7.- Kahramanmaraş Milletvekili Ömer Oruç Bilal Debgici'nin, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit olan Piyade Astsubay Çavuş Mehmet Ali Horoz'a ilişkin açıklaması
- 8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, binlerce LGMD hastasının umutlu bekleme süreçlerini sürdürdüklerine ilişkin açıklaması
- 9.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, binlerce Filistinli öldürülmüş, geri kalanı açlık ve sefalet içinde sürünürken bir bayramın daha geride bırakıldığına ilişkin açıklaması
- 10.- Antalya Milletvekili Sururi Çorabatır'ın, son yirmi günde özellikle İstanbul, Antalya, İzmir, Muğla ve Ankara bağlantılı uçuşlarda hava trafiğindeki yavaşlamanın sebebine ilişkin açıklaması
- 11.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Diyarbakır'da ve Mardin'de DEDAŞ'tan kaynaklı yangına ve Profesör Doktor Özgür Demirtaş'ın internet üzerinden yaptığı araştırmaya ilişkin açıklaması
- 12.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Amerika'da düzenlenen Roket Mühendisliği Yarışması'nda 1'inci olan İTÜ Vefa Havacılık Takımı'na ilişkin açıklaması
- 13.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, iktidarın bu bayramı buğday üreticisine zehir ettiğine ilişkin açıklaması
- 14.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, kadın cinayetlerine ilişkin açıklaması
- 15.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, Mehmet Şimşek'in Londra'da yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması
- 16.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, AKP iktidarının orman yangınlarını önleyemediğine ilişkin açıklaması
- 17.- Erzurum Milletvekili Abdurrahim Fırat'ın, Diyarbakır'ın Çınar ve Mardin'in Mazıdağı ilçelerinde çıkan yangına ilişkin açıklaması
- 18.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, iktidarın, asgari ücreti ve emekli aylıklarını açlık sınırının üstüne çıkaracak düzenlemeler yapması gerektiğine ve yurt dışına çıkış harcını 150 liradan 1.500 liraya çıkarmak istediğine ilişkin açıklaması
- 19.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, sporcuların Paris 2024 Olimpiyatları öncesinde kota müsabakalarına devam ettiklerine ve Avrupa Futbol Şampiyonası'nda Millî Takım'ın rakibi Portekiz'e başarılar dileyen geçmişte de Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında görev yapmış olan şahsa ilişkin açıklaması

- 20.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, emeklilerin beklentilerine ilişkin açıklaması
- 21.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, TOGG'un kuruluş yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 22.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Diyarbakır'ın Çınar ile Mardin'in Mazıdağı ilçeleri arasında çıkan yangına ilişkin açıklaması
- 23.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, D-400'ün Silifke bölümündeki sıkıntıya ve Çeşmeli-Taşucu Otoyolu'na ilişkin açıklaması
- 24.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 25'inci ve 26'ncı Dönem HDP Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun Türkiye A Milli Futbol Takımı'nın cumartesi günü oynadığı maçla ilgili "tweet"ine ilişkin açıklaması
- 25.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Gölü'nün yarısının kurduğuna ve Burdur'un içme suyu barajının olmadığına ilişkin açıklaması
- 26.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Hükümetin, engelli bireylerin ÖTV muafiyetli araç satın alma hakkını "suiistimal" bahanesiyle gasbetmeye çalıştığına ilişkin açıklaması
- 27.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli merkez ve çevresinde 14 Haziranda meydana gelen sağanak yağış ve dolunun sebep olduğu zarara ilişkin açıklaması
- 28.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, yurt dışına çıkış harç bedelinin artırılmasını reddettiklerine ilişkin açıklaması
- 29.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un köy ve yayla yollarının bozukluğuna ilişkin açıklaması
- 30.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, geçmiş Kurban Bayramı'na, hac vazifesini yerine getirmiş tüm hacılara, Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde başlayıp Mardin'in Mazıdağı ilçesine yayılan yangına ve bu gibi afetlerde vatandaşın devleti mutlaka ve mutlaka yanında görmek isteyeceğine, iktidarın "Dört yıl seçim yok." diyerek rahat pozisyona geçmeyi düşünmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 31.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, geçmiş Kurban Bayramı'na, Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi arasındaki bölgede çıkan yangına, tasarruf tedbir paketine ve Gelir İdaresi Başkanlığının yaptığı çalışmaya, iktidarın itiraf etmesi gereken konulara, ana muhalefet partisinin ekonomiden sorumlu Genel Başkan Yardımcısının Maliye Bakanına yaptığı ziyarete, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ve iktidar ile ana muhalefetin görüşmelerinden beklenen faydaya ilişkin açıklaması
- 32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Kurban Bayramı'na, Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi arasında çıkan yangına, MHP Manisa İl Başkanı Cemil Çöllü'nün şehadetinin 45'inci yılına, hayatını kaybeden eski Devlet Bakanı ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Sekreterlik görevini de üstlenen Mustafa Kemal Erkovan'a ilişkin açıklaması
- 33.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mardin'in Mazıdağı ve Diyarbakır'ın Çınar ilçelerinde elektrik direği kablolarının kıvılcım üretmesi sonucu çıkan yangına, yangında yaşananlara ve sorumlunun DEDAŞ değil bizzat AKP iktidarı olduğuna ilişkin açıklaması
- 34.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, geçen Kurban Bayramı'na, bayram süresince AJet'te yaşanan rötarlara, AJet ve Türk Hava Yolları Genel Müdürlerinin maaşlarına, Tüketici Güven Endeksi'ndeki düşüşe, temsil giderlerindeki 7 kat artışa, Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesinde çıkan yangına, intihar eden Türkiye Büyük Millet Meclisi Koruma Daire Başkanlığında görevli Polis Memuru Şükrü Alantor'a ve polis intiharlarına, Yalçın Karatepe'nin Mehmet Şimşek'i ziyaretine yönelik yerli yersiz eleştirilerin olduğuna, iktidarın tasarruf tedbirleriyle amaçladığı miktarın 20 katını sermayeye aktardığına ve 30 Haziranda Gebze'de düzenleyecekleri mitinge ilişkin açıklaması
- 35.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, dün Manisa'nın Soma ilçesinde meydana gelen depreme, Diyarbakır ve Mardin'de meydana gelen yangınlara, geçmiş Kurban Bayramı'na, 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü'ne, 25 Haziran TOGG'un kuruluş yıl dönümüne ve 17 Haziran Dünya Çölleşme ve Kuraklık Mücadele Günü'ne ilişkin açıklaması
- 36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 37.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, çiftçinin dostu olması gereken Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması
- 38.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'teki su kesintilerine ilişkin açıklaması
- 39.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, İskenderun sahilinin sefaletinin bir türlü bitmediğine ilişkin açıklaması
- 40.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, gıdada enflasyonu düşürmek için çiftçiye desteklemek gerekirken sırtına yine kamburlar yüklendiğine ilişkin açıklaması
- 41.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 42.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 43.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Amik Ovası çiftçisinin derdinin bitmediğine ilişkin açıklaması
- 44.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Diyarbakır, Mardin ve Uşak'taki yangınlara ilişkin açıklaması
- 45.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kazım Koyuncu'nun vefatının 19'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 46.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin'de üretim yapan çiftçilerin ürünlerinin Akdeniz sineği ve meyve kurdu istilası altında olduğuna ilişkin açıklaması
- 47.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Silivri'de cezaevinde tutuklu olan Hüda Kaya'nın tahliye edildiğine ilişkin açıklaması
- 48.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Mersin Aydıncık'ta kurulacak olan balık çiftliklerine karşı Mersin Çevre Platformu'nun çağrısına ilişkin açıklaması
- 49.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Demre ilçesi Üçağız Mahallesi'ndeki Üçağız yüzer iskelesinin ihalesine ilişkin açıklaması
- 50.- Ankara Milletvekili Ömer İleri'nin, Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın 126 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde Saadet Partisi Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 51.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Ankara Milletvekili Ömer İleri'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 52.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, vatandaşlar için kiralık konut bulmanın krize dönüştüğüne ilişkin açıklaması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

- 1.- Başkanlıkça, Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 13/6/2024 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/57)
- 2.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, (2/2069) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/58)

B) Tezkereler

- 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Mahmut Özer'in, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Başkanı Zorlu Töre'nin vaki davetine icabetle KKTC'ye resmî bir ziyarette bulunmasına ilişkin tezkeresi (3/885)
- 2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin, NATO Parlamenter Zirvesi'ne katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/886)

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

- 1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, tarım ve orman alanlarında meydana gelen yangınların nedenlerinin araştırılması, bu yangınlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi ve yangın sonrası rehabilitasyon çalışmalarının etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla 25/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, orman yangınlarındaki mücadelede yeşil vatanın savunulmasında neden yetersiz kaldığının sebeplerinin araştırılması, ormanlarda yaşayan canlıların ve biyolojik çeşitliliğin zarar görmemesi adına çözüm önerileri bulunması amacıyla 24/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Çınar-Mazıdağı yangın felaketi sonucunda meydana gelen can ve mal kayıplarının sebep-sonuç ilişkisinin araştırılması amacıyla 25/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizde yaşanan orman yangınlarının nedenleri ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 24/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 5.- AK PARTİ Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin TBMM İçtüzüğü'nün 5'inci maddesine göre 1 Temmuz 2024'te tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesine; gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesi ve 126 ve 141 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

- 1.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması
- 2.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması
- 3.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması
- 4.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması
- 5.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

- 1.- 10/983, 984, 985, 986, 987, 988 esas numaralı Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

- 1.- Ankara Milletvekilleri Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 126)

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

- 1.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, uzman çavuşların özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/12047)

- 2.- Aksaray Milletvekili Turan Yaldir'ın, uzman çavuşların kamu kurum ve kuruluşlarına memur olarak atanmalarına ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/12162)
- 3.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, uzman çavuşların kamu kurum ve kuruluşlarına memur olarak atanmalarına ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/12163)
- 4.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, 2002-2019 yılları arasında istisnai kadroyla Bakanlıkta göreve başlayan personel sayısına ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/12330)
- 5.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Tepeköy Göleti Projesi'nin akıbetine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/12363)
- 6.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce yapılan pilot lisansı sınavına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/12375)
- 7.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Antalya-Alanya Otoyolu'nun yapımına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/12376)
- 8.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, şehrin içinde kalan Diyarbakır Havalimanı'nın taşınması talebine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/12379)
- 9.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, 2002-2019 yılları arasında istisnai kadroyla Bakanlıkta göreve başlayan personel sayısına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/12380)
- 10.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, Balıkesir Merkez Havaalanı'na, Kocaeli Cengiz Topel Havaalanı'na, Uşak Havaalanı'na, Çanakkale Gökçeada Havaalanı'na, İlişkin soruları ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/12501), (7/12502), (7/12503), (7/12504)
- 11.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, TÜRASAŞ Eskişehir Bölge Müdürlüğünde yaşandığı iddia edilen usulsüzlüklere ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/12505)
- 12.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, DHMİ'nin yap-işlet-devret projelerindeki yolcu garantilerine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/12509)
- 13.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Denizli'nin Çameli ve Acıpayam ilçelerinde meydana gelen don olayına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12663)
- 14.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Elmalı ilçesinde yaşanan kuraklık ve sulama sorununa ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/12768)
- 15.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, A Millî Kadın Voleybol Takımının THY'nin tarifeli uçağı ile seyahat etmesine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12769)
- 16.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Van Büyükşehir Belediyesi ile ilçe belediyelerine atanan kayyumların uygulamalarıyla ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12770)
- 17.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, İstanbul'un Arnavutköy ilçesine bağlı İmrâhor Mahallesi'ndeki kaçak yapıların yıkımına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12776)
- 18.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'daki bir vakıf üniversitesiyle ilgili iddialara, Ankara'daki bir vakıf üniversitesiyle ilgili iddialara, Ankara'daki bir vakıf üniversitesiyle ilgili iddialara, İlişkin soruları ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12777), (7/12778), (7/12780)
- 19.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, THY Yönetim Kurulu üyelerine yapılan ödemelere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12781)
- 20.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 2002'den bu yana kamu özel iş birliği modeliyle gerçekleştirilen yatırımlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12782)
- 21.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, bir sınavda ÖSYM tarafından yapılan soru iptaline ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12930)
- 22.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin depremzede çocuklara yapılan yardımı siyasi propaganda amacıyla kullandığı iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12934)
- 23.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için yapılan çalışmalarda kamu kurumlarının koordinasyonuna ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/12936)

25 Haziran 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 95'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, milletvekillerinin geçmiş Kurban Bayramı'nı tebrik ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, her birinizin geçmiş Kurban Bayramı'nı ayrı ayrı tebrik ediyorum; milletimize birlik, beraberlik, güç getirmesini Cenab-ı Allah'tan diliyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, sığınmacılar ve Türkiye hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Levent Uysal'a aittir. Buyurun Sayın Uysal. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, sığınmacılara ve Türkiye'ye ilişkin gündem dışı konuşması

LEVENT UYSAL (Mersin) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; sığınmacı meselesi, vekili olduğum Mersin'i de yakından ilgilendiren ve çözüm bekleyen çok önemli bir konudur. Göç İdaresine göre ülkemizde 4 milyon 600 bin civarında sığınmacı var, bazı Avrupa ülkelerinin nüfusundan fazla.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; aziz Türk milleti zorda kalanlara ve darda olanlara hiçbir zaman duyarsız kalmamıştır. “Önce insan” diyerek her fırsatta mazlumlara sahip çıkmış, ülkemize sığınan insanları ötekileştirmeden kucak açmış ve birlikte yaşamıştır. Mersin'de neredeyse 300 bin sığınmacı var yani 7 kişiden 1'i sığınmacı. Mersin halkı sosyolojik ve ekonomik açıdan huzursuz. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin dediği gibi, sığınmacıların gönüllü, güvenli ve onurlu geri dönüşleri en kısa sürede sağlanmalı, düzensiz göç engellenmeli, Geri Kabul Anlaşması son bulmalıdır. Bilge liderimizin bu sözleri vatanımızın huzuru ve refahı için büyük önem taşımaktadır. Sığınmacılar ve göç konusunda partimizin görüşü milletimizle aynıdır.

Sayın milletvekilleri, göçün getirdiği sorunları ülkeler tek başına çözemezler. Bu uluslararası bir sorundur ama Türkiye bu konuda her zamanki gibi yalnız. Bu nedenle sığınmacı sorununu ortak vicdanla ve konunun uzmanlarıyla biz çözmeliyiz. Milliyetçi Hareket Partisi altı yıl önce bir komisyon kurdu ve çok yönlü bir rapor hazırladı yani biz hazırız.

Dilini, geleneklerini, akrabalarını geride bırakarak ülkemizde zor şartlarda yaşayan insanlar elbet ki ülkelerine dönmek ve vatanlarına kavuşmak isterler yeter ki onları teşvik edelim, yeter ki altyapıları oluşturalım.

Sayın milletvekilleri, uluslararası çözüm ortaklarıyla birlikte, en sağlıklı ve hızlı biçimde sığınmacıların ülkelerine dönmelerini organize etmeliyiz çünkü aziz milletimiz misafirperverliğini en iyi şekilde yerine getirmiştir.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, PTT'nin, emeklilere maaşlarını PTT'den almaları koşuluyla 100 bin TL'ye kadar kredi verilebileceği duyurusuna ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Geçtiğimiz günlerde PTT, emeklilerimize maaşlarını PTT'den almaları koşuluyla 100 bin TL'ye kadar kredi verilebileceğini duyurdu. Faiz oranının yüzde 3,19, vadenin ise yirmi dört ay olacağı duyuruldu. Hiçbir koşulda emeklilerimiz bu krediyi ödeyemez. 100 bin TL'nin aylık ödemesi bu hesaba 6.657 TL. Soruyorum: 10 bin TL'yle geçinemediği için krediye ihtiyaç duyan emeklilerimiz bu taksitlerini nasıl ödeyecek?

Emekliliklerini rahat yaşaması gereken emeklilerimize yine “Nefes almak için ancak kredi çekebilirsiniz.” deniliyor. 2024'e “emekliler yılı” diyenlere sesleniyorum: Denize düşen yılana sarılırmış; 10 bin TL'yi reva gördüğünüz emeklilerimizi şimdi de faizli kredilerinize mahkûm ediyorsunuz.

2024 emeklilerimizden bir tek şeyi duyacaksınız: “Size de yazıklar olsun!” (CHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Atatürk'ün Tokat'a gelişinin yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Atatürk'ün Tokat'a gelişinin yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'a ait.

Buyurun Sayın Durmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri ve aziz milletimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararlılığı kurtaracaktır.” şiarıyla Millî Mücadele'nin ateşini yakan Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Tokat'a gelişinin 105'inci yıl dönümündeyiz.

34 yaşında Çanakkale'yi geçilmez kılan, 37 yaşında Kurtuluş Savaşı'nı başlatan, beş yıl dört ay on gün düşman esaretinde kalan İstanbul'u kurtaran, 41 yaşında genç Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı olan, Birleşmiş Milletlerce ve 152 ülkenin teklifiyle 20'nci asrın devlet adamı seçilen, 30 ülkede heykeli olan, 120 ülkede ismi bulvar ve caddelere verilen, liderliğiyle, örnek devlet adamlığıyla, bağımsızlık sevdasıyla bir ulusun kurtarıcısı olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Tokat'ımıza gelişinin 105'inci yılı kutlu olsun.

Mustafa Kemal Paşa'nın yaktığı bağımsızlık meşalesi 19 Mayıs 1919'da Samsun'a, Havza'ya, Amasya'ya ve Tokat'a kadar gelmişti. 26 Haziran 1919 akşamı saat 18.00'de, milleti adına emperyalistlere meydan okuyan Heyeti Temsiliye Reisi Mustafa Kemal'i Tokat'a girişinde bir manga asker karşıladı ve yanında, Bandırma Vapuru'nda birlikte yoldaşlık ettiği Tokatlı Yüzbaşı Mustafa Süsoy vardı; Belediye önünde, vatanın işgalini kabul etmeyen, yüreği kurtuluş ateşiyle dolu, dimdik duruşlarıyla “Hey 15'li”lerin, evlatlarının başına kına yakarak “Vatana kurban olsun.” diye Çanakkale'ye gönderen, kınalı Alilerin diyarı Tokat halkı vardı. Türk milletinin vatan sevgisini ve bağımsızlık ruhunu Tokat'ta ortaya koyan büyük Atatürk, Tokat halkına hitaben “Hiçbir müdafaa vasıtasına malik olmasak bile dişimiz, tırnağımızla, zayıf ve dermansız kolumuzla mücadele ederek şeref ve haysiyetimizi, namusumuzu müdafaa etmeyi zaruri görüyorum. Tarih, bize, vatan uğrunda canını ve malını esirgemeyen milletlerin asla ölmediklerini, hâlâ yaşadıklarını göstermektedir. Ben hayatımı hiçbir zaman milletimizden üstün görmedim ve görmeyeceğim. Her an memleket için şerefimle ölmeye hazırım.” demiştir. Yine “Millî mücadele kaçınılmazdır. Türk milletinde gizli bulunan birçok yeteneklerin, cevherlerin işi başarmaya yeterli olduğunu anladım.” demiştir, Tokatlılara olan güvenini dile getirmiştir. Tokatlı Plevne Kahramanı için “Ben Gazi Osman Paşa'yı kendime rehber olarak seçtim. Ömrüm boyunca onun yolunu takip edeceğim. Türk ruhu Plevne'de yeniden kendini bulmuştur. Felaket günlerinde Plevne Savaşı'nı ve Osman Paşa'yı düşüneceğiz. Sizin de kahramanlık sembolünüz Gazi Osman Paşa olsun.” demiştir.

“Bir vatanın sahibi olmanın yolu o topraklarda yaşanmış tarihî olayları bilmek, doğmuş uygarlıkları tanımak ve sahip olmaktan geçer.” diyen Mustafa Kemal Atatürk'e Tokat halkı sahip çıkmış, kurtuluş mücadelesinde ona destek olmaya karar almış ve “Ne mutlu milletimize, kendi bağrından bir Mustafa Kemal çıkardı.” diyerek Tokat halkı Millî Mücadele yolunda kenetlenmiştir. Gazi Paşa o gün Tokat'ın evladı Mustafa Vasfi Süsoy'a Kuvayimillîye ordusunun Anadolu'da ilk kuruluş talimatını vermiştir. Daha sonra Atatürk, Erzurum ve Sivas Kongrelerinden sonra 17 ve 27 Ekim 1919 tarihlerinde 2 kez, 1924'te, 1928'de ve 1930 yılında

olmak üzere 3 kez daha Tokat'a gelmiştir.

Tokat Atatürk'ün emanetlerine, laik, çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'ne en güçlü şekilde sahip çıkmaya dün olduğu gibi bugün de devam edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, Ata'mızın Tokat'a gelişinin 105'inci yıl dönümünü kutluyor, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, hemşehrimiz Mustafa Vasfi Süsoy'u, tüm aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, kahraman gazilerimize sağlıklar diliyorum.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Alp, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Taşbilek, Akören, Karakuş ve Akdam köylerinde yaşanan doğal afete ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, bayram tatili sırasında maalesef Kars'ın bazı köylerinde doğal afete maruz kaldık. Kağızman ilçemizin Taşbilek, Akören, ve Karakuş köylerinde ağır dolu hasarı oluştu. Aslına bakarsanız bu köylerimizde ilçe tarım yetkilileri hızlı davrandılar, hasar tespitleri yaptılar fakat köylerimizde maalesef tarım sigortası olmadığı için hasar kapsamına alınmıyorlar. Bu köylerimiz ilgi beklemektedir, delaletinizle Tarım Bakanına sesleniyorum. Bir de Akdam köyümüzde sel felaketi oldu. Köylerimizin hasarlarının karşılanması için Tarım Bakanının harekete geçmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu...

3.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, 2023 yılında 200 bin vatandaşın vize başvurusunun reddedilmesine ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; ne diyorduk? İtibarı saraylarda aramayın; itibar, Türk lirasının alım gücüdür, yabancı paraların karşısındaki kıymetidir diyorduk. Başka ne diyorduk? İtibar, pasaportumuzun gümrük kapılarında gördüğü muameledir, vatandaşımızın sınır polislerince sorguya, suale çekilmemesi, geri çevrilmemesi diyorduk. Boşuna mı diyorduk? Tabii ki hayır. Şu onur kırıcı rakamlara bakar mısınız: 2023'te tam 200 bin vatandaşımızın vize başvurusu reddedildi. Gözünüz aydın, pasaportumuzun değeri sayenizde yerle bir oldu; memleketi getirdiğiniz nokta işte bu! Siz daha ne anlatıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

3.- Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın, Diyarbakır'ın Çınar ve Mardin'in Mazıdağı ilçelerindeki mahalleleri etkileyen yangına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Diyarbakır'ın Çınar ve Mardin'in Mazıdağı ilçelerindeki mahalleleri etkileyen yangın hakkında söz isteyen Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'a aittir.

Buyurun Sayın Kılıç.

FARUK KILIÇ (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; sizleri en kalbî duygularıyla, hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Geçen hafta Mardin'in Mazıdağı ilçemiz ile Diyarbakır'ın Çınar ilçesi arasında çıkan yangın felaketiyle ilgili olarak Mardin ilimiz üzerine gündem dışı konuşmak için söz almış bulunmaktayım. Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmamak adına, yaşanan yangın felaketiyle ilgili süreç hakkında siz değerli milletvekillerini ve aziz halkımızı bilgilendirmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Valimiz, İl Başkanımız ve ilgili kurum yetkilileriyle beraber yangının ilk çıktığı andan itibaren yangın yerine hareket ederek, Mazıdağı ilçemizde Kaymakamlık bünyesinde kriz merkezi oluşturarak sürecin yakından takibini sağladık. Yangının Mazıdağı ilçemize bağlı Yücebağ, Şenyuva ve Yetkinler Mahallelerine doğru ilerlediği tespit edilmiş ve yangın bölgesinde ilk andan itibaren itfaiye, sağlık, Jandarma AFAD ve Orman İşletme Müdürlüğümüze bağlı araç ve ekipler sevk edilmiştir.

İlimizde meydana gelen yangın felaketi rüzgârın da etkisiyle geniş alanlara yayılarak birçok yerleşim alanını tehdit etmiş, can kayıplarına ve onlarca kardeşimizin yaralanmasına neden olmuştur. Köksalan ve Yücebağ Mahalleleri arasında yangına müdahale etmeye çalışan Mazıdağılı 25 vatandaşımız yaralanmış, yaralı vatandaşlarımızın Mardin İl Sağlık Müdürlüğü ekiplerince Mardin ve çevre illerdeki hastanelere sevki sağlanmıştır. Maalesef 10 vatandaşımız tedavi gördükleri hastanelerde vefat etmiş, 1 vatandaşımızın tedavisi devam etmekte olup 10 vatandaşımız taburcu edilmiştir.

Mazıdağı ilçemizin Yetkinler ve Yücebağ Mahallelerinde yapılan ilk tespitlere göre, ekili olan ve hasadı yapılmamış 4 bin dekar buğday alanı, 3 bin dekar anız alanı, yaklaşık 25 bin adet sulama borusu ve ekipmanları, 8 adet sulama panosu ve ekipmanı, 3.500 dekarlık meşe ormanı ve ekilmeyen kırsal alan yangından zarar görmüştür. Yapılan incelemelerde Mazıdağı ilçemizde herhangi bir hayvan kaybı ve zarar gören herhangi bir ev, ahır ve benzer yapı bulunmadığı tespit edilmiştir. Diğer yandan, ilgili kurumlarca, vatandaşlarımızın mağdur olmaması için kesin hasar tespit çalışmaları devam etmektedir. İlçemizde yangında Mardin AFAD İl Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Jandarma Komutanlığı, İl Emniyet Müdürlüğü, Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğü; Mardin, Batman, Diyarbakır Orman İşletme Müdürlükleri; yine Mardin, Batman, Diyarbakır AFAD ve itfaiye ekipleri olmak üzere toplam 86 araç ve 451 personel görevlendirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bu süreçte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Vedat Işıkgan ve İçişleri Bakan Yardımcımız Sayın Münir Karaloğlu bölgemizi ziyaret ederek hayatını kaybeden vatandaşlarımızın ailelerine taziye ziyaretinde bulundular. Bugün, şu an da Aile ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcımız bölgede vatandaşlarımızla bir aradalar. Bu çalışmaların "Devlet nerede?" diyenler için yeterli bir cevap olduğunu düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, Mardin Milletvekili olarak görev yaptığım ilk günden beri, bütün Meclis konuşmalarımda her zaman hoşgörü, birliği ve beraberliği savundum; siyasetin belli ilkelerle, prensiplerle, belli değerlerle yapılan, yapılması gereken bir görev olduğunu ifade ettim. Ahlaki değeri olmayan siyasetin ne ülkeye ne de millete bir faydası olmadığını bilincinde olmalıyız. Ama maalesef, ülkemizin karşılaştığı her felakette, her olumsuz hadisede, her sıkıntıda olduğu gibi, bölgemizde yaşanan yangın felaketinde de istismarcı bir kesim hemen harekete geçmiştir. Yangınla ilgili, sosyal medya başta olmak üzere, çeşitli dedikodu mecraları aracılığıyla akıl almaz yalanlar, iftiralar, çarpıtmalar hemen ortalığa saçılmıştır. En çok üzüntü duyduğumuz konu ise, medeniyetlerin beşiği, dünyanın hoşgörü başkenti olarak gösterilen Mardin'imizde taziyeye gelen insanlara karşı vatandaşları provoke eden kişilerin örgütlü bir şekilde dışarıdan getirilerek halkın huzurunu kaçırmaya çalışmaları oldu. İnancımızın ve

kültürümüzün gereği taziye yerinde edebiyatla, usulüyle, sessiz bir şekilde oturulur ve vefat edenler için dua edilerek taziye sahiplerinin acısına ortak olunur. Mardin'imizin kültüründe taziye gelene tepki göstermek gibi ahlak dışı eylemler yer bulmamıştır ve yer bulmayacaktır. Başta taziye sahipleri olmak üzere, taziye gelen sağduyulu halkımız da bu provokasyonculara gereken cevabı vermiş olup taziye sahipleri de üzüntülerini ve mahcubiyetlerini Sayın Valimize iletmışlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FARUK KILIÇ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

FARUK KILIÇ (Devamla) - Bu nahoş olay karşısında sessiz kalmayarak gerek sosyal medya gerekse basın aracılığıyla tepkilerini dile getiren Mardin STK temsilcileri ve oda başkanlarına Mardin halkı adına teşekkür ediyorum. Zira, bu tür afetler siyaset konusu yapılabilecek bir hadise değildir. Bu tür felaketlerde dayanışma ve el birliğiyle felaketlerin üstesinden gelmek günü olmalıdır. Birlik ve beraberlikte kuvvet, ayrılığa sıkıntı ve felaket vardır. Tek temennimiz, yaralı vatandaşlarımızın bir an önce sağlıklarına kavuşarak eski yaşamlarına dönmesidir.

Allah'tan böyle afetlerin bir daha yaşanmamasını temenni ediyor, bir kez daha Diyarbakır ve Mardin'imizde vefat eden kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, sayın hatip iyi söylüyor, hoş söylüyor ama ne yazık ki doğru söylemiyor. Şimdi, biz yangının olduğu ilk andan itibaren oradaydık. Sayın hatip bir sürü kurum saydı, örneğin belediyelerimizi saymadı. Yaşadığı kenti yöneten DEM PARTİ'li bir belediye, orada Büyükşehir Belediye Eş Başkanımız ve birçok ilçe belediyemiz ilk andan itibaren yangının olduğu yere müdahale ettiler. Sayın hatip bir kriz koordinasyonu kurulduğundan bahsediyor, benim bildiğim kurulan kriz koordinasyonlarına o kenti yöneten büyükşehir belediyeleri ve ilçe belediyeleri dâhil edilir. Hangi gerekçeyle dâhil etmediniz, hangi hukuka dayanarak dâhil etmediniz, hangi hukuka dayanarak oradaki büyükşehir belediyesini ve ilçe belediye başkanlarımızı da süreç içinde bilgilendirmediniz? Sayın Vali taziye gitmişti, halk içerisinde provokatörler varmış da halk üzüntüsünü... Senin Valin o taziye gitti, doğru ama provokasyon yaptı, bizim günlerce ona ulaşmaya çalışan milletvekilimizi taziye yerine sokmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Ve halk döndü dedi ki: "Sen kimsin? İlk andan beri benim yanımda milletvekilleri var, buranın belediye eş başkanları var, benim yanımda DEM PARTİ var ve sen benim taziye, aynı zamanda onların taziyesine polis zoruyla vekili sokmuyorsun." Halk tepki gösterdi, görüntüleri var, Vali arkasına bakmadan çıkıp gitti.

Bu nedenle şunu söyleyelim: Gerçeği ilk andan itibaren karartan sizsiniz, anız olmadığı hâlde "Anızdan çıktı." diye kendi kentinin halkını mağdur eden bir yere hâlâ söz söylüyorsunuz Sayın Vekil. Seni o halk seçti, niye hakikati söylemuyorsun? Niye "Yetersiz kaldık." demiyorsun? Niye "Gidip söndürmedik." demiyorsun? Niye "Helikopter göndermedik." demiyorsun? "Belediyeyi ortak etmedik, halkın yarasına su serpmedik, yangını söndürmedik." demek yerine gelmişsin orada yaptığın dezenformasyonu bir de burada halkın kürsüsünde yapıyorsun; pes doğrusu, pes! İnsan birazcık utanır, insan birazcık hayâ eder ya! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FARUK KILIÇ (Mardin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden söz veriyorum.

5.- Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FARUK KILIÇ (Mardin) – Sayın başkanım, kıymetli vekiller; evet, doğrudur biz gecenin ilk saatinden itibaren oradaydık ve koordinasyon merkezi kaymakamlıkta kuruldu. O dönemde bize ulaşmak isteyen her kim var ise biz onlarla görüştük. Sizin vekiliniz Sayın Valiye ulaşmak istediğini ifade etti. Ben de sizlere sormak istiyorum: Vekilinizin Valiye ulaşma noktasında arama kayıtları var mı yok mu; onu bir aydınlatalım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Var, var.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Bütün valileriniz öyle, bir tek o değil, sizin il başkanlarınız valiler.

FARUK KILIÇ (Mardin) – İkincisi: Biz yine hastaneyi ziyaret ederken Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Ahmet Türk'le beraber oturduk, istişaremizi yaptık, diyalog içerisinde olduk. Kamuran Tanhan Vekilimiz, Beritan Güneş Vekilimizle hem telefonda hem de diğer diyalog noktalarında bu afetin büyük bir afet olduğunu, bilgi alışverişi içerisinde olmamız gerektiğini ve bilgilerin paylaşımı noktasında buna hazır olduğumuzu defalarca ilettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

FARUK KILIÇ (Mardin) – Taziye ziyaretlerimizde zaten gördük, bütün vatandaşlarımız gördü; biz ziyaretimizi yaparken vatandaş bizi karşıladı ve hoş bir şekilde karşıladı ama orada vekilinizin hakikaten de taziye edebine uymayan bir şekilde Sayın Valiye satışması doğru bir şey değildi. Orada maalesef vatandaşlar değil, dışarıdan gelenler... Tekrar söylüyorum, görüntülerde yer almıştır; yaşlı vatandaşlarımız, taziye sahipleri gelip üzüntülerini ifade etmişlerdir. Sağduyulu bir şekilde davranarak Sayın Vali orayı terk etmiştir; taziyesini diledikten sonra, ilettikten sonra terk etmiştir. Siz orada maalesef yine insani bir durum ötesinde siyasi bir dil kullandınız, siyasete alet ettiniz. Ben bu konuda doğruları ifade ettim, aslında sizlere yazıklar olsun!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

6.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Öncelikle o "Yazıklar olsun!" ifadesini iade ediyorum, birincisi bu.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Önce siz söylediniz ya! İlk sen söyledin.

FARUK KILIÇ (Mardin) – Nezaketimi bozmamaya gayret gösteriyorum ama sizdeki o çirkeflik maalesef...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İkincisi, burada Meclis kayıtları açık, açıp bakarlarsa milletvekilimizin bütün gece hem Diyarbakır Valisine hem Mardin Valisine ulaşmaya çalıştığını görecekler. Bizzat vekilimiz beni de aradı "Valilere ulaşmaya çalışıyorum." dedi. Diyarbakır Valisi kendisine döndü, Mardin Valisi dönmedi. Ben İçişleri Bakan Yardımcısı Sayın Bülent Turan'ı aradım, Bülent Bey'le görüştük, yazıştık; "İleteceğim." dedi helikopter şeyini ve sonra ertesi gün de görüştüm, "Valilerle görüşmeleri gerekir." dediğinde "Valiler telefona çıkmıyor." diye bizzat Bakanlığa da bunu ilettim, bu bir. Onun için zan altında bırakmayın.

İkincisi, şimdi şuna gelelim: Taziye adabı mı? Vallahi kusura bakmayın, ne edebi ne adabı sizden öğrenecek değiliz. Yanmasını seyredip halkın hem evi yanarken, hayvanı yanarken, canı yanarken, insanı yanarken helikopter göndermeyeceksiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...orada ey "...(*)"diyenin yarasına su serpmeyeceksiniz...

FARUK KILIÇ (Mardin) – Oradaydık, sabaha kadar oradaydık; sabah saat 04.15'te biz orayı terk ettik.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...ama daha kötüsü, bütün bilimsel veriler yangının DEDAŞ'tan çıktığını ortaya koyduğu hâlde en yukarıdan en aşağıya kadar manipülasyon yapıp diyeceksiniz ki: "Hayır efendim, anız yakıldı." Siz oranın, yörenin insanısınız; ekin yerdeyken anız yakılmayacağını bilmeniz gerekir. Bu dezenformasyonu yapacaksınız, sonra da gideceksiniz, taziye yerinde oturup bizim vekilimizi taziyeye aldırmayacaksınız; böyle bir dünya yok!

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) – Buradan size malzeme çıkmaz, boşuna uğraşmayın. Buradan size malzeme çıkmaz, çıkmaz malzeme, uğraşmayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Öncelikle edebi, adabı, taziye ve insana saygıyı bence kendiniz öğrenin, ondan sonra gelip burada söz kurun.

FARUK KILIÇ (Mardin) – Kamuoyunun takdirine sunduk, kamuoyu bununla ilgili cevap verdi.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Debgiçi, buyurun.

7.- Kahramanmaraş Milletvekili Ömer Oruç Bilal Debgiçi'nin, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit olan Piyade Astsubay Çavuş Mehmet Ali Horoz'a ilişkin açıklaması

ÖMER ORUÇ BİLAL DEBGİCİ (Kahramanmaraş) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde kahraman hemşehrimiz Piyade Astsubay Çavuş Mehmet Ali Horoz kardeşimiz şehit oldu. Şehidimizi dualarla, tekbirlerle ebedî âleme yolcu eyledik. Bir hilal uğruna toprağa düşen kahramanlarımızın manevi hatıraları dünya durdukça gönlümüzde yaşayacaktır. Kahramanmaraş yiğitler şehridir, şehitler diyarındır. Vatan için şehadet şerbeti içen şehitlerimizin her birisi bizim kutup yıldızımızdır, inanç ve ilham kaynağımızdır.

Bu vesileyle, eli kanlı terör örgütünü, destekçilerini ve uzantılarını lanetliyor, terörün kökü kazınıncaya kadar terör örgütü ve destekçileriyle amansız mücadelemizin kararlılıkla devam edeceğini bir kez daha vurguluyorum.

Kahraman şehidimiz Piyade Astsubay Çavuş Mehmet Ali Horoz nezdinde canından aziz bildiği mukaddes değerleri için toprağa düşmüş tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya, buyurun.

8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, binlerce LGMD hastasının umutlu bekleyişlerini sürdürdüklerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Nadir hastalıklar olarak bilinen SMA, MS gibi nöromusküler hastalıklar grubunda olan binlerce LGMD hastası umutlu bekleyişlerini sürdürmektedir. Bu kas hastalığının maalesef şu anda kesin bir tedavisi yoktur ancak yurt dışından 3'üncü faza gelmiş gen tedavilerinin yapıldığı, hastalığı yavaşlatacak ilaçların kullanımda olduğu bilinmektedir. Bir taraftan, hastalarımızın bu ilaçlara ulaşımı için SGK tarafından gerekli çalışmalar yapılmalı; diğer taraftan, devlet olarak üniversitelere AR-GE desteği verilerek LGMD kas hastalıklarını tedavi edecek araştırmaların ülkemizde başlatılması, ilaçların da burada üretilmesi hedeflenmelidir. Sosyal devlet demek, engelli vatandaşlarının ihtiyaçlarına, nadir hastalıklarla mücadele eden hastaların tedavi taleplerine kayıtsız kalmayan ve onların her alanda sosyal hayata katılımları hususunda gerekli desteği veren devlet demektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Toy...

9.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, binlerce Filistinli öldürülmüş, geri kalanı açlık ve sefalet içinde sürünürken bir bayramın daha geride bırakıldığına ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) – Hiçe sayılırken insanlık, kan gölüne dönmüşken Gazze, bebekler canice katledilirken binlerce Filistinli öldürülmüş, geri kalanı açlık ve sefalet içinde sürünürken bir bayramı daha geride bıraktık. Ölmüş evlatlarını kucağında taşıyan babalar da evlatlarının parçalarını toplayan anneler de Hazreti İbrahim'in imanını ve Allah'a kurbiyyetini müşahade ettik. Annesini, babasını kaybetmiş çocuklarda İsmail'in teslimiyetini gördük. Zulmün ve soykırımın yanında insanı asıl kahreden bu canilerdeki aymazlık, küstahlık ve şımarıklık. Bu barbarlar dünyanın gözü önünde ve âdeta eğlenerek, bir parça yardıma ulaşmak için toplanmış insanları öldürdüler. Göçe zorlayıp yönlendirdikleri güvenli bölgelerde çadırlara saldırdılar ve insanları diri diri yaktılar. Umuyor ve dua ediyorum ki mahkemeyikübradan önce dünyada ettiklerinin cezasını çeksinler ve bu bayram Müslümanların zulüm altında geçirdiği son bayram olsun.

BAŞKAN – İnşallah.

Sayın Çorabatır...

10.- Antalya Milletvekili Sururi Çorabatır'ın, son yirmi günde özellikle İstanbul, Antalya, İzmir, Muğla ve Ankara bağlantılı uçuşlarda hava trafiğindeki yavaşlamanın sebebine ilişkin açıklaması

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Havada neler oluyor? 5 Haziranda Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve Turizm Komisyonumuza gelen, Türk Sivil Havacılık Kanunu'nu da kapsayan torba kanunda Devlet Hava Meydanlarında görev yapmakta olanların, başta hava kontrolörü görevlilerinin ücretlerinde iyileştirme sağlanması öngörülmüyordu. Bu maddi iyileştirmenin kaynağı da ülkemizin de üyesi bulunduğu EUROCONTROL teşkilatıdır yani maddi iyileştirmenin kaynağı da yurt dışı bir kuruluştur, bütçeye ek bir yükü olmayacaktır.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelime ifade edildi.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu iyileştirmeyi desteklediğimizi, çalışanların hak ettikleri ücretleri üstelik bütçemize yük olmaksızın alabilmelerinin yanında olduğumuzu ancak hakkaniyetli bir düzenleme yapılmasını arzu ettiğimizi özellikle belirttik. Uyarmamıza rağmen, son yirmi günde özellikle İstanbul, Antalya, İzmir, Muğla, Ankara bağlantılı uçuşlarda hava trafiğinde ciddi bir yavaşlama mevcuttur. Öyle anlaşıyor ki çalışanlar iniş ve kalkışları inisiyatif almadan gerçekleştiriyorlar, bu da kalkış ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztürkmen...

11.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Diyarbakır'da ve Mardin'de DEDAŞ'tan kaynaklı yangına ve Profesör Doktor Özgür Demirtaş'ın internet üzerinden yaptığı araştırmaya ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, Diyarbakır ve Mardin'de iktidar tarafından semirtilmiş, şımartılmış, hesap sorulmayan DEDAŞ'tan kaynaklı yangın nedeniyle hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Geçtiğimiz günlerde Profesör Doktor Sayın Özgür Demirtaş tarafından bütün Türkiye'ye açık, internet üzerinden yapılan bir araştırmada, 128 bin katılımcının yüzde 73,4'ü geleceğe dair umutlarının olmadığını belirtmiş. Bu, AKP'nin ülkemizi ne hâle getirdiğine bir örnektir. Değil Diyarbakır, Mardin, bütün Türkiye'yi yangın yerine çevirmiş olan AKP iktidarının ülkemize vereceği bir şey kalmamıştır.

Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Özer...

12.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Amerika'da düzenlenen Roket Mühendisliği Yarışması'nda 1'inci olan İTÜ Vefa Havacılık Takımı'na ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Amerika'da düzenlenen Roket Mühendisliği Yarışması'nda 10 bin fit kategorisinde 1'inci olan İTÜ Vefa Havacılık Takımı'nı yürekle kutluyorum.

Millî Teknoloji Hamlesi'yle yıllardır bu alanlarda yapılan çalışmalar potansiyelini gerçekleştirmeye, meyvelerini vermeye başladı. Bizler hazin tarihimiz tekerrür etmesin diye bu vatanın evlatlarının akıl ve alın teriyle ortaya koydukları başarıları koruyacak, her zaman destekçileri olacağız.

Uluslararası alanda bu büyük başarıları imza atan gençlerimizle gurur duyuyor, başarılarının daim olmasını diliyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çan...

13.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, iktidarın bu bayramı buğday üreticisine zehir ettiğine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) – Bir bayramı geride bıraktık ve iktidar bu bayramı buğday üreticimize zehretti. Türkiye'nin dört bir köşesinden hububat üreticimizin isyan sesi yükseliyor; İç Anadolu'dan yükseliyor, Trakya'dan yükseliyor, Karadeniz'den yükseliyor. Üreticimiz üretim maliyetinin çok altında kalan destekleme alım fiyatına haklı olarak isyan ediyor, iktidarın ve Toprak Mahsulleri Ofisinin tıpkı karaborsacılar gibi fiyat manipülasyonu yapmasına isyan ediyor. Üreticimiz artık pes etti, "Bu sene buğday ektik, zarar ettik; seneye tarlamı boş bırakırım." diyor. Servetine servet katmak için pusuda bekleyen buğday ithalat lobisi, vurguncular bayram ediyor.

Ekmeğimize, aşımıza göz dikenler çiftçimize ve vatandaşımıza elbet hesap verecek; bu hesap ne mahşere kalacak ne de yarına!

BAŞKAN – Sayın Özbudun...

14.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, kadın cinayetlerine ilişkin açıklaması

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Son dört gün içinde Türkiye'de 9 kadın cinayete kurban gitti, 2 kadının ise ölümü şüpheli görünüyor; eğer bunların da cinayet olduğu anlaşılırsa toplam 11 kadın cinayete öldürülmüş olacak. Bunlardan biri seçim bölgem olan Antalya'nın Döşemealtı ilçesinde gerçekleşti, Ayten Çağırın isimli yurttaşımız boşandığı kocası tarafından herkesin gözleri önünde boğazı kesilerek öldürüldü.

Buradan Sayın Aile Bakanımıza, İçişleri Bakanımıza ve Adalet Bakanımıza seslenmek istiyorum: Eğer bu soruna çözüm bulunmazsa tablo çok vahim bir noktaya gelecek ve Türkiye biz kadınlar için yaşanması imkânsız bir coğrafyaya dönüşecek.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Aşila...

15.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, Mehmet Şimşek'in Londra'da yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) – Mehmet Şimşek, Londra'da "Vergi artışları ve harcama kontrolleri dâhil olmak üzere bir dizi önlem aldık." diye açıklama yapıyor. Kime? Londra'ya. Vergi artışlarını sırtına yüklediği ve önlem aldığı millet kim? Türk milleti, Şimşek'in tabiriyle "yerel halk". Kendi halkına yaptığı zulmü marifetmiş gibi Londra'da anlatıyorsun, sen sömürge valisi misin? Yüksek vergilerle halkını ezip milleti fakirliğe mahkûm ederek zengin olan ya da ekonomisini düzeltten bir tane ülke var mı? Vergiyi, harçları tabana yüklersiniz ama tavandan affedersiniz; altta kalanın canı çıksın modeli. Biz bu modeli asla kabul etmiyoruz. Devletimize canımız da malımız da feda olsun lakin kimse bize küresel siyonistlerin değirmenine su taşıyan "karbon vergisi" "karbon ayak izi vergisi" gibi sömürü sistemini dayatmaya kalkmasın diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sarı...

16.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, AKP iktidarının orman yangınlarını önleyemediğine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

AKP iktidarı orman yangınlarını önleyemiyor çünkü iktidarın orman yangınlarını önleme politikası yanlış; iktidar politikası önleme değil söndürme üzerine. Ormanlarımız kasıttan, ihmalden, faili meçhullerden yanıp kül oluyor, ihmalleriniz yüzünden göz göre göre ülkemiz yanıyor, insanlarımız ölüyor, doğal yaşam yok oluyor farkında mısınız? Orman katliamını önlemek iktidarın sorumluluğudur. 2002'de 1.471 orman yangını çıkarken 2023'te yaklaşık 2 kat artışla 2.579 orman yangını olmuştur. Geçen yıl haziranda 84 orman yangını çıkarken bu yıl yaklaşık 5 kat artışla 399 yangın kayıtlara geçti, sadece Balıkesir'de bu ay içinde 11 yangın oldu. Son on yılda çıkan orman yangınlarının yüzde 90'ı insan kaynaklıdır ve önlenbilir. Bunların yüzde 6'sı kasıtlı olarak çıkarılmış, yüzde 47'si faili meçhuldür. Diyarbakır ve Mardin'de olduğu gibi denetlenemeyen enerji şirketleri yüzünden de yangınların yüzde 5'i enerji nakil hatlarından kaynaklanmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Fırat...

17.- Erzurum Milletvekili Abdurrahim Fırat'ın, Diyarbakır'ın Çınar ve Mardin'in Mazıdağı ilçelerinde çıkan yangına ilişkin açıklaması

ABDURRAHİM FIRAT (Erzurum) – Diyarbakır'ın Çınar ve Mardin'in Mazıdağı ilçelerinde çıkan yangın nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilerim.

Olaylar başlar başlamaz her 2 Valimizin koordinatörlüğünde AFAD başta olmak üzere, Sağlık, UMKE, Tarım ve Orman İl Müdürlüklerimiz gereken gayret ve çabayı göstermişlerdir. Bu elim afetten sonra bakanlarımız, milletvekillerimiz, AFAD Başkanı ve devlet yetkilileri bölgede gereken çalışmayı yapmışlardır. Devletimiz maddi ve manevi desteğiyle vatandaşımızın her zaman yanındadır. Mevcut afette ilgili kimin kusuru ya da ihmali varsa savcılıklarımız gerekli incelemeyi başlatmıştır. Bir ve beraber olmamız gereken afetlerde ayrımcı bir dil kullanan ve bunu siyasi bir rant hâline getiren herkesi kınıyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

18.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, iktidarın, asgari ücreti ve emekli aylıklarını açlık sınırının üstüne çıkaracak düzenlemeler yapması gerektiğine ve yurt dışına çıkış harcını 150 liradan 1.500 liraya çıkarmak istediğine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vatandaşlarımız ay sonunu getirebilmek için temel ihtiyaçlarından feragat etmek zorunda kalıyor. Asgari ücretle geçinen aileler yeterli gıdaya, sağlığa ve eğitime erişemiyor; emeklilerimiz ise yıllarca çalıştıktan sonra hak ettikleri refahı yaşayamıyor, açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm ediliyor. Bu tablo kabul edilemez. Asgari ücret ve emekli aylıkları insan onuruna yakışır bir yaşamı garanti etmelidir. İktidar derhâl bu duruma müdahale etmeli, asgari ücreti ve emekli aylıklarını açlık sınırının üstüne çıkaracak düzenlemeler yapmalıdır.

Ayrıca, vatandaşlarımız artık aldığı nefese vergi vermek zorunda kalıyor. İktidar şimdi de yurt dışına çıkış harcını 150 liradan 1.500 liraya çıkarmak istiyor. Bu artış vatandaşlarımızın seyahat özgürlüğünü kısıtlayan bir anlayıştır. Kamuoyuna önceden "3 bin lira" sonra "Cumhurbaşkanı razı gelmedi, 1.500 liraya düşürdük." gibi söylemlerle güzelleştirmeye çalışmak kabul edilemez. Ayrıca, 2002'de iktidara geldiğinde özellikle yurt dışı harcı için "Deli Dumrul vergisi." diyen iktidar maalesef aynı iktidardır, bunu da hatırlatmak isterim.

BAŞKAN – Sayın Baykan...

19.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, sporcuların Paris 2024 Olimpiyatları öncesinde kota müsabakalarına devam ettiklerine ve Avrupa Futbol Şampiyonası'nda Milli Takım'ın rakibi Portekiz'e başarılar dileyen geçmişte de Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında görev yapmış olan şahsa ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) – Sporcularımız Paris 2024 Olimpiyatları öncesinde kota müsabakalarına devam ediyor. Tokyo 2020 Olimpiyatları'nda yüzyıllık madalya rekorunu kıran sporcularımızın voleybol, güreş, boks, yelken, tekvando, atıcılıktaki başarılarıyla Paris kadromuzun yüzde 60'ı kadın sporcularımızdan oluşacak; Paris'te yeni başarılar bizi bekliyor.

Diğer taraftan, Avrupa Futbol Şampiyonası devam ediyor. Yarınki Çekya maçı sonrası son 16'ya kalacağımıza inanıyoruz.

Portekiz maçı öncesi, geçmişte Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında da görev yapmış, adını anmaktan imtina edeceğim şahsın rakibe başarı dilemesini hiç yadırgamadık desek yeridir; kendisine yakışanı yapmıştır, kendisinden bekleneni yapmıştır, kendisine uygun olanı yapmıştır. Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bulunan tüm siyasi partilerin temsilcilerinin Portekiz'e başarı dileyen bu şahsa gereken cevabı vereceklerine inanıyorum. Ben de hepinizin adına konuştuğumu zannediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yontar...

20.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, emeklilerin beklentilerine ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Sayın Başkan, 18.969 lira olan TÜRK-İŞ açlık sınırının ve 17 bin lira olan asgari ücretin oldukça altında kalan emekli aylıkları yaşadığımız krizi ve emeklilerin sorunlarını giderek derinleştiriyor. 60 ve üzeri yaştaki vatandaşlarımız ilerlemiş yaşlarına rağmen İŞKUR kapısında bekliyor. Bir yıldan uzun süredir iş bekleyen 60 ve üzeri yaştaki yurttaşların sayısı on binlere ulaşmıştır. Bir an önce en düşük emekli aylığının asgari ücrete eşitlenmesi ve sabitlenmesi ve enflasyona bağlı olarak artışının sağlanması, emeklilerin bayram ikramiyelerinin en az asgari ücret düzeyinde olması, emekli aylıkları arasındaki farklılıkların giderilmesi için acilen bir intibak yasasının hayata geçirilmesi, sağlık hizmetlerinde katkı payının kaldırılması ve kamusal sağlık hizmetinin sağlanması tüm emeklilerimizin beklentisidir.

BAŞKAN – Sayın Yerebakan...

21.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, TOGG'un kuruluş yıl dönümüne ilişkin açıklaması

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1961'de başlayan yerli otomobil hayalimiz altı yıl önce Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısıyla yeniden alevlenmiş ve devrin otomobili Togg'la gerçeğe dönüşmüştür. Millî teknolojinin bir sembolü hâline gelen Togg bugüne kadar 30 binden fazla kullanıcıyla buluşmuş ve 2024 yılında pazar payı yüzde 40'a ulaşmıştır. Bu rakamlar Togg'un sadece teknolojik bir başarı değil, aynı zamanda, milletimizin teveccühünü kazanan bir proje olduğunun da kanıtıdır, şimdi de ihracatıyla Türkiye'nin yenilikçi yüzünü dünyaya duyuracaktır. Bugün, ulusal gururumuz TOGG'un kuruluş yıl dönümünde bu büyük hayalin taşlarını özveriyle döşeyen tüm mimarlarına şükranlarımızı sunuyoruz. Unutmayalım ki Türkiye'nin gücü milletimizin birlik ve beraberliğinden gelir ve Togg bu gücün en güzel örneklerinden biri olmuştur. Hep birlikte cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında bilim ve teknolojinin ışığında daha nice başarılarla imza atalım.

Saygılarımla.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Dinç...

22.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Diyarbakır'ın Çınar ile Mardin'in Mazıdağı ilçeleri arasında çıkan yangına ilişkin açıklaması

FARUK DİNÇ (Mersin) – Bismillahirrahmanirrahim.

Diyarbakır'ın Çınar ile Mardin'in Mazıdağı ilçeleri arasında 20 Haziranda çıkan yangın faciasında vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Bilirkişi raporuna göre yangın elektrik tellerinin kopmasından kaynaklıdır. Özal döneminden kalma teller ve tahta direkler halkın can ve mal güvenliğini tehdit etmektedir. Yangında ihmali bulunanlar hakkında etkin bir soruşturma yürütülmelidir. Bine yakın hayvanın telef olduğu, binlerce dekar arazinin yandığı bölge "afet bölgesi" ilan edilmelidir. Zarar gören tüm çiftçilerimizin zararları ivedilikle karşılanmalı, çiftçilerimizin var olan

borçları silinmeli, yeni destek programları hayata geçirilmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kış...

23.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, D-400'ün Silifke bölümündeki sıkıntıya ve Çeşmeli-Taşucu Otoyolu'na ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Karayollarının Türkiye genelinde oluşturduğu haritada kaza kara noktaları arasında D-400'ün Silifke bölümü de yer almaktadır. Bayram ziyaretlerim kapsamında Silifke'deydim. Hemşehrilerimiz haklı olarak öfkeli, Karayolları 51'inci Şube Müdürlüğüne bağlı yol açında olan Silifke-Uzuncaburç, Silifke-Kırobası, Kırobası-Mut, Kırobası-Karaman bağlantısındaki sıkıntının bir an evvel giderilmesini bekliyorlar. On yıl önce bitirilmesi gereken Çeşmeli-Taşucu Otoyolu binlerce taticinin kabusu da olmaya devam ediyor.

Buradan Ulaştırma Bakanına sesleniyorum: Bayram boyunca attığınız "tweet"lerde "Konforlu ve güvenli bir ulaşım hizmeti sunduk." dediniz. Sayın Bakan, buyurun, Mersin'e birlikte gidelim; Mersin'de, bahsettiğim güzergâhta yaşanan trafik rezaletine siz de şahit olun. Sizler her seyahatinizi özel jetlerle yaptığınız için vatandaşın trafik çilesini görmemenizi de yadırgamıyoruz artık.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Güneş...

24.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 25'inci ve 26'ncı Dönem HDP Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun Türkiye A Millî Futbol Takımı'nın cumartesi günü oynadığı maçla ilgili "tweet"ine ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 22 Haziran 2024 tarihinde 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası grup elemeleri maçlarında Türkiye Millî Takımı'mız Portekiz Millî Takımı'yla karşılaştı, maalesef, Türkiye Millî Takımı'mız 3-0 yenildi; hepimiz çok üzüldük. Bu tip maçlarda yenebiliriz, yenilebiliriz; yendiğimiz zaman seviniriz, yenildiğimiz zaman da milletçe üzüldürüz. Cumartesi oynanan maçta Portekiz Millî Takımı Türkiye Millî Takımı'mıza gol atınca bizler milletçe üzüldürken sevinenler vardı. Bunlardan biri de 25'inci ve 26'nci Dönem HDP Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'ydü. Ferhat Encu attığı bu "tweet"le sadece kendisinin değil aynı zamanda HDP'nin de duygu, düşünce ve ruh hâline tercüman olmuştur. Bu olay Türk milletinin bir unsuru olmaktan ziyade Türkiye düşmanlarıyla birlikte hareket ettiklerini gün yüzüne çıkarmıştır.

Bu milletin ekmeğini yiyip başkalarının kılıcını sallayanları nefretle kınıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akbulut...

25.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Gölü'nün yarısının kurduğuna ve Burdur'un içme suyu barajının olmadığına ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aşağı yukarı bir yılı geçti seçileli ve birçok kez buradan gerek kürsüden Burdur Gölü'nün çığlıklarını duyurmaya çalıştık. Burdur Gölü'nün yarısı kurumuş durumda. Ne yazık ki zamanında organize sanayilerden atılmış, fabrikalardan atılmış atıklardan dolayı o kuruyan bölgelerde şu anda oluşan tozlaşma şehir halkını tehdit ediyor, kanserojen madde üretiyor. O yüzden muhakkak o kuruyan bölgelerin doldurulması gerekiyor. Bir manzara oluşturulması açısından demiyoruz, tamamen Burdur halkının sağlığını düşündüğümüz için Burdur Gölü'nün kuruyan bölümlerinin doldurulması gerekiyor.

Yine, Burdur, içme suyu barajı olmayan birkaç tane ilden bir tanesi oldu. 2018'de, 2019'da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Burdur'da tüm Burdur halkına söz verdi "Akçay Barajı'yla uzun vadede Burdur'un içme suyu sorununu ortadan kaldıracamız." dedi, daha hâlâ bir tabelası dahi asılmadı. Bunun derhâl...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İlhan...

26.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Hükûmetin, engelli bireylerin ÖTV muafiyetli araç satın alma hakkını "suiistimal" bahanesiyle gasbetmeye çalıştığına ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Hükûmet, engelli vatandaşlarımızın hâlihazırda devam eden sorunlarına çözüm üreteceğine tasarruf tedbirleri kapsamında engelli bireylerimizin hayatını kolaylaştıran ve topluma eşit katılımını mümkün kılan ÖTV muafiyetli araç satın alma hakkını sözde suistimal bahanesiyle gasbetmeye çalışmaktadır. Bakınız, tam ÖTV muafiyeti için engel oranı yüzde 90 ve üzeridir. Ayrıca, engelli bireylerin ailelerinin neredeyse tamamı ekonomik sıkıntı çekmektedir. Bu anlamda, Hükûmetin "Suistimal ediyorlar." dediği, hayat boyu engelli çocuğuna, kardeşine, annesine, babasına bakmak zorunda olup cefa çeken, 7/24 onlarla ilgilenmek zorunda olan kişilerdir.

Yüzde 1'i bile bulmayan istisnaları genelleyerek insanlara zulmetmek vicdansızlıktır. Hükûmet üyeleri ve Sayın Bakan, suiistimali, vergi istisnaları ve afları sağladıkları sözde iş adamlarında, kamuyu zarara uğratan ihalecilerde ve Merkez Bankası'nı 818 milyarlık tarihi zarara uğratanlarda arasınlar.

BAŞKAN - Sayın Gündoğdu...

27.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli merkez ve çevresinde 14 Haziranda meydana gelen sağanak yağış ve dolunun sebep olduğu zarara ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kırklareli merkez ve çevresinde 14 Haziranda meydana gelen şiddetli yağış, rüzgâr ve ceviz büyüklüğündeki dolu ciddi zararlara neden olmuştur. Özellikle, merkeze bağlı Kavaklı ve Üsküp; Vize ilçemize bağlı Sergen beldemiz; Kızılcıkdere, Üsküpdere, Asılbeyli, Karıncak, Arızbaba köylerimizde etkili olan sağanak yağış ve dolu vatandaşlarımızın evlerine, araçlarına ciddi zarar da vermiştir. Doğal afet sonucu, bölgede özellikle ayçiçeği, buğday, arpa tarlaları, meyve ve sebze bahçeleri, kanatlı hayvanlar zarar görmüş, vatandaşlarımız ve üreticilerimiz de perişan olmuştur.

Kırklareli'de afetten etkilenen vatandaşlarımızın ve üreticilerimizin zararları tespit edilerek zararları en kısa sürede karşılanmalıdır. Ayrıca, bölgedeki zarar gören üreticilerimizin ve vatandaşlarımızın bankalara, Tarım Kredi Kooperatiflerine, vergi dairelerine, sosyal güvenlik kuruluşlarına olan tüm borçları da ertelenmelidir.

BAŞKAN - Sayın Aydın...

Buyurun.

28.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, yurt dışına çıkış harç bedelinin artırılmasını reddettiklerine ilişkin açıklaması

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulma aşamasına geldiği belirtilen vergi kanunlarında yapılacak düzenlemelerle yurt dışı çıkış harcının 150 liradan 1.000 TL'nin üzerine çıkartılacağı belirtilmektedir.

Vatandaşlarımızın seyahat özgürlüğünü kısıtlamaya yönelik olan bu uygulama sınır komşularımızdaki ülkelerle ticaret yapan ihracatçılarımızı olumsuz etkilemektedir. Sürekli yurt dışı pazar ziyaretinde bulunan, ürünlerinin pazarlamasını yapan, fuarlara katılan ihracatçılarımız atılacak yanlış bir adımın kurbanı olmamalıdır.

Yurt dışı çıkış harcı pulu fiyatının artırılmasını reddettiğimizi belirtiyor, Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Işık Gezmiş...

29.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un köy ve yayla yollarının bozukluğuna ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Giresunlunun yol çilesi sürüyor. Seçim bölgem Giresun'da 18 köy yolunu bağlayan Karaovacık ile en önemli turizm merkezi Kulakkaya Yaylalarımız başta olmak üzere tüm ilçelerimizin köy ve yayla yolları içler acısı durumdadır. Yoğun geçen bayram döneminde bölge halkımız ve memlekete gelen gurbetçilerimiz köy ve yayla yollarının bozukluğundan dolayı büyük bir mağduriyet yaşamıştır. Önümüzdeki sezonun yayla ve fındık hasat sezonu olduğu dikkate alınarak yol tadilatlarının bitirilmesi elzemdir. Giresun'da, daha önce defalarca söylediğimiz gibi Karayolları bölge müdürlüğünün acilen açılması gerekmektedir. Yirmi iki yılda Giresun'un altyapısına 70 milyar lira yatırım yaptığını iddia eden iktidar temsilcilerini âdeta mayın tarlasına dönen köy ve yayla yollarımızın durumunu yerinde görmeye davet ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Buyurun Sayın Kaya.

30.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, geçmiş Kurban Bayramı'na, hac vazifesini yerine getirmiş tüm hacılara, Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde başlayıp Mardin'in Mazıdağı ilçesine yayılan yangına ve bu gibi afetlerde vatandaşın devleti mutlaka ve mutlaka yanında görmek isteyeceğine, iktidarın "Dört yıl seçim yok." diyerek rahat pozisyona geçmeyi düşünmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Sayın Meclis Başkan Vekilimizin şahsında Divan heyetinin, milletvekillerimizin, siyasi partilerimizin temsilcilerinin, tüm milletvekillerimizin ve aziz milletimizin geçmiş olan Kurban Bayramı'nı tebrik ediyorum; Cenab-ı Allah'ın bizleri nice güzel bayramlara kavuşturmasını niyaz ediyorum. Bu vesileyle de hac vazifesini yerine getirmiş olan tüm hacılarımızın da haclarının kabul ve makbul olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Yaz mevsimine doğru girmiş bulunmaktayız. Elbette yaz mevsimleri birçok güzelliği beraberinde barındırdığı gibi, maalesef her yaz olduğu gibi bu yaz da birçok orman yangını ve tabii afetle karşı karşıya kalıyoruz. 1-14 Haziran tarihleri arasında, Bakanlığın verdiği bilgilere göre 263'ü orman yangını olmak üzere toplam 590 yangın tespit edilmiş, 21 Haziranda ise Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde başlayıp Mardin'in Mazıdağı ilçesinde yayılan ve geniş bir alanda meydana gelen afet sonucu 15 hemşehrımız, vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 78 vatandaşımız da hâlâ tedavi görmektedir. Bu vesileyle, hayatını kaybeden hemşehrilerimize, vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet dilerken kederli ailelerine başsağlığı diliyoruz; yaralı olup da hâlen tedavi gören vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyoruz. İnşallah bu tarz afetler bir daha meydana gelmez diye umut ediyorum ama bir daha gelmemesi için de yapılması gereken çok şey olduğunu da buradan dile getirmek istiyorum.

Bu yangın aynı zamanda birçok mal kaybına da yol açtı; 924'ten fazla küçükbaş hayvan can verdi, 5 bin dekarın üzerinde hasadı yapılmamış buğday ekili alanlar maalesef yangında yandı. Yine, Bakanlık yetkililerin verdiği bilgilere göre, bu yangın Diyarbakır'da 7.900, Mardin'de ise 7 bin dekar tarım alanına yayıldı. Türkiye'de istatistiksel olarak yılda ortalama 2 bin orman yangınının meydana geldiğini dikkate alırsak maalesef, önümüzdeki günlerde bu ve benzeri yangınların bizi beklemekte olduğunu görmemiz lazım.

Elbette bu yangınların öncesinde alınması gereken tedbirler olduğu gibi, bu yangın sırasında yapılması gereken işler ve tedbirler var ve daha sonrasında da yaraların sarılmasıyla ilgili hususlar var.

Şimdi, Diyarbakır gibi bir yerde 15 vatandaşımızın feci şekilde yanarak hayatını kaybettiği, 78 vatandaşımızın da yaralandığı bir yerde elbette ateş düştüğü yeri yakar ama vatandaşlarımız bu günlerde devleti mutlaka ve mutlaka yanında görmek ister. Devlet elbette her zaman vatandaşının yanındadır ama devleti temsil eden hükümetlerin ve iktidarların, devletin vatandaşın yanında olmama ihtimalini veya hissiyatını oluşturmamaya davranışlar içerisinde olması lazım. Düşünün, bu kadar geniş bir tarım alanını etkileyen, bu kadar geniş tarımsal ürüne zarar veren ve her şeyden önemlisi, 15 insanımızın yanarak can verdiği bir yerde beklenti şudur: Hiç olmazsa Tarım Bakanının acilen bölgeye gidip o vatandaşlarla birlikte bu acıyı yaşaması, devlet olarak değil çünkü devlet her zaman insanının yanında ama devleti temsil eden iktidar olarak "Biz buradayız, yaralarınızı paylaşıyoruz ve bir an önce saracağız." duygusunu vermesi lazım. Ama maalesef tarımla ilgili bir yangın olmasına ve 15 insanın hayatını kaybetmiş olmasına rağmen Tarım Bakanının bölgeye gitmemiş olması devlet-millet kaynaşması açısından son derece ciddi bir eksiklik. 24 Haziranda yani üç gün sonra, Mardinli olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Vedat Işıkhan'ın gidip orada taziye de bulunması elbette kıymetli ve değerlidir. Sayın Bakana teşekkür ediyoruz ama burada, bir maden faciası olduğu zaman nasıl Çevre ve Şehircilik Bakanının aynı anda ilçe'te olmasını bekliyorsak, bir sel felaketinde ilgili bakanın nasıl orada olmasını bekliyorsak tarım alanıyla ilgili bir olayda Tarım Bakanının orada olup o vatandaşların hem acısını paylaşması hem de bu yaraların sarılacağına dair güven duygusunu üst perdeden Hükümeti temsilen vermesi lazım. Dolayısıyla, bu eksikliğin bir an önce giderilmesi lazım, bu vatandaşlarımızın devlet-millet kaynaşması açısından yalnız bırakıldığı hissine dahi asla ve asla kapılmaması lazım. "Bırakılmıştır." demek istemiyorum ama o hisse dahi hiçbir vatandaşımızın kapılmaması, bütün Hükümet sahiplerinin ve bakanlarının ortak sorumluluğudur. Sayın Cumhurbaşkanımızın bu konuda çok net bir şekilde bu acıları paylaşmış olmasının da şahsım adına gerekli olduğunu düşündüğüm hususlardan bir diğeridir. Dolayısıyla, bugün geldiğimiz nokta itibarıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Beş dakika doldu.

Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - ...üst perdeden bu acıların paylaşılmadığına dair belli bir toplumsal kesimde hissiyat oluşmuş olması dahi devlet-millet kaynaşması açısından son derece önemli bir eksiklik olduğu gibi yangın sonrasında maalesef, sosyal medyada sınırlı da olsa, geniş kesimlerin bu acıları paylaştığını görmüş olmakla birlikte toplumsal ayrıştırmaya dönük bir dil kullanılmasına dair bir tedbir alınmamış olması ki en ufak bir olayda savcılar harekete geçmişken bu olayda da en azından... Mutlaka savcılarımız harekete geçmiştir ama burada da toplum bilgilendirilerek toplumsal ayrıştırmının önüne geçici bir tutum alınması samimi beklentimizdi.

Dolayısıyla, hükümetler hiçbir şey yapamıyorlarsa dahi vatandaşlarına yanlarında oldukları hissiyatını mutlaka ama mutlaka vermelidir çünkü hükümetler geçici, devlet ise her zaman daim ve kalıcıdır; bunu acze düşürecek bir görüntü hiçbir zaman

vermemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Son bir dakikayla toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bir diğer husus, temmuz ayına doğru girmek üzereyiz. Elbette Hükûmet belki de dört yıl seçimsiz bir ortam var diyerek milletin sorunlarına bigâne kalabilir ama vergi yasası hazırlığıyla milletin kanının sömürüleceği, âdeta bir ek bütçe gibi yeni vergi yasaları getirileceği, asgari ücrete zammın düşünülmediği, emeklilerimizin enflasyon baskısı altında, açlık sınırının altında geçinmek durumunda oldukları bir Türkiye’de, hele hele hububat alım fiyatlarıyla ilgili tarım ve köylünün bir kenara itildiği bir süreçte iktidar asla ve asla dört yıl seçim yok diyerek bir rahat pozisyona geçeceğini düşünmesin. Anadolu’nun her tarafında vatandaşlarımız, milletimiz kaynıyor, bu sorunlarına çare bulunmasını istiyor. Siz, ya bu sorunları çözersiniz ya da bu sorunları çözmezseniz ama biz milletin adına sizin ensenizde boza pişirmeye devam ederiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kavuncu...

31.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu’nun, geçmiş Kurban Bayramı’na, Diyarbakır’ın Çınar ilçesi ile Mardin’in Mazıdağı ilçesi arasındaki bölgede çıkan yangına, tasarruf tedbir paketine ve Gelir İdaresi Başkanlığının yaptığı çalışmaya, iktidarın itiraf etmesi gereken konulara, ana muhalefet partisinin ekonomiden sorumlu Genel Başkan Yardımcısının Maliye Bakanına yaptığı ziyarete, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine ve iktidar ile ana muhalefetin görüşmelerinden beklenen faydaya ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle herkesin geçmiş Kurban Bayramı’nı en içten dileklerle kutluyorum.

Tabii, Kurban Bayramı siyasi gündem açısından da çok yoğun; birçok konuyu konuştuk, tartıştık ama öncelikle, Diyarbakır’ın Çınar ilçesi ile Mardin’in Mazıdağı ilçeleri arasındaki bölgede çıkan yangında 15 vatandaşımızı kaybettik, kendilerine Allah’tan rahmet, ailelerine ve sevenlerine sabırlar diliyorum.

Tabii, bayram boyunca konuştuğumuz, tartıştığımız bir başka konu da Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından bir bildiri, bir belge yayınlandı, kamuoyunda bu çok tartışıldı, bayram sofralarının ana konusuydu. Şimdi, Maliye Bakanının ekonominin gelmiş olduğu bu noktadan Türkiye’yi kurtarmak için bir çaba içerisinde olduğunu görüyoruz ve haklı olarak iki noktaya odaklanıyor. Bunlardan bir tanesi tasarruf -ki bununla ilgili tasarruf tedbir paketi açıklandı- bir diğeri de böyle bir ekonomiyi düzeltmek için yapacağınız ikinci konu da gelirleri artırmak ve hazineye ek, ilave gelir sağlamak. Bununla ilgili de -az önce bahsettim- Gelir İdaresinin yapmış olduğu bir çalışma var, kamuoyuna yansıdı. Tabii, Maliye Bakanının unuttuğu başka bir şey var, bence en önemli konu da o, odaklandığı bu iki alanın dışında asıl odaklanması gereken konu biz buraya nasıl geldik konusu. Bu üçüncü noktaya odaklanmazsa eğer bugüne kadar yapmış olduğu bütün önerilerin, vergilerle ilgili yapacağı bütün düzenlemelerin kamuoyu nezdinde hiçbir karşılığı olmayacak, uygulama açısından da hiçbir tutarlılığı olmayacak, samimiyetine de inanılmayacaktır. Nasıl buraya geldik derken kastettiğim şu: İktidarın bir itirafta bulunması lazım. “Biz bu ekonomiyi bu hâle soktuk. Nasıl bu hâle soktuk? Yanlış ekonomi politikalarıyla bu hâle soktuk.” Bakın, konunun başlangıcı şudur: “Bu yolda ben bu faizi savunanla beraber olamam, olmam. Bu görevde olduğum sürece faiz ve enflasyonla mücadelemi sonuna kadar sürdüreceğim. Bu konuda nas ortada, nas ortadayken sana bana ne oluyor?” Bütün filmin başladığı nokta burası. Şimdi, nistan bahsediliyor, peki, ben size nasta olan başka şeyleri hatırlatayım; buralar hiç hatırlanmıyor. Nasta mesela şu da var: “Komşusu aç yatarken tok yatan bizden değildir.” var, “Kul hakkı en büyük günahdır.” var, bunun gibi gene nasta birçok hatırlanmayan, atılan nokta var, “İşi ehline veriniz.” var, “Yakınlara, tanıdıklarınıza, eşe, dosta, akrabaya makam, mevki, bunları peşkeş çekmeyiniz.” var. Bütün bu “nas” diye nitelendirilen konular yüce dinimizde varken “Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” kafasıyla buralara gelindi, bunların itiraf edilmesi lazım.

İtiraf edilmesi gereken başka bir konu, ülkemize doldurulan milyonlarca sığınmacı. Daha bayramda -İçişleri Bakanı açıkladı- bayram boyunca tam 1.456 kaçak göçmen, düzensiz göçmen yakalanmış, bunların ülkeden çıkarılmasıyla ilgili çalışma başlıyor, bunu itiraf etmeniz lazım.

Anayasa Mahkemesine nasıl tanımadığınızı itiraf etmeniz lazım; böylelikle hukuka olan güvenin nasıl kaybolduğunu, yatırımcının nasıl kaçtığını ve böylelikle dünyanın en yüksek enflasyon oranına nasıl ulaştığımızı itiraf etmeniz lazım.

Eğer itiraf etmezseniz biz şunu anlayacağız: “Biz ekonomiyi mahvettik; ekonomiyi bizim tekrar mahvetme ihtimalimiz, kapasitemiz ve potansiyelimiz var.”

Ana muhalefet partisinin ekonomiden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı, Maliye Bakanını ziyaret etti. Eğer bu itirafta bulunulmazsa, bu ziyaretler de geçmişi unutturmaktan ve yapılanların meşru olduğunu hissettirmekten başka hiçbir işe yaramaz. Zira, Maliye Bakanına şu soru herhâlde soruldu: “Tasarruf tedbirleri kapsamında 100-120 milyarlık bir kaynak oluşturulacağı düşünülüyor; ek gelirlerle 200-225, hadi 300 milyar diyelim; toplamda 400 milyar TL’lik bir paket. Kamu-özel iş birliğiyle yapılan yap-işlet-devret modelinden iş alan müteahhitlerin silinen vergi borçları ne kadar biliyor musunuz?” Tasarruf tedbirleri ve ek gelirle elde edilecek gelirin çok üstünde. Acaba bu ziyarette Maliye Bakanına bu soru soruldu mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Bu sorulursa muhtemelen alınmış cevap da şudur: “Efendim, ben buna karar veremem, buna karar verecek olan Cumhurbaşkanındır.” Değişmesi gereken bu zihniyettir, değişmesi gereken bu ucube Cumhurbaşkanlığı sistemidir. Siz, Maliye Bakanının bu konularda karar veremediğini bildiğiniz hâlde gidip bunları sorduğunuzda alacağınız cevap ortadayken bunların hiçbirinin düzelmeyeceği de aşikârdır.

Normalleşme sürecinden bahsediliyor, iktidar ile ana muhalefet görüşüyor; güzel. Ama bakın, ben size nasıl normalleştiğimizi söyleyeyim: 15 vatandaşımızı yangında kaybettik, 8 kadın cinayeti oldu, bunun dışında yine 3 polisimiz aynı gün intihar etti. İnşallah, bu görüşmeler, ülkede bazı şeylerin düzelmesine yol açar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Ama böyle normalleşeceksek yapılmış olan bu görüşmelerin muhalefet ile iktidarın kendileri arasındaki iletişim, olması gereken ilişkiyi normalleştirmeden başka ülkeye sağlayacak hiçbir faydası yoktur diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Kurban Bayramı'na, Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi arasında çıkan yangına, MHP Manisa İl Başkanı Cemil Çöllü'nün şehadetinin 45'inci yılına, hayatını kaybeden eski Devlet Bakanı ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Sekreterlik görevini de üstlenen Mustafa Kemal Erkovan'a ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz hafta idrak ettiğimiz mübarek Kurban Bayramı'nızı tebrik ediyorum, nice bayramlara sağlık ve huzur içinde ulaşmayı temenni ediyorum.

Sayın Başkan, 20 Haziran Perşembe günü Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi arasında çıkan ve hızla yayılan yangında, maalesef, 15 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Bu felakette vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, tedavi altında bulunan vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyorum, yangından zarar gören vatandaşlarımıza da geçmiş olsun dileklerini iletiyorum. Elbette, yaraların sarılacağına, kayıpların telafi edileceğine, yangından zarar gören insanlarımızın mağduriyetlerinin giderileceğine inanıyoruz. Devam eden adli soruşturma neticesinde yangının çıkış nedenleri tespit edilecek, sonrasında gerekli hukuki tasarruf da muhakkak yapılacaktır; bu sürecin takipçisi olacağımızı da bu vesileyle paylaşmak istiyorum.

Sayın Başkan, Manisa İl Başkanımız Eczacı Cemil Çöllü 25 Haziran 1979'da eczanesinde yasa dışı bir terör örgütünün silahlı saldırısı sonucu şehit edilmişti. Cemil Çöllü, 35 yıllık ömründe inançlı ve fedakâr dava adamı vasfıyla ülkücü hareketin abide şahsiyetlerinden olmuştur. Şehadetinin 45'inci yılında Manisa İl Başkanımız merhum Cemil Çöllü'yü rahmet ve dualarla anıyoruz; ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Yine, 12'nci, 15'inci ve 16'ncı dönem Ankara Milletvekili, 39'uncu Hükûmetin Devlet Bakanı ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Sekreterlik görevini de üstlenen devlet ve siyaset insanımız Sayın Mustafa Kemal Erkovan'a Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, ülkemize ve siyasi hayatımıza verdiği hizmetler nedeniyle de şükranlarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Koçyiğit.

Buyurun.

33.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mardin'in Mazıdağı ve Diyarbakır'ın Çınar ilçelerinde elektrik direği kablolarının kıvılcım üretmesi sonucu çıkan yangına, yangında yaşananlara ve sorumlunun DEDAŞ değil bizzat AKP iktidarı olduğuna ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, 20 Haziranda Mardin'in Mazıdağı ve Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde elektrik direği kablolarının kıvılcım üretmesi sonucu çıkan yangında 15 yurttaşımız yaşamını yitirdi, 78 yaralı var. Hâlihazırda yaralıların tedavisi devam ediyor. Ben öncelikle yaşamını yitiren bütün yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına ve halkımıza başsağlığı dileklerini iletmek istiyorum.

Tabii, bunu sıradan bir afet, bunu sıradan bir ölüm meselesi gibi asla ele alamayız çünkü burada çok büyük bir ihmal olduğunun, göz göre göre 15 insanımızın yaşamını yitirdiğinin altını çizmek istiyorum. Şimdi, bu ülkede insan hayatı sudan ucuz; ne yazık ki öyle, insan hayatının hiçbir değeri yok. Hele hele söz konusu olan AKP Hükûmeti olunca insan hayatı açısından bir değerleri, bir değerlendirmeleri olmadığını görüyoruz.

Bakın, bu ülkedeki her doğal afet ya da her olay bir felakete dönüşüyor. Yangın olur, felakete dönüşür; deprem olur, felakete dönüşür; sel olur, felakete dönüşür. Neden? Çünkü bu ülkedeki iktidarın felaketi önlemek, afeti önlemek, insan hayatını önemsemek, insan hayatını korumak gibi genel bir yaklaşımı olmadığını görüyoruz. 20 Haziran günü yangın çıktıktan sonra biz, orada bulunan bütün milletvekili arkadaşlarımız, büyükşehir belediye eş başkanlarımız, ilçe belediye eş başkanlarımız, halkımız seferber olduk. Bakın, Bakanlık bizzat ben aradım ve ulaştım, dedim ki: Helikopter gönderin, yangını insanlar söndüremiyor, çok büyük bir alana yayıldı, acilen havadan müdahale edilmesi gerekiyor, karadan müdahaleyle durdurulabilecek bir yangın değil. Sonuç ne oldu biliyor musunuz Başkanım? Sonuç, müdahale etmediler. Neymiş? Gece görüşlü helikopter yokmuş. E, iki üç yıl önce Muğla'da yangın çıktığında helikopterler ve uçakların, yangın söndürme uçaklarının müdahale etmediği bütün Türkiye'nin gündemi olmuştu. Sonra aynı Bakanlık açıklama yaptı, dedi ki: "Biz 10 tane gece görüşlü yangın söndürme helikopteri aldık." Soruyorum: O 10 tane gece görüşlü yangın söndürme helikopterinden 1 tanesini niye Diyarbakır'a göndermediniz, bir tanesini niye Mardin'e göndermediniz? Niye bizim yangınımıza, bölgedeki yangına bir helikopter gelmiyor? Bunu buradan yüksek sesle sormak zorundayız. Bir felaket yaşanmış, 15 insan yaşamını yitirmiş, Tarım Bakanı nerede? Bu ülkenin Cumhurbaşkanı Dağıstan'daki - neymiş- saldırı için taziye ziyaretinde bulunuyor, taziye diliyor, Vladimir Putin'i arıyor. Kendi ülkesinde 15 insan yanmış, kömür olmuş, sevdikleri onları teşhis edemiyor, DNA testiyle gidip aldılar cenazelerini; bu ülkenin Cumhurbaşkanı'ndan bir taziye mesajı duyamıyoruz, bir üzüntü haberi duyamıyoruz. Bakanlar nerede? Vali gelmiş, taziyede şov yapıyor -Diyarbakır Valisi- diyor ki: "Anızdan çıktı." Hangi veriye dayanıyor, hangi bilimsel gerçeğe dayanıyor? Hiç! Sadece dezenformasyon yapıyor ve köylünün alacağı üç kuruş tazminatın da önüne geçiyor. Orada artık -bir çete anlayışıyla- hizmet vermeyen, halkın gerçekten boğazını sıkın DEDAŞ'ı aklamaya çalışıyor. Böyle bir anlayış olabilir mi? Siz orada kriz koordinasyon merkezi kuracaksınız, içine şunu, bunu katacaksınız, iktidar milletvekili o kriz koordinasyonunun içinde olacak ama bizim orada bir sürü milletvekilimiz var, belediye eş başkanlarımız var, zahmet edip aramayacaksınız, kriz koordinasyonuna dâhil etmeyeceksiniz. Bizzat ben İçişleri Bakan Yardımcısına kriz koordinasyon merkezi kurdunuz mu, her türlü desteğe hazırız, iş birliğine hazırız diye söyledim. Siz daha ne kadar bu halkı ve bu halkın temsilcilerini dışlayarak iş yapacaksınız ve sonuçta da döneceksiniz, bu halkın ölümüne, canına mal olacaksınız; bunu sormamız gerekiyor. Ya, bir taziyenin ortasına gidildiğinde insan üzüntüsünü belirtir ama Mardin Valisi, Vali efendi bizim oradaki milletvekilimizin girişini engelliyor. Sen kimsin ya, kimsin! Halkın seçilmiş milletvekili iki gün, kırk sekiz saat uyumamış, halkın yanında; Vali efendi koruma ordusuyla gitmiş oraya, bir de yetmiyor, benim milletvekili arkadaşımın oraya girmesini engelliyor. Ya, biraz edep, biraz hayâ, insan biraz utanır! Bir devlet terbiyesi vardı eskiden ya, her şey ayaklar altında! Bu kadar keyfekeder bir şey olabilir mi? Valiler AKP'nin il başkanı gibi çalışıyor, AKP'den talimat alıyor, AKP'nin talimatını yapıyor. Bizim yereldeki halkımız şu anda bir mekanizma bulamıyor ya, başvuracağı bir mekanizma bulamıyor, biz karşımızda muhatap bulamıyoruz yerelde. Milletvekilinin telefonuna çıkmamak hangi valinin hakkıdır, haddidir ya! Bu da Soylu'nun marifetleri. Suç işleri bakanı gitti ama uygulamaları hâlâ hayat buluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ben arayacağım o ilin seçilmiş milletvekili olarak Vali Bey benim telefonuma çıkmayacak. Neden? Ben DEM PARTİ milletvekiliyim diye, öyle mi? Bana oy veren halk bu ülkenin yurttaşı değil mi? Kimdir ya, hangi yasaya, hangi hakka, hangi hukuka göre benim telefonuma çıkmıyor? Sonuç? Sonuç, orada 15 insan yaşamını yitirdi. İşte, iş birliği yapmamasının, muhatap almamasının sonucu budur. Böyle bir valilik olmaz, böyle bir devlet yönetimi olamaz, böyle bir devlet terbiyesi de olamaz. Devlet buysa biz bu devleti kabul etmiyoruz. Devlet benim yaramı saracak arkadaş, yok öyle bir dünya!

Devlet benim yangını söndürecek, devlet Mardin'de yanık ünitesi yapacak, benim yanan halkım gidip ta Urfa'da yanık ünitesinde tedavi olmayacak. Devletse bakıyla, başbakanıyla kim varsa gidecek, orada halkın yanında olacak, o yangını söndürecek, su taşıyacak ama eğer ateşi harlıyorsa, eğer o ateşin altına fitil atıyorsa orada artık bu anlamıyla bir devletten söz edilemez; halkın isyanı bunadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bakın, DEDAŞ'a dair onlarca konuşma yaptı milletvekillerimiz burada, DEDAŞ zulmünü anlatmadığımız gün yok. Mardin, Urfa -bütün bölgedeki- nasıl büyük bir zulüm yaptıklarını herkes biliyor. Ekin zamanı gelir, elektriği keser, insanlar bahçesini, ekinini sulayamaz; bayram gelir, elektriğini keser; oksijen kullanması gereken, yatağa bağımlı olan hasta oksijensiz kalır. Bütün bunlara tek bir söz söylemiyor, devletin sorumluluğu yok mu? Tamam, DEDAŞ -iyi- kötü de DEDAŞ'ı denetlemeyen, oradaki altyapıyı onarmayan, DEDAŞ'ın yeni yatırım yapmasını sağlamayan devlet, Hükümet bunun neresinde? Sorumluluk bizzat AKP iktidarındır, DEDAŞ'ın medaşın değildir. Biz "DEDAŞ" diyerek AKP'yi işin içerisinden çıkaramayız. Bizzat bu sürecin sorumlusu AKP'dir. Binlerce defa DEDAŞ için soru önergesi verdik, tek bir gün sorularımıza cevap alamadık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Onlarca defa DEDAŞ'a ilişkin burada araştırma önergesi verdik, "Bu bir zulümdür." dedik; özelleştirdiniz, "Takip edin, denetleyin, halka hizmet etsin, zulmetmesin." dedik, maşallah, hiç sesleri çıkmadı. Seyrettiler, onlarca yangın DEDAŞ nedeniyle çıktı. Mahkemelerin kanıtladığı yangınlar... Bugün çıkan yangının sonucunda da 15 insanımız öldü. 15 insan Sayın Başkan, 15 can, kömür olmuş 15 insandan bahsediyoruz. Eğer birazcık vicdanı olan varsa bu zulme "Durl!" der, bu zulme ses çıkarır ama ne yazık ki biliyoruz ne o vicdan var, ne hukuk var, ne de öyle bir duygudaşlık var. Artık duyguları yitirmişiz, aynı şeyleri hissetmiyoruz, bunu üzümlere belirtiyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Günaydın.

Buyurun.

34.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, geçen Kurban Bayramı'na, bayram süresince AJet'te yaşanan rötarlara, AJet ve Türk Hava Yolları Genel Müdürlerinin maaşlarına, Tüketici Güven Endeksi'ndeki düşüşe, temsil giderlerindeki 7 kat artışa, Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesinde çıkan yangına, intihar eden Türkiye Büyük Millet Meclisi Koruma Daire Başkanlığında görevli Polis Memuru Şükrü Alantor'a ve polis intiharlarına, Yalçın Karatepe'nin Mehmet Şimşek'i ziyaretine yönelik yerli yersiz eleştirilerin olduğuna, iktidarın tasarruf tedbirleriyle amaçladığı miktarın 20 katını sermayeye aktardığına ve 30 Haziranda Gebze'de düzenleyecekleri mitinge ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle geçtiğimiz Kurban Bayramı'nın tüm ulusumuza hayırlı olmasını dilerim. Hep beraber sağlıklı, esenlikle nice bayramlara kavuşmamızı niyaz ederim.

Bayram süresince insanların tabii, seyahat alışkanlıkları ve sıklığı önemli ölçüde artıyor. Burada Türk Hava Yollarının bir yan kuruluşu şeklinde tesis edilen AJet, inanılmaz rötarlara sahne oldu. Yedi saat, sekiz saat, on saate varan rötarlar oldu. Ben şimdi soruyorum: Dünyada on saat rötar yapan başka bir hava yolu şirketi var mıdır? Bunun "operasyonel nedenlerle" diyerek açıklanabilmesi mümkün müdür? İnsanların gidemedikleri, ulaşamadıkları ailelerine, geç kaldıkları törenlere olan maliyetini -hem maddi hem manevi- kim ödeyecektir?

Tabii, şunu söyleyelim: AJet'e bir Genel Müdür atanmış. Bu Genel Müdür aynı zamanda Opet Havacılık Yakıtları Anonim Şirketi Yönetim Kurulu üyesi. Ben merak ediyorum: Şimdi, AJet'in Genel Müdürü genel müdürlük maaşı olarak ne kadar para alıyor, yönetim kurulu üyesi olarak ne kadar para alıyor? Ha, bunu ortaya çıkaracağız. Neyi ortaya çıkardığımız gibi? Tıpkı Türk Hava Yolları Genel Müdürünün ayda 1 milyon 400 bin TL maaş aldığını ortaya çıkarttığımız gibi. Diyorsunuz ya "Ya, Air France'ye bak kardeşim, onlarda da böyle yüksek maaşlar var." Bu Türk Hava Yollarının Genel Müdürü Pendik İmam-Hatip Lisesi mezunu. Yani biliyorsunuz, liyakat ve kariyer açısından Harvard işe yaramaz, Cambridge işe yaramaz ama Pendik ya da Kartal İmam-Hatip Lisesi mezunu olursanız Türk Hava Yolları Genel Müdürü olursunuz, ayda da 1 milyon 400 bin lira para alırsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, o Genel Müdür dünyanın herhangi bir yerinde hava yolu şirketlerinde genel müdürlük yapabilirse, mesela, gitsin Almanya'da, Fransa'da CEO'luk ya da genel müdürlük yapabilirse bu maaşı hak ettiğini ben de düşünürüm ama Türk Hava Yollarının hâli ortada, AJet'in hâli ortada. Bunu niye söylüyorum? Bakın, Türkiye çok büyük bir iktisadi kriz yaşıyor; insanlar geçinemiyorlar artık. Biz, bunu bir buçuk ay evvel dile getirdik. Ya, çıkın biriniz, AKP grubundan biriniz söyleyin ki "Bu 1 milyon 400 bin lira maaş doğru değildir." deyin veya deyin ki "1 milyon 400 bin lira alıyor, az alıyor, daha fazla almalı." deyin. Bu sessizlik nedir arkadaşlar? Kuzuların sessizliği mi bu? Yani bunun artık bir şekilde toplumda bir yanıt bulması gerekir.

Bakın, Tüketici Güven Endeksi... Size bu memleket, bu millet inanıyor mu? Tüketici Güven Endeksi haziran ayında mayıs ayına kıyasla da yüzde 2,7 düşerek yılın en düşük seviyesine geldi, 78,3'e düştü. Kimse ekonominin daha iyiye gideceğine inanmıyor, kimse hane gelirinin düzeleceğine inanmıyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz? 13 Mayıs'ta bir tasarruf tedbiri açıkladınız, 13 Mayıs'ta. Nisan ayında 61,2 milyon TL temsil ve ağırlama gideri vardı kamunun, mayıs ayında tasarruf tedbirleri altında bu, 418 milyon TL'ye çıktı yani 7 kat arttı. Arkadaşlar, bu şaş, bu şatafat, bu şöhrat budalalığı artık nereye kadar devam edecek? Vatandaş açken, vatandaş mutfağında tencere kaynatamazken temsil giderlerinin 7 kat artmasından utanmıyor musunuz? Buna ilişkin bir şey söylemeyecek misiniz? Çıkın söyleyin, deyin ki "Bu veri doğru değildir." veya "7 kat artmış, az arttı, 70 kat artmalı." deyin, bir şey deyin. Bu kuzuların sessizliğiyle bir yere varamayız.

Gelelim Diyarbakır Çınar, Mardin Mazıdağı meselesine: Bir yangın çıkıyor, 21'inci yüzyılda 15 insanımız bu yangında diri diri can veriyor. Arkadaşlarımız söylediler, sebebi ne? Çünkü sizin gece görüşlü yangın söndürme uçağınız yok, yangınlara zamanında müdahale edebilecek bir çerçeveniz yok ve biz burada diyoruz ki... Bütün siyasal partiler bugün grup önerisini bu yangına yönelik olarak verdiler. Ya, Adalet ve Kalkınma Partisi, bir kere de deyin ki "Türkiye Büyük Millet Meclisinde tüm grupların ortak bir konsensüsü var, bu orman yangınlarını hep beraber araştıralım."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ne oldu, talimat gelmedi mi? Buna bile "evet" diyemiyorsunuz. Yani bu durum gerçekten sizin adınıza benim üzülmeme neden oluyor.

İlave bir şey söyleyeceğim: Türkiye Büyük Millet Meclisi Koruma Daire Başkanlığında bir polis memuru arkadaşımız Şükrü Alantor dün intihar etti. Bu nasıl bir intihar biliyor musunuz arkadaşlar? Son beş yılda 450 polis memuru, son yirmi yılda

1.000 polis memuru intihar etti çünkü bu çocukları insanlık dışı koşullarda çalıştırıyorsunuz. Dedik ki: "Gelin, bununla ilgili bir araştırma önergesi verelim. Bizi beğenmiyorsanız siz verin, biz buna onay verelim, biz buna olumlu bakalım." O sırada oturan AKP Grup Başkan Vekili Özlem Zengin "Olur, beraber yapalım." dedi; onu bile yapamıyorsunuz, polis intiharlarını bile birlikte araştıramıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Şimdi, devamında şunu söyleyeyim: Bizim Yalçın Karatepe arkadaşımız Mehmet Şimşek'i ziyaret etti, buna yönelik yerli yersiz eleştirileri görüyoruz. Eğer bugün AKP'nin asgari ücrete bir ara zam yapmayacağını öğreniyorsak bunu Yalçın Karatepe'nin ısrarlı takibi ve kamuoyuyla paylaşmasıyla öğreniyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer 10 bin TL'lik taban aylığı artırmayı düşünmediklerini, çoğu insanın 10 bin TL'yle sürünmeye devam edeceğini öğreniyorsak bunu Yalçın Karatepe'nin ısrarlı takibi, aydın namusuyla yaptığı açıklamalardan öğreniyoruz.

Peki, bir şey daha söyleyeyim: Ya, arpayı yüzde 3 zam verdiniz, buğdaya yüzde 12 zam verdiniz. Şimdi, bir de yeme yüzde 10 KDV, gübreye yüzde 20 KDV artışı getirmeye çalışıyorsunuz. Arkadaşlar, bir kere daha söyleyeyim: Valla, sözüm sizi yaralıyorsa yaralasin; ya, bundan utanmaz mı bir insan ya? "Yaşayan çiftçi varsa onların da kafasına sıkayım." demenin bir mantığı var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Arkadaşlar, motokuryenin elde ettiğinden, garsonun aldığı bahşişten vergi toplamaya çalışıyorsunuz. Ben size söyleyeyim; bütün tasarruf tedbirlerinizden yalnızca 100 milyar lira toplamayı amaçlıyorsunuz oysa siz yalnızca kur korumalı mevduata 1,2 trilyon TL ödediniz ve Plan Bütçede getirdiğiniz vergi aflarıyla 660 milyar lirayı bir çırpıda sildiniz. Yani yapabilirseniz... Ki yapamadığınız belli, tasarruf tedbirinin 20 katını sermayeye aktardınız. Sebebi ne biliyor musunuz? Çünkü dayandığınız sınıf sermaye sınıfı. Çiftçi umurunuzda değil, köylü umurunuzda değil, emekli, asgari ücret alan adam umurunuzda değil ama şunu söyleyeyim: Biz bütün bu tabloyu biliyoruz, 30 Haziranda Gebze mitinginde öyle bir haykıracağız ki bu ses Meclisten duyulacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Daha yakından duymak isteyenler -ben olsam yaparım- Gebze'de mitinge gelin, o mitingdeki tansiyonu görün. O Gebze'deki mitinge gelenlerin yalnızca CHP'liler olmadığını, CHP'ye oy vermeyen emeklinin de işçinin de orada olduğunu görün. Çünkü biz vatandaşımızı yalnızca vatandaş olduğu için savunuyoruz, yandaş bir savunma içerisinde hiçbir zaman olmadık.

Ben, bu düşüncelerle, Türkiye'nin aydınlık geleceğine olan inancımla tüm kamuoyunu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Yenişehirlioğlu.

Buyurun.

35.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, dün Manisa'nın Soma ilçesinde meydana gelen depreme, Diyarbakır ve Mardin'de meydana gelen yangınlara, geçmiş Kurban Bayramı'na, 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü'ne, 25 Haziran TOGG'un kuruluş yıl dönümüne ve 17 Haziran Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü'ne ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sözlerimin başında, dün Manisa'nın Soma ilçesinde meydana gelen ve çevre illerden de hissedilen depremten etkilenen vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerini iletmek istiyorum.

Yine, Diyarbakır ve Mardin'de meydana gelen yangınlardan zarar gören vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyor; vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Rabb'im ülkemizi ve milletimizi her türlü afetten korusun inşallah.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bünyesinde yüksek manevi değerler ve hikmetler barındıran mübarek Kurban Bayramı'nı idrak ettik malumunuz. Yüce Allah'ın insanlığı mağfiretiyle kuşattığı, gökten yeryüzüne yağmur misali rahmet yağdırdığı böylesine müstesna günlerde vicdandan mahrum ve merhamete muhtaç bırakılmış coğrafyaları da unutmamak gerekmektedir. Bayram boyunca ve devamında Filistin'in acısını yüreğimizde hissettik ve dualarımızda mazlum kardeşlerimizi eksik bırakmadık. Bu vesileyle, başta şehit aileleri olmak üzere aziz milletimizin ve bütün İslam âleminin geçmiş Kurban Bayramı'nı bir kez daha tebrik ediyorum. Bayramın getirdiği kardeşlik, dayanışma ve yardımlaşma ruhunun bütün dünyaya hâkim olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri, bilindiği üzere 20 Haziran, Dünya Mülteciler Günü'ydü. Dünyanın vicdan ve merhamet başkenti olan Türkiye, İslam medeniyetiyle şerefelenmiş kadim devlet kültüründen aldığı sorumluluk bilinciyle aklıtan, çatışmalardan, iç savaş ve fakirlikten kaçan kardeşleri için daimi umut kapısı olmuş ve bu vasfıyla da her platformda insan haklarının en güçlü savunucusu konumuna ulaşmıştır. Özellikle de sözde medeniyetin beşiği olan Batı'da karşılaştığımız mültecilere yönelik ayrımcılığın, yabancı düşmanlığının ve ırkçılığın arttığını üzülererek takip ediyoruz. Bugün özel bir gün; mülteci kardeşlerimizin acılarını paylaşmak, hüznlerini hissetmek, içinde bulundukları zor duruma karşı empati geliştirmek ve hayatlarını yeniden inşa etme konusunda cesaret ve dirençlerine destek vermek için bir fırsattır. Filistin ve Doğu Türkistan başta olmak üzere zulüm altında kan ağlayan tüm mazlum coğrafyaları saygıyla selamlıyoruz. 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü'nün bu noktada hassasiyet ve farkındalığa vesile olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri, 25 Haziran bizler için önemli bir tarih; 2018 yılında ülkemizin gururu, Türk sanayisinin ürünü, milletimizin iftihar kaynağı Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG) kuruldu malumunuz. Yirmi bir yılda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Millî Teknoloji Hamlesi vizyonuyla savunma sanayisinden otomotive, enerjiden sağlığa her alanda büyük başarılar elde edilmiştir. İşte TOGG, ülkemizin teknolojik gelişiminin, ekonomik kalkınmasının ve küresel itibarının sembolü olarak doğmuş, gelişmiş ve bugünkü seviyesine ulaşmıştır. Ülkemizin altmış yıllık hayalini gerçekleştiren Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere 5 babayıgidi, mühendislerimizi ve projeye alın teri katan tüm TOGG çalışanlarını tebrik ediyor, çalışmalarında başarılar diliyorum. Türkiye Yüzyılı'nın ilk meyvelerinden olan Togg'umuzun tekerine taş değmesin, yolu açık olsun inşallah.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 17 Haziran, Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü'ydü. Temiz bir doğa ve yaşanabilir bir çevre gelecek nesillere bırakacağımız en büyük mirasımız. AK PARTİ olarak çölleşme ve kuraklıkla mücadelede çok önemli yollar katettik. Son yirmi bir yılda 7 milyar fidanı toprakla buluşturduk. Aynı zamanda, çevrenin korunması noktasında Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde gerçekleştirilen Sıfır Atık Projesi başta olmak üzere birçok projeyi de hayata

geçirdik. Bundan sonra da bizlere emanet edilen bu sorumluluğu çevre yatırımlarımız, farkındalık oluşturma projelerimiz ve bireysel çalışmalarımızla daha da ileriye taşıyacağız.

Son yıllarda küresel ısınmanın da etkisiyle orman yangınlarında bir artış söz konusu. Çevrenin en önemli unsuru ormanlarımızı korumak için bizler de hassasiyet göstermeliyiz. Orman alanlarının korunması, yangınların önlenmesi ve söndürülmesi için canla başla çalışan personelimize teşekkür ediyor, görevlerinde kolaylıklar diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Bu duygularla, Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü'nün ciddi bir farkındalığa vesile olmasını temenni ediyor, teşekkürlerimi sunuyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bir dakikalık söz hakkında İsmail Güneş partimize açıkça sataşmış, okuyabilirim de isterseniz nasıl sataştığını. Önceki dönem HDP Milletvekili Ferhat Encu'nun sözleri üzerinden ona cevap vermek istiyorum uygun görürseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, şöyle: "Türkiye düşmanlarıyla hareket ettiğinin göstergesi" "milletin ekmeğini yiyip başkasının kılıcını sallayanlar" gibi akla hayale sığmayan laflar etmiş. Öncelikle söyleyelim: Ferhat Encu, 34 yakını, köylüsünü ve bizzat Encu ailesinden onlarca insanı Roboski katliamında yitirmiş eski dönem bir milletvekili arkadaşımızdır. İkincisi, herhâlde bu ülkede Millî Takım'ı tutmak diye bir zorunluluk yok. Biz insanlara zorla Millî Takım tutturmayız. Bir ülkede herkesin o ülkedeki Millî Takım'ı tutmasının yolu nedir? Aidiyet duygusudur Sayın Başkan. Bu ülkedeki yaralar çözülsün, bu ülkedeki sorunlar çözülsün zaten canla başla herkes o Millî Takım için ayakta durur, alkışlar ve onun başarısından da gurur duyar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Biz, bu ülkede yaşayan bütün halkların uluslararası arenadaki ve ülke içerisindeki bütün başarılarından memnuniyet duyuyoruz, onur duyuyoruz ama sporun ırkçılığa tahvil edilmesini, spor üzerinden ırkçılık yapılmasını, bir kesimin halkımızı aşağılamasını da asla ama asla kabul etmiyoruz.

Bu arada şunu da söyleyelim: Türkiye'de bahis oynayanların yüzde 90'ı, yüzde 70'i Portekiz'e yatırım yapmış; sanırım, herhâlde onlar da bu durumda ülke düşmanı pozisyonuna girmiş oluyorlar. Bu "düşman" "dost" kavramlarını daha akliselim kullanmakta fayda olduğunu düşünüyorum. Milletnin boğazına, bahşişine çökecek kadar vergi getirenlerin milletin ekmeğinden bahsetmesini de abesle iştigal görüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 13/6/2024 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/57)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu Başkanlığının, İç Tüzük'ün 21'inci maddesi uyarınca, Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 13 Haziran 2024 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Mahmut Özer'in, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Başkanı Zorlu Töre'nin vaki davetine icabetle KKTC'ye resmi bir ziyarette bulunmasına ilişkin tezkeresi (3/885)

13/6/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Sayın Mahmut Özer, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Zorlu Töre tarafından resmi bir ziyaret yapmak üzere KKTC'ye davet edilmektedir. Davete icabet hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN – Tezkerayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer tezkerayı okutuyorum:

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin, NATO Parlamenter Zirvesi'ne katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/886)

25/6/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Profesör Doktor Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin NATO

Parlamentar Zirvesi'ne katılımı hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, tarım ve orman alanlarında meydana gelen yangınların nedenlerinin araştırılması, bu yangınlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi ve yangın sonrası rehabilitasyon çalışmalarının etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla 25/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

25/6/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/6/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Bülent Kaya tarafından, tarım ve orman alanlarında meydana gelen yangınların nedenlerinin araştırılması, bu yangınlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi ve yangın sonrası rehabilitasyon çalışmalarının etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla 25/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 25/6/2024 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Saadet Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç konuşacak.

Buyurun Sayın Kılıç. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, grubumuzun, tarım ve orman alanlarında meydana gelen yangınların nedenlerinin araştırılması, bu yangınlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi ve yangın sonrası rehabilitasyon çalışmalarının etkin bir şekilde yürütülmesi önerisi üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz gün Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde başlayan ve rüzgârın şiddetiyle Mardin'in Mazıdağı ilçesine kadar geniş bir alana yayılan yangın sonucunda Mazıdağı'nda 10, Çınar'da ise 5 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 78 kişi ise yaralanmıştır. Vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara ise acil şifalar diliyorum.

Çok geniş bir alanda can ve mal kayıplarına sebep olan bu yangının sebeplerinin araştırılması, ihmali ve kastı bulunanların cezalandırılması adına gerekli soruşturmalar ivedilikle yapılmalıdır. Bu yangınların anız yakımı sebebiyle çıktığını söyleyip meseleyi geçiştiremeyiz çünkü zaman anız yakımı zamanı değil hasat zamanıdır. Bölgedeki birçok tarla henüz biçilmiş bile değil. Çıkan yangının söndürülme aşamasındaki yetersizlikler sonucunda hasar artmıştır. Bu yangında insanlar, hayvanlar ve ekinler yanmıştır. Yangına sebep olan bütün ihtimaller titizlikle soruşturulmalıdır. Yetkili merciler, yangın esnasında müdahalelerde yetersiz kalmış olsalar bile zararların telafi edilmesi sürecinde üzerine düşeni yapmalıdırlar. Felakete maruz kalan bölgede en azından Tarım Bakanının bölgeye gidip zararı yerinde görmesi faydalı olurdu ancak bu bile yapılmadı. Çanak kale için zaman ayırabilen Sayın Bakanın niçin Diyarbakır'a zaman ayıramadığını bölge halkımız adına sormak istiyorum.

Diğer yandan, bölgedeki elektrik dağıtım şirketi olan DEDAŞ'ın ihmaliyle ilgili iddialar açıklığa kavuşturulmalıdır. Şirketin trafo ve direklerin bakımını ihmal ettiğine dair iddialar açıklığa kavuşturulmalıdır. En ufak bir gecikmede vatandaşın elektriğini kesen şirket en ufak ihmalde dahi bulunduyorsa bu mutlaka açığa çıkarılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, ormanlar, millî servetimiz ve birçok zenginliği bünyesinde barındıran doğal yaşam alanlarıdır. Ormanları korumak her birimizin asli görevlerinden biridir. Devlet, ormanları korumak için gerekli tedbirleri alır. Anayasa'nın 169'uncu maddesi devlete hâlihazırda mevcut bulunan orman alanlarını koruma görevi yüklediği gibi, orman alanlarının genişletilmesi için gerekli kanunları koymak ve tedbirleri almak da devletin görevleri arasında sayılmaktadır. Orman varlığımız, üzülerek ifade ediyorum ki hızla azalmaktadır. Türkiye'de 2022'de ormansızlaşma 2021 yılına göre 4 kat artmış, Belçika ülkesi büyüklüğündeki ormanlık alan sadece bir yılda yok edilmiştir. Bu alanların yerine maden ocakları, oteller ve betonarme binalar inşa edilmiştir. Ormanlarımız korunmuyor, ormanları yok eden afet ve imar uygulamalarına karşı gerekli önlemler alınmıyor.

Şimdi, grafiklere baktığınızda orman varlığımızın azalmadığını görürsünüz ancak burada bir yanılgı vardır, yeni yeni ağaçlandırılmış bölgeler ormanlık alanların içerisinde gösterilmektedir. Hâlbuki bir fidanın ağaca dönüşebilmesi için uzun yıllara ihtiyaç vardır. Ağaçlandırılmış bölgelerin az bir kısmı ancak uzun yıllar sonra ormana dönüşebilirken çoğu ise ormana dönüşmeden kuruyup yok olmaktadır. Bu alanları grafiklere yazarak, bazı oynamaları yaparak hakikatleri değiştiremezsiniz. Ormanlarımız yok ediliyor, bu gerçeği hepimiz görmeli ve gerekli önlemleri almalıyız. Keza Orman Genel Müdürlüğü'nün resmî internet sitesinde yazdığı gibi orman sadece ağaç değil sağlıktır, huzurdur, mutluluktur; doğrudur fakat bunlar sadece slogan olarak kalmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bakınız, soru önergeleri, kanun teklifleri verdik. Herhangi bir sebepten zarar görmüş ormanlık alanların ormanlık alan statüsü korunmalı, bu alanlar üzerinde imar ve benzeri herhangi bir girişime kesinlikle izin verilmemelidir. Orman yangınlarının önlenmesi için ilave güvenlik önlemleri, yangın söndürme envanterinin artırılması ve niteliğinin güçlendirilmesi son derece hayattır. Özellikle, yangın riski yüksek olan Akdeniz ve Ege Bölgelerimizde bu önlemler mutlaka artırılmalıdır. Gelin, bu teklifleri de, bizim verdiğimiz bu kanun teklifini de sizler destekleyin.

Bu doğrultuda grup önerimize desteklerinizi bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.
Sayın Tahtasız, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, çiftçinin dostu olması gereken Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, bir zamanlar Ofis çiftçimizin kara gün dostuydu ta ki "Kepek ekin." "Ananı da al git." diyen AKP iktidara gelene kadar. Çiftçinin dostu olması gereken Toprak Mahsulleri Ofisi, AKP iktidarında sermayeden yana saf tuttu, tüccarla iş birliği yaptı, uyguladığı fiyat politikasıyla çiftçimizi tüccarın inisiyatifine bıraktı. Toprak Mahsulleri taban fiyatı açıklamadan önce buğday, borsada 10 lira, 11 liradan işlem görüyordu; kırk beş gün ödeme vadeli 9 lira 25 kuruşluk fiyat açıklanınca maalesef fiyatlar aşağı düştü. Seçim bölgem Çorum'da hasat başladı ama Boğazkale, Laçın, Ortaköy, Mecitözü, Alaca, Uğurludağ ilçelerimizde Ofis alım yerleri açılmadı. Ofisin olmadığı ve olan yerlerde de nazlı alım yapıldığı için çiftçi, tüccara arpayı 5,5-6 lira arasında, buğdayı da 8-8,5 lira arasında satmak zorunda kalıyor.

AKP iktidarına ve onun Tarım Bakanına sesleniyorum: Çiftçiye tüccara ezdirmeyin, üretime küstürmeyin, taban alım fiyatlarını yükselterek ödemeleri peşine çevirin. Çorum'da ve diğer illerimizde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Meriç, buyurun.

38.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'teki su kesintilerine ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gaziantep'te alt ve üstyapıdaki yetersizlikler vatandaşları mağdur etmeye devam ediyor. Son bir aydır gazi şehrimizde uzun süreli su kesintileri yaşanmaktadır. Sadece geçtiğimiz günlerde Şahinbey'de 12, Şehitkamil'deyse 24 mahalleye on iki saat süreyle su verilemedi. GASKİ'nin açıklaması ise su kesintilerinden daha can sıkıcı bir durumda. GASKİ, Türkiye'nin en büyük şehirlerinden olan Gaziantep'teki su kesintilerini küresel ısınmaya bağlamakta, "Aşırı su tüketiliyor." diyerek suçu vatandaşın üzerine atmaktadır.

Şimdi yetkililere soruyorum: Küresel ısınma, rezervlerinin yetmemesi hemşehrilerimizin kabahati mi? Madem böyle bir tehlike vardı, neden önlem almadınız?

Buradan yetkililere sesleniyorum: Zaten zor şartlarda yaşayan, Gaziantep'te depremzede vatandaşlarımız için salgın hastalıklara davetiye çıkaran, hijyen sorunu yaratan bu problemi derhâl çözünüz.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, tarım ve orman alanlarında meydana gelen yangınların nedenlerinin araştırılması, bu yangınlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi ve yangın sonrası rehabilitasyon çalışmalarının etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla 25/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun Sayın Kocamaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Saadet Partisi Grubunun orman yangınlarına yönelik vermiş olduğu önerge üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin en önemli verimli toprakları ve ormanlık alanları bu Hükümet döneminde âdeta işgal edilmiş ve talana uğramıştır. Ülkemizin hiçbir ülkeye nasip olmayacak güzellikteki verimli ovalarına, tarım arazilerine ve ormanlık alanlarına AK PARTİ iktidarı tarafından sanayi tesisleri kurulmuş, çimento fabrikaları açılmış ya da taş ocağına dönüştürülmüş; altın arama uğruna ABD, İngiltere, Kanada ve Cayman Adaları'ndan bazı şirketlere peşkeş çekilerek talan ettirilmiştir. AK PARTİ iktidarı, sadece son sekiz yıllık dönemde ormanlık alanların yaklaşık 334 bin hektarlık kısmını "kamu yararı" gerekçesiyle özel şirketlere peşkeş çekmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ormanlarımız, yalnızca Hükümet tarafından izlenen bu yanlış politikalar sonucu değil, her yıl ortaya çıkan ve günlerce söndürülemeyen çok sayıda yangın nedeniyle âdeta yok edilmiş; bu yangınlar artık geleneksel hâle gelmiştir.

Hükümet orman yangınları konusunda her yıl yeni bir beceriksizlik sergilemeye devam ediyor. Hükümet, bugüne kadar başta ormanlarımız olmak üzere millî servetlerimizi koruyamamıştır; bugüne kadar yeterli yatırımlar yapılamamış, uçak ve helikopter filosu büyütülememiş, Türk Hava Kurumu bu konuda etkisiz hâle getirilmiştir.

Diyarbakır'ın Çınar ve Mardin'in Mazıdağı köylerinde meydana gelen yangın bir felakete dönüşmüş ve ne yazık ki yangında 15 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 78 vatandaşımız yaralanmış, binlerce küçükbaş ve büyükbaş hayvan telef olmuş, ekili alanlar zarar görmüştür. Hükümet yangına havadan yeterince müdahale edememiştir. Oysa havadan yeterince mücadele edilmiş olunabilseydi bu köylerimizde belki de bu kadar can ve mal kaybı yaşanmayacaktı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her yıl ülkemiz endişe verici boyutlarda orman yangınlarıyla karşı karşıya gelmektedir. Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre geçen yılın 1-21 Haziran döneminde 84 orman yangını meydana gelirken bu yıl, bu sayı yaklaşık 5 katına çıkmış, aynı sürede 399'a ulaşmıştır. Çıkan yangınlarda geçen yıl 41 hektar ormanlık alan zarar görürken bu yıl 2.548 hektar alan zarar görmüştür. Ayrıca, bu yıl orman dışı alanlarda da yangın sayısı artmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) – Önümüzde daha çok sıcak geçecek temmuz, ağustos ve eylül ayları bulunmaktadır. Bu nedenle, Hükümeti orman yangınlarına karşı daha etkin önlemler almaya, daha duyarlı davranmaya ve etkin mücadeleye ve müdahaleye davet ediyorum.

Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Burcuğül Çubuk.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BURCUĞÜL ÇUBUK (İzmir) – Ekranları başlarında bizleri izleyen değerli halkları saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, birkaç isim okuyacağım size: Ferhat Gök, 2 Haziranda Ankara'da yirmi dört gündür tedavi gördüğü hastanede vefat etti, bir iş cinayeti, DEDAŞ 8. Bölge arıza, bakım, onarım işçisiydi, Şırnak'ta nakil hattı tamiratında yüksek gerilime kapılarak vefat etti. Sergen Bal, 5 Haziranda Kulp'ta vefat etti, yine akıma kapılarak. İrfan Demir, 17 Mayıs'ta yine akıma kapılan işçi vefat

ediyor, burada 2 işçi de yaralanıyor. Mazlum Turunç, 22 Nisanda Çınar Kürekli de elektrik direğinde akıma kapılarak ölüyor. Yani, DEDAŞ'ın son birkaç aydaki işçi katliamı şeceresi bu.

Hilvan'ın yenilenen seçimlerinden bir gün önce, Hilvan'da bir köyde köylülerin yıllardır uyardığı sorunlu bir noktada 2 genç vefat etti. Bakın, sadece, bir yangında vefat edenlerden bahsetmiyoruz; DEDAŞ gibi ne yaptığı kendinden menkul, kimseye hesap verme zorunluluğu olmayan, hukukla işi olmayan, adaletle işi olmayan, abonesi olmayan insanlara icra davası açan, sürekli elektrikleri kesen, insanları yazın ortasında sürekli elektriksiz bırakan, kışın ortasında elektriksiz bırakan bir şirketin cinayetler karnesi var ve biz, burada şunu tartışıyoruz: Anız doğru, değil midir? Çok şükür, görüntüler ortaya çıktı, raporlar ortaya çıktı; bugün bunlar yüksek sesle dillendirilemiyor. Güvenlik kameraları olmasa utanmadan, sıkılmadan bizlere hâlâ "Anız yangını." denilecekti. Biraz çiftçilikten anlanılsa bunun böyle olmayacağı bilinir ama "Kürt cahildir." "Kürt hiçbir şeyi kontrol edemez." şovenizminin bir sonucudur. Herkesi buna ikna edeceğinizi sandınız; olmadı, ikna olmadık, anız yangını olmadığını, DEDAŞ'ın bölgede yıllardır sürdürdüğü saltanatın sonucu ölümler olduğunu anladık. Ve şimdi, 1 tane, 2 tane helikopteri buraya sevk edemediniz, ortaya çıkan ölümlerde de hiçbir sorumluluk almıyorsunuz. Bakın, bu ülkede 2021-2022'de Ege'de büyük yangınlar oldu. Şovenist histeriyi örgütlediniz, komşu ülkelerin yardım etme isteklerini geri çevirdiniz günlerce. Kaybolan neydi? Doğaydı, insandı, bitki örtüsüydü, vahşi hayattaki canlılardı; umurunuzda olmadı ama umurunda olanlar var, umurunda olanlar gümbür gümbür geliyor. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Özgür Ceylan.

Buyurun Sayın Ceylan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi grup önerisi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Milletimiz ekonomik krizle boğuşurken yurdun çeşitli yerlerinde arife günü başlayan ve günlerce süren tarım ve orman alanlarındaki yangınlar, yaşamını yitiren vatandaşlarımız, yüzlerce küçükbaş ve büyükbaş hayvanın ölümü, orman ekosisteminin gördüğü zarar bayram atmosferini ayrıca acıya ve hüzne boğmuştur. Yaşamını yitiren yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır diliyorum.

Ben, bu orman yangınlarından her sene en çok canı yanan bir kentin milletvekiliyim. Vahşi madencilik faaliyetleriyle ormanlarımızın katledilmesi yetmiyormuş gibi, üstüne her sene bu mevsimlerde başlayan yangınlarla da Çanakkale adım adım maalesef yok ediliyor. 18 Haziranda Eceabat ilçemizin Kumköy mevkinde başlayan yangın, rüzgârın da etkisiyle geniş bir alana yayılıp ormana sıçradı. Büyük bir özveriyle köylüler, belediyelerimiz, Tarım ve Orman Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı yetkilileri yangına müdahale ettiler. Havadan ve karadan yapılan müdahaleyle yaklaşık yirmi dört saat sonra yangın kontrol altına alınabildi ancak 340 hektarı orman, 235 hektarı da orman dışı olmak üzere 575 hektar alan zarar gördü. 20 Haziranda Ezine ilçesinin çöp döküm alanında başlayan yangında da yaklaşık 105 hektar alan etkilendi, ekili ve dikili arazilerimizde büyük maddi kayıplar oluştu. Yangından etkilenen çiftçilerimizin zararları Hükümet tarafından karşılanmalıdır.

Çanakkale'de söndürme çalışmalarına yerinde tanık oldum. Canhıraş bir şekilde yangın söndürmede görev alan herkese huzurlarınızda teşekkür ediyorum ancak söylemek zorundayım, gece görüşlü helikopter sayımızı artırmamız lazım. Helikopter ve uçakların su taşıma kapasitesi ve su depolama alanlarının sayısı artırılmalıdır. Tüm elektrik hatlarının acilen bakımları yapılmalıdır. Özellikle sık yangın çıkan Çanakkale'm için şu öneride bulunmak istiyorum: Kolay tutuşmayan ayçiçeği ekiminin, özellikle Tarihî Alan Başkanlığı başta olmak üzere, bölgemiz açısından özendirilmesi, ekstra teşvikler verilmesi gerekmektedir. Bu yangın da göstermiştir ki köylünün ilk müdahalesi hem çok hızlı hem de etkili olmaktadır. Köylülerimizin su tankeri için kullandıkları pompaların basınçlı olanlarında KDV'yi sıfırlayalım. Böylece köylerimizde tonlarca kapasiteli itfaiye araçlarına sahip oluruz; köylüye hiç olmazsa bu kolaylığı yapalım.

Bundan sonra yanan ormanların rehabilitasyonunu tavizsiz bir şekilde yapmalıyız. Yangınlar rant için fırsata çevrilmemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) – Yangınların meydana gelmesinde kusuru ya da ihmali olan kim varsa tespit edilerek en ağır şekilde cezalandırılmalıdır.

Bu yangınların tekrarlanmaması için konunun enine boyuna araştırılması gerektiğini düşündüğümüzden öneriyi destekliyor, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Sait Yaz.

Buyurun Sayın Yaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi grup önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Diyarbakır'ın Çınar ve Mardin'in Mazıdağı ilçelerinde 20 Haziran perşembe gecesi saat 20.00 dolaylarında çıkan yangın Çınar ilçesindeki Köksalan, Bağacık, Yazçiçeği ve Ağaçsever Mahalleleri ile Mazıdağı ilçesindeki Yücebağ, Şenyuva ve Yetkinler Mahallelerinde etkili olmuştur. Yangının ilk çıktığı andan itibaren ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları yangına müdahalede seferber olmuştur. Bu yangın felaketinde maalesef 15 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 9'u ağır olmak üzere 73 vatandaşımız da yaralanmıştır. Yaralılarımız Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa hastanelerinde tedavi altına alınmış, tedavileri tamamlananlar taburcu edilmiş, 2 kişinin tedavisi ise hâlâ devam etmektedir.

Çınar ilçemizdeki 4 mahallede toplam 19.370 dekarlık tarım alanı, orman, mera ve hazine arazileri yanmıştır. Bakanlığımızın CBS uydu sisteminde yapılan kontroller ve teknik personelin arazide yaptığı tespit çalışmalarına göre 7.900 dekar tarım alanı yanmış, bu alanın 1.111 dekarı hasadı yapılmayan alan, 9.750 dekarı orman arazisi ve 1.720 dekarı ise mera ve hazine arazisidir. Ayrıca 1 adet traktör ve 14 adet sulama tesisi de yanmıştır. Çınar ilçesine bağlı mahallelerde yapılan tespitlerde 924 küçükbaş hayvan ölmüş, 83 adet küçükbaş hayvan da ağır yaralanmış, yaralanan hayvanlar Et ve Süt Kurumuna kesime gönderilmiş, 190 adet hayvanın tedavisi ise yerinde yapılmıştır. İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlüğüne bağlı 16 veteriner hekim ve ilçe müdürlüklerinden görevlendirilen 22 veteriner hekim, Diyarbakır Veteriner Hekimler Odası tarafından gönüllü olarak 7 veteriner hekim, Dicle Üniversitesi Veterinerlik Fakültesinden öğretim görevlileri ve destek personeliyle sahada çalışmalara devam edilmektedir. Çınar ilçesinde çıkan yangında Tarım ve Orman Müdürlüğüne bağlı kuruluşlar ve STK'lar tarafından 92 ziraat mühendisi ve 65 veteriner hekim ve destek personeliyle tespit ve tedavi çalışmalarına hâlen devam edilmektedir.

Mazıdağı ilçesinde ise Yetkinler ve Yücebağ Mahalleleri ile Kelek mezrasında 7 bin dekarlık tarım alanının yandığı tespit edilmiş; bunun 4 bin dekarı hasadı yapılmamış buğday alanı, 3 bin dekarı hasat edilmiş araziden oluşmaktadır. Ayrıca, çiftçilerimizin bazı sulama ekipmanları da zayi olmuştur. Mazıdağı ilçesinde tespit edilen herhangi bir hayvan kaybı da bulunmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET SAİT YAZ (Devamla) – Ayrıca, yanan alanlarda biyoçeşitliliğimizin hızlıca eski hâline dönmesi ve alanın daha da zengin bir biyoçeşitliliğe kavuşması için Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü tarafından alanda hem rehabilitasyon çalışmaları hem de yaban hayatını iyileştirici faaliyetler başlatılmıştır. Yangınla ilgili çok yönlü soruşturma elbette devam etmektedir. Vatandaşlarımızın tüm zararları devletimiz tarafından karşılanacaktır, bundan hiç kimsenin kuşkusu olmasın.

Bu vesileyle, yangın faciasında hayatını kaybeden ve hükmen şehit olan kardeşlerime Allah'tan rahmet, kederli ailelerine sabırcemil, yaralılarına da acil şifalar diliyorum. Rabb'im ülkemizi böyle semavi ve arazi felaketlerden muhafaza eylesin diyor; hepinizi saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, orman yangınlarındaki mücadelede yeşil vatanın savunulmasında neden yetersiz kalındığının sebeplerinin araştırılması, ormanlarda yaşayan canlıların ve biyolojik çeşitliliğin zarar görmemesi adına çözüm önerileri bulunması amacıyla 24/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

25/6/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/6/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili M. Satuk Buğra Kavuncu tarafından, orman yangınlarındaki mücadelede yeşil vatanın savunulmasında neden yetersiz kalındığının sebeplerinin araştırılması, ormanlarda yaşayan canlıların ve biyolojik çeşitliliğin zarar görmemesi adına çözüm önerileri bulunması amacıyla 24/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 25/6/2024 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; sayenizde bu memleket, orman yangınlarında maalesef hep ama hep aynı kaderi yaşıyor. Hava sıcaklıklarıyla birlikte zaten patlama yaşanacağı bilinen yangınlar, yaz aylarının daha en başında insanlarımızı yine kâbus dolu günlere mahkûm etti.

Öncelikle, Diyarbakır ve çevresindeki yangın faciasında hayatını kaybeden 15 vatandaşımıza Allah'tan rahmet, acılı ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Bakin, bugün bütün grup önerileri bu orman yangınının araştırılması üzerine. Neden araştırılmasına müsaade etmiyorsunuz? Niçin etmiyorsunuz yani? Bırakın araştırılsın, bir kanaat oluşmuş. Evet, size söylüyorum: Bırakın araştırılsın. Tabii, bu yangınlarda ciğerimiz yandı. İstiyoruz ki bu yangınlar bundan sonraları için önlensin, eksikler nerelerdeyse ortaya çıkarılsın; bu konuda kamuoyunun talepleri ve beklentileri karşılsın diye ortak önergeler veriyoruz fakat yine AK PARTİ ve MHP Grubunun oylarıyla reddediyorsunuz.

Ama çileli milletimizi asıl çok daha fazla yakıp kavuran bir başka büyük yangına da değinmek istiyorum. Efendim, işte, 13 Temmuz 2023'te bu Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünde yani burada, AK PARTİ Hükûmetinin adını "Deli Dumrul iktidarı" koymuş, yağmur gibi yağan zamlara da "Deli Dumrul zamları" demiştik. Türkiye'yi yaklaşık bir yıl önce Mecliste tanıştırdığımız işte o tek adam iktidarının Deli Dumrul'u da yine azdı ve her zaman olduğu gibi bir avuç tuzu kuruya refahı yaşatırken acı faturayı da yine yoksul halka kesmeye devam ediyor. Çoktan "Ört ki ölem." ağıtları yakmaya başlayan çaresiz vatandaş ise duyan, bilen yok.

Yine kızacaksınız, biliyorum ama gelmiş geçmiş belki de en zalim iktidarlardan biri olarak bu ülkede vergide adalet ilkesini tuzla buz ettiniz. Soruyorum: Dünya da eşî benzeri olmayan, yurt dışı çıkış harcıyla alakalı 10 kat 20 kat artış hangi adaletin, hangi insafın ve hangi vicdanın eseridir? Kızmaya devam edeceksiniz ama AK PARTİ Hükûmeti olarak tek kelimeyle haraç iktidarı oldunuz, farkında bile değilsiniz. Memleketteki büyük fotoğraf bize neyi tarif ediyor biliyor musunuz? Dağ başındaki eşkiya şehre inmiş, devletin başına çökmüş, vatandaş da haraca bağlamıştır. Deli Dumrul'u artık Dede Korkut hikâyelerinde aramayın, o çoktan saraylara gark oldu; âdeta tarihteki zalimler zalimi Nemrut kralına dönüştü. Hep vatandaşın tepesinde dolanan tasarruf kılıcı, günlük masrafı 30 küsur milyon olan saraya niye uğramaz mesela? Bu yılın ilk beş ayında tamı tamına 5 milyar TL saraya harcanmış. Geçen sene aynı dönemde bu rakam 1,5 milyar TL'ydi. Bu ne demek biliyor musunuz? Saatte 81 asgari ücret saraya gidiyor demek. Bu vicdansızlıktır, bu insafsızlıktır ve bu kalbi katılaştırır. Bu zulüm bu millete hak da değildir, reva da değildir. Parti Sözcünüz çıkmış: "Bunlar sosyal medyadaki tevatürlerdir." diyor. "Bunlar spekülasyondur ve inanmayın." diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Tamamlıyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Peki, hadi inanmadık diyelim, çıkın şu sorulara cevap verin o zaman: Mesela, döneminizde hangi holdinglerin kaç para borcu silindi? Örneğin, devleti sarayın izniyle soyan 5'li çetenin ne kadar borcunu silindiniz? Hazineyi boşaltanlardan hiç hesap sordunuz mu? Servet transferleri yapanlardan, yandaş müteahhitlerden ne kadar vergi aldınız? Servet vergisini taslaktan niye çıkarıyorsunuz? Engelli yakınına vergi muafiyetini kaldırmayı planlıyorsunuz. Özürlü vatandaşımızın haklarına göz dikecek kadar mı çaresizsiniz?

Ezcümle, bu tasarıyı testi kırılmadan uyarmak üzere kamuoyunun gündemine taşıyıp takipçisi olacağız.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Sema Silkün Ün.

Buyurun Sayın Ün. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SEMA SİLKÜN ÜN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çanakkale, Denizli, İzmir, Uşak, Aydın, Manisa illerimizde meydana gelen yangınlar nedeniyle şehirlerimize geçmiş olsun dileklerini iletiyorum.

Diyarbakır Çınar'ı, Mardin Mazıdağı'nı etkileyen yangında feci şekilde yitirdiğimiz canlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine

başsağlığı diliyorum; yaralı kardeşlerimize de acil şifalar diliyorum. Bu yangınlar her iki manada da ciğerimizi yakıyor; Denizli'de de yaşansa, İzmir'de de yaşansa, Diyarbakır'da da yaşansa ciğerlerimiz yanıyor.

Bayram arifesinde şehrim Denizli'de de farklı ölçeklerde 7 ilçede aynı anda orman yangını yaşandı. Babadağ ilçemizdeki orman yangınının bilançosu çok ağır oldu; yüzlerce hektar ormanımız yanarken yüzlerce hayvanımız da telef oldu; zeytin ağaçlarımız, ceviz ağaçlarımız, buğday tarlalarımız, arı kovanlarımız kül oldu. Kontrol altına alınması bir günü bulan yangının ilk anlarından itibaren Valilik ve bağlı kurumları, Büyükşehir Belediyesi, sivil toplum kuruluşları ve milletvekilleri olarak oradaydık. Bu iş birliğinin ülkemizin her bir noktasında tesis edilmesi yalnızca ümit edeceğimiz bir durum değil mücadele etmemiz de gereken bir durumdur, dolayısıyla bu, biz siyasetçilerin sorumluluğudur.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz bir deprem kuşağı olduğu gibi son yıllardaki iklim etkileri nedeniyle orman yangını kuşağı da oldu, bu uyarıyı bize veriyor âdetâ. İstatistikler her 10 yangından 9'unun insan kaynaklı olduğunu gösteriyor; bu, yangınların önlenabilir olduğunun en belirgin göstergesi. Bu önlenebilirlik meseleyi tabii olarak siyasetin konusu hâline getiriyor, çözümü de bu Meclis çalışmak zorunda. Bugün 4 siyasi parti grubumuz meselenin ehemmiyetine binaen önermelerini yaşadığımız yangınlara ilişkin verdi; veriyor çünkü araştıralım ki nedenleri şeffaf şekilde tespit edelim; tespit edelim ki önlem alabilelim, cezalandırılması gerekenler cezasını alsın; önlem alalım ki canlarımız ve ciğerlerimiz daha fazla yanmasın istiyor milletvekilleri. Bu önermelerin bir tanesini bile kabul etmemenin sizi daha fazla güçlü yapacağına inanıyorsanız çok yanılıyorsunuz. Kabul edin ki bundan sonra yaşanacak olan yangınların ateşinde sizin payınız olmasın.

Değerli milletvekilleri, son olarak genelde ülkemizde, özelde de şehrimdeki yangınlardan etkilenen kayıplarımızın telafisi için ivedilikle harekete geçilmesini söylüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) – İktidar milletvekillerimiz kürsüye çıktıklarında tüm zararların tazmin edileceği noktasında söylemlerde bulunuyorlar ama biz bugüne kadar yaşanan bu doğal afetlerin -ki birçoğuna şahsım olmak üzere hepimiz tanışız- hiçbirinde, etkilenen vatandaşlarımızın kayıpları asla söylediğiniz gibi karşılanmadı. Politikalarınız nedeniyle varlık yokluk mücadelesi veren çiftçimize bir de bu konuda darbe vurmayın, lütfen zararlı tazmin edin ve bundan sonra yaşanmasının önüne geçecek önlemlerin alınması için bugün verilen önermeleri lütfen kabul edin. Bu sizin vicdanınızı ortaya koyar. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Sevilay Çelenk.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bütün önermeler doğal olarak yangın mevzuu etrafında toplanmış; orman yangınları, tarım alanlarındaki yangınlar...

Ben de gece yarısı yangın bölgesinden dönen milletvekillerinden biriyim. Sözlerime başlarken bir kez daha, memleketim Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde ve Mardin'in Mazıdağı ilçesinde, 2 ilçe arasındaki bölgede meydana gelen -15 yurttaşımızın hayatını kaybetti- bu yangında hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralıları şifa ve herkese sabır diliyorum.

Gerçekten çok acı, orman yangınlarını, bunu atlayarak geçmemiz mümkün değil. Biraz önce AKP milletvekili burada bize yangının bilançosunu uzun uzun sıraladı. Gerçekten insan şaşırıyor yani neden bize bunu sıralama ihtiyacı duyuyorsunuz? Çünkü burada verilen önermelere, araştırma önermelerine "evet" diyemiyorsunuz; nasıl bir iktidar hırsı, nasıl bir iktidar kompleksiyse en acı günümüzde bile bir araya gelip "Bu konuyu araştıralım." diyemiyoruz, oysa İYİ Partinin verdiği önermeden görebilirsiniz. Bu yangınlar normal değil, bir yılda 2.700 yangından söz ediliyor, son on yılda 30 bine yakın yangından söz ediliyor. Türkiye'de meydana gelen bu yangınlar, böyle basitçe "Önlem alalım."la geçirilecek bir şey değil, bir siyaset kültürünün de ifadesi. Nasıl bir siyaset kültürünün ifadesi? Bir yangında bile... Ben gerçekten şundan hiç hoşlanmıyorum, kendi adıma söylersem bir yangında "Şu yapıldı, bu yapıldı." demememiz gerekir, iktidarıyla muhalefetiyle şuna inanmamız gerekir: İmkânı olan herkes oradaydı ve her şeyi yaptı. Ama durum bu değil, düşünün ki bir Cumhurbaşkanı, 15 yurttaş feci bir şekilde hayatını kaybetmiş, bir başsağlığı mesajı yayınlamamış. Bunu herkesin söylemesi gerekiyor. Bu, çok tuhaf bir şey, gerçekten çok tuhaf bir şey. Böyle bir siyaset kültürü içinde, işte bakıyorsunuz, Ankara Barosuna kayıtlı bir avukat çıkıp diyor ki: "Harları artsın." İfade edemeyeceğim bir şekilde, başka bir biçimde "Ölsünler." diyor. Adıyla sanıyla bunu yazma cüretini buluyor Ankara Barosuna kayıtlı bir avukat ve bununla ilgili hiçbir şey yapılmıyor. Başka bir şey söylemiş olsaydı, ezkaza Cumhurbaşkanına hakaret etmiş olsaydı o sabah daha evi kapısı kırılarak basılır ve herhâlde başına gelmeyen kalmazdı ama bununla ilgili de hiçbir şey yapılmıyor. Bu siyaset kültürü içinde, bu kültür içinde, insana saygısı olmayan bu kültür içinde bir gecede açılmış 9 mezarı gördüm ben dün, çok acı bir şey ve bunların hepsi genç insanlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - Bu siyaset kültürü içinde, insanına üzülmeyen, insanının büyük acısını nefret söylemiyle kuşatan bu kültür içerisinde ormana mı saygı duyulacak? Evet, orman yangınları, tarım alanlarındaki yangınlar çok büyük ölçüde insan hatası sonucu meydana geliyor gibi istatistikler var; bu doğru da olabilir ama bu hata, işte bu kültür içinde gelişiyor; insanları yakan bir kültür, düz anlamıyla.

Daha bu sene Madımak katliamı zaman aşımına uğratıldı. Şimdi, böyle bir ülkede orman yangını, tarım arazisi yangını, bütün bunlarla savaşılabilecek bir anlayış, bir perspektif geliştirilebilir mi? Geliştiremiyoruz ve yanmaya devam ediyoruz. Ormanlarımız da yanıyor, yüreklerimiz de yanıyor, canlarımız da dayanıyor; böyle gitmesin.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıku.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Diyarbakır ve Mardin'de meydana gelen yangın felaketinde yaşamını yitiren 15 yurttaşımıza rahmet diliyorum, yaralıları şifa diliyorum. Gerçekten de çok üzgünüm. Yaralıları ziyaret ettim, feci şekildedir ve feci bir şekilde öldüler yurttaşlarımız.

20'nci yüzyıldayız, uzaya uydu göndermekle övünüyorsunuz ama daha henüz köylere elektrik götüremiyorsunuz maalesef yani böyle bir rezalet olmaz. Elektrik hizmeti bir kamu hizmetidir, vazgeçilmez bir kamu hizmetidir ama bu kamu hizmetinin yerine getirilmesini maalesef özelleştirdiniz ve kendinize yakın şirketlere verdiniz, o şirketler üzerinde bir siyasi koruma sağladınız, denetim yapmadınız ve insanların yaşamıyla ağır bir biçimde oynadınız. Yani bunun siyasi sorumluluğu aynı zamanda Adalet ve Kalkınma Partisindedir. Elektrik hizmetleri, dağıtımı özelleştirilemezdi ama maalesef yaptınız.

Değerli arkadaşlar, bu olayla ilgili olarak Diyarbakır'da da ifade ettim, burada da kayıtlara geçmesi açısından ifade ediyorum: Bir, bu olayın nedeni etkin, şeffaf bir soruşturma, açık bir soruşturma derhâl sonuçlandırılmalıdır. Olayın sorumlusunun, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının ön raporunda DEDAŞ'ın olduğu ve elektrik hatlarından meydana geldiği

saptanmıştır. Dolayısıyla bununla ilgili olarak etkin bir soruşturma derhâl tamamlanmalıdır. İkinci olarak, müdahalenin geç yapıldığı konusunda ciddi tepkiler vardır, ciddi itirazlar vardır. Bu kamu hizmetinin yerine getirilmesi noktasında bir aksaklık varsa bunun saptanması lazım. Zira, yurttaşlarımızda çok açık bir biçimde, yangının meydana geldiği coğrafyanın Diyarbakır ve Mardin olması nedeniyle ve yaşamlarını yitirenlerin de Kürt olması nedeniyle bu müdahalenin geç yapıldığı görüşü vardır. Eğer bu böyle değilse, bunun böyle olmadığını yine açık, şeffaf bir biçimde kamuoyuyla paylaşın. Ben sizleri burada uyarıyorum. Bakın, Türkiye belki fiilen bölünmedi ama bu yangın bir kez daha gösterdi ki duyguda bölünmüş, acıda ortaklık yok. Açın, sosyal medya hesaplarına bakın; hangi cumhuriyet başsavcısı derhâl bir soruşturma başlattı, hangisi başlattı değerli arkadaşlar? Açık hesaplarla "Cayır cayır yanın, cayır cayır." dendi "Kebap olun, yiyeceğiz." dediler; bir tek soruşturma yapılmadı, bir tek; bir insan gözüaltına alınmadı, o yüzden söylüyorum. Bakın, duyguda bölünmüşlük çok önemlidir, duyguda bölünmüşlük. Eğer böyle bir olayda, 15 kişinin öldüğü olayda acıda ortaklık, taziyede ortaklık yaratamıyorsak bütün Türkiye coğrafyasında bakın, bunun sonuçları kötüdür, hep söylüyorum, kötüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Evet, üçüncü olarak bakın, bu duyguda bölünmüşlüğü gidermek yine bu Parlamentonun görevidir. Ne olur bir komisyon kursak, buradan her siyasi partiden 15 milletvekili gitsek, acılarına ortak olsak "Bir sorumlu varsa ortaya çıkaracağız." desek ne olur, dünyanın sonu mudur, işimiz gücümüz bu değil mi? Bununla bakın, duyguda ortaklık yaratırız, derler ki oradaki yurttaşlarımız: "Evet, biz Kürt olduğumuz için değil ama geldiler işte, her partiden milletvekili geldi."

Değerli arkadaşlar, üçüncü olarak da şu telafi mekanizmasıyla derhâl, yargısal süreçler beklenmeden zararın giderilmesi lazım. Ortaya çıkan zararlar var, o zararlar derhâl telafi mekanizmalarıyla, devletin imkânlarıyla etkin bir biçimde, dürüst bir biçimde saptanmalı ve giderim yolları yargısal süreçler beklenmeden derhâl yerine getirilmelidir. Bunun için fonlar var, Afet Yasası'yla ilgili, afet bölgesi ilan edilmesiyle ilgili teklifler var, bunların gözden geçirilmesi gerekir diyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Ayhan Gider.

Buyurun Sayın Gider. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYHAN GİDER (Çanakkale) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İYİ Parti Grup önerisi hakkında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle başta hemşehrîm bölge müdürümüz şehit Talat Göktepe olmak üzere tüm orman şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, küresel ısınmanın etkileri tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de her geçen yıl daha da hissedilir şekilde görünüyor. Avrupa orman yangınları birliği bölgemizdeki sıcaklıkların mevsim normallerinin 4-6 derece üzerinde seyredeceğini bildiriyor ve bu anlamda da ülkemizin en riskli yer olacağı konusunda bizi uyarıyor. 25 Haziran tarihi itibarıyla çıkan orman ve kırsal yangınların 2023'ün aynı dönemine göre 2 kat arttığı da bunun bir ispatı. Yangın müdahale gücümüz de orman yangınlarıyla mücadele için 105 helikopter, 26 uçak, 14 İHA'yla ormanlarımızı âdeta çelik kanatlarıyla kucaklamaktadır. Avrupa ülkeleri arasında orman yangınlarında İHA kullanan ilk ülke olarak bununla da yetinmeyip İHA'dan alınan görüntüleri Karar Destek Sistemi ve bunun gibi yazılımlarla destekleyerek yangın yönetiminde kullanıyoruz. Yangın Karar Destek Sistemi, Birleşmiş Milletler Uluslararası Telekomünikasyon Birliği tarafından da ödüllendirildi. Tabii, asıl güç kara ekiplerimizde. 25 bin kahraman Orman Genel Müdürlüğü personeli ve 122 bin orman gönüllümüzle daha etkili ve daha güçlü şekilde orman yangınlarıyla mücadele ediyoruz. Yeşil vatanı canı pahasına savunan ormanın kahramanları bugün hiç olmadıkları kadar güçlüler, 5 binden fazla kara aracıyla mücadeleye devam ediyorlar.

Değerli dostlarım, bunun sonuçlarını nasıl görüyoruz? Bakın, 2023 sonuçlarında ülkemizde 15.521 hektar alan yangınlardan zarar görürken bu rakam Fransa'da 22 bin hektar, Portekiz'de 38 bin, İspanya'da 91 bin, İtalya'da 97 bin, Yunanistan'da ise 174 bin hektar. Son on yılın istatistiklerine baktığımızda da çıkan yangınların ancak yüzde 13'ü yıldırım gibi tabii sebeplerden, bunun dışında kalan yüzde 87'si ise insan kaynaklı sebeplerden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

AYHAN GİDER (Devamla) – Peki.

Dolayısıyla orman yangınlarıyla mücadeledeki en etkili yol, yangını çıkmadan önlemektir.

Ben tekrar bu vesileyle başta orman şehitlerimiz olmak üzere tüm orman teşkilatımıza şükranlarımı arz ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Çınar-Mazıdağı yangın felaketi sonucunda meydana gelen can ve mal kayıplarının sebep-sonuç ilişkisinin araştırılması amacıyla 25/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

25/6/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/6/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

25 Haziran 2024 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (6008 grup numaralı) Çınar-Mazıdağı yangın felaketi sonucunda meydana gelen can ve mal kayıplarının sebep-sonuç ilişkisinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 25/6/2024 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş Altın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Diyarbakır Çınar ve Mardin Mazıdağı'nda yaşamını

yitiren, yangın katliamında yaşamını yitiren bütün halklarımıza başsağlığı, acılı halkımıza güç, kuvvet ve yaralılara acil şifalar diliyorum.

“Katliam gibi” diyeceğim. Neden? Çünkü yangının çıktığı andan itibaren orada olan biri olarak şunu söyleyebilirim ki buna “yangın” demek çok hafif bir ifade kalır; bu, ne sadece bir yangındır ne de bir kaderdir. Kırk yıldır değiştirilmemiş, köylülerin tüm dilekçelerine ve tüm itirazlarına rağmen onarımı yapılmamış elektrik direklerinden çıkan yangına ne “kader” diyebiliriz biz ne de “afet” diyebiliriz. Denilecek tek şey vardır burada, o da DEDAŞ tarafından bu yangının çıkması tercih edilmiştir, devlet kurumları tarafından ise yangına müdahale etmemek, yangını söndürmemek tercih edilmiştir. Nedenlerini bunları bire bir gören bir kişi olarak size hemen anlatayım. Yangının ilk anlarından itibaren itfaiyeyi köye almayan, halkın kendi canını siper ederek yangına koşmasına sebep olan devletin kolları “Talimat olmadan köy yolunu açamam.” diyerek devletin tercihinin orada halka aktarmıştır. Ambulansı köye almayan devlet, bir yaralının ambulansla değil, traktörle hastaneye gitmesine göz yumarak aslında halkın orada vefat etmesini, orada can vermesini tercih etmiştir. DEDAŞ’ı bir zulüm paravanı olarak kullanan devlet, yangını izlemeyi tercih etmiştir. Elektrik direklerinden çıkan ilk yangın da bu değildir. 2015 yılında yine aynı yerde, yine aynı sebeple yangın çıkmıştır ve köylüler tarafından yangın söndürülmüştür, DEDAŞ suçlu bulunmuştur. Yine, orada olduğum tanıklıklardan biri olarak söylemeliyim ki arife günü itibarıyla o köyde elektrik kesilmiştir ve yangının çıktığı akşam köye elektrik verilmiştir ve köye elektrik verilirken yüksek bir gerilimde verildiği için elektrik hatları kopmuştur, bunu bire bir gören köylüler aktarmıştır ve ardından alevlerin yükselmesiyle birlikte yangın başlamıştır. Bunu gören köylüler, tarımda ekili alanlarını ve hayvanlarını koruyabilmek için can havliyle yangın bölgesine koşmuştur fakat rüzgârın da etkisiyle yangının kontrol altına alınamayacağını fark ettikten sonra, komşu köyü, Yücebağ köyünü -Keleke köyünü- aramışlardır ve bu haber Keleke köyüne ulaştığında, köylüler can havliyle dışarı çıktıklarında bir çobanın, hayvanlarını ve kendilerini kurtarmak için, yardım için onlara seslendiklerini duymuşlardır. Traktörlerine binen 4 genç yangını söndürmek için alana giderken rüzgârla birlikte yangının ortasında kalmıştır ve ardından 6 kişi daha o 4 kişiyi kurtarmak üzere yangın yerine gitmiştir. Ne yazık ki itfaiyenin ve ambulansın yapması gereken müdahaleyi halk yaptığı için o 10 kişi yanarak hayatını kaybetmiştir. Dolayısıyla bu bir yangın değildir, bu bir tercihtir; o ölümler de devletin gerekeni yapmaması sebebiyle olmuştur. Son bir hafta içerisinde Mardin’de üst üste 17 tane yangın çıkmıştır ki biz buna asla ve asla “tesadüf” diyemeyiz.

Ne yazık ki şunu da belirtmek isteriz, yangın bölgesinde halkımızın bize sorduğu soruları biz de burada size soruyoruz: Türkiye’nin her yerine giden ama yangın Kürt illerinde olunca bir anda gözü görmez olan helikopteriniz neredeydi? “NEFES” adı verdiğiniz gece görüşlü helikopterleriniz neden o gün Diyarbakır’da, Mazıdağı’nda değildi? Neden insanlar kendi güçleriyle gidip yangını söndürmek zorunda kaldılar? Ambulansı köye almayan kolları kim emir verdi de o köy yolları kapatıldı? Yaralılar köyden ayrılırken konuşabilir durumdayken ne oldu da yaralıların yüzde 90’ı hayatını kaybetti?

Şimdi bunu size soruyoruz: Bu açıkça Kürt’e, doğaya, canlıya düşmanlık değil de nedir? Siz biliyorsanız buyurun, cevap verin ama veremezsiniz çünkü mevzu bahis Kürt’ün doğası, Kürt’ün canı olunca havalanan yalnızca savaş uçakları oluyor, biz bunu çok iyi biliyoruz. Biz ilk saatlerden beri oradaydık ama iktidar ilk saatlerden beri orada oluşunu dezenformasyon için ve suçluyu aklamak için kullandı. Vali henüz yangın sönmemişken anız açıklaması yaptı, vekilleriniz çıkıp “Gece olduğu için helikopter göndermedik.” dedi. Bu açıklamaları yaptıktan sonra siz eğer halkın tepkisiyle karşı karşıya kalıyorsanız bu açıklamaları yapmayacaksınız ve kalkıp bize taziye adabı öğretmeyeceksiniz. Bizim bildiğimiz taziye adabında taziyeetine kolluk ordusuyla girilmez, taziyeevi halka kapatılmaz, halkın vekiline kapatılmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) – Eğer kapatırsanız, tepki alırsanız bunun sorumlusu olarak da bizleri göremezsiniz.

Sağlık sisteminin de bir gecede nasıl çöktüğünü gözlerimizle gördük. Mardin gibi büyük bir şehirde yanık ünitesi yok, Diyarbakır’da yok, TTB yanık ünitelerinin yetersiz olduğunu ilk dakikalardan itibaren belirtti ve hâlâ, şu anda da Sağlık Bakanını göreve davet ediyoruz çünkü yangın bitti ama zehirli gazlar devam ediyor, halk sağlığını tehdit etmeye devam ediyor; gereken önlemleri alacaklar mı biz de merak ediyoruz.

İlk gecenin itibaren bizler, kamu kurumlarının olmadığı yerde, bütün belediyelerimizle birlikte oradaydık. Ne yaptığımızı anlatmaya hayâ ederiz, söylemeyiz, keşke daha çok yapabilseydik fakat şunu açıkça belirtelim: Acımız büyük, kaybımız büyük. Bu önergeye “hayır” derken şu fotoğrafı lütfen düşünün ve “hayır” derken elleriniz titresin çünkü 15 canımızı, yüzlerce hayvanı kaybettiğimiz bu yangında, bu kıyamette her şeyin selamete ulaşması için sizlerin de bu araştırma önergesine “evet” demesi, acilen afet bölgesi ilan edilerek halkın yaralarının bir an önce sarılması gerektiğini vurguluyorum.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın İsa Mesih Şahin.

Buyurun Sayın Şahin.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Maalesef, bayram tadımız büyük bir acıya dönüştü, Diyarbakır’ın Çınar ilçesi ve Mardin’in Mazıdağı ilçesinde çıkan yangında büyük bir acıyla karşılaştık. Yangında hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah’tan rahmet, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum. Yakınlarını kaybeden vatandaşlarımıza sabır ve başsağlığı dileklerimi, yangında maddi, manevi zarara uğrayan vatandaşlarımıza da geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, yangınlar ülkemizin maalesef büyük bir imtihanı. Türkiye’nin farklı bölgelerinde çıkan yangınlar büyük kayıplara yol açmaktadır. Yangınların çıkış sebeplerini engellemek için kamu kurumlarının her türlü tedbiri alması, sıkı bir denetim yapması, toplumun bilinçlenmesi ve eğitilmesi önem arz etmektedir. Bunun yanında Tarım ve Orman Bakanlığının ilgili birimlerinin yangına müdahale anlamında modern teknolojiyle donatılması da önemlidir. Elbette, bu olayda idarenin eksikliği, ihmali var mıdır bu konu tabii ki araştırılmalıdır. Bunun yanında DEDAŞ’ın sorumluluğunun sonuna kadar üzerine gidilmelidir. Hem bu konunun araştırılması hem de yaralarının sarılması siyaset kurumunun da görevi olmalıdır. Biz, Gelecek-Saadet Grubu olarak bölgenin afet bölgesi ilan edilmesi, bunun yanı sıra bölge halkının uğradığı zararların hızlı bir şekilde giderilmesi, maddi, manevi yaraların sarılması ve devlet yetkililerinin bölgede daha fazla olması gerektiğinin altını çizmek istiyoruz. Burada acılarımızı, duygularımızı elbette paylaşacağız, paylaşıyoruz da ama bunun yanında sorumlu siyaset yapmak gerektiğinin de altını çizmek istiyorum. Neyi kastediyorum? Ya, ben merak ediyorum gerçekten, bir yangın üzerinden dünyanın başka bir bölgesinde ayrışan, kutuplaşan bir ülke var mıdır? Oysa, acılarımızda, sevinçlerimizde kenetlenebildiğimiz gün huzur içinde yaşayacağız bu topraklarda. Bunun farkında olmalıyız.

Değerli milletvekilleri, maalesef Türkiye’nin her yerinde yangın çıkmaktadır ancak Diyarbakır-Mardin bölgesinde çıkan bu yangın üzerinden, özellikle de yurt dışı kaynaklı olan trol hesapların toplumu ayrıştıran gayretlerini göz önünde bulundurmamız gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Bu süreçte provokasyon yapmak isteyenlerin de göz önünde bulundurulması gerektiğinin altını

çizmek istiyorum. İhmal olabilir, tedbirsizlik olabilir ancak devlet kurumunun bölge halkına kasıtlı bir muamele yapıyor algısına da asla müsaade etmemeliyiz. Bu ülkede bütün hukuksuzlukların karşısında olacağız, bütün yanlışlıkların üzerine gideceğiz ama devlet kurumumuzun da yıpratılmasına asla müsaade etmeyeceğiz.

Bakın, Diyarbakır'daki, Mardin'deki bu yangına sevinen kim varsa açık söylüyorum vatansızdır, ahlaksızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Bunun yanında, Mardin'de annesinin ardından gözyaşı döken Mehmet'in gözyaşına üzülmeden kim varsa insan olamaz, bu vatanın evladı olamaz değerli milletvekilleri. Ama bir de bunun yanında, bu yangın üzerinden toplumu ayıştırmaya çalışan, bu yangın üzerinden siyaset yapan, vatandaş devleti karşı kışkırtmaya çalışan da insan olamaz. Bunun da altını özellikle çizmek istiyorum. Bu ülkede acıları yarıştırmayacağız değerli milletvekilleri, acıları birlikte yaşayacağız; yaşayacağız ki 85 milyon kardeş olduğumuzun farkında olacağız. Bizi ayıştırmak isteyenlere müsaade etmeyeceğiz, 85 milyon etle tırmak gibi olacağız diyorum.

Bu duygularla tekrar bölge halkımıza geçmiş olsun dileklerini tekrar iletiyor, bu konunun da sonuna kadar araştırılması gerektiğinin altını çiziyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kara...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, İskenderun sahilinin sefaletinin bir türlü bitmediğine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Depremi üzerinden on altı ay süre geçti ancak İskenderun'un sahilinin sefaleti bir türlü bitmedi. Ulaştırma Bakanlığı yetkilileri, altyapıdan sorumlu genel müdür geldi gitti ancak sahilin su basması, kanalizasyon atıklarının deşarjı, esnafın çilesi bitmedi. Buradan ilgililere tekrar söylüyorum: Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, Harita Genel Müdürlüğü, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü gibi kurumlarla birlikte bilimsel çalışmalar yapılmalıdır. GPS ağlarıyla bölgenin yatay ve dikey yer değiştirmelerini ölçümleyin. Kıyı çizgisi, yaptığınız kaba bir tahkimatla 1 metre altta kaldı, İskenderun halkı olarak artık denizi maalesef göremiyoruz. Sahildeki iş yerleri âdeta can çekişiyor, körfezin incisi İskenderun sahilini derhâl kurtarın.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

Buyurun.

40.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, gıdada enflasyonu düşürmek için çiftçiye desteklemek gerekirken sırtına yine kamburlar yüklendiğine ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Son hazırlanan vergi paketinde emekliye, işçiye, esnafa ve çiftçilerimize yine darbe hazırlığı var. Covid-19 döneminde gıdanın ne kadar önemli bir beka sorunu olduğunu gördük. Gıdada enflasyonu düşürmek için çiftçiye desteklemek gerekirken sırtına yine kamburlar yüklüyoruz. İktidara baskılarımız sonucu, pandemi döneminde gübrede yüzde 20 ve yemde yüzde 10 olan KDV sıfırlanmıştı. Biz buna ilaveten, çiftçinin faturasının -geçmişte olduğu gibi- fatura tesliminden en geç bir ay içerisinde yüzde 50'sinin desteklenmesini istedik ancak sadece KDV sıfırlanmıştı. Şimdiye yeniden KDV'yi yukarıya çıkarıyorlar, gübrede yüzde 20, yemde yüzde 10 olarak tekrar güncellenmesi söz konusu. Tarımsal girdi fiyatı yüzde 52, buğday fiyatı yüzde 12 arttı; gübrede yüzde 20, yemin KDV'sine yüzde 10 zam yaparken bunun ham maddesi olan arpaya destek miktarını sadece yüzde 3 artırıyorsunuz; el insaf!

TÜİK'e göre Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi nisan ayında yıllık yüzde 52,20 arttı. Bu rakam son on dört ayın en yüksek artışı. Çiftçiye üretmemesi için her türlü zemini hazırlıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Çınar-Mazıdağı yangın felaketi sonucunda meydana gelen can ve mal kayıplarının sebep-sonuç ilişkisinin araştırılması amacıyla 25/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu konuşacaktır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; İsviçre'deki Ukrayna Barış Konferansı'nda ülkemiz tam anlamıyla bir skandal yaşamıştır. Fener Rum Patriği Bartholomeos'un bu konferansta Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'dan bağımsız olarak "ekümenik" sıfatıyla oturtulması ve buna göz yumulması tam anlamıyla bir uluslararası skandaldır çünkü Fener Patrikhanesi, Lozan Anlaşması çerçevesinde, sadece Türkiye'deki Rum Ortodoks cemaatinin dinî kurumudur. Bu hamle de aslında, ABD'nin de desteklediği Fener Patrikhanesini Vatikanvari yetkililerle donatma ve dünyadaki tüm Ortodoks cemaatinin temsilcisi sıfatıyla güçlendirme oyunudur. Türkçesi, Büyük Orta Doğu Projesi'yle Doğu'dan kuşatılan sığınmacılar operasyonu ile âdeta içerden sessiz işgale çalışılan ülkemizin bu kez de Batı'dan "dinî liderlik" kılıfı adı altında zayıf düşürülmesidir. Bütün bu olanlar da Türk vatanını bölüp parçalama, Türk milletini de demografik kuşatmayla teslim alma operasyonudur. Sorulması gereken soru şudur: Fener Rum Patriğinin toplantıda bulunması, Türk Dışişlerinin bilgisi dâhilinde midir? Dâhilindeyse bu, büyük bir gaflettir. Yok, değilse Bakan Fidan, masadaki bu büyük oyuna neden tepki gösterip itiraz etmemiştir? Diyoruz ki: Lozan'ın imzalandığı İsviçre'de "ekümenik" sıfatıyla Bartholomeos'un Ukrayna Barış Konferansı'na katılması, Lozan Anlaşması'nın da resmen ihlalidir. Buradan soralım: "Üçüncü Dünya Savaşı yaklaştı." korosuna katılan ve uzun uzun açıklamalarda bulunan Dışişleri Bakanı Sayın Hakan Fidan, bu konuda neden iki kelam etmemektedir? Fener Rum Patriği Bartholomeos'un "ekümenik" ünvanıyla orada bulunmasını Sayın Fidan nasıl içine sindirmiştir? AK PARTİ iktidarı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bağımsızlık haklarını uluslararası arenadan sonra yapılan milletlerarası resmî toplantılarda da maalesef paspasa çevirmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Şimdi, AK PARTİ'li arkadaşlar diyor ya: "Dünya, 5'ten büyük." Genel Başkanınız da dünya lideri, o zaman ben de soruyorum: Fatih Kaymakamlığının memuru Bartholomeos; iktidarınızı iphememiş, Dışişleri Bakanınızı iphememiş, Hükûmetinizi iphememiş, dünya lideri Genel Başkanınızı iphememiştir. Bu ayıp da size yeter!

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mahmut Tanal.

Buyurun Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Tabii, Mardin Mazıdağı-Diyarbakır Çınar arasında çıkan yangın sebebiyle söz almış bulunmaktayım ancak bu konuyla ilgili, elektrik enerji satış sözleşmesi, elektrik tedarik sözleşmesi, elektrik piyasasında abonelik sözleşmeleri ve tüketici haklarıyla ilgili daha önceleri defalarca konuşmalar yaptım. Dedim ki DEDAŞ'ın bu konuyla ilgili özelleştirme sonrası yapması gereken 2 şey vardır. Neden özelleştirildi? 2 gerekçesi vardı: Bir, altyapının yenilenmesi; iki, istihdam alanlarının yaratılmasıydı ancak 1980 yılından itibaren bugüne kadar o çürümüş olan teller ve aynı zamanda tahta direklerle elektrik taşıyor, kablolar o şekilde taşıyor. O şekilde taşındığı için de aynı zamanda o direklerin etraflarına da betonlar dökülmediği için oralarda gerek kuruyan ürünler gerek kuruyan otlar nedeniyle sıcaklığın 46-47-50 dereceye kadar vardığı bir bölgede kıvılcımların çıkması nedeniyle yangınlar çıkıyor dedim ama maalesef bunu iktidar partisine anlatamadık. Yani keşke mahcup olmuş olsaydık, mahcup olmayı çok isterdik ama ne olur, yani gerçeklerden de bu doğrulardan da ödün vermeyelim arkadaşlar yani muhalefetin de doğru söylediği sözler vardır; Meclis tutanakları burada, kayıtlar burada. Bu açıdan baktığımız zaman üniversitelerde kitap olarak, ders olarak okutulan kitaplar bunlar yani bundan biz ne zaman feyzalacağız? Ne zaman öğreneceğiz?

Değerli arkadaşlar, sözün kısası şu: Bir, burada, böyle, görevi kötüye kullanma veyahut da görev ihmalî filan yok; direkt olası kast var. Olası kast nedeniyle rahmetli olan, vefat eden o insanlarla ilgili soruşturmanın, araştırmanın en etkin, en derinlemesine yapılması gerekir. Aksi takdirde, cezasız kalır ve DEDAŞ maalesef, bu işte bugüne kadar yatırım yapmadığı gibi... Maliye Bakanı kalktı, o dönemde özelleştirilme sözleşmesi döviz üzerinden yapılırken bu döviz olan borçları TL'ye çevirdi; 6 taksitte ödeniyor. Şimdi, değerli arkadaşlar, DEDAŞ'ın 6 taksitle ödenen bir borcu var ama o bölgeye herhangi bir yatırım yok. Şanlıurfa'nın bazı köylerinde dört günden beri elektrikler kesik, bazı yerlerde beş günden beri elektrikler kesik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, niçin elektrikler kesik? Bir, sıcaklık 46-47 derece. İki, kablolar çürümüş, çok eski, değiştirilmemiş. Üç, o sıcaklık nedeniyle kıvılcımlar çıkıyor, daha biçilmemiş olan ürün tarlalarında yangın çıktığı için tazminat davaları açılıyor, tazminat davası açılmasın diye komple elektriği kesiyorlar değerli arkadaşlar; bize böyle iddialar geliyor. Geçmişte diyorlardı ya “Efendim, bu öğretmen okullarında solcular yetişiyor, en iyisi bırakalım, bu okulları kapatalım, solcu olmasın.” diye, şu anda DEDAŞ'ın da yaptığı aynı zihniyet “Kardeşim, burada kablolar çürük, kabloların çürük olması nedeniyle ben elektrikleri kesiyorum, yangınlar çıkmasın, tazminat davasına muhatap olmayalım.” diyor. DEDAŞ burada suç işliyor, suç. Bunu yapan... Hiç kusura bakmayın AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlar, bunun en büyük kabahati sizin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) – Denetimi yapmıyorsunuz, Enerji Piyasası Kurumu denetimi yapmıyor, Enerji Bakanlığı denetimini yapmıyor, Bakanlık denetimini yapmıyor, Cumhurbaşkanı denetimini yapmıyor. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Yapmıyor arkadaşlar. Bölgenin milletvekili arkadaşlar, sizden de özür diliyorum, siz de görevinizi yapmıyorsunuz. Görevini yapan arkadaşlara ben saygı duyuyorum ama biraz önce arkadaşlar “Bu, bir siyaset sorunu değil.” dediler. Arkadaşlar, bu, bal gibi bir siyaset sorunu. Eğer birileri haksız olarak kene gibi Şanlıurfalının, Diyarbakırlının, Mardinlinin, Şırnaklının sırtına yapışmışsa, kanını emiyorsa bunun hesabını sormak 600 milletvekilinin namus borcudur, haysiyet borcudur. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Benim sizden istihdamım şu yani bu önerge şunu gösterecek: Maddi gerçekleri araştıralım mı, araştırmayalım mı? Bu 15 insanımızın ölümü nedeniyle maddi gerçeklerin üstünü kapatacak mıyız, kapatmayacak mıyız? Sizden istihdam ediyorum, tamamen vicdanlarımızla baş başa kalalım, siyasi argümanlardan uzak kalalım, bu önergeye destek verelim.

Başkanım, ben size teşekkür ediyorum ve konuyu uzattığım için tüm arkadaşlardan özür diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Selam ve saygılarımı iletiyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Galip Ensarioğlu.

Buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET GALİP ENSARİOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

15 canımızı yitirdik. Binlerce dönüm ekili arazi, borulama sistemleri, traktörler, canlı hayvanlar telef oldu, maddi-manevi çok büyük zararlar var. Bu meseleyi konuşuyoruz sabahın, meseleye dair bir sürü teknik ve rakamsal açıklama yapıldı. Şimdi, bayram sebebiyle zaten hepimiz bölgedeydik bütün milletvekilleri, bizler, CHP'li, DEM'li milletvekilleri hepimiz oradaydık ve anında, ilk günden itibaren köylülerimizle, insanımızla beraberdik.

Şimdi, olay anından itibaren, yarım saat içinde bölgeye ilçelerin kaymakamları, Diyarbakır Valisi, ilgili kamu kurumlarının yetkilileri, belediyenin araçları, toplam Mardin'den 86 araç, Diyarbakır'dan 94 araç olmak üzere kamu kurumu araçları, toplam bine yakın personel olaya müdahale etti. Şimdi, olayın başında Diyarbakır Valisi var ve bütün yetkililer var Diyarbakır'da, müdahale ediliyor, üç buçuk saat yangın sürdü ve gece iki civarında yangın kontrol altına alındı. Büyük bir felaket yaşandı, hepimizi derinden üzdü. Sabah ziyaret ettik yaralıları, bizler de diğer milletvekili arkadaşlar da acılarını paylaşmak istedik, yaralarını sarmak istedik hep beraber; keşke böyle kalsaydı ama öyle bir provokatif dil kullanılıyor ki bunun üzerinden ciddi bir çatışma, ayrışma yaratılmak isteniyor. Bu mesele, istismar edilecek bir mesele değil, 15 insan ölmüş, orada istismar olmaz. Eğer bunu konuşacaksak, o zaman, sizin Eş Başkanınız, yangından yarım saat sonra oradaydı. Neredeydiniz? Yangın söndürmede birinci derecede itfaiye sorumludur. Sizin sorumluluğunuz büyük. Yangın araçlarınızın onda 1'i orada değil, personelinizin yirmide 1'i orada değil. Neden sevk etmediniz?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Kayyum hepsini satmış, kayyum hepsini sattı, belediyede itfaiye mi bıraktınız?

MEHMET GALİP ENSARİOĞLU (Devamla) - Siz sorumlusunuz birinci derecede. Birbirimizi mi suçlayacağız burada, yakışıyor mu? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GALİP ENSARİOĞLU (Devamla) - Şimdi, sosyal medya üzerinden herkes izledi. Acımasızca, amacı acıları paylaşmak değil, sadece milleti çatıştırmak olan, devleti suçlamak, iktidarı suçlamak olan bir anlayış, bu acıları paylaşamaz arkadaşlar. Sorumluluğun büyüğü sizdedir. Belediyeler sizde, itfaiyeler sizde, yangın söndürme sorumluluğu da birinci derecede sizde; o zaman görevinizi yapmadınız. Soruşturma önergesi vereceğinize, keşke öz eleştirinizi verseniz, keşke öz eleştirinizi verseniz arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Kolluğun kapattığı köye itfaiye nasıl gidecek?

MEHMET GALİP ENSARİOĞLU (Devamla) - Kullandığınız dil yanlış bir dildir, bu dilden geçmişte fayda ummuş

olabilirsiniz, siyaseten çok faydalanmış olabilirsiniz ama o devir geride kaldı, bundan sonra bunu size yaptırmayacağız, hiç kusura bakmayın. Milletin ölüsü üzerinden siyaset olmaz arkadaşlar. Hep beraber, bu memlekette, gidelim, o insanlara hizmet edelim. Belediyeleriniz de gitsin, hizmet etsin; onu burada konuşun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

MEHMET BAYKAN (Konya) – Sizin yalanlarınızı sabırla dinledik.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Ne yalanı ya! Bir DEDAŞ'a bakın ya!

BAŞKAN – Buyurun.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, tabii, burada gelip böyle gerçeği çarpıtmak kolay Sayın Ensarioğlu. Sekiz yıl boyunca...

MEHMET BAYKAN (Konya) – Doğrular sizde, bütün doğrular sizde(!)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Ben sizi dinledim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Ya, dinleyin, bir dinleyin!

MEHMET BAYKAN (Konya) – Dinledik sizin konuşmayı.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Sekiz yıl boyunca kayyum atadınız, sekiz yıl boyunca belediye'nin bütün kaynaklarını yandaş müteahhitlerinize, yandaş adamlarınıza, yandaşlarınıza yedirdiniz, içirdiniz, belediye'nin envanterinde olan bütün araçları yine götürdünüz başka kurumlara peşkeş çektiniz, oralara devrettiniz. Yetmedi, var olan araçları onarmak yerine, onları tamir etmek yerine boş bıraktınız, milyonlarca dolar borç yükü altında bıraktınız. Yetmiyor, her gün kayyum tehdidiyle hâlâ belediyelerimizi tehdit ediyorsunuz... (AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler) Bir sus!

8 tane, 10 tane gece görüşlü helikopter almışsın ama dönüp diyorsun ki: "Benim Mardin Mazıdağı'nda, Diyarbakır'da yangına müdahale edecek gece görüşlü helikopterim yok." Niye?

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Sabah dörtte oradaydı, sabah dörtte oradaydı.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Muğla'da var, Antalya'da var, İstanbul'da var, Tekirdağ'da var, Diyarbakır'da niye yok?

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Sabah dörtte Diyarbakır'daydı.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Sen Orman Müdürlüğü değil misin? Bu Orman Müdürlüğü'nün Diyarbakır halkına, Mardin halkına karşı sorumluluğu yok mu? Var değil mi? Bir...

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Sabah dörtte oradaydı helikopter.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – İkincisi: Ya, senin valin kimdir? Benim milletvekili arkadaşım arıyor, telefona çıkmıyor. Kriz koordinasyonu kuruyorsun, benim milletvekili arkadaşımı, belediye başkanımı niye dâhil etmiyorsun? Yerel yönetim değil mi? Yerel iktidar değil mi? Niye arayıp bilgi vermiyorsunuz? Niye ayrımcılık yapıyorsunuz?

Üç, sosyal medyada akşama kadar Kürt halkına "Ölün! Yanın!" diyenler var. 30 bin cumhuriyet savcısı sizin emrinizde, bir tane soruşturma açtınız mı? Ben içinizdeki Kürt vekillere sesleniyorum: "...") (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Sizin hiç mi gururunuz incinmiyor, hiç mi incinmiyor?

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Çınar-Mazıdağı yangın felaketi sonucunda meydana gelen can ve mal kayıplarının sebep-sonuç ilişkisinin araştırılması amacıyla 25/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

1.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması (Devam)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İki dakika verdim, veremiyoruz yani.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Son olarak şunu söyleyerek şunu bitireyim. Siz halk önünde hesap vereceksiniz. (AK PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Neyi protesto ediyorsunuz? 15 kişinin ölümüne sessiz kaldığınız için kendinizi mi protesto ediyorsunuz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – 15 kişi yaşamını yitirdi ve sorumlusu iktidarınızdır; o kadar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Galip Bey, buyurun.

2.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın hatip sekiz yıldır yolsuzluk yapıldığını, belediye'nin kaynaklarının, kamu kaynaklarının çarçur edildiğini ve usulsüzlük yapıldığını söyledi. Evet, beni kastederek de bir vekil, buradaki bir vekil, kayyumun kaynaklarından faydalandığını söyledi, ben de ona bir cevap verdim, "Buyur, ispat et." dedim. Yine söylüyorum, bütün belediyeler şimdi sizde, ispat edin, 1 liralık yolsuzluğu ispat edin ama ben şimdi ispat edeceğim, iyi bir top verdiniz, ispat edeceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – O vekil kim? O vekil kim? Adını söyle. Ayıp! Ayıp!

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – Ayıp mı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Ayıp!

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – Peki, senin hangi akraban orada iş yapıyor onu söyle sen, hangi akraban

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

iş yapıyor?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Kullandığın sözü de söyle. Kullandığın sözü de söyle.

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – Diyarbakır Büyükşehirde senin hangi akrabın iş yapıyor? İsmi söyleyelim şimdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – İnsan utanır ya!

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – İlaçlama firması geçen yıl 17 milyona Diyarbakır Büyükşehirde ilaçlama yapmışken 63 milyon artı KDV'ye, 4 katına bir kişiye -üç kişiye davetiye çıkarmışsınız- 21/b'ye göre vermişsiniz; Cizre, Viranşehir ve Van Belediyelerini de 4 katına bu adama vermişsiniz, daha yeni bir firmaya vermişsiniz ve parasını da -paranız yoktu ya- 40 tondan 20 ton verdikleri hâlde 50 milyonunu, bu paranın 50 milyonunu da peşin vermişsiniz. Çıkin, burada anlatın bunu o zaman; yolsuzluğu yapan kimmiş, belediyenin kaynaklarını çarçur eden kimmiş çıkın, anlatın! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Sayın Başkan...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Kürsüden istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Sayın Başkan, bütün kayyumlar a'dan z'ye hırsızdır.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Ya, mesele ne ara buraya geldi? Biz, 15 kişinin ölümünü konuşmuyor muyuz? Nasıl meseleyi buraya getirdiniz? 15 insan ölmüş, sizin hâlâ derdiniz ne ya! (AK PARTİ sıralarından laf atmalar)

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – 15 kişiyi mi...

3.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – İşte, çarpıtma tam bu. Biz ne dedik? "Kayyumlarınız sekiz yıldır yolsuzluk yaptı." dedik. Sizin Mardin kayyumunuzu siz kendiniz görevden aldınız; Mardin kayyumu örnek oldu, örnek oldu. Siz, Mardin kayyumu üzerinden... (AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler) Bir sus!

Mardin kayyumu üzerinden örnek yaratmak istediniz ama yolsuzlukları o kadar büyüdü ki en sonunda siz kendi kayyumunuzu kendiniz görevden aldınız ve kayyuma yeniden kayyum atadınız! (AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

İkincisi: Şimdi, biz, kayyum yolsuzluklarını konuşuyoruz, Sayın Ensarioğlu üzerine alınıyor. Ben "Kayyum yolsuzluğunu Ensarioğlu yaptı." diye bir cümle kurdum mu? Kurmadım. Demek ki yaran var, gocunuyorsun.

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Kuranlar var.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Ben öyle bir şey söylemedim. (AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

Şimdi, diğer bir mesele; biz burada diyoruz ki: Bakın, daha yeni Ayvalık'ta yangın çıkmış, 2 tane helikopter ve uçaklarla müdahale edilmiş. (AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler) Soru basit: Ayvalık'ta helikopterle, uçakla havadan müdahale ediliyor da neden Diyarbakır'da, Mardin'de havadan müdahale edilmiyor? Gelin, bu soruya yanıt verin: Niye orada gece görüşlü helikopter var ama Diyarbakır'da, Mardin'de gece görüşlü helikopter yok? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Diğer bir mesele, şunu söyleyelim: Ya, sizin vicdanınıza dokunmuyor mu? Şimdi, Muğla Köyceğiz'de yangın çıktı, biz oradaydık. Akbelen'de orman yangını oldu, orman katliamı oldu; biz oradaydık. Kaz Dağları'nda ormanlar için direniş vardı, biz oradaydık. Biz, halkın olduğu her yerdeyiz ama siz kendinize sorun.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Tamam, siz neredeydiniz? Kayyum mu atamamız gerekiyor?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Ya, 15 yurttaş öldü, öldü; 15 insanımız yandı, kavruldu, kül oldu!

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Bizim herkes oradaydı, vali oradaydı...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Bu, sizi niye hiç etkilemiyor ya! (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Niye öldü bu insanlar göz göre göre? Sizin hiç mi suçunuz yok? Siz Hükûmetsiniz, gelmişsiniz kime ne anlatıyorsunuz ya?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Sizin derdiniz ölümleri engellemek mi, ölümleri aklamak mı burada? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Sus!

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Sessiz ol biraz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Gülüyor hâlâ ya, gülüyor!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Güler tabii, ölümden anlamıyor, acıdan anlamıyor, dertten anlamıyor ki! Yazıklar olsun ya, yazıklar olsun, yazıklar olsun sana! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

4.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Evet, Galip Ensarioğlu, benim adımla vermeden basın üzerinden yapılan bir tartışmayı ifade etti. Evet, ben, Diyarbakır'da kayyım olarak atanan Valinin yolsuzluk yaptığını, hırsızlık yaptığını ve Galip Bey'in de milletvekili olarak bunlara dair ilgisini söylemişim çünkü kendisinin bana yönelik bir saldırısı vardı. Ama kendisi cevabında olayı aydınlatmak yerine asla ağızma almayacağım ve bir Kürt'e, bir erkeğe, bir insana yakışmayacak bir kavram kullandığı için "Senin düzeyine düşmeyeceğim." dedim, bunu burada kapatıyorum. Galip Ensarioğlu'nun kayyım döneminde işe almak için ne kadar para aldığını, kaç kişiyi işe aldığını soralım Diyarbakır halkına, onlar...

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Alan da şerefsizdir, iftira eden de şerefsizdir, ispatlamayan da şerefsizdir!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yine "şerefsiz" diyorsun! Yine öyle diyorsun!

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – İspatlayacaksın!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Burada DEDAŞ'ın... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – İsmail Öner şu anda taşıma işini yapıyor! Hırsızlık yapan sizsiniz, lütfen!

BAŞKAN – Devam edin, devam edin Sayın Beştaş.

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – İspat etmezsen şerefsizsin!

(Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun kürsüye doğru yürümesi, AK PARTİ ve DEM PARTİ milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yerine otur, yerine! Yerine otur!

BAŞKAN – Bir dakika Galip Bey...

Galip Bey, söz vereceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sensin şerefsiz, şerefsiz sensin!
MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – İftira atma, şerefsiz sensin!
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sensin! Sensin şerefsiz! Şerefsiz sensin! Sensin!
MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – İftira etme, iftira etme!
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – “Şerefsiz!” diyor ya!
PERİHAN KOCA (Mersin) – Bir kadının üstüne yürüyorsun, çok ayıp ya!
MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Bu nasıl bir iftira ya! Ne demek ya!
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Şuna bak! Terbiyesiz! Şerefsizliğe bak ya!
PERİHAN KOCA (Mersin) – Allah Allah ya! Bu nasıl bir şey ya! Başkanlık bununla ilgili bir şey demeyecek mi? Sayın

Başkan...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Yapmayın, yapmayın! Tahrik etmeyin ortamı!
PERİHAN KOCA (Mersin) – Tahrik etmeyin mi? Tahrik olmayın kardeşim siz de!
ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Yapmayın, üslubunuzu...
PERİHAN KOCA (Mersin) – Tahrik olmayın! Şu durumu engellemeye çalışın ya!
ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Lütfen gereksiz gerginlik yapmayalım!
PERİHAN KOCA (Mersin) – Gereksiz gerginliği yapan sizsiniz!
BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.
Sayın milletvekilleri... (AK PARTİ ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)
Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.01

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.21

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 95'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Erzurum Milletvekilimiz Meral Daniş Beştaş'ın sözü yarım kalmıştı, lütfen...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

4.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması (Devam)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Evet, değerli milletvekilleri, biz yangınla ilgili önergeyi görüşüyoruz fakat AKP milletvekili daha önce basın üzerinden yapılan bir tartışmayı kişiselleştirerek şahsıma yönelik saldırdığı için bu yanıtı vermek durumunda kaldım. İstanbul adaylığım sürecinde kendisinin bana yönelik sözlerine yanıt vermiştim, o da bugün kürsüye yürüyerek “şerefsiz” dediği gibi, bana basın açıklamasında, röportajında “şerefsiz” dedi ve ben de “Senin düzeyine düşmeyeceğim.” diyerek o lafı kurmadım ve bugüne kadar da -2015'ten beri milletvekiliyim- tek bir insana “şerefsiz” dememişim, hiçbir insana da “şerefsiz” demem çünkü benim ahlakıma uygun değil. Bana ilk kez söyletti bu kavramı, kürsüye yürüdü, gerçekten ne diyeceğimi bilmiyorum. Ben bu kavram için öncelikle seçmenlerimden ve halktan özür diliyorum ve Galip Ensarioğlu'nu da Diyarbakır halkına emanet ediyorum, şikâyet ediyorum, kürsüde üzerime yürümesinin izahını kendisi halka yapsın. Biz, burada DEDAŞ'ın pozisyonunu, yangındaki katliamı anlatırken kendisinin en önemli derdi kişiselliğiymiş demek ki; bunu başka şekillerde konuşabilirdik. 15 insan öldü. “Helikopterleri göndermedik, gece görüşü yok.” diyen kendisiydi. Burada bunun izahını yapması gerekirken kayıyımın kasasını boşalttığı Diyarbakır Belediyesini suçlama cüretinde bulundu. Ya, insanda biraz vicdan olur ya, eskiden bu kadar vicdansız değildi. Bu katliamı meşrulaştırıyor, bu katliamı meşrulaştırmak için bunu kişiselleştirdi ama o 15 canımızın da o doğanın da o hayvanların da hesabını soracağız ve Ensarioğlu'nu başta Diyarbakır halkına ve ailesine şikâyet ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir şeye sebebiyet vermeden buyurun.

5.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun, Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; aslında az önceki hadise kendisine de bana da yakışmazdı, doğrudur. Benim de varsa bana yakışmayan bir şey ben özür dilemesini de bilirim ancak herkes iyi bilir ki biz şerefimiz için yaşarız. Ben, İstanbul seçimlerinde yorum yaparken kendisi hakkında yorum yapmadım, bir siyasi analiz yaptım, asla kendisine yönelik tek bir kelime hakaret yoktur, açıklamam orada.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – “Kandil'in adayı.” dedin ya!

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – Ama onun üzerine kendisi benim kayımlardan beslendiğine yani şerefime yönelik bir ithamda bulundu. Ben de dedim ki... Kendisine “şerefsiz” demedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Dedin!

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – Dedim ki: Benim şerefime yönelik bir ithamda bulunmuşsun, ispat etmezsen iddianı şerefsizsin. Belki o da bana yakışmazdı. Çünkü yani şerefime yönelik bir saldırı vardı.

Şimdi, burada da az önce Sayın Başkan konuşurken, belediyelerin kayyumlar tarafından nasıl içinin boşaltıldığını, yolsuzluk yapıldığını açıkladı. Ben de çıktım, burada yangının asıl sorumluluğunun, birinci derece sorumluluğun belediyelerde olduğunu, kendi eş başkanlarının dört saat sonra geldiğini, yangın söndükten yarım saat sonra geldiğini iddia ettim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – DEDAŞ'ı ne yapıyorsunuz?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Bakan mıyız biz ya; helikopterimiz mi var bizim ya?

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – Belediye araçlarının yeteri anlamda oraya sevk edilmediğini söyledim ve ardından da madem yolsuzluktan bahsediyorsunuz, ARYANA firmasına daha bir hafta önce, geçen yıl 17 trilyona ihale edilen ilaçlama işinin 63 trilyon artı KDV'ye nasıl verildiğini ispat etsinler; Cizre, Viranşehir ve Van Belediyelerinde de aynı firmaya 21/b üzerinden bunun nasıl verildiğini ispat etsinler...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – DEDAŞ'ın katliamından da söz edin!

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – Ondan sonra, İmar Müdürü yaptıkları hanımefendinin eşinin arsasını yeşil alandan nasıl imara açtığını ve Diyarbakır'ın suyunu kestiklerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Devamla) – ...deplase etmek için suyunu kestiklerini gelip burada anlatsınlar, susuz bıraktılar. Bunları söyledim, bunlar iddiadır... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit, buyurun.

Gündeme girmemize fırsat verin.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tam da onu söyleyecektim Sayın Başkan. İşte bir gündem böyle manipüle edilir, bir halkın acısı böyle manipüle edilir. Yani bu yangın olduktan sonra kalkıp kamuoyuna "Bu yangın DEDAŞ'tan değildir, anız yakmadandır." diyen anlayışla kalkıp burada Hükûmetin sorumluluğunu aklayıp gerçekten sekiz yıldır içi boşaltılan bizim belediyelerimizi suçlu göstermesi ne akla ne hukuka ne de vicdana sığar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlayayım Sayın Başkan.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Orada belediyeler işini yapmamış! Belediye yan gelip yatmış orada!

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bizim belediye başkanlarımız hem Ahmet Başkan hem Diyarbakır hem de Mardin Büyükşehir Belediye Eş Başkanlarımız, DBP'nin 2 Eş Genel Başkanı, benim bölgedeki bütün milletvekili arkadaşlarımız, Parti meclisimiz sabaha kadar oradaydı, saat 04.00'e kadar ben koordineyedim, İçişleri Bakanlığıyla bizzat ben görüştüm Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum.

Şimdi siz neyi anlatıyorsunuz Sayın Ensarioğlu, ben anlamıyorum? Valiniz vekilimizin telefonuna çıkmıyor.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – "Yolsuzluk yaptınız." diyor, ne diyor!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Kriz koordinasyonu kuruyorsunuz, dâhil etmiyorsunuz.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – "17 milyonluk işi nasıl 65 milyona verdiniz?" diyor, "Gelin, izah edin." diyor, "Suyu niye kestiniz?" diyor, "İzah edin." diyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu ülkede gece görüşü olan helikopterleri Diyarbakır'ın, Mardin'in ciğerini söndürmek, ateşini söndürmek için göndermiyorsunuz, kalkıp bunu da gelip bu kürsüden aklamaya çalışıyorsunuz.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – "Diyarbakır'ı susuz bıraktınız, izah edin." diyor, ne diyor!

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Sabah 04.00'te helikopter oradaydı, hâlen daha Diyarbakır'da.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ya, siz o bölgenin insanısınız, insanısınız; hiç mi içiniz acımıyor?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – "Yeşil alanı nasıl imara açtınız?" diyor, "İzah edin." diyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – 15 insan öldü ya! O 15 insan senin de hemşehrin, senin de akrabası, senin de komşun. "Ey Hükûmetim, ey devletim; gönder, gönder, helikopter gönder, gelsin, ateşi söndürsün." demek yerine gelmişsin, burada hamaset yapıyorsun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – "Nasıl yolsuzluk yaptınız?" diyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, belediye yolsuzluklarını konuşmaya mı, buyurun, hodri meydan, araştırma önergesi verelim, kayyumun yolsuzluğunu da varsa bizim belediyemizin yolsuzluğunu araştıralım; araştırmayan namerttir, buyurun.

Sayıştaydan müfettiş talep ettik, binlerce dilekçe yazdık, buyurun gönderin, niye göndermiyorsunuz? Gelip burada hamaset yapmaktan, yalan söylemekten başka bir işiniz yok, ayıp ya, ayıp yani!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

Son bir dakika.

42.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Galip Bey sözlerini tekrar etti aslında, basına verdiği sözleri. Ben bunu uzatmayacağım, şunu söylüyorum bu sözlerle atfen: Kayyımın yolsuzluklarından, hırsızlıklarından, o yönetim sırasında halkın hakkını cebine koyanların hepsi namerttir, şerefsizdir diyorum; bu kadar.

MEHMET GALİP ENSARIOĞLU (Diyarbakır) – Aynen öyledir, aynen öyledir.

BAŞKAN – "Aynen öyle." diyor.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizde yaşanan orman yangınlarının nedenleri ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 24/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Haziran 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

25/6/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/6/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Öneri:

Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizde yaşanan orman yangınlarının nedenleri ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 24/6/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (657 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 25/6/2024 Salı günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Aykut Kaya konuşacak.

Buyurun Sayın Kaya. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Mardin ve Diyarbakır'da çıkan yangında yaşamını yitiren vatandaşlarımıza yüce Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve yaralanan vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum. Maalesef, orman yangını riskinin en yüksek olduğu, teyakkuza geçmemiz gereken dönemdeyiz. İki yıl önce memleketim Manavgat'ta yaşanan yüzyılın en büyük yangın felaketine tanık oldum. On günün sonunda ancak söndürülebilen bu yangında 75 bin hektar alanımız yandı, bunun 60 bin hektarı ormanlık alandı. Bu felaketin sadece ağaçların yanması değil bir ekosistemin, yaban hayatının yok olması anlamına geldiğini yakından gördüm. Ülkemizin yüz ölçümünün yüzde 29,4'ü ormanlarla kaplıdır ve bu ormanlar vatanımızın yaşam damarlarıdır. Dolayısıyla orman yangınlarıyla mücadele siyasetüstü bir meseledir yani millî bir görevdir.

Dünyanın en öncelikli konularından biri olan iklim değişikliğinin etkilerini her geçen gün daha çok hissediyoruz. Küresel ısınma nedeniyle sıcaklıkların artması ve yağış düzenlerinin değişmesi orman yangınlarının sıklığını ve şiddetini artırmakta. Doğu Akdeniz coğrafyası da iklim değişikliğinden en çok etkilenen bölge olarak karşımıza çıkıyor. Ancak ne yazık ki ülkemiz, iklim değişikliğine hazırlık performansı yeterli ülkeler arasında yer almıyor. İklim Değişikliği Performans Endeksi 2024 sonuçlarına göre 67 ülke arasında 56'ncı sırada yer alıyoruz. En zayıf olduğumuz alan ise iklim politikası, 67 ülke arasında sonuncu sıradayız bu alanda. Orman alanlarının önemli bir bölümü yangın riskiyle karşı karşıya kalan bir ülke için kabul edilebilir bir sonuç değildir bu. Eğer iklim politikası tasarlayamıyorsanız bari karbon yutak kapasitemizi oluşturan ormanları korumaya yönelik tedbirler alma konusunda çekimser olmayın.

Peki, ne yapmalıyız? Orman yangınlarıyla mücadelenin üç aşaması vardır: Yangın öncesi, yangın anı ve yangın sonrası. Bizim öncelikle yangın öncesine ve mücadele kısmına ağırlık vermemiz gerekiyor. Yaşadıklarımızdan ders alarak yangın öncesinde alınacak önlemleri belirlemeliyiz. Örneğin, 2021 yılında yaşadığımız Manavgat orman yangını birçok ders verdi bize. O süreçte yangına müdahale konusunda koordinasyonu sağlayamadık, tam bir keşmekeşlik vardı. Gördük ki tüm paydaşlar yangın anında tek merkezden koordinasyonla hareket etmeli, güçlü bir iletişim mekanizması kurularak yangınlarla mücadelede var olan tüm kaynaklar doğru zamanda, doğru noktada seferber edilmeli, bu koordinasyonu yönetecek kişi olan yangın amirine dışarıdan, özellikle de siyasiler tarafından müdahale edilmemelidir.

Orman Genel Müdürlüğü'nün istatistikleri orman yangınlarının yüzde 90'ının insan kaynaklı olduğunu göstermekte. Özellikle riskin arttığı bu dönemlerde orman alanlarının kullanımı ve girişleriyle ilgili yasal tedbirler alınmalı ve denetimler artırılmalıdır. İktidar ormanları korunması gereken doğal varlıklar yerine üretim alanı olarak görmekten, ülkeyi ormansızlaştırma sevdasından vazgeçmeli. Doğru olan, kenti ormana taşımak değil ormanı kente taşımaktır. 2.630 dönümle Türkiye'de şehir merkezindeki en büyük yeşil alan olan Zeytinpark'ın korunması ve yeşatılmasına yönelik Antalya Büyükşehir Belediyemiz ile Ticaret Borsamız iş birliği hâlinde, güzel çalışmalar yapmaktadır. Bu tür alanları ve uygulamaları yaygınlaştırmak zorundayız.

Orman Genel Müdürlüğü gönüllüleri eğiterek onlara ekipman vermektedir. Her ilde, her ilçede bu konuda gönüllüler ordusu oluşturmamız ülkemiz için faydalı olacaktır. Ayrıca, orman köylülerine de yangın söndürme ekipmanlarının eksiksiz verilmesi ve yangın konusunda eğitilmeleri gerekmektedir.

Diğer önemli bir konu da şu: Orman yangınlarına müdahalede küçük tanker uçakların envantere alındığını görüyoruz. Büyük tanker uçakların da Orman Genel Müdürlüğü envanterine alınması orman yangınlarıyla mücadelede yararlı olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

AYKUT KAYA (Devamlı) – Ayrıca, taşıma su kaldırma kapasitesi yüksek helikopterlerin de bir an önce envantere kazandırılması gerekiyor. Mevcut helikopterler büyük yangınlarda yeterli verimlilik gösterememektedirler.

Orman yangınında cansiparane çalışan Orman Genel Müdürlüğü mensuplarına verilen yangın fazla mesai ücretinin dokuz aylık süreden on iki aylık süreye çıkartılması gerekmektedir. Ayrıca, yapılacak yasal düzenlemeyle bu ücretin tazminata dönüştürülerek çalışanların emekliliğine de yansıtılması gerekmektedir.

Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ün söylediği gibi: "Ormansız bir yurt vatan değildir." Ormanlar tükenirse vatanımız da soluksuz kalır. Bu yüzden, ormanlarımızı korurken, önlem alırken ve mücadele ederken onları vatan toprağımız, namusumuz ve geleceğe bırakacağımız en önemli miras olarak görmeliyiz.

Saygılarımı sunuyorum.

Sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Doğan Demir.

Buyurun Sayın Demir. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde yaz mevsiminin gelmesiyle birlikte en çok endişe duyduğumuz konulardan biri orman yangınları olmuş durumda. Büyük bir üzüntüyle söylüyorum, bu yangınlar kimi bölgelerde ihmallere sebebiyet veriyor, kimi bölgelerde ise bilinçli şekilde yapılıyor; ülkemizin akciğerleri rant uğruna talan ediliyor. Yangın sonrası bölgeye oteller dikiliyor, sizce tesadüf müdür bu durum? Yıllardan beri bu ülkede bir turizm mafyasının olduğu çok açık bir gerçektir.

Türkiye'deki orman yangınlarının neden olduğu yıkımla ve bu felaketlerle başa çıkmak zorundayız. Her çıkan yangının bir kaza eseri olmadığının herkes farkında olmalı. "Ağaç" deyince aklına gölgeden başka bir şey gelmeyenler bu sorunla mücadele edemezler; katı ve caydırıcı cezaların uygulanması kaçınılmazdır. Bir insanın canına kıyan ne kadar katilse bir ormanı yakan, buna teşvik eden de o kadar katil ve canidir.

Akdeniz iklim kuşağında yer alan bir ülke olarak, özellikle yaz aylarında kuraklık ve yüksek sıcaklıklar nedeniyle orman yangınlarına karşı savunmasız durumdayız. Son yıllarda artan küresel ısınma ve iklim değişikliği bu yangınların sıklığını ve şiddetini daha da artırmıştır. 2021 yılında yaşadığımız büyük orman yangınları bu gerçeği acı bir şekilde gözler önüne sermiştir. Antalya ve Muğla başta olmak üzere, birçok ilimizde çıkan yangınlar binlerce hektar ormanlık alanı yok etmiş, binlerce insanımızı

evsiz bırakmış ve tarım arazilerine büyük zarar vermiştir.

İnsan kaynaklı yangınlar önlenabilir oldukları için büyük bir üzüntü ve öfke kaynağıdır. Bu noktada toplumsal bilinçlendirme ve eğitimin önemi büyüktür. Orman yangınlarının önlenmesi için herkesin üzerine düşen sorumluluğu bilmesi ve bu bilinçle hareket etmesi gerekmektedir. Bugün bu bilince varmazsak yarın hepimiz nefessiz kalırız.

2021 yılında günlerce süren ve büyük bir riski de beraberinde barındıran Muğla orman yangınları da Kemerköy Termik Santrali'ne sıçrama ihtimalinden dolayı santralin soğutulmasında kullanılan hidrojenin ve tanklarda tutulan tonlarca yakıtın barındırdığı riski bize o günlerde göstermişti. Peki, bugün, tarım arazilerine, köylerimize, şehirlerimize, santrallerimize ve stratejik bölgelerimize yakın bölgelerde yaz aylarında olası orman yangınlarına yönelik ne gibi önlemler alındı, sormak istiyoruz.

Orman yangınlarına mücadelenin ilk aşaması, yangın olduktan sonra değil yangın riski barındıran bölgelerde önleyici tedbirler almaktır. Ancak, Diyarbakır ve Mardin'de canlarımızı yitirdiğimiz yangınlar bize gösteriyor ki kurumlarımız hem yangın öncesindeki hem de yangın esnasındaki çalışmalarını yeterli seviyede gerçekleştirme konusunda net olarak sınıfta kalmıştır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun vermiş olduğu önerge üzerinde İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Diyarbakır ve Mardin'deki yangın felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Yüce Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyorum.

Muhterem milletvekilleri, yaz aylarının gelmesiyle birlikte orman ve arazi yangınları tekrar gündemimize girmiştir. Bu yıl tarihin en sıcak ilkbaharının yaşanmasından sonra çok sayıda orman yangınıyla karşılaşılacağı zaten bekleniyordu. Hâl böyle olunca, geçen yılın haziran ayına göre bu yılın haziran ayında çıkan orman yangını sayısı yaklaşık 5 kat artmıştır. İklim değişikliğine bağlı olarak bu trendin bundan sonra da artarak devam edeceğine şüphe yoktur. Peki, sayısı ve çapı giderek artacak olan orman yangınlarına karşı Türkiye hazırlıklı mıdır? Bu soruya “evet” cevabı vermek pek mümkün değildir. Zira son yangınlarda ortaya çıkan gerçek şudur: İktidar 2021 yılındaki büyük yangın felaketinden hiç ama hiç ders almamıştır. Yangınlarla mücadelede ihmal ve eksiklikler devam etmektedir. Hâlâ orman yollarının, yangın söndürme araçlarının eksikliğini ve enerji nakil hatlarının sebep olduğu yangınları konuşmamızın başka bir açıklaması yoktur. Yangınlara maruz kalan bölgelerdeki vatandaşlarımızın beyanları bu durumu açıkça teyit etmektedir.

Muhterem milletvekilleri, orman yangınlarıyla mücadele ciddi bir süreç yönetimidir, hızlı ve etkin müdahale için çok katmanlı bir organizasyon gerekmektedir. Her ne kadar ormanların korunması Orman Genel Müdürlüğü'nün görevi olsa da yangın sırasında yerel yönetimlerin, sivil toplumun, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının koordinasyonu gerekmektedir. Koordinasyon konusunda da giderilmesi gereken ciddi zafiyetler olduğu açıktır. Söz konusu zafiyetler devam ettiği takdirde yangınlarda daha fazla ormanın kaybedileceğine şüphe yoktur. Orman yangınlarıyla mücadele konusunda yeni bir anlayışa ihtiyacımız vardır yani kriz tabanlı yangın yönetiminden ziyade risk tabanlı, önleyici ve bütüncül bir yangın yönetimi anlayışının benimsenmesi gerekmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken İYİ Parti Grubu olarak önergeyi desteklediğimizi ifade ediyor, hepinize saygılarımla sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Kamaç.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

“Yangındır, çıkar.” diyoruz, bunun birçok sebebinin sıralayabiliriz. Çobandır, ateş yakar, kontrolünden çıkar, yangın olur. Sonra cam düşer, mercek görevi görür; ışık vurur, yangın olur. Anız yakılır; olabilir, yangın çıkar. Elektrik şase yapar, yangın olur; yıldırım çarpar, yangın olur. Olur da olur, bunun onlarca sebebinin sıralayabiliriz ama dikkatleri çeken bir şey var, Sayın Diyarbakır Valisinin aklı ziyan bir açıklaması var. Gece saat ikide çıkıp diyor ki: “Anızdan dolayı Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde bir yangın çıkmış.” Bu Sayın Vali ya Diyarbakır'ı hiç görmedi ya da sırça köşkünden hiç aşağı inmedi. Bilir ki, Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde hasadın yüzde 80'i hâlen yapılmamışken hiçbir aklıevvel orada anız yakmaz, anız yakma dönemi de değildir zaten.

Dolayısıyla, Sayın Valinin aslında yapmak istediği başka bir şey var yani bir algı yaratmaya çalışıyor; o algıyı yaratmasının temelinde de aslında bizim yıllardır defalarca bu Parlamento gündemine taşıdığımız DEDAŞ meselesini örtbas etmek var. İnsanlar orada yangında can verirken, hayvanlar can verirken, bitki örtüsü orada yanarken Sayın Vali DEDAŞ'ı yangından kurtarıyor; insanlara, hayvanlara ve bitki örtüsüne sırtını dönmüş, sadece DEDAŞ'ı kurtarmaya çalışıyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu 2020 DEDAŞ raporumuz; 2020'de yayınlandı bu rapor. Bu raporun içerisinde ne var biliyor musunuz? “Elektrik faturalarına yüklü miktarda zam yapılıyor, çiftçiler yüksek meblağlardaki faturaları ödeyemiyor, kaçak elektrik iddiaları çiftçiye zor durumda bırakıyor.” vesaire, vesaire.

Şimdi, burada bir iki örnek vereceğim size. Bakın, o örneklerden bir tanesi, Mardin Derik ilçesinde 150 dönüm arazi yanmış, traktörlerle müdahale edilmiş ve söndürülmüş. Hemen sayfanın diğer yanında Mardin Derik'te DEDAŞ'ın tüm şikâyetlere rağmen üç yıldır bakımını yapmadığı hatlar üzerinde kopan elektrik teline Abit Boz temas etmiş ve hayatını kaybetmiş.

Biraz önce Sayın Diyarbakır Milletvekili bir şey söyledi “Yolsuzluk yok.” dedi. Sayıştay 2018 denetim raporunda, büyükşehir denetlerden Diyarbakır Büyükşehir Belediyesini incelerken DEDAŞ'ın yaptığı 1 milyon 644 bin TL tutarındaki yatırımın kayyım tarafından desteklendiğini söylüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MEHMET KAMAÇ (Devamla) – Ya, bu “DEDAŞ” dediğimiz melanet özel bir şirket değil mi? Belediyenin imkânlarından siz nasıl bu şirkete bu kadar para aktarırsınız? Başka bir şey daha söyleyeyim bu rapor üzerinden: Son sayfasında bir resim var. Bakın arkadaşlar, köylü çocuklar elektrik kesintilerini protesto ediyor ve burada TOMA'lar, jandarmalar o çocuklara müdahale ediyor. Yıllardır biz DEDAŞ'ın yolsuzluklarını, usulsüzlüklerini, halka yaptığı zulmü bu kürsülerden dile getirmeye çalışıyoruz ama nedense hiç kimse buna kulak asmadı ve ne olduysa 20 Haziran akşamı oldu, 15 insanımız hayatını kaybetti ve onlarca insanımız, binlerce hayvan, binlerce bitki örtüsü orada yandı, kül oldu.

Şimdi, buradan şunu konuşacağız belki: Acaba bugüne kadar konuştuklarımızın bir anlamı var mıydı, yok muydu? Bundan dolayı CHP'nin grup önerisini destekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Vahit Kirişçi.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum, geçmiş bayramınızı da tebrik ediyorum.

15 vatandaşımızın hayatını kaybettiği Diyarbakır, Mardin hadisesinde hayatını kaybeden bütün kardeşlerime Allah'tan rahmet, ailelerine sabır diliyorum.

Yine, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde Kahramanmaraşlı hemşehrimiz, şehidimiz Mehmet Ali Horoz'a da Rabb'imden rahmet niyaz ederken ailesine de sabırlar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Tarım ve Orman Bakanlığımız bünyesindeki Orman Genel Müdürlüğümüz yüz seksen beş yıllık, gerçekten oldukça uzun bir geçmişe sahip, çok büyük başarılarla imza atmış bir kurumumuz. Bunu özellikle belirtmekte yarar görüyorum çünkü bu kurum önemli bir kurum. Bu yangınların yüzde 90'ının insan kaynaklı olduğunu buraya gelen her hatip dile getirdi, detaya girmiyorum ama öncelikli olarak eğer biz kriz ve risk yönetiminden söz edeceksek "yangın öncesi", "yangın esnası" ve "yangın sonrası" diye bunları kategorize ettiğimizde 25 bin bizim kendi personelimiz, 130 bin civarında da yine Genel Müdürlüğümüzce eğitime tabi tutulmuş olan gönüllülerimiz var.

Diğer taraftan, Türkiye'de bir ilk -bunu da dikkatlerinize sunmak istiyorum- sadece Türkiye'ye değil, dünyaya da hizmet veren Ormançılık Eğitim Merkezimiz var. Bu, uluslararası hüviyet kazandı, FAO'yla iş birliği hâlinde çalışıyor, kuruluş yılı da 2012; bunu da bilgilerinize sunmakta yarar görüyorum.

Değerli arkadaşlar, 5531 sayılı Orman Kanunu 2006 yılında bu Meclis tarafından çıkarıldı. Orman mühendisleri, orman endüstri mühendisleri, ağaç işleri endüstri mühendislerine özel imtiyazlar tanındı, şehitlik ünvanı getirildi. 127... Şu ana kadar orman yangınlarında hayatını kaybeden kardeşlerimiz var, bunlara şehitlik mertebesi elbette var ama kanunen de hukuken de bu haklar kendilerine teslim edilmiş oldu geçtiğimiz yıl bu yüce Mecliste çıkarılan kanunla.

Yine, orman köylüsüne, ormana sahip çıkması için getirmiş olduğumuz aynı kanun çerçevesinde orman gelirlerinden yüzde 10 payın verilmesi sağlandı; SGK'lı çalışanlara, kesim işlerinde faaliyet gösteren çalışanlara yüzde 5 ilave destek ve eğer orman köylüsüne kendi ihtiyacı -bu, yakacak olabilir veyahut da konut yapımında olabilir- için maliyetinin üçte 1'i fiyatına bunların verilmesi sağlandı. Dolayısıyla bu da bu kanunda sağlanan desteklerden bir diğeri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

VAHİT KİRİŞCİ (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli arkadaşlar, insan kaynaklarımızdan bahsettim, uluslararası merkezimizden söz ettim. Bir taraftan da 26 uçak, 105 helikopter ve -dünyada 2 ülke var, Türkiye bunlardan biri- 14 İHA'yı kullanıyoruz; 1.686 arazöz, 2.655 ilk müdahale aracı, 831 iş makinesi ve 25 bin cengâverle hem havada hem de karada bu mücadeleleri veriyoruz. Biz göreve geldiğimiz 2002 yılından bugüne geride kalan yirmi üç yıllık sürede hedefimiz olan 7 milyar ağacın elde edilebilmesine imkân sağlayacak tohumu ve fidanı toprakla buluşturmuş bir iktidarız.

Buradan hareketle de bu önerenin aleyhinde olduğumuzu belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler. Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağız ve oylarınıza sunacağız.

5.- AK PARTİ Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin TBMM İçtüzüğü'nün 5'inci maddesine göre 1 Temmuz 2024'te tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesine; gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesi ve 126 ve 141 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

25/6/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/6/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisinin TBMM İçtüzüğü'nün 5'inci maddesine göre 1 Temmuz 2024'te tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi,

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 126, 63, 64, 120, 121, 122 ve 141 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 5'inci, 6'ncı ve 7'nci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

2, 3, 4, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 23, 24, 25, 30 ve 31 Temmuz 2024 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesiyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 9, 10, 11, 16, 17, 18, 23, 24, 25, 30 ve 31 Temmuz 2024 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde saat 24.00'e kadar,

25 Haziran 2024 Salı günü (bugün) birleşiminde 126 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

26 Haziran 2024 Çarşamba günü birleşiminde 126 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

27 Haziran 2024 Perşembe günü birleşiminde 141 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

2 Temmuz 2024 Salı günü birleşiminde 141 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

3 Temmuz 2024 Çarşamba günü birleşiminde 141 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

4 Temmuz 2024 Perşembe günü birleşiminde 101 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi;

126 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yapılacak görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesi,

126 ve 141 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetvellerdeki şekliyle olması,

Önerilmiştir.

126 sıra sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162)		
Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 10'uncu Maddeler	10
2. Bölüm	11 ila 19'uncu Maddeler	9
Toplam Madde Sayısı		19
141 sıra sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2194)		
Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
Bölüm	1 ila 15'inci maddeler	15
Bölüm	16 ila 29'uncu Maddeler	14
Toplam Madde Sayısı		29

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Bahadır Nahi̇t Yenişehirlioğlu.

Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ben anlamadım, şimdi Sayın Başkan ne anlatacak? Biz beş gün çalışalım. Niye çalışmıyorlar ki?

Sayın Başkan, ben merak ettim...

AK PARTİ GRUBU ADINA BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Seni seviyorum, biliyorsun değil mi?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ben de.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Şunu söyleyeyim: Gerçekten çalışmak istiyoruz yani çalışalım. Ya, neyi anlatacaksınız?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Müsaade buyurursan zikredeyim.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Değerli Başkanım, muhterem milletvekilleri; malumunuz Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzük'ün 5'inci maddesine göre 1 Temmuz 2024'te tatile girmesi gerekiyordu fakat tatile girmeyerek çalışmalarımızı devam ettireceğiz. Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında 126 sıra sayılı -ki malumunuz- Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, ayrıca 141 sıra sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin maddelerini görüşeceğiz. Amacımız Meclisin çalışması, vatandaşın lehine olan kanunların çıkması.

Şimdi, değerli milletvekilleri, öncelikle Diyarbakır ve Mardin'de çıkan yangınlar sonucu hayatını kaybeden vatandaşlarımıza gerçekten ama gerçekten bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum; mağduriyet yaşayan tüm vatandaşlarımıza da geçmiş olsun dileklerini buradan iletiyorum.

Ayrıca, benim seçim bölgem Manisa'da da dâhil olmak üzere ülkemizin pek çok bölgesinde yaz aylarının gelişi, küresel ısınmanın etkileri, piknik alanları ve ormanlık bölgelerde bilinçsizce yakılan ateşler ve yasak olmasına rağmen anız yakılması - bütün Türkiye için söz konusu- birçok sebeple orman yangınları da meydana gelmekte. Ormanlar doğamızın akciğeridir; biyoçeşitliliğin korunmasında, iklim dengelerinin sağlanmasına ve su kaynaklarının korunmasından toprağın erozyona karşı savunmasına karşı sayısız ekolojik ve ekonomik faydalarını tartışmak zaten mümkün değil. Yaşanan orman yangınları yalnızca doğamıza ve ekosistemimize zarar vermekle kalmamakta aynı zamanda ekonomik kayıplara da neden olmakta; hatta Diyarbakır ve Mardin'i etkileyen yangın gibi insan yaşamına da son vermektedir ne acı ki.

Orman yangınlarıyla mücadelenin çok yönlü ve boyutlu bir şekilde yürütülmesinin sorunun çözümüne ilişkin büyük önem arz ettiğine inanıyoruz. Türkiye geçmiş tecrübeleriyle potansiyel yangını meydana gelmeden engellemek adına önemli çalışmalar yürütmektedir; çıkan yangına ise müdahale kabiliyetini her geçen gün biraz daha geliştirmektedir. Mevcut yapı ve kaynaklarımızın yeterliliğini artırmak, erken uyarı sistemleri ve teknolojik yatırımlar, konuya ilişkin eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları, mevzuat ve denetimlerin güçlendirilmesi gibi çalışmalara kararlılıkla devam edilmektedir.

Orman yangınları ülkemizin çeşitli bölgelerinde yaşanan doğal afetler olup devletimizin öncelikle mücadele alanlarından biridir. Diyarbakır ve Mardin'de meydana gelen yangınlar da dâhil olmak üzere her yangına gerekli müdahale zamanında etkili bir şekilde yapılmaktadır.

Şimdi, tüm partilerin zikrettiği gibi, bu noktada araştırma komisyonu kurulması hususu bizim için de önem arz etmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığımız ve ilgili birimleriyle istişarelerimiz bu doğrultuda kısa sürede devam ediyor, etki analizleri ve incelemeler sürüyor.

İlgili tahkikat yapıldığında neticesine göre hareket etmek siyasetüstü bir konu olup gereğini yapmak konusunda yani Meclis araştırması komisyonunun oluşturulması noktasında irade göstermek de elbette bizim görevimizdir. Bu hususu da huzurlarınızda dile getirip Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Amik Ovası çiftçisinin derdinin bitmediğine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Amik Ovası kan ağlıyor, çiftçinin derdi bitmiyor. Amik Ovası'nda soğan tarlada kaldı. Niye biliyor musunuz? Markette kilosu 13 lira olan soğan tarlada 3 liraya satılıyor, para etmiyor. Amik Ovası çiftçisi ektiği soğanın yüzde 80'ini sürdü, başka ürün ekliyor. Ovada sert çekirdekli meyve de dalında kaldı çünkü o da para etmiyor; patates, buğday, arpa da para etmiyor. Amik Ovası çiftçisi "Artık hiçbir şey ekmem." diyor. İktidar ne yapıyor? Hiçbir şey, ne bir destekleme ne başka bir şey. Amik Ovası'nı önce Suriyeliler vurdu, sonra deprem vurdu, şimdi iktidar vuruyor. Kuldan, seçmenden korkmuyorsunuz, bari Allah'tan korkun, çiftçiye bu kadar zulüm yapmayın.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karaoba.

44.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Diyarbakır, Mardin ve Uşak'taki yangınlara ilişkin açıklaması

ALİ KARAOKA (Uşak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Diyarbakır ve Mardin'deki yangınlarda kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum.

Geçtiğimiz hafta ne yazık ki Uşak'ta da ciğerlerimiz, ormanlarımız, tarlalarımız göz göre göre yandı. Köylerimizdeki yetersiz önlemler, yangına müdahaledeki gecikmeler, kamu kurumlarımızın hantal kalması ve sorumluluk almakta gecikmesinden dolayı Akbulak, Köprübaşı, Kırın, Yenişehir, Kışla ve Gümüşkol köylerimizde tarım arazileri ve ormanları büyük bir hasar gördü. Ne acıdır ki Tarım ve Orman Bakanının çalışır durumdaki yangın söndürme uçaklarına "Hurda, işimize yaramaz." dediği bir dönemde yangınlar hâlen can alıyor, ormanları yok ediyor. Cumhurbaşkanının uçaklarından bir iki tanesini satsalar 50 tane yangın söndürme uçağı alınabilecekken bu topluma varlık içinde yokluk yaşıtılıyor.

Uşak'ta su tankerleri olmayan köylerimize su tankeri alınması, var olanların sayısının artırılmasını talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

5.- AK PARTİ Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin TBMM İçtüzüğü'nün 5'inci maddesine göre 1 Temmuz 2024'te tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesine; gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesi ve 126 ve 141 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın İsa Mesih Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ Grubunun Meclisin çalışma planlamasıyla ilgili vermiş olduğu önergeye ilişkin söz almış bulunuyorum. Normalde bununla ilgili çok konuşma yapmayı tercih etmiyoruz ama yasama döneminin sonuna doğru geldiğimiz için bir hususa dikkat çekmek istiyoruz.

Birincisi: 31 Temmuz'a kadar Meclisin çalışması öngörülmüş; çalışalım, eyvallah, bunda hiçbir sorun yok. Geçen yıl da biz zaten Meclisin üç aylık tatilinin uzun olduğunu dile getirmiştik. Anayasa'nın 93'üncü maddesi, İç Tüzük'ün 5'inci maddesinde en fazla üç ay tatilden bahsediliyor ama bu bir hakmış gibi kullanılıyor. Evet, çalışalım, bu milletin önemli sorunları var, bu konuda çalışalım; bununla ilgili sorun yok.

Başka bir hususu dile getireceğim değerli milletvekilleri: Şimdi, burada, AK PARTİ'li arkadaşlarımız bir planlama yapıyorlar, önümüzde görüşeceğimiz kanun teklifleri var. Şimdi, biz diyoruz ki: Ya, ne olur, bu kanun tekliflerini burada bulunan gruplarla, diğer siyasi partilerle birlikte yapsanız? Bu planlamayı birlikte yapsak ne olur? Yani bize hep diyorsunuz ki: Yapıcı muhalefet olun yani yıkıcı muhalefet olmayın, çözüm önerin, hep eleştirmeyin. Eyvallah ama sizden de beklentimiz değerli milletvekilleri, yapıcı iktidar olun, soran bir iktidar, görüş alan bir iktidar, yeri geldiğinde görüş değiştiren bir iktidar, muhalefetle birlikte karar alan bir iktidar. Bizim de sizden beklentimiz budur. Bunu, bu Meclisin saygınlığı adına istiyoruz, bunu Türkiye'nin hayrına istiyoruz değerli milletvekilleri. Bunu özellikle dile getirmek için söz istedim.

Şimdi, burada görüşeceğimiz kanun teklifleri var, bunlarla ilgili görüşlerimiz var. Bizim beklentimiz bu kanun teklifleri gelirken diğer partilerden de görüş alınmasıdır. Belki bazılarında doğrudan uzlaşma çıkacak, belki bazılarını yeni yasama dönemine bırakacağız. Bu anlamda iktidar partisinden beklentimiz muhalefetle daha fazla görüş alışverişinde, istişare içinde olmasıdır.

Bu konuyu dile getirmek için söz aldım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Az önce CHP grup önerisinde AKP Milletvekili eski Bakan Vahit Kirişçi konuştu, bir Orman Bakanlığı envanteri saydı "26 uçak, 105 helikopter, 10'a yakın herhâlde -kaçırmış olabilirim- İHA, bin küsurdan fazla arazöz, 25 bin cengâver." dedi. Çok iyi, tebrik ediyoruz, daha da artması gerekiyor bizce, yangın kuşağında olan ve iklim değişikliği bu kadar artmış...

VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – 130 bin de gönüllü var.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Yani 130 bin de gönüllü... Bunların hepsini 2'ye, 3'e katlamak lazım. Sadece bir sorum var: Bunların hepsi bu kadar iyi, bu envanter var da niye 15 insanımız öldü? Soru bu. Çok iyi; 26 uçağımız var, 105 helikopterimiz var, bu kadar gönüllümüz var, 25 bin de Orman Genel Müdürlüğü'nün personeli var, itfaiye araçları var, değil mi? Ama 15 insanımız bir yangından öldü, 15 insanımız öldü; şimdi, tam da mesele bu. Bunların olması ne zaman işe yarar? Eğer yangını söndürüyorsa işe yarar, bütün bunlar ölümün önüne geçiyorsa işe yarar; bütün bunlar etkin ve hızlı kullanılıyorsa, insanlar yaşamını yitirmiyorsa, ekinler yanmıyorsa, tarım arazileri zarar görmüyorsa, orman yangınları büyümüyorsa işe yarar ama bunlar varken hâlâ 15 insan ölüyorsa o zaman burada bir sorun var, bunu hepimiz kabul edeceğiz. Bunun üzerini örterek, burada bir sorun yokmuş gibi davranarak sanırım yol alınamaz. Tam da sorumuz bu: Niye bütün bunlara rağmen 15 insan öldü? Bu 26 uçak Balıkesir'e... Ayvalık'ta yangın çıktı örneğin, ben size hemen söyleyeyim, daha dün, 4 uçak, 2 helikopter, 5 arazöz, 2 su ikmal aracı, 2 müdahale aracı, 60 personelle müdahale edildi. Bakın, ne güzel, iyi ki de edilmiş, iyi ki de o yangın sönmüş, hiç çıkmamış. Ama soru şu: Niye bu -2 uçakla, 4 helikopterle müdahale edildiğinde- Çınar'a bir helikopter havalanmadı? Bunu soruyoruz, buna yanıt arıyoruz bu Mecliste; halk adına arıyoruz, yanarak can veren 15 insanımız adına arıyoruz, bölge insanı adına bu soruya

yanıt arıyoruz. Burada bağırarak çağırarak olmaz ki bu iş. Bu soruya yanıt oluşturmak zorundayız, bu Meclisin en azından böyle bir görevi var. Ya, hepimiz insanız; ben kömür olmuş o hayvanları gördüğümde iki gün yatamadım. Kendi yakınının cenazesine bakamayacak hâlde gömen insanların psikolojisini düşünebiliyor musunuz? Yanarak ölmek nasıl bir duygu tahayyül edebiliyor musunuz mesela, tahayyül edebiliyor musunuz mesela, tahayyül edebiliyor muyuz? Ben edemiyorum. Bir genç kızın çıplıklarına tanık olduk köye gittiğimizde, nasıl feryat ediyor! “Ne oldu?” dedik. 2 kardeşinin yanarak öldüğünü görmüş, kardeşlerinin gözünün aktığını görmüş. Şimdi, kardeşinin gözlerinin aktığını gören bir kız kardeş, bir insan o travmayı atlatabilir mi? E, şimdi, gözlerinin akmasını engelleyemedi buradaki uçaklar, buradaki helikopterler, bu 25 bin cengâver engelleyemedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Bunu soruyoruz, bunu söylüyoruz. Bunun için önlem alınabilirdi, zamanında bir helikopter havalansa o yangın öyle büyümebilir. Bölgede de aynı şekilde bu helikopterler, uçaklar, yangın söndürme uçakları bulundurulsa bunlar olmazdı diyoruz, siz oradan bize bağıırıyorsunuz; ben anlamadım.

Şimdi, diğer bir mesele, bu amcaı hatırlarsınız, “Konuş, sen nerelisin?” demişti Şırnak’ta. Kime demişti? Askerî tıraşlı, tek sıra Şırnak’ta oy kullanmaya giden, dışarıdan getirilen kaçak seçmene demişti. Niçin demişti? Şırnak halkının iradesi çalınması diye söylemişti. Bugün hakkında soruşturma açılmış ve onunla beraber 3 kişi ifadeye çağırılmış. Neymiş? Seçmenin oy kullanmasını engellemiş. Hangi seçmenin? Dışarıdan taşımayla getirilen, Şırnak halkının iradesine ipotek koymak isteyen seçmeni engellemişmiş. Neyle? “Konuş, sen nerelisin?” dediği için yani kral çıplak dediği için, hakikati açığa çıkardığı için, yalana itiraz ettiği için ifadeye çağırılmış. Ne diyelim?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Tamamıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Söz verdim ama.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Selamlayıp hemen bitireceğim.

BAŞKAN – Söz verdim ama vermiyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Tamam.

Bu, böyle olmaz. Her hakikati söyleyeni ifade çağırırsanız, “Ya, anızdan değil, elektrikten çıkmış.” diyene dava açarsanız, “Konuş, sen nerelisin?” diyeni ifadeye çağırırsanız bu ülkede hiçbir şeyi ilerletemeyiz. Her gün geliriz, her gün burada bu acıları konuşuruz; bunu bilmeniz lazım.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun Sayın Başarır. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dün biz de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına 4 milletvekili Diyarbakır ve Mardin’deydik. Hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, ailelerine sabır diliyorum.

Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekili orman yangınlarıyla ilgili bir komisyon kurulacağını yıllar sonra müjdeledi ama çok merak ediyorum, bu Mecliste bir şeyin araştırılması için, bir komisyon kurulması için tren kazasında yurttaşlarımızın mı ölmesi gerekiyor; iliç’ten maden faciasında işçilerimizin toprak altında günlerce, aylarca kalması mı gerekiyor; Diyarbakır’da, Antalya’da, Muğla’da orman yangınında yurttaşlarımızın ölmesi mi gerekiyor? Tüm gruplar bu olaylarla ilgili, bu vakalarla ilgili defalarca araştırma önergesi verdi, niye reddedildi? Belki çok önce bir komisyon kurulsaydı bu olaylar yaşanmayacaktı.

Bakın, biz Diyarbakır’daydık, Mardin’deydik. Ben olayın bambaşka bir boyutuna değinmek istiyorum. Diyarbakır’da iki tane köyde yangın çıktıktan sonra Mardin’de Keleke köyüne doğru yangın gelirken oradaki yurttaşlar yangına doğru koşuyor; buğday tarlalarını, hayvanlarını korumak için yanıyorlar çünkü o insanların 3 dönüm tarlası var, 2 tane koyunu var, 1 tane ineği var; ya aklıktan ölecekler ya yangından ölecekler ve yangından ölüyor o insanlar ama bu drama burada konuşan hiçbir Diyarbakır milletvekili, Mardin milletvekili değinmiyor.

Değerli arkadaşlar, ben, gerçekten tüm milletvekillerinin Diyarbakır’a, Mardin’e, Siirt’e, Şırnak’a gitmesini öneriyorum. Gerçekten gerçek bir felaket var, insanlar büyük sıkıntılar içerisinde ve hâlâ haklılar çünkü orası afet bölgesi ilan edilmedi. Şimdi, sebeplerini konuşmuyoruz, neyi konuşuyoruz: Helikopter geldi mi, itfaiye geldi mi?

Bakın, şunu söyleyeyim: Yangınların sebebi Muğla’da da Antalya’da da Diyarbakır’da da aynı. “DEDAŞ” diye bir elektrik şirketine vermişsiniz elektrik dağıtım işlerini; fatura ödenmezse anında elektrik kesilir, en küçük hatada cezalar kesilir ama elektrik kablo bakımları yapılmaz. Bu şirketlerin, dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi bu yangınların birinci sebebidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – İki, orman köylüsü bırakmadınız, ormanların bakımlarını da maalesef özel şirketlere veriyorsunuz. Orman köylüsü o bakımı yapsa olmanın yolunu, ağacın özelliğini, elektrik direğine olan mesafesini bilir. Bunu bırakmadınız ama biz neyi konuşuyoruz? Helikopteri.

Şimdi, helikopter itfa ederken Diyarbakır’da kurumları, belediyeleri, baroları dolaştıktan sonra Belediye Başkanı bir şey söyledi, dedi ki: “Sekiz yıl kayyum yönetti, maalesef ki kayyum bir tek itfaiye yatırımı yapmadığı gibi İtfaiye Daire Başkanlığının bütçesinden 8 milyonu da başka daire başkanlıklarına aktardı. Yahu, burada bir kişi sorumluluk almıyor.

Bence olayı bir bütün olarak değerlendirelim; Komisyon kurulması olumlu ama neden bu kadar gecikti onu da ülkemizin takdirine bırakıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Bayraktutan...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’ın, Kazım Koyuncu’nun vefatının 19’uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün Artvin’imizin, Hopa’mızın şair ceketli çocuğu Kazım Koyuncu’nun aramızdan ayrılışının 19’uncu yıl dönümü.

Çernobil faciası sonrası Doğu Karadeniz Bölgesi’nde her geçen gün artan kanser vakaları nedeniyle bölge halkı kanser hastalığı tanısıyla hastanelere akın etmiş ve tedavisi için çevre il ve ilçelere gitmek zorunda kalmıştır. Kanser nedeniyle gerçekleşen ölümler Karadeniz’de hemen hemen her eve uğramış, her ailenin canını yakmıştır.

Karadeniz’de her geçen gün artan kanser hastalığı sebebiyle tedavi için diğer illere sevk bekleyen bölge halkının mağduriyetlerinin giderilmesi ve kanser hastalığının yerinde tedavisinin sağlanabilmesi adına Artvin ilinde onkoloji hastanesinin açılması elzemdir.

Bölge halkının bu talebini bir kez daha dile getiriyor, bu vesileyle hepimizin ortak değeri Kazım Koyuncu'yu kanser nedeniyle kaybedişimizin 19'uncu yılında sevgi, saygı ve özlemle anıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Önergeler (Devam)

2.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, (2/2069) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/58)

BAŞKAN – İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

21/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2069) esas numaralı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'min TBMM İçtüzüğü'nün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınması konusunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Mehmet Tahtasız
Çorum

BAŞKAN – Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız.

Buyurun Sayın Tahtasız. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; iktidarın hak, hukuk tanımayan ve Anayasa'ya uymayan uygulamaları nedeniyle toplumun her kesimi gibi emeklilerimiz de mağdurdur. İnsanlar “Yeter artık, bıktık.” diyor ve geçim sıkıntısından dolayı maalesef intihar ediyorlar. Rakamlarla oynamayı adet hâline getiren TÜİK bile 2017 yılından sonra artan intiharları gizleyemedi. Son beş yılda intihar edenlerin sayısı 20 bini geçti. “Ben ekonomistim” diyen tek adamın yönettiği ve “Yatacağız, kalkacağız, hop dolar artacak.” diyen Bakan damadın ve gözünden ışıltılar saçan Bakanın iyice dibe çektiği ekonominin ağır faturası maalesef esnafımızın, çiftçimizin, işçimizin, evine ekmek götüremeyen vatandaşlarımızın intiharlarıyla sonuçlandı.

Emekli açlık sınırının altında ezilirken bakanlar 10-15 milyonluk makam araçlarıyla caka satıyor, sarayda bir saatte 81 asgari ücrete eş değer 1 milyon 377 bin liralık harcama yapıyor. Asgari ücret yılbaşında 17 bin lira olarak açıklandı, altı ayda yüzde 25 eridi, en düşük emekli maaşının alım gücü kalmadı. Tayyip'i üzmeyen istatistik kurumu, gelen talimatla emekliye, asgari ücretliye zam yapmamak için kırk takla atıyor, benzin, mazot zamlarını temmuz ayına erteliyor, bakır borudan, pinpon topundan enflasyon hesaplıyor, gıda ürünlerinden hesaplama yapıyor.

Emekliye, asgari ücretliye alicengiz oyunları oynamaktan vazgeçin, temmuz ayında asgari ücretliye, emekliye ve diğer çalışanlara gerçek enflasyon oranında zam yapın, “Kasada para yok.” bahanesine sığınmayın. Para yoksa sarayın ve bürokrasinin harcamalarını kısmanız, itibardan biraz tasarruf etmeniz yeterli.

Yirmi iki yıllık yanlış ekonomi politikası sonucu ortaya bir enkaz çıktı. Bir ay önce sözde tasarruf tedbirleri açıklandı, temsil ve tanıtma giderleri bir ay öncesine göre 350 milyon TL artmış; haberleşme giderleri bir ayda 150 milyon TL artmış; ikisinin toplamı 500 milyon. Yani “100 milyar tasarruf edeceğiz.” diyenler yarım milyardan fazla israf etmişlerdir. 2023 yılının Mayıs ayına göre taşıt kiralama giderleri yüzde 79 artmış, bina kiralama giderleri yüzde 157 artmış, örtülü ödenek harcamaları yüzde 460 artmış. Geçen yıl Merkez Bankası 800 milyar TL zarar etti, yapılacak tasarrufun tam 8 katı; kur korumalı mevduata 1,2 trilyon verildi, tasarrufun 12 katı; kamu-özel işletmelerine üç yılda 675 milyar ödenecek, tasarrufun 6 katı; bütçeden bu yıl sadece faize 1,3 trilyon ödenecek, öngörülen tasarrufun 13 katı. Dolayısıyla yine israf, yine masraf, yoksullaşan yine vatandaş, zenginleşen yine yandaş.

Emeklinin, asgari ücretlinin, çiftçinin feryadına kulak verin, halkımızı ve emekliyi biraz olsun düşünüyorsanız bizim emeklimiz için uzattığımız bu eli lütfen tutun. (CHP sıralarından alkışlar) Getirmiş olduğumuz kanun teklifine elinizi vicdanınıza koyarak “evet” deyin ya da öneriyi siz getirin biz bu öneriye “evet” demeye hazırız. Fitreye, zekâta muhtaç ettiğiniz 16 milyon emeklimiz sizlerden bunu rica ediyor.

Saygıdeğer milletvekilleri, Anayasa'nın 61'inci maddesi “Yaşlılar devletçe korunur.” diyor. Anayasa'yı delik deşik eden iktidar bunu da maalesef yapmıyor. Sizin sayenizde Türkiye'de hayat 10 bin liraya bir akşam yemeği yiyenler ile 10 bin liraya bir ay geçinenler arasında yaşanıyor maalesef. (CHP sıralarından alkışlar) Geçinemeyen emekliler çalışmak zorunda kaldığı için gençlerimiz iş bulamıyor. AKP iktidara geldiğinde en düşük emekli maaşıyla 8 çeyrek altın alınıyorken bu ay verilen emekli maaşıyla 2,5 çeyrek altın ancak alınıyor. Gelinek noktada, emeklinin cebindeki 5,5 çeyrek altını sizin yani AKP iktidarının gulyabanisi çaldı. Yine, AKP iktidara geldiğinde emekli 1,5 asgari ücrete yakın maaş alıyordu siz sistemi bozmasaydınız. “Emekliyi ezdirmeyeceğiz.” diyen iktidar, yirmi yılın sonunda 26 bin lira alması gereken emekliyi 10 bin liraya mahkûm etti; gelinen noktada, emeklinin cebindeki 16 bin lirayı AKP iktidarı çaldı.

Yirmi iki yıllık zam ve zulüm iktidarını özetlersek: Düşük emekli maaşının da asgari ücrete zam yapılmamasının da çiftçinin, esnafın perişanlığının da tek sorumlusu vardır, onun adı “Recep Tayyip Erdoğan tek adam rejimi”dir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) – Ekonominin içinden geçen, vatandaşı silindir gibi ezen, emekliyi ucuz et, ucuz ekmek kuyruğuna mahkûm eden iktidarı uyarıyoruz: Emeklinin ahi, şahı indirir. Ey iktidar mensupları, iktidar olmanın sorumluluğunu biraz olsun hissediyorsanız gelin en düşük emekli maaşını asgari ücret seviyesine getirelim, asgari ücreti de açlık sınırının üzerinde yapalım, emekli maaşları arasındaki intibakı sağlayalım.

Tüm emeklilere sözümüz, halkın iktidarında herkesin yüzü gülecek, halkımız insanca bir yaşam sürecektir. Siz AKP iktidarı olarak eğer bu ülkeyi uçuruma sürüklemeseydiniz bugün emeklimiz bayram edecek, Kurban Bayramı'nda da çocuklarına, torunlarına bir şeyler alıp en azından bir cep harçlığı verecekti ama sizin yüzünüzden, maalesef, bayram da yapamadı.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Dinçer...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin'de üretim yapan çiftçilerin ürünlerinin Akdeniz sineği ve meyve kurdu istilası altında olduğuna ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Seçim bölgem Mersin'de üretim yapan çiftçilerimizin ürünleri Akdeniz sineği ve meyve kurdu istilası altındadır. Özellikle

bugünlerde Toroslar ilçemizin Arslanköy, Kavaklıpınar, Yavca, Tırtar, Kurudere, Değnek, Atlılar Mahallelerinde kiraz üreten çiftçilerimiz Akdeniz sineği yüzünden oldukça zor günler geçirmektedir, üreticilerimiz hem emek hem de kazanç kaybı yaşamaktadır. Üreticilerimizin bu ürünleri yetiştirinceye kadar ilaç, gübre, sulama, motorin, elektrik ve emek gibi sürekli giderleri bulunmaktadır. Üreticilerin Ziraat Bankasına ve Tarım Kredi Kooperatiflerine borcu günden güne artmaktadır. Yerli üreticilerimiz kendi imkânlarıyla Akdeniz sineği ve benzeri haşerelerle mücadele etmeye çalışmakta ancak yeterli gelmemektedir.

Buradan Tarım Bakanlığını göreve davet ediyorum. Gereksiz işlerle uğraşmayı bir kenara bırakın ve üreticilerimizin emeğini ve ekmeğini yok eden Akdeniz sineğiyle mücadeleye başlayın. Aksi takdirde, böyle devam ederse gelecekte çiftçi de üretici de... (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- 10/983, 984, 985, 986, 987, 988 esas numaralı Erzincan’ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Erzincan’ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan ve İYİ Parti Grubuna düşen 1 üyelik için Manisa Milletvekili Şenol Sunat aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sıraya alınan, Ankara Milletvekili Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Ankara Milletvekilleri Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 126) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 126 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır. Ayrıca alınan karar gereğince teklifin tümü üzerinde yapılacak görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Teklifin tümü üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Selim Temurci’ye aittir.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Bu vesileyle, aziz milletimizin ve siz kıymetli milletvekillerimizin geçmiş bayramını tebrik ediyorum. Rabb’im nice bayramlara sağlık ve huzur içerisinde ulaşmayı bizlere nasip eylesin.

Sermaye Piyasası Kanunu’nda değişiklik öngören, kamuoyunda bilinen ismiyle kripto yasa teklifini görüşüyoruz. Tabii “kripto yasa teklifi” denince, Türkiye’nin gündemine, özellikle kamunun gündemine bu kripto meselesi ne zaman girdi diye baktığımızda, 2018’de o dönem var olan Finansal İstikrar Komitesinin yatırımcıyı uyanan mesajlarına şahit olmuştuk ve o mesajdan tam altı yıl sonra kripto varlık piyasasının yasal bir çerçevesi çiziliyor ve konuşmakta olduğumuz kanun teklifi, aslında kurucu bir kanun niteliğinde.

Değerli milletvekilleri, teknolojinin gerçekten baş döndüren bir hızı var. Bu değişim ve dönüşümün finansal piyasalardaki en önemli yansıması kripto varlıklar, kripto paralar olarak önümüze çıkıyor. Tabii, internette oluşan bu dijital ekonomi, bu dijital ekosistem, paranın sadece ABD’de dolarla, Avrupa Birliğinde euroyla değil, merkezî olmayan, küresel, global bir finansal yapılanmadan ve finansal işlerden bahsediyoruz. Teknoloji, finans ve ticaretin birlikte yürütüldüğü âdeta yeni bir dünya. Bu dünya çok hızlı büyüdü ve şu anda kripto varlık piyasası dünyada 2 trilyonu aştı. Türkiye’de bu rakam 7 milyar dolara vardı ve kullanıcı sayısı da Türkiye’imizde, şu anda 10 milyonu geçmiş durumda, dolayısıyla çok hızlı büyüyen bir teknoloji. Peki, bu teknolojiyi, bu kripto varlıkları, bu blok zinciri teknolojisini, bu yeni finans dünyasını kim kullanıyor? Öncelikle gençlerimiz, dolayısıyla gençlerimizin özellikle rağbet ettiği, genç nüfusuyla küresel ekonomideki bu gelişimden en fazla payı alması düşünülen ülkelerin başında da Türkiye geliyor. Buradan hareketle, biz, atılan bu adımı, kripto varlık piyasasıyla ilgili olarak ilk defa yatırımcının korunacağı ve birçok alanda hizmet öngören bu kurucu yasayı olumlu ilk adım olarak değerlendiriyoruz ve bu adımda imzası olan bütün milletvekillerimize, bu kanun teklifinin hazırlanmasında emeği geçen bütün bürokrat arkadaşlara teşekkür ediyoruz.

Detaya girmeden 3 ana başlığı özellikle milletimizle ve siz kıymetli milletvekillerimizle paylaşmak isterim. Aslında bu yasa teklifi şunu söylüyor bize: Kripto varlıkların alım satımı, kripto borsaları, kripto hizmet sağlayıcıları, bütün bu işlemler artık yasal bir çerçeve içerisine sokulacak ve bu yasal çerçevenin de ana sorumlu kurumu Sermaye Piyasası Kurulu olacak, artık isteyen istediği gibi kripto varlık alıp satamayacak. Yasa teklifinin öne çıkarttığı birinci alan bu, zaten buna ihtiyacımız var. Tabii, diğeri dolandırıcılık ve vurgunun önüne geçilerek kripto varlıklara yatırım yapan yatırımcının korunması. Bu çok önemli bir şey ama üçüncü ana başlık -ki ben bu kanun teklifinin şu anda milletin Meclisinde görüşülmesinin en temel amaçlarından bir tanesinin bu olduğunu düşünüyorum- kara para aklanmasında kripto varlıkların engellenmesi; kripto varlıklar kullanılarak kara para aklanmasın diyor bu kanun teklifi ve kripto varlıklar kullanılarak terörizm finanse edilemez.

Şimdi, bakın, buradan hareketle çok önemli bir şeyi yine Meclisimizde konuşmak zorundayız. Nedir bu? Türkiye’nin gri listede yer alması. Biz sonuçta Mali Eylem Görev Gücünün yani kısaca FATF’ın 1991 yılından beri üyesiyiz ve bu “FATF” dediğimiz kuruluş 2019 yılında Türkiye dâhil bütün üye ülkelere “Arkadaşlar, ey ülkeler; kripto varlıklarla ilgili olarak bir yasa çıkartın, bu yasayla terörizmin finansmanının ve kara paranın aklanmasının önüne geçin; bu işi yapın.” dedi ve bir yıl süre verdi. O bir yıl süre 2020’de doldu ve maalesef 2021 Ekim ayından itibaren Türkiye’imiz değerli milletvekilleri, o gri listenin içine alındı. Gri

(*) 126 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

liste ne demek? Gri liste ülkeye daha az sermaye girişi demek, ülkeden sermaye çıkışı demek, ülkenin daha yüksek oranlarda faizle borçlanması demek; onun için bu gri listeden çıkma meselesi bu kanun teklifinin en önemli alanlarından bir tanesi ve ülkemizin itibarı açısından da çok önemli bir adım atılmış oluyor. Ülkenin itibarını kurtarmak... İnşallah, bu yasa teklifi kanunlaştıktan sonra, burada Meclisimizden geçtikten sonra Türkiye gri listeden bir an önce çıkmış olacak ve ülkemize, milletimize yakışmayan bu lekeden hep birlikte kurtulmuş olacağız.

Değerli milletvekilleri -dört dakikam kaldı- kripto paralar... Aslında "kripto para" dediğimiz "kripto varlık" dediğimiz şey blok zinciri teknolojisinin bir ürünü. Blok zinciri teknolojisi bilgiyi dijital ortamda şifreleyerek bir dijital alan yaratıyor ve bu dijital alan blok zinciri teknolojisi, bu olmadan kripto para olmuyor. Peki, bunu kim üretecek? Yani blok zinciri teknolojisi önümüzdeki dönemde dünyanın çok önem verdiği bir teknoloji. Evet, bunu insanlar üretecek, bunu gençler üretecek, bunu iyi yetişmiş insanlar üretecek ve bunun için de Türkiye'nin beşerî sermayeye ihtiyacı var. Türkiye'nin bu konuda kendi ekonomisi için kullanacağı bir alan kripto teknolojisi ve blok zinciri teknolojisi. Peki, burada Türkiye'nin elini ayağını bağlayan bir sınır var mı, bizi sınırlayan bir şey var mı?

Sayın milletvekilleri, üzümlere ifade ediyorum, sınırlayan bir şey var ve onun adı "beyin göçü", onun adı "beyin göçü". Bu ülke bilim adamlarını, mühendislerini, hekimlerini, yetişmiş insan gücünü daha zengin ülkelere transfer edecek kadar zengin bir ülke değildir. Biz kripto teknolojisi, blok zincirinde teknolojiyle ayağa kalkın, zengin olması gereken bir Türkiye hayal ediyorsak yetişmiş insan gücümüzü, bu topraklarda, insanımızın ve ülkemizin kalkınması için kullanmak zorundayız. Peki, neden bizim gençlerimiz...

Bakın, TÜİK verilerine hepimiz bakabiliriz, bu konuda yazılan bilimsel, uluslararası çok makale var. Âdeta alarm veren bir beyin göçümüz var, biz bunu tersine beyin göçüne dönüştürmek zorundayız. Bu ülkenin insanları, evlatları geleceklerini bu topraklarda aramak zorunda. Her milletvekilimizin şuna bakmasını rica ederim: Bir yazılım mühendisi, o blok zinciri teknolojisini internette oluşturacak o beyinler kaç paraya yetişir? Yani biz burada yetiştirdiğimiz bu beyinleri Batı'ya transfer ettiğimizde aslında bu ülkenin nelerini transfer ettiğimizin farkında mıyız? Dolayısıyla bu ülkenin en büyük beka problemi sadece kriptoda değil, birçok alanda maalesef ve maalesef beyin göçüdür. Onun için, ben buradan hareketle devletimizin, iktidarımızın şöyle bir eylem planı yapmasını çok arzularım: Bir harita çıkarmamız lazım "Bu ülkenin evlatları nerelere gitti?" Biz âdeta beyin göçünü buraya çekeceğiz, bunları yurt dışına transfer etmeyeceğiz. Burada şu soru aklımıza gelebilir: Bu çocuklar, bu yavrular, bu gençler bizim evlatlarımız; bunlar niçin yurt dışına gidiyor? Çünkü asgari ücretin normal ücret hâline geldiği bir ülkede gençlerimiz yaşamak istemiyor; arkası olanın, dayısı olanın makamlara yerleştirildiği bir ülkede gençlerimiz yaşamak istemiyor. Biz, bakın, defalarca buradan, bu kürsüden "Mülakatı kaldıralım." dedik çünkü gençlerimizin bu devlete, bu millete aidiyeti çok önemlidir. "Ben bir sınava gireceğim, hakkımla kazanacağım ve bu ülkede çalışacağım." diyen gençlere bizim ihtiyacımız vardır ve buradan hareketle şunu söylememiz gerekir, mülakat konusunu söyledim: Bilim ve teknoloji üretemeyen ve bunları üretecek beyinleri elinde tutamayan bir Türkiye'nin geleceği asla olmayacak.

Blok zinciri teknolojisi ve bu konuda kripto varlıklarla ilgili konuşacak çok şey var -on üç saniyem kaldı- sadece şunu söyleyeceğim, iki öneri: Vergilendirme... Burada zaten kripto hizmet sağlayıcıları devlete vergi verecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

SPK ve TUBİTAK için yüzde 1, toplamda yüzde 2 harç devlet alacak. Bir, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının gelirleri üzerinden değil, kârları üzerinden bunun alınması lazım çünkü kripto varlık hizmet sağlayıcılarının blok zinciri teknolojisine yatırım yapması lazım; onun için insan kaynağını ortaya koyması lazım, yetiştirmesi lazım. Küçük yatırımcıyı koruyalım ama -büyük yatırımcılar kripto para aldı ve olağanüstü paralar kazandı- bu büyük yatırımcıların kârlarının mutlaka vergilendirilmesi lazım ve bu vergilendirmenin de mevcut Gelir Vergisi Kanunu'muzla değil, müstakil, ayrı bir kripto vergi kanunuyla yapılması lazım.

Son şey sigorta; sigorta konusunda, mutlaka bir kripto sigorta para konusunda çalışmamız lazım. Dünyada bunun örnekleri var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (Devamla) – Eğer devlet diyorsa ki ben bu düzenlemenin arkasındayım, bunun sigortası için de sigorta şirketlerimizi teşvik etmek zorundadır.

Ben bu duygularla tekraren Mardin'de ve Diyarbakır'da hayatını kaybetmiş vatandaşlarımıza Rabb'imden rahmet diliyorum; ailelerine, sevenlerine başsağlığı diliyor, Genel Kurulu saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.37

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.17

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 95'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

126 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin tümü üzerinde Saadet Partisi Grubu adına ikinci söz, Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan'a aittir.

Buyurun Sayın Çalışkan. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün çok geç kalınmış bir yasa teklifini görüşüyoruz, aslında kurucu mevzuat görüşüyoruz. Eskilerin deyiimiyle "bade harabül Basra"; atı alan Üsküdar'ı geçtikten sonra bir yasa gündeme geldi. Burada yasa "SPK'de düzenleme" dese de net olarak "SPK'ye yetki devri yasası" olarak değiştirilmeli.

Tabii, ülkemizin son yıllardaki önemli tartışma konusu olan, sicili bozuk kurumlardan biri SPK. Geçen dönemki bir ailenin yaşadığı hadiseleri de önceki durumları da hepimiz biliyoruz. Bu kadar tartışmanın odağında olan bir kuruma bu kadar çok yetkinin verilmesi asla kabul edilemez.

Yasa teklifi içerisinde erişim engeli, denetim, yönetmelik çıkarma, usul belirleme gibi her türlü alanda sınırsız yetki verilmiş; deyim yerindeyse kurda kuzu teslim edilmiş. Zaten SPK'nin kendisi problemleri bir kurumken bugün bu alandaki yetkinin de tamamen devri asla doğru değildir.

Değerli milletvekilleri, burada esas tartışılması gereken hadise, halka arz edilen şirketler. Faizler çok yüksek, işletmeler kredi bulamıyor, bunun için de ucuz kredi alternatifleri olarak hak etmediği hâlde şirketlerin büyük çoğunluğu sahte sanal rakamlarla,

sahte ambalajlı yüzlerle halka arz ediliyor; hak ettiği hâlde birçok firma da halka arz edilemiyor, gündeminizde bu yok. “SPK’ye yetki verelim...” Ben şunu söyleyeyim: Sayın Cumhurbaşkanımız, herhâlde bu yasa teklifini görmemiş, herhâlde danışmanlar görmemiş; inanın ki görseydi size kızardı “Neden benim yetkimi, Meclisin yetkisini SPK’ye verdiniz?” diye. Âdeta kanun koyucu şekilde bütün yetkiler SPK’ye devredilmiş durumda.

Evet, büyük mağduriyetler yaşandı; Türkiye’de 10 milyon kripto kullanıcısından söz ediliyor, daha yakın bir zamanda 391 bin kişinin mağdur edildiği hadiseyi birlikte yaşadık ki on beş yıldır bu kullanım var. 2018 yılında Finansal İstikrar Komitesi rapor yayınladı “Derhâl tedbir alın.” diye; bu kadar zamandan sonra, bu kadar insan mağdur olduktan sonra bu yasa çıkarılıyor daracak bir çerçeveye. Burada ne yapıldığını anlamak mümkün değil. Burada esasen yasa teklifi içerisinde sadece üst oyuncuları kurtarmaya yönelik düzenlemeler var ama gariban, birikimini harcamış öğrenci, memur, öğretmen, esnaf, dar gelirli kitlelerin mağduriyetini önlemeye yönelik hiçbir madde yok. Burada, esasen, bugüne kadar bu yasa geciktirildiği için bu kurumların başında olan insanların görevi ihmal suçundan yargılanması belki de gerekebilir ileride.

Değerli milletvekilleri, onun için bu yasada çok geç kalınmış, bununla beraber bütün yetkiler şaibeli olduğu düşünülen bir kuruma devredilmiş. Ve burada dikkat çekmek istediğim başka bir husus şu: Plan ve Bütçe Komisyonunda yasa teklifi görüşülüyor, Genel Kurula iniyor. Ya, ilk defa kurucu yasa var, böyle bir yasa alt komisyonlarda görüşülür, uzmanların fikri alınır; BDDK’nin, MASAK’ın, TÜBİTAK’ın, Merkez Bankasının, Hazine Bakanlığının hiçbirisi yok; ne kurumlar var ne uzmanlar var ne komisyonlar var, hiçbirisi yok. Muhtemelen imza sahipleri de yasa teklifini takip etmiyorlar çünkü alelacele bir dosya hazırlanmış, koridorda geçerken ilk bulunan milletvekiline imzalatılmış, Genel Kurula gönderilmiş. Ya, Allah aşkına ne aceleniz vardı? Böyle bir yasa çıkarılıyor, enine boyuna biraz daha tartışılıp boşlukları giderilecek şekilde yasa çıkarılsaydı; bu yok.

Değerli milletvekilleri, burada şunu görüyoruz ki Hükûmet gözüne öyle bir gözlük takmış ki her yere yalnızca kaynak, para gözüyle bakıyor. Burada da “Acaba bu sinekten yağ çıkarabilir miyim? Acaba üç kuruş daha bir yerden bir şey bulabilir miyim?” diye böyle bir yasa teklifi getiriliyor ve yasa teklifi içerisinde büyük yatırımcılar söz konusu olduğu için de vergi gündeme alınmıyor, yurt dışına kaçan gelirler bir şekilde gündeme getirilmiyor. Ve şunu üzülerken görüyoruz ki... Bakın, burada Maden Yasası çıkarıldı maden patronları rahat iş görsün diye; turizm yasası çıkarıldı turizm patronları ucuz işçilikle, daha ucuz maliyetle üretim sağlayabilin diye; şimdi harç pulunu artıracaksınız “Turizm alanına kısıtlama getirelim, insanlar dışarı gidemesin.” diye. Hatta daha geçen hafta Dışişleri yasası görüştük, burada zannetti ki insanlar “Dışişleri personeli vesaire...” Hayır; Dışişleri Bakanlığıyla ilgili kurulacak kurum hazine bonusu alır mı, tahvil satar mı, bilmem nerede şirket kurar mı, kiralar mı; Dışişleri yasası bile tamamen paraya endeksli, döviz endeksli ve “Nereden çarparız?”a endeksli; “Milleti, dar gelirli insanları nasıl daha fazla sıkboğaz ederiz?”e endeksli yasa.

Değerli milletvekilleri, burada üzüleceğimiz çok önemli bir husus da şu: On beş seneden beri bu husus gündemde, yüz binlerce insanımız mağdur, dar gelirli insanımız milyarlarca lira dolandırıldı, televizyonlara çıktılar, intihar edenler oldu, eylemler oldu; hiçbirini duymadınız, hiçbirine ilgi göstermediniz ama ne zaman ki küresel bir şebeke devreye girdi, bu yasa teklifi gündeme geldi. Ne tesadüf ki önce Amerika Parlamentosunda, sonra Avrupa parlamentolarında, sonra da eş zamanlı olarak Parlamentomuzda da bu yasa görüşülüyor. Bu yasa niçin görüşülüyor? Küresel birtakım odakların talebi olduğu için.

Benim burada bir önerim var değerli milletvekilleri: Yasa teklifinin içerisinde hızlı geçeceğiz, belki çok fazla tartışamayacağız ama mesela, bir hukukçunun görüşünün alınması gibi bir durum söz konusu değil. SPK kanun yerine her şeyi alır, her şeyi bilir, her şeyi denetler, her şeyi uydurur. Belli ki bu yasayı SPK’nin uzmanları hazırlamış, size göndermiş; bakmadan, olduğu gibi imzalayıp getirmişsiniz. Ya, bari hiç olmazsa Komisyonunda görüşürken birazına müdahale edilseydi de şu SPK yetkilileri biraz daha denetlenebilseydi, bu kadar ucu açık yetki hiçbir şekilde verilmeseydi.

AK PARTİ’li arkadaşlar, siz hâlen iktidar olduğunuzun farkında değilsiniz. Bir taraftan bürokratik oligarşiden bahsediyorsunuz, ondan sonra da şu Meclise getirdiğiniz yasa teklifi, bütün yetkileri bürokrasinin eline teslim ediyor. Onun için de burada halk yok, dar gelirli insan yok. TÜİK diyor ki: “Enflasyon düştü, işsizlik azaldı.” ama çarşının pazarın hâlini görüyorsunuz. Kurban Bayramı oldu, Kurban Bayramı’nda milyonlarca insanımız kurban kesemedi; ucuz diye 3 bin liralara, 4 bin liralara verip dünyanın başka ülkelerine gönderdi. Emekli insan Ankara’dan dolmuşa binip Kırıkkale’ye yakınına gidemedi, emekli insan torunuyla göz göre gelmemek için bayram günü evinden kaçtı. 3 bin lira ikramiye verdiniz, pazara giden teyzelerimiz ellerinde fileleri boş dönüyor, yanındaki çocuğun gözünü kapatıyor ki şunları görüp de bir şey istemesin diye. Üniversite mezunu gencimiz işsiz, işsiz; hiç kimsenin iş bulma umudu yok ve “tasarruf tedbirleri” deyip her taraftan kısıyorsunuz ama kıstığınız sadece dar gelirli vatandaş. Bir taraftan “Arabaları satacağız.” diyorsunuz, sonra bakıyoruz ki 100 tane arabaya bedel bir araba Sayın Bakana alınıyor. “Bina kiralamayacağız, almayacağız, satmayacağız.” diyorsunuz, bir bakıyorsunuz ki dev dev binalar kiralanıyor. Onun için, sözde samimiyet önce insanın kendisinden başlar. İktidar tasarruf sözünde samimiye önce tasarrufa kendisinin başlaması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Hele de burada gördüğümüz gibi bir iş yapıyorum görüntüsüyle alelacele bir yasa çıkararak içerikleri okumadan sadece SPK’nin ve ilgili kurumların elini rahatlatacak ve “Biz yaptık, bitti.” diyerek bir iş yapılamaz. Belli ki çok değil belki seneye, belki iki sene sonra tekrar diyeceksiniz ki: “Bu yasa kadük kaldı, eksik oldu, yanlış oldu, tekrar düzeltelim.” Ya, Allah için tek bir defa düzgün bir iş yapın da “Hay Allah sizden razı olsun, elinize sağlık, ilk defa düzgün bir iş yaptınız!” diyelim. İnanın, bunu söylemeyi çok istiyorum ama şimdiye kadar, bir yıldan beri bana bu fırsatı vermediniz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Koçyiğit.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, Silivri’de cezaevinde tutuklu olan Hüda Kaya’nın tahliye edildiğine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bütün kamuoyunun yakından bildiği bir Kobani kumpas davası vardı; biliyorsunuz, ilk bölüm yargılanmaları devam etti ve haksız, hukuksuz bir şekilde dört yüz yılı aşkın cezalar verildi arkadaşlarımıza. Bugün, o dava sırasında milletvekili olan arkadaşlarımız için hazırlanan iddianame görüldü ve bu davada Silivri’de cezaevinde tutuklu olan Hüda Kaya arkadaşımız da vardı. Az önce tahliye edildiği haberini aldık, bu haberden dolayı mutlu olduğumuzu ifade edelim. Aylardır haksız ve hukuksuz bir şekilde tutukluydu, cezaevindeydi. Hüda Kaya, her zaman İŞİD’e karşı ve onun türevi olan Hizbullah’a karşı mücadele etmiş, barışı savunmuş, kadın özgürlük mücadelesini savunmuş bir arkadaşımızdır; aramıza hoş geldi. Bu davadan da beraat edeceğinden ve insan hakları mücadelesi ile barış mücadelesini yürüteceğinden eminim. Umuyor ve diliyorum ki bu haksız hukuksuz yargılamalar bir an önce son bulur ve adalet yerini bulur.

Teşekkür ederim.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Ankara Milletvekilleri Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 126) (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Ümit Özlale.

Buyurun Sayın Özlale. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Komisyon üyeleri; hepinizi kendim ve partim adına saygıyla selamlıyorum.

Dünya tarihine baktığımız zaman bütün gelişmiş, kalkınmış ülkelerde ortak bir nokta bulursunuz; o da teknolojiye ayak uydurmalıdır ve teknolojiye ayak uyduran, teknolojiyi yöneten, gerekli denetlemeleri, düzenlemeleri ona göre çıkaran ülkeler bir üst gelir sınıfına atlayabilmişlerdir. Biz siyasetçilerin ve devletin de temel görevi, teknolojileri anlayıp, çağı anlayıp gerekli denetlemeleri ve düzenlemeleri ona göre yapmak, toplumun refahını artırmak, bu teknolojik gelişmeleri de toplumun tamamının hizmetine sunmaktır; devlete ve biz siyasetçilere düşen görev de budur.

Şimdi, ülkemiz ya da Osmanlı İmparatorluğu teknolojiye ayak uyduramadığı için, teknolojiyi anlayamadığı için, gerekli denetlemeleri, düzenlemeleri hakkaniyetle yapamadığı için bundan önceki 3 tane Sanayi Devrimi'ni biz maalesef hak ettiği gibi geçiremedik, kaçırdık; önümüzde de 4'üncü sanayi devrimi var. Neden böyle bir girizgâh yaptım? Çünkü önümüzdeki kripto varlık teklifinin arkasındaki blok zincir teknolojisi, kripto varlıklar bu sanayi devriminin tam ortasında yer alıyor. Bizler eğer bugün bu kripto varlık teklifine sadece bir rant kapısı, sadece bir vergi kaynağı olarak bakarsak büyük resmin tamamını ve belki de 4'üncü sanayi devriminin de bize getireceği fırsatları kaçırmış oluruz.

Şöyle bir örnek vereyim: Çok değil bundan beş sene sonra dünyadaki millî gelirin -Türkiye değil- onda 1'i blok zincir teknolojisiyle depolanacak. Önümüzde çıg gibi büyüyen ve aslında hepimizin, bir bakıma, anlamaya çalıştığı bir teknoloji ve bu teknolojiyle beraber yaratılan kripto varlıklar var. O yüzden, bütün siyasi partiler olarak bizim yapmamız gereken, bu teknolojiyi anlayıp, bu teknolojiye ayak uydurup, bu teknolojinin gerektirdiği denetlemeleri ve düzenlemeleri yapıp toplumun hizmetine sunmaktır. O yüzden, önümüzde iki gün boyunca tartışacağımız bu çok önemli kanun teklifine bence bu anlayışla yaklaşmalıyız. Blok zincir teknolojisini ve bu teknolojiyi kullanan kripto varlıkları bir "rant kapısı" ya da bir "vergi kaynağı" olarak değerlendirirsek çok sığ bir yaklaşım geliştiririz. O yüzden bugün tartışacağımız kanun teklifi, bundan sonra tartışmamız gereken bir sürü kanun teklifinin başlangıcı olmalıdır. Ben, bugün, bu kanun teklifiyle beraber yüce Meclisimizin ve Bakanlıkların, değerli bürokratların kripto varlıklar konusunda ama daha da önemli blok zincir teknolojisi konusunda daha fazla kafa yorması, bunu komisyonlara daha fazla taşıması gerektiğini düşünüyorum.

Mevcut durumda Türkiye olarak neredeyiz? Maalesef blok zincir teknolojilerine istediğimiz yatırımı yapamıyoruz. TÜBİTAK'ın bu konuda bazı çabaları var ama bunlar yeterli ödenek ayrılmadığı için oldukça yetersiz durumda ve biz blok zincir teknolojisiyle üretilen kripto varlıkları doğru yönetemiyoruz; burası bir kara para aklama cenneti hâline geldi ya da öyle algılanıyor.

Bakın, bugün, kripto varlık piyasasına baktığınız zaman Türkiye'de bu varlık piyasasının çok önemli bir bölümünün "over the counter" ya da "tezgâhüstü" dediğimiz piyasada yer aldığını görüyorsunuz. Bir kara para aklama mekanizması olarak kripto varlıkları kullanmaya başlarsak, bunun arkasındaki teknolojiyi göz ardı edersek Türkiye'nin en önemli problemlerinden biri olan kayıtdışılık etkili bir şekilde mücadele edemeyeceğimiz gibi, aynı zamanda Türkiye'nin hızla kara para aklama cennetine dönüşmesine maalesef engel olamayız.

Aynı zamanda, bir de küçük yatırımcı meselesi var, bu da önemli. Bizler -biraz sonra bahsedeceğiz- kripto varlıkların vergilendirilmesi gerektiğini düşünürüz. Biz bunu komisyonda ya da diğer yerlerde ne zaman dile getiresek dar gelirli ve orta gelirli vatandaşlardan hep -devamlı- bir tepki alıyoruz, o tepki de şu: "Bitcoinden üç kuruş para kazanıyoruz onda da o kazancımıza göz koyup niye vergi alıyorsun?" Oysa bizim, burada yapmamız gereken şey devlet olarak, siyasetçiler olarak küçük yatırımcıyı korumak; küçük yatırımcının daha sonra arkasındaki teknolojisini bilmediği, çok fazla spekülâtif hareket olan bu kripto varlıklardan dolayı zarar görmesini engellemek; bununla ilgili mevzuatı çıkarmak. O bakımdan, ben, önümüzdeki kanun teklifini, her ne kadar gecikmiş olsa da ve eksik olsa da olumlu bir kanun teklifi olarak görüyorum. Bakın, Türkiye bugün Chainalysis benimseme endeksinde yani blok zincir teknolojisini benimseme endeksinde dünyada 12'nci sırada yer alıyor ve bizim herhangi bir mevzuatımız yok. Yani mevzuatta gecikmiş olmamıza rağmen dünyada Türkiye 12'nci sırada yer alıyor. O yüzden, bizim bir an önce mevzuatı çıkartıp ve bu teknolojiye yatırım yapıp; kripto varlıkların denetlenmesini, düzenlenmesini sağlayıp ondan sonra Türkiye'de sağlıklı bir piyasa mekanizmasının işlemlerini sağlamamız gerekiyor.

Şimdi, burada, bu platformların, ilk olarak hesap verabilirlik ve şeffaflık kriterleri çerçevesinde denetlenip düzenlenmesi gerekiyor. Ben bu kanun teklifinin tamamına dair görüşmelerde, izinlizle, ilk başta bundan sonraki aşamaların ne olması gerektiğini anlatacağım. Önümüzde bir kanun teklifi var, gecikmiş ama olumlu fakat eksik. Bundan sonra bu blok zincir teknolojisini kullanarak üretilen kripto varlıklarla ilgili biz neler yapmalıyız, neleri gündeme almalıyız, Meclisimiz neleri tartışmalı? İzinlizle onlardan biraz bahsetmek istiyorum.

İlk önce, tabii ki kripto varlıklar ve bu varlıklardan elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi hususu var. İYİ Parti olarak, eskiden beri çok net bir duruşumuz var, finansal rantın vergilendirilmesi gerektiğini düşünürüz. Bugün bir sanayici değer kattığı üründen nasıl vergi ödüyorsa, bugün bir turizmci elde ettiği kazançtan nasıl vergi ödüyorsa finansal ranttan da bizim vergi almamız lazım. Önümüzdeki haftalarda bir vergi paketi gündeme gelecek, burada mutlaka borsadaki kazançların da vergilendirilmesi gündeme gelecek, oradaki duruşumuz da aynı olacak. Finansal rantın mutlaka vergilendirilmesi ve toplumdaki vergi adaletinin bir an önce sağlanması gerektiğini düşünürüz. Peki, nasıl bir vergi alacağız? Dünya bu konuyla ilgili çok net bir görüşe sahip değil yani bizler kripto varlıklardan elde edilen kazancı nasıl vergilendireceğiz? İlginç bir tartışma var: Kripto varlıkları para olarak değerlendiremeyiz çünkü değerlendirirsek vergi alamayız; kripto varlıklar menkul kıymet de değil çünkü arkasında bir ortaklık yok, arkasında bir borçlanma aracı yok. Dolayısıyla, burada, biz mutlaka yurt dışındaki örnekleri dikkate alarak bir vergilendirme enstrümanı, bir vergilendirme mevzuatı oluşturmamız lazım. Ben, bunun önümüzdeki haftaki vergi paketine yetişmesi bile, önümüzdeki dönemde mutlaka dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, mevcut kanun teklifinde kripto hizmet sağlayıcılarından elde edilecek olan bir harç var, bunun yüzde 1'i SPK'ye, yüzde 1'i de TÜBİTAK'a aktarılacak. Bu, ciro üzerinden aktarılacak olan bir para; bu, hakkaniyetli bir yaklaşım değil. Ben her ne kadar finansal rantın vergilendirilmesi gerektiğini düşünen birisi olsam da burada ciro üzerinden bir vergi alınmasının doğru olmadığını düşünüyorum. Neden? Çünkü bu kripto hizmet sağlayıcılar zarar edebilirler, biz zarar eden bir işletmeden hâlâ yüzde 1'i SPK'ye, yüzde 1'i TÜBİTAK'a gitmek üzere bir işlem vergisi, işlem harcı almamalıyız; bu, vergi adaletiyle uyuşan bir şey değil. O yüzden, kanun teklifinin bu bölümüne -her ne kadar finansal sermayenin vergilendirilmesi gerektiğini düşünsem de- itiraz etmemiz gerektiğini düşünüyorum ama önemli olan şeylerden bir tanesi şu: Bundan sonraki aşamada ne yapacağız? Şimdi, TÜBİTAK'a bir para aktarılacak, blok zincir teknolojisi geliştirecek. Peki, biz Türkiye olarak bu teknolojiyi nasıl geliştireceğiz, kripto

varlıklardan nasıl faydalanacağız? Bunun ben çok önemli bir nokta olduğunu düşünüyorum. TÜBİTAK'ın kapasitesini artırmamız lazım; önümüzdeki dönemde bizler tekrardan buraya TÜBİTAK'ın bütçesi geldiği zaman hem Plan ve Bütçe Komisyonunda hem de Meclisimizde bununla ilgili sağlam bir irade ortaya koymalıyız. Neden bunu söylüyorum? Çünkü blok zincir teknolojisi sadece kripto varlık üretmede kullanılmıyor; enerjiden sağlık sektörüne kadar, tedarik zincirlerinin iyileştirilmesinden tutunuz noterlik makamındaki bürokratik hantallığın kaldırılmasına kadar birçok alanda bizler blok zincir teknolojisini kullanabiliriz. O yüzden, bizim burada bu teknolojiyi sadece kripto varlıklar üzerinden değerlendirip bunu bir finansal yatırım aracı olarak görmemiz bence büyük resmi kaçırmamız anlamına geliyor.

Burada mutlaka İstanbul Finans Merkezi'nin de devreye girmesi gerektiğini düşünüyorum. İstanbul Finans Merkezi bence önemli bir proje ama maalesef doğru değerlendirilmeyen bir proje. Bir finans merkezi sadece binalardan ibaret olmamalı. Burada yapmanız gereken şeylerden ilki, mutlaka buradaki mevzuatı değiştirmeniz lazım; ikincisi de TÜBİTAK gibi teknoloji geliştiren kurumların İstanbul Finans Merkezi içerisinde çok başarılı FinTech şirketleriyle beraber çalışmasını özendirmeniz gerekiyor. Bu, mutlaka, bizim bundan sonraki aşamada İstanbul Finans Merkezi'ni gerçek bir finans merkezi hâline getirmek istiyorsak yapmanız gereken şeylerden bir tanesidir.

Önümüzdeki dönemde sosyal girişimcilik alanında çok heyecan verici gelişmeler olacak. Neden bu blok zincir teknolojisi ve kripto varlıklarla ilgili önemli? Çünkü sizler, etki fonlarıyla ya da kitle fonlama mekanizmalarıyla beraber sosyal girişimcilğe çok önemli destekler sağlayabilirsiniz; ben bunu o yüzden de önemli buluyorum.

Çok önemli bulduğum başka konulardan bir tanesi de şu: Gözden kaçıyor, dünya da bunu gözden kaçırıyor fakat işte hepimizin elinde tuttuğu, hepimizin günlük ticaretini yaptığı bitcoin gibi, ethereum gibi kripto varlıkları üretmenin bir maliyeti var. Bakın, şöyle bir örnek vereyim size: Ethereum üreticileri son on sekiz ayda ceplerinden 15 milyar dolar; yanlış duymadınız, 15 milyar dolar para harcadılar ethereum kazımak için. Bugün bitcoinin üretim maliyeti 15-20 bin dolar civarında. Biz hep şöyle bir şey düşünüyoruz: Bunu bir para gibi, darphanede sadece bir kâğıttan ya da mürekkepten ibaret olan bir varlık gibi düşünüyoruz; asla böyle bir şey değil, kripto varlıkları üretmesi çok pahalı. İşte, biraz önce söyledim, bitcoinin üretilmesi 10-15 bin dolar arasında değişiyor enerji maliyetlerine göre, ethereum bazı yerlerde daha da pahalıya... O zaman bunlarla ilgili bir mevzuata ihtiyacımız var. Şu anda Türkiye'de enerji maliyetleri yüksek olduğu için kripto varlık üreticileri Türkiye'yi kullanmıyorlar ama bu ileride kullanmayacakları anlamına gelmiyor. O zaman da biz bu kripto varlıkların üretimini nasıl değerlendireceğiz? Türkiye'de bir kripto varlık üretildiği zaman, biz üretilen bu kripto varlığı nasıl kaydedeceğiz? Bu bir ihracat varlığı mı olacak, başka bir şekilde mi değerlendireceğiz? Bununla ilgili mutlaka bir mevzuatın geliştirilmesi lazım. Türkiye, şu anda maliyetler yüksek olduğu için kripto varlıkları genelde üretmek için cazip bir ülke olarak bulunmuyor fakat söyleyeyim, arkasında çok ciddi bir enerji maliyeti var, Türkiye enerji ithalatçısı bir ülke. O yüzden, kripto varlığın üretilmesi konusunda da Türkiye'de üretilmesi konusunda da bu mevzuat açığının bir an önce giderilmesi gerektiğini düşünüyorum ve mutlaka ama mutlaka finansal okuryazarlığı artırmamız gerekir. Finansal okuryazarlığı neden artırmamız gerekir? Çünkü kripto varlıklara bir denetleme ve düzenleme getirildiği zaman buna en fazla itiraz edecekler, dar ve orta gelirli vatandaşlar, arkasındaki teknolojiyi çok fazla bilmeyen ama sadece kulaktan duyduğu haberlerle bitcoinden ya da ethereumdan para kazanılabileceğini ve bu para kazanmanın sonsuza kadar devam edeceğini düşünen dar ve orta gelirli vatandaşlar. Ama tarih bize çok iyi bir şekilde gösteriyor ki bu vatandaşlar o yatırımlarını, birikimlerini birkaç saat içerisinde de kaybedebiliyorlar. Bunun, mutlaka finansal okuryazarlığın artırılmasıyla ve gerekli denetim ve düzenleme mekanizmalarının tekrardan ortaya konmasıyla aşılması gerektiğini düşünüyorum. Türkiye'nin en büyük problemlerinden iki tanesi teknoloji okuryazarlığı ve finansal okuryazarlıktır. Karşımızda teknoloji ve finansı birleştiren bir alan var, blok zincir teknolojisini kullanarak bir kripto varlık üretimi. O bakımdan, ilk yapmanız gereken şeylerden bir tanesi, Türkiye'de gençlerden başlamak üzere finansal okuryazarlığın ve teknoloji okuryazarlığının artırılmasını sağlamak olmalıdır.

Peki, bu kanun teklifiyle ilgili başka nelerden bahsetmemiz gerekiyor? İlk olarak bu kanun teklifiyle başlayarak denetleme ve düzenlemeleri küçük yatırımcıyı koruma amaçlı yapmalıyız. Korurken de düzenlemeleri boğucu hâle getirmememiz gerekiyor. Mesela Hindistan düzenlemeleri sıkılaştırdığı zaman kripto varlık piyasasında çok ciddi kayıplar yaşadı. O yüzden öyle bir denetleme ve düzenleme mekanizması getirmemiz gerekiyor ki başta küçük yatırımcıyı koruyan, kara para aklama mekanizmasını tamamiyle imkânsızlaştıran ama aynı zamanda Türkiye'de hem blok zincir teknolojisini geliştirip hem de kripto varlık piyasasını derinleştiren bir anlayışla bizim bu işe koyulmamız gerekiyor.

Bir başka nokta, bu kanun teklifinde eksik gördüğümüz şeylerden bir tanesi, kripto varlıkların sermaye piyasası aracı olarak Merkezî Kayıt Kuruluşu sistemine dâhil edilmemesi; bunlar problem yaratabilir. Dolayısıyla Merkezî Kayıt Kuruluşuna bu kripto varlıkların sermaye piyasası aracı kabul edilmese bile kaydedilmesinin ben önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir başka nokta da şu: Bu kripto varlıklar yatırımcı tazmin hükümleri dışında tutularak bir anlamda kamu güvenliğinden mahrum bırakılıyor. Bu bence çok önemli bir konu. O yüzden, bizler eğer burada gerçekten bu piyasaya güvenli bir şekilde yatırımcıların yatırım yapmasını, orada tasarruflarını değerlendirmesini istiyorsak yatırımcı tazmin hükümleri dışında kripto varlıkların tutulmamasına önem vermeliyiz.

Bir başka önemli konu da şu: Her bir kripto varlık için ayrı bir saklama esası tutuluyor. Bu çok teknik bir konu, hepimizin bu konuya vâkıf olmayabileceğini biliyorum ama her bir kripto varlık için siz başka bir esas belirlerseniz bu varlıkları saklama konusunda, bu kripto varlık piyasası geliştikçe mevzuatlar çok karmaşıklılaşabilir, çok farklı nitelikteki uygulamaları bizler aynı mevzuat içerisinde değerlendirmek zorunda kalabiliriz, bu ileride çok ciddi bir karışıklığa yol açabilir. O bakımdan, bu konuya da bir açıklık getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Sorumlulukla ilgili birkaç şey daha var. Kanunun 9'uncu maddesiyle ilgili... Borçlar Kanunu'nun "Tehlike sorumluluğu" başlıklı maddesine atıf yapılıyor. Bu tehlike sorumluluğu maddesi önemli çünkü bu maddede bir kusursuz sorumluluk var. Kusursuz sorumluluk da şu: Kusur affedilmiyor. Peki, hangi sektörler bu kusursuz sorumluluğa dâhil, söyleyeyim: Doğal gaz, petrol, kimyasal maddeler, nükleer santraller, madenler, yüksek hızlı hava, kara, deniz taşıtları gibi alanlar. Şimdi, kripto varlıkla ilgili düzenlemeyi bu kadar kritik sektörlerin içerisinde değerlendirmek de bu varlık piyasasının, kripto varlık piyasasının doğru değerlendirilmesi konusunda sıkıntılar yaratabilir. Bu alanda da bence bu kanun teklifi daha farklı bir dilde yazılabilir.

Bir başka nokta da şu, özellikle turizm için geçerli: Sizler bugün dışarıdan kripto varlığınızı getirerek -diyelim ki bitcoin ya da ethereum getirerek- parayı fazla taşımadan Türkiye'de tatil yapabiliyorsunuz ve bunu da ATM benzeri elektronik işlem cihazlarıyla beraber yapabiliyorsunuz. Kanun teklifi, bu ATM benzeri elektronik işlem cihazlarının kaldırılmasını öngörüyor belli bir süre sonra; ben bunun eksiklik olduğunu düşünüyorum. Bu, yurt dışından gelen özellikle genç turistlere ya da işte yüksek gelirli turistlere baktığınız zaman o turistlerin buraya yanlarında varlıklarını getirip burada harcamalarını yapması için çok etkili bir yoldu. O yüzden, bu ATM benzeri elektronik işlem cihazlarının kaldırılmasının -turizm için- özellikle kripto varlığını getirerek burada bozduk ondan sonra burada harcamasını yapacak olan turistler için önemli bir problem olduğunu düşünenlerdenim.

Bir başka nokta da tabii ki şu: Kripto varlık hizmet sağlayıcılarıyla ilgili sermaye yeterliliği konusunda da ilgili mevzuatta bir açık var. Mutlaka sermaye yeterliliği konusuna da burada, kanun teklifinde değinilmeliydi.

Özet olarak şunu söylemek gerekiyor: 4'üncü sanayi devriminin en kritik teknolojilerinden bir tanesi blok zincir teknolojisi

ve bunu üretecek kripto varlıklar da var. Başta söylediğimi tekrarlayayım, oldukça önemli bir örnek: Çok değil beş sene içerisinde bütün dünyadaki millî gelirin yüzde 10'u blok zincir teknolojisiyle depolanacak. Türkiye, bu teknolojik gelişmenin, bu finansal gelişmenin dışında kalmamalı ve bunu nasıl değerlendirebileceğini dikkate almalı.

Ben, bu kanun teklifini, bu çerçevede, bundan sonra yapılacak düzenlemelerle beraber bir başlangıç olarak görmek istiyorum. Eksikleri var, gecikmiş bir kanun teklifi ama en azından denetleme ve düzenleme açısından olumlu tarafları da var diyorum.

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu.

Buyurun Sayın Aksu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 126 sıra sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, 20 Haziran günü Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi arasında çıkan yangın sonucu hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralı olanlara acil şifa, ailelerine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Ayrıca, partimizin eski Genel Sekreterlerinden, Ankara Milletvekiliği ve Devlet Bakanlığı yapan Mustafa Kemal Erkovan'ın vefatından duyduğum üzüntüyü belirtiyor, merhuma Allah'tan rahmet, muhterem ailesine ve camiamıza başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle, fiilen hayatımıza girmiş bulunan kripto varlıklara yönelik olarak ilk defa çerçeve bir yasal düzenleme yapılmış olacaktır. Günümüzde teknolojik gelişmelere de bağlı, ekonomik faaliyetlerin biçimini kökten değiştiren önemli bir dijitalleşme etkisi söz konusudur ve bu etki alanı giderek yaygınlaşmaktadır. Yönlendirilen dijital araçlar, üretim süreçlerinde ve hizmet sunumlarında artan bir rol oynamaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak yenilikçi ve çığır açan teknolojilerle birlikte iş yapış şekillerinde ortaya çıkan kazanımlar nedeniyle öne çıkan dijital ekonominin yaygın ve etkin olduğu alanlardaki güvenlik endişelerini bertaraf ederek ülkemize önemli fırsatlar sunacağını değerlendiriyor, bu amaçla dijitalleşmeye uygun araç, yöntem ve mevzuatın günün şartlarına göre düzenlenmesini gerekli görüyoruz.

Ekonomik güvenlik bir yandan dünya ekonomisiyle entegrasyonu gerektirirken diğer yandan bu entegrasyonun kırılganlığa yol açmayacağı ölçüde ekonomik bağımsızlaşmayı ve kendi kendine yeterli olmayı gerekli kılmaktadır. Bu süreçte ayrıca ekonomik güvenlik sınırlarının arka kapılarını görebiliyor ve yönetebiliyor olmak da önem taşımaktadır.

Finansal sistemi etkileyen teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme etkisi merkezî sistemler üzerinden yürütülen faaliyetlerin işleyişinde değişikliklere yol açarken finansal araçlar üzerinde de kendisini hissettirmektedir. Gerçekleştirilen işlemlerin kayıtlarının merkezî olmak yerine dağıtık şekilde tüm taraflarca tutulması, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak oluşturulan kripto varlıkları da yeni bir varlık grubu olarak ortaya çıkarmıştır. Kripto varlıklar kullanmakta oldukları blok zincir ve şifreleme teknolojilerinin getirdiği imkânlarla transfer edilmesi ve benzer işlemlerde merkezî bir otoriteye ihtiyaç duyulmaması gibi özellikleri bakımından mevcut finansal sistemdeki varlıklardan belirgin şekilde farklılaşmaktadır. Ortaya çıktıklarından bu yana birçok ülkede kripto varlıklara yönelik açık düzenlemeler bulunmamakta, uluslararası kurumların yeknesak bir uygulama seti oluşturma çalışmaları ise devam etmektedir. Bununla birlikte, bu süreç içerisinde kripto varlıkların kullanımı küresel düzeyde yaygınlaşmış ve son yıllarda vatandaşlarımızca da alım satımına konu edilmeye başlanmış, gelişmeler ilgili kurumlarca yakından takip edilmiştir.

Bu doğrultuda, hatırlanacağı gibi, 10 Ocak 2018 tarihli Finansal İstikrar Komitesi toplantısı sonucunda kripto varlıkların ülkemizde yasal bir dayanağı bulunmadığına, bu kapsamda gerçekleştirilen işlemlerin herhangi bir resmî otoritenin güvencesi altında olmadığına, dijital cüzdanların çalınabileceğine veya sahiplerinin bilgileri dışında usulsüz kullanılabileceğine dikkat çekilerek vatandaşlarımız uyarılmıştır. Süreç içinde diğer ülkelerin de düzenleme yapmaya başladığı bir ortam, yenilikçi ekosistemin gelişimini engellemeden bilinçsiz ve kontrolsüz girişimlerin önüne geçebilecek bir düzen tesisini mümkün hâle getirmiştir. Kripto varlıkların uluslararası standartlara bağlı ve iş birliği bir yapıya kavuşturulmasıyla sunduğu imkânlardan istifade edilmesi için konunun doğasına uygun bir düzenleme setine ihtiyaç bulunduğu açıktır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizde de özellikle küçük yatırımcıların mağduriyetine yol açılmamasını, alternatif tasarruf alanları oluşturulmasını ve ülke ekonomisine kazandırılmasını; ayrıca, kara paranın aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi bakımından kripto varlıklara ilişkin hukuki bir çerçeve oluşturulmasını gerekli ve önemli buluyoruz.

Kanun teklifinin temelde kripto varlıkların platformlar nezdindeki alım satım faaliyetlerini düzenlemeyi, piyasanın regülasyonunu ve yatırımcı riskini azaltmayı amaçladığı anlaşılmaktadır. Kripto varlıkların dijital çağın bir finansal enstrümanı olduğunun kabulüyle birlikte muhtemel risklerin belirlenştirilmesi suretiyle mağduriyetlerin önüne geçilmesi öngörülmektedir.

Esasen üzerinde mutabık kalınmış tek bir tanımlı olmayan kripto varlıklar, kripto paralar da dâhil olmak üzere birden fazla varlığı içinde barındıran çok geniş bir ürün kümesini kapsamakta ve farklı türleri bulunmaktadır. Her ülke coğrafi ve stratejik şartlarına göre bazı temel noktaların üzerine kurulmuş tanımlar geliştirmiştir. Bununla birlikte kripto varlıkların herhangi bir otoriteye bağlı olmaması, dijital varlıklar şeklinde ifade edilmesi, geleneksel herhangi bir varlığın tanımına uymaması, dijital ağlar sayesinde sürekli geliştirilebilir ve merkeziyetsiz oluşumlar sunması kripto varlık tanımları üzerinden elde edilen genel özelliklerdir. Menkul kıymetlere özgü haklar içeren menkul kıymet kripto varlıkları, elektronik ödeme amaçlı tasarlanan elektronik para kripto varlıkları, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknolojik altyapıyı geliştiren kripto varlıklar, bir hizmet ya da ürüne erişim hakkı sağlayan fayda kripto varlıkları ve telif hakkına benzer bir sahiplik kanıtı oluşturan kripto varlıklar şeklinde bir gruplandırma yapılması mümkün bulunmaktadır. Bu gruplandırmadan başka, kripto varlığın değerinin arkasında bir varlığın bulunup bulunmadığına göre "stabil" ve "stabil olmayan" şeklinde bir sınıflandırma da yapılabilmektedir. Buna göre değerini rezerv varlık olarak kullandığı para, emtia, kripto varlıklar ve benzer varlıklarla bunların kombinasyonlarının kıymetine istinaden bir değere sabitleme amacını haiz olanlar stabil kripto varlıklar, bu gruba dâhil olmayanlar ise stabil olmayan kripto varlıklar şeklinde tanımlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde kripto varlık platformlarında hesap açıp alım satım işlemlerini deneyimleyen kişi sayısının 10 milyon civarında olduğu ifade edilmektedir. Bu durum her şeyden önce finansal okuryazarlığa ilişkin farkındalığın artırılmasının önemini ortaya koymaktadır. Kripto varlıkların yaygınlaşmasındaki önemli sebepler arasında anonimlik, gizlilik ve merkeziyetsizlik yer almakta, bu özellikler aynı zamanda kripto varlıkların alım satımının ve saklanması düzenlenmesini de zorlaştırmaktadır. Zira güvenilir ve sağlıklı bir işleyiş mekanizmasının oluşturulabilmesi için kripto varlıkların alım satımının yapıldığı ve saklandığı hizmet sağlayıcılarının mümkün olduğunca şeffaf hâle getirilmesi gerekmektedir.

Kuşkusuz, kripto varlıkların fiyatlarında gözlenen yüksek oynaklığa bağlı ortaya çıkan ciddi riskler bulunmaktadır. Kanun teklifiyle kripto varlıklar, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan ve değer veya hak ifade edebilen "gayrimaddi varlıklar" biçiminde tanımlanmıştır. Bu

tanımda dikkat çeken husus “gayrimaddi varlık” deyiminin kullanılmasıdır. Teklifte özellikle hizmet sağlayıcıların kuruluş, faaliyet, yükümlülük, ilişki biçimleri ve diğer iş işlemlerine ilişkin sorumlulukları açıkça belirlenmiş, kavramsal çerçeve ortaya konulmuştur.

Düzenlemenin en önemli etkilerinden birinin de kara paranın aklanması ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik katkısının olacağını değerlendiriyoruz. Yapılacak ikincil düzenlemelerle bu konuda boşluk bırakmayacak bir yapılanmaya gidilmesini gerekli görüyoruz.

Diğer yandan kanun teklifinde öne çıkan bazı düzenlemeler de şu şekilde özetlenebilecektir: 2’nci maddeyle kripto varlıkların Merkezî Kayıt Kuruluşuna entegrasyonu için Sermaye Piyasası Kuruluna yetki verilmekte, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kurulabilmesi ve faaliyete başlayabilmesi için Kurulun belirleyeceği ilke ve esaslara uyumlu zorunlu kılınmaktadır.

3’üncü maddeyle hizmet sağlayıcılar sistemin güvenli bir şekilde yönetilebilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmak ve önlemleri almaktan, iç kontrol birim ve sistemlerini oluşturmaktan ayrıca ortaklarının belirli şartları taşımasından yükümlü tutulmuştur.

4’üncü maddede ise kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerine ve kripto varlıkların transfer ve saklanmasıyla ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Özellikle kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşterilere karşı sorumluluğunu ortadan kaldıran veya sınırlandıran her türlü sözleşme şartının geçersiz olduğu düzenlenmiş, müşterilerin itiraz ve şikâyetlerinin çözüleceği dâhilî mekanizmalar oluşturulması zorunlu kılınmıştır. Ayrıca 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve alt düzenlemeleri çerçevesinde kripto varlık hizmet sağlayıcılarının yükümlülükleri doğrultusunda kimlik tespitine ilişkin sorumluluklar vurgulanmıştır.

Dikkat çeken bir başka düzenleme de kripto varlığın platformlarda işlem görmesinin bunların kamuca tekeffülü anlamına gelmediğinin vurgulanması ve kripto varlık satın alan kişilerin aldıkları risklerden sorumlu olacaklarıdır. Ayrıca, sermaye piyasası aracı tanımı dışında tutulduğundan kripto varlıkların yatırımcı tazmin merkezi tarafından yürütülen tazmin hükümleri kapsamı dışında olduğuna da yer verilmiştir.

Teklifin 5, 6 ve 7’nci maddelerinde hizmet sağlayıcıların bankacılık işlemlerine, ilgili meslek kuruluşlarına üye olmalarına ve internet aracılığıyla yürüttükleri işlemlere yer verilmiştir.

8’inci maddede ise kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerinde uygulanacak tedbirler düzenlenmiştir. Özellikle yurt dışında yerleşik platformlar tarafından Türkiye’de yerleşik kişilere yönelik faaliyette bulunulması izinsiz kripto varlık hizmet sağlayıcılığı sayılarak yaptırım öngörülmüştür.

9, 10 ve 11’inci maddelerle kripto varlık hizmet sağlayıcılarının denetimi ve uygulanacak yaptırımlar, piyasa bozucu eylemler, bilgi suistimali ve dolandırıcılık işlemlerine karşı uygulanacak tedbirlere yer verilmiştir.

Teklifin 12’nci maddesiyle izin almaksızın kripto varlık hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet yürüttüğü tespit edilen gerçek kişiler ve tüzel kişilerin yetkililerine uygulanacak cezai yaptırımlar düzenlenmiştir.

13’üncü maddede kripto varlık hizmet sağlayıcılarında zimmet durumu tanımlanmış, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensuplarının zimmet suçunu işlemesi hâlinde karşılaşacakları cezai müeyyideler ile zararı tazmin etme yükümlülüğü belirlenmiştir.

14’üncü madde, zimmet sayılan karar ve işlemleri gerçekleştirdiği tespit edilenlerin müşterilere verdikleri zararları sınırlı olmak üzere şahsi sorumluluklarını düzenlemektedir.

Teklifin 15 ve 16’nci maddelerinde özel soruşturma usulü, 17’nci maddesinde kripto varlık hizmet sağlayıcılarına ilişkin geçiş hükümlerine yer verilmiştir. Buna göre, kanunun yürürlüğe girmesinden sonra belirtilen sürelerde aranan şartları sağlayamayan hizmet sağlayıcıları faaliyet yürütmeye devam edemeyeceklerdir. Tüm bu düzenlemeler bir arada değerlendirildiğinde teklifle bazı regülasyonlarla piyasanın içerdiği risklerin kripto varlıklara yatırım yapan vatandaşlar açısından kontrol altına alınması temin edilecek, oluşturulan standartlar ve normlarla hukuki uyumsuzlukların giderilmesine katkı sağlanacaktır.

Kanun teklifiyle kripto varlıkları doğrudan teşvik edici uygulamalardan ziyade karşılıklı risklerin belirginleştirilerek toplumsal farkındalık oluşturulmasının amaçlandığı görülmektedir. Böylece tasarruf sahiplerinin korunması, tasarrufların millî ekonomiye kazandırılması, sosyal ve ekonomik faydaya dönüşürülmesi mümkün hâle gelecektir.

Değerli milletvekilleri, günümüzde dijitalleşme, verileri dijitalle aktarmanın ötesinde, ekonomi ve güvenliği birlikte dikkate alan “dijital vatan” ve “siber vatan” kavramlarıyla beraber değerlendirmeyi gerektirmektedir. Bu çerçevede, ekonomik güvenliğin sağlanmasını ve buna ilişkin yöntem, kural ve kurumlara etkinlik kazandırılmasını millî güvenliğimizin ana unsurlarından biri olarak değerlendiriyoruz. Riskleri bertaraf edilmek suretiyle farklı nitelikteki finansal araçların kullanıma sunulması sermaye piyasalarının geliştirilmesinin ve finansal teknoloji ekosisteminin güçlendirilmesinin mümkün olacağını düşünüyoruz. Finansal sistemin işlevlerini yerine getirebilmesi için uluslararası standartlarla birlikte millî politikaları ve ülke şartlarını dikkate alarak hukuki düzenlemeler yapılmasını, Türkiye’nin finansal sektör ihracını artıracak yapılar oluşturulmasını gerekli görüyoruz. İlerleyen süreçte, kanun teklifinde öngörülen yahut öngörülen hususlara ilişkin olarak gerek uluslararası düzenlemelere gerekse yeni gelişmelere ve ülkemizdeki uygulamasından kaynaklı ihtiyaçlara bağlı ilave düzenlemeler de kuşkusuz söz konusu olabilecektir. Bununla birlikte, kanun teklifinin kabulü hâlinde, bugün için hukuki çerçevenin oluşturularak bir boşluğun doldurulacağını, kripto varlık piyasasında güven oluşturulacağını ve öngörülen regülasyonlarla olası mağduriyetlerin önüne geçileceğini değerlendiriyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi, toplumsal sorunlara odaklanmayı, milletimizin talep ve beklentilerini karşılamaya dönük politikalar üretmeyi öncelikli siyaset konusu olarak görmektedir. Üreten, istihdam yaratan, üretilen değerden herkesin adil pay almasını sağlayan bir sosyal refah düzeninin tesisini öngörmektedir. Bu doğrultuda, esnaf, sanayici, çiftçi, çalışan, emekli, muhtaç; toplumun her kesimine huzur, güven ve refah içinde bir yaşam temin etmeyi hedefliyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi, millî varlığa, millî kimliğe ve tarihî misyonuna sahip çıkmanın adı, kardeşlik ve barışa açılan siyaset penceresi, devletimizin kuruluş ilkelerinin teminatıdır; hak ve adalet, güçlü bir demokrasi, huzur içinde bir hayat, ahlaklı bir kalkınma için Türk milletinin ümididir. İnaniyoruz ki bugün bölgesel güç, küresel önemli bir aktör olan Türkiye, Cumhur İttifakı birlikteliğinde kurumsallaşmış ekonomisi, beşerî sermayesi ve üretim kapasitesiyle Türk ve Türkiye Yüzyılı’nı inşa edecek, gelen Türk asrı, geleceğin gücü Türkiye olacaktır.

Bu düşüncelerle, kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurun Sayın Oluç. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sayın Başkan, sayın vekiller; önemli bir yasa teklifini konuşuyoruz, evet. Kripto varlıklar piyasasının denetlenmesi ve regüle edilmesi elbette gerekliydi, hazırlanmış olmasını önemli buluyoruz ama altı buçuk yıl geç kalmış bir kanun teklifinden bahsediyoruz. Bu teklifin neden bu kadar geç kaldığı meselesinin biraz üzerinde durmak istiyorum doğrusu çünkü o kadar masum bir iş olduğu kanaatinde değilim, veriler onu gösteriyor.

Kripto varlıkların resmî olarak kurumsal düzeyde ilk değerlendirmesi altı buçuk yıl öncesine gidiyor. 2018 yılı başında Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi (FİKKO) toplantısında bir duyuru yapılıyor ve kripto varlıklarıyla ilgili uyarılarda bulunuluyor,

kripto varlıklar kapsamında gerçekleştirilen işlemlerin yasal bir dayanağı bulunmadığına ve resmî bir otoritenin güvencesinin olmadığına dair bir uyarı bu esas itibarıyla. Yani kötü niyetli kişilerin suistimallerinden kaynaklanan zararların düzeltilmesinin söz konusu olmadığı belirtiliyor bu FİKKO toplantısındaki duyuruda. Ocak 2018 yani altı buçuk yıl geçmiş aradan, biz bugün bu düzenlemeyi konuşuyoruz. Kamusal otoritenin olağan görevi nedir, yurttaşları uyarmak mıdır? Değil, önemli olan yurttaşların haklarını korumak için gerekli yasal düzenlemeleri gecikmeden yapmaktır. Yapıldı mı altı buçuk yıl boyunca? Yapılmadı; kripto vurgunları yaşanırken iktidar sadece uyarmakla yetinmiş oldu.

FİKKO tarafından yapılmış bu uyarı iktidarın kripto varlık piyasalarında yaşanan mağduriyetlerdeki sorumluluğunu ortadan kaldırmıyor elbette, pek çok yurttaş aradan geçen sürede ciddi mağduriyetler yaşadı; bunu hepimiz biliyoruz, izledik basından da. Altı buçuk yıl beklenmiş olması bir unutkanlık ya da tesadüf değil, bir tercih. Onun için diyorum çok masum değil diye. Neden olduğunu kısaca açıklamaya çalışacağım.

Peki, arada ne oldu bu süre boyunca kripto varlıklarla ilgili? Mesela, Sermaye Piyasası Kurulu koordinasyonunda Merkez Bankası, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve MASAK'ın da katılımıyla çeşitli denetimler gerçekleştirildi. Bunların sonucunda 2020 yılının Şubat ayında Finansal İstikrar Komitesine bir rapor sunuldu ve bir düzenleme taslağı hazırlaması kararlaştırıldı; 2020 yani dört yıl önce.

Etki analizi verdiğiniz, etki analizinde diyorsunuz ki: "Ülkemizde hâlihazırda kripto varlıklarla ilgili özel bir düzenleme yapılmamış olsa da kripto varlıklarla ilgili ortaya çıkan durumlarda her kurum kendi görev alanı çerçevesinde gerekli aksiyonları almıştır." Neymiş bu gerekli aksiyonlar? Mesela, 16 Nisan 2021 tarihinde Merkez Bankası tarafından hazırlanan bir yönetmelik Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giriyor üç yıl önce. Aynı yıl içinde başka örnekler de var, Merkez Bankası ve MASAK tarafından hazırlanan yönetmelikler de var ama sonuç olarak yine üç yıl geçmiş ve bu kanun teklifi ortada yok yani yasayı çıkarmak için herhangi bir hareket yok.

Peki, uluslararası alanda ne oluyor? Uluslararası alanda da kimi uyarıcı adımlar var. Uyarıcı adımlardan söz ediyorum, diğer düzenlemeleri bir kenara bırakarak bunu söylüyorum. Mesela, Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) bünyesinde 89'da kurulmuş olan FATF -burada sık sık konuşuyoruz- kara paranın aklanmasıyla ve terörün finansmanı ile mücadeleyle ilişkin tavsiye ve kuralları belirliyor esas itibarıyla. Biz de OECD ve FATF'nin bir parçasıyız. Bu FATF Haziran 2019'da kripto varlık hizmet sağlayıcısı yükümlülüklerine ilişkin bir rehber açıklıyor, Haziran 2019 ve o zamandan bugüne kadar da beş yıl geçmiş. Uluslararası alanda da birtakım adımlar atılıyor. Peki, bizde bir adım atılmış mı? Yok, hayır. Sonra, FATF günün birinde Türkiye'yi gri listeye alıyor. Yıl kaç? Ekim 2021. Şimdi, FATF Başkanı Marcus Pleyer o zaman Türkiye'yle ilgili yaptığı açıklamada diyor ki: "El Kaide ve IŞİD bağlantılı para transferleri meselesi var gri listeye ilgili." Yani "Kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanını engellemede bazı sorunları var Türkiye'nin." diyor Marcus Pleyer, FATF'nin Başkanı. Yani geç kalmanın bir faturası var sayın vekiller, bunun bir sonucu var ve siz siyasi iktidar olarak bu konuyu geçiştirmeye, siyasi sorumluluktan kaçınmaya çalışıyorsunuz. Türkiye kara para aklama cenneti hâline geldiyse ve nihayetinde FATF'nin gri listesine girdiyse -ki bunları söyleyince kızılıyorsunuz- bunlar yaşandıysa işte bu, sizin bu kadar yıldır yapmanız gerekeni yapmamış olmanızdan kaynaklanıyor. Böyle söyleyince kızılıyorsunuz, her zaman iktidar eleştirilince kızıyor. Komisyonunda sordu iktidar mensupları: "Nasıl aktarılmış kara paralar? Nasıl aklanmış bunlar? Söyleyin bakalım." falan diye. O zaman "Ya, MASAK'a sorun, siz iktidarsınız MASAK size bunu anlatır. Bana değil, onlara sormanız lazım." dedim. Niye böyle dedim size? Bakın, bir tane örnek vereceğim: Bir gazeteci var Alican Uludağ -duymuşsunuzdur adını- 14 Şubat 2022'de yani yaklaşık iki buçuk yıl önce bir haber yapıyor. Bu haberde diyor ki: "MASAK'ın IŞİD'e finans sağladıkları iddiasıyla mal varlığı dondurulan IŞİD'ilerle ilgili raporunda, örgütün Lübnan'dan satın aldığı patlayıcı fitillerinin parasının Gaziantep üzerinden ödendiği anlatıldı." Haber bu. "Hazine ve Maliye Bakanlığına Bağlı Mali Suçları Araştırma Kurulunun (MASAK) araştırma raporu, terör örgütü IŞİD'in Türkiye üzerinden para transferleri yaptığını ortaya koydu." MASAK raporundan bahsediyorum, hani soruyordunuz ya Komisyonunda. Arkadaşımız şimdi burada yok, adını versem "Sataşma yaptı." diye gelir cevap vermeye kalkar ama haberin özeti bu. Raporun detaylarını anlatacak vaktim yok, raporun detayları da konuşulabilir ama şunu söyleyeyim ki: Rapora göre Türkiye vatandaşları bu kara para aklaması ve terörizmin finansmanı konusunda işin içinde. Ayrıca, Türkiye'de yaşayan birçok yabancı uyruklu kişinin örgüt mensuplarına -IŞİD, El Kaide türevi örgütleri kastediyorum- para transferlerini de Türkiye üzerinden yaptığını yönelik tespitlere yer veriliyor bu raporda. Yani MASAK raporunda yer alan ve MİT kaynaklı, Millî İstihbarat Teşkilatı kaynaklı bilgilere göre de IŞİD'in Suriye'deki nakit parasının bir kısmı, önemli bir kısmı Türkiye'de aklanıyor. Örgüt mensuplarının ailelerine para yardımı yapıldığı da belirtiliyor aynı raporda. Peki, sonra ne oldu Alican Uludağ'ın bu haberi üzerine? Kendisi hakkında, gizli kalması gereken bilgileri açıklamadan soruşturma başlatıldı, MASAK raporundan bahsetti ya. Yani aslında bu soruşturmayı başlatmış olanlar MASAK raporunun var olduğunu kabul etmiş oldular. Zaten etmeseler de var olduğu belliydi. Neden? Çünkü Alican Uludağ nereden bulmuş MASAK raporunu? Bu rapor 10 Ekim gar katliamı davasındaki dosyanın içine girmiş, 296 sayfalık MASAK araştırma raporu, Alican Uludağ da iyi bir gazetecilik yaparak oradan alıp bunu açıklamış. Yani kara para ve terörün finansmanı ile ilgili MASAK ve MİT raporlarının olduğunu oradan da anlamış oluyoruz. Demek ki gri liste meselesi bazı dış güçlerin oyunu değilmiş, sizin iktidarınızın eksikleri ve yanlışlarından kaynaklanıyormuş.

Peki, FATF birçok kanun maddesi dışında kripto varlıklarla ilgili bu yasayı neden talep etti gri liste meselesinden sonra? Çünkü sayın vekiller, kripto varlıklar bu alanda yani kara paranın aklanması ve terörün finansmanı alanında çok kolay ve verimli kullanılabilen bir enstrüman, bu nedenle bunu talep etti ve bunun da Türkiye'de, maalesef, kullanılmış olduğu ortaya çıktı. Mızrak çuvala sığmadı, onu söylemek istiyorum. Zaten Sayın Maliye Bakanı da burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda, biliyorsunuz, 2024 bütçesi üzerinde konuşma yaparken "Türkiye'nin gri listeden çıkması için gerekli olan son düzenlemeler kripto varlıklarla ilgilidir." dedi ve bütün bu söylediklerimizi bu söylemiyle kanıtlamış oldu. Dolayısıyla, gri listeden çıkmak için son teknik çalışmaları da bitirdikten sonra, şimdi, haziran ayında, 28 Haziranda yani biz bu kanun teklifini burada kabul ettikten sonra FATF'de gündeme gelecek mesele ve hazırlıklar tamam, büyük ihtimalle gri listeden çıkma kararı alınacak. Peki, neden son ana kadar beklendi? Neden bu kadar beklendi? Hani, altı buçuk yılı bıraktım da neden bu kadar çok beklendi? Bu gecikmenin bir faturası olmayacak mı siyasi olarak? Bunun siyasi sorumluluğu kimlerdedir, hangi bakanlar geciktirdi bu meselenin ortaya konulmasını? Bu soruların cevaplarını vermeyeceğinizi biliyorum ama ben yine de kayıtlara geçmesi için bunları söylemek istiyorum.

Türkiye, bu iktidarın bilerek yaptıkları ve bilerek yapmadıkları yüzünden gri listeye alınmış oldu yani mesele dış güçler değil, iç güçler; bunu özellikle vurgulamak istiyorum. İşin bir başka yanı daha var: Bu süre boyunca kripto varlıklar piyasasında denetimsiz olarak büyük kazançlar sağlandı, öyle değil mi? Sağlandı. Bunların kayıtları tabii ki devletin çeşitli kurumlarında vardır. Bu büyük kazançları sağlayanların iktidara olan yakınlığı neydi acaba? Bu sorunun cevabını verir misiniz? Vermezsiniz, onu da bir kenara koyalım; bu soruyu sorma hakkımız var ama onu söyleyeyim ben size. Altı buçuk senedir beklemenin bir getirisi olmalıydı birilerine ve oldu nitekim. Gecikmenin sonuçları bunlar; gri liste FATF'de ve haksız kazanç. Hani, dedim ya bu gecikme çok masum değil diye, bu nedenlerle masum değil. Bu meseleyi kayıtlara geçirmiş olup bir kenara koyalım.

Peki, bu yasada 2 önemli eksik var. Bunu Komisyonunda da tartıştık, biraz evvel konuşan muhalefet partilerinin sözcüleri de bu eksiklere değindiler. Şimdi, birincisi, küçük yatırımcı için bir koruma, bir sigorta söz konusu değil burada ve küçük yatırımcıyı

korumayı amaçlayan bir düzenlemeyi içermiyor maalesef bu kanun teklifi. Kripto varlık platformlarındaki küçük yatırımcıları, örneğin, banka mevduatlarında olduğu gibi, belirli bir limite kadar devlet garantisiyle güvence altına alan bir düzenleme getirilmemektedir, bunu görüyoruz. Bu düzenleme bu hâliyle küçük yatırımcıya güven veren bir düzenleme içermeyen yapılıyor. Bu önemli. Neden önemli? Çünkü Thodex diye bir şey yaşandı ve bunu biliyorsunuz, Thodex bu alanda yapılmış olan önemli bir dolandırıcılığı ve küçük yatırımcıların mağdur olması sonucunu ortaya çıkardı. Yani burada çeşitli rakamlar ortalıkta dolaştı, medyaya düşen çeşitli bilgiler oldu ve 2021 yılının en büyük kripto vurgunu olarak Thodex vurgunu açıklandı. Thodex hani yabancı bir dilde olduğu için Amerika'da yaşandı zannetmeyin, Thodex burada yaşandı, Türkiye'de oldu bu iş. Ve blok zincir teknolojisi içerisinde faaliyetler için veri analizi yapan şirket olan Chainalysis 2021 yılı için hazırladığı kripto suçlarla ilgili raporda dedi ki: "2021 içerisinde işlenen en büyük kripto suçu Thodex vurgunudur." Böyle. Şimdi, kaç yüz bin insanı etkiledi bu küçük yatırımcı açısından baktığımızda? Çeşitli sayılar verildi ama bunun güvenilirliği belli değil. Kaç para buradan vurguna uğradı? Çok büyük rakamlar konuşuldu, milyar dolarlar, 2 milyar dolara kadar varan laflar edildi, iddialar ortaya konuldu ama nihayetinde büyük bir vurgun olduğu uluslararası alanda da görüldü. Ne yazık ki bu düzenleme küçük yatırımcı için bir sigorta meselesini içermiyor, kapsamıyor. Bunu birinci olarak söylemiş olalım ama daha önemli ikinci bir konu var, o da vergi meselesi. Şimdi, burada, biliyorsunuz çok büyük kazançlar elde ediliyor ve bu büyük kazançlar, bu teklife göre, vergilendirilmiyor. Kripto varlık platformlarının vergilendirilmesi, buna karşılık büyük kripto varlık yatırımcılarının vergilendirmeye konu edilmemesi söz konusu; bu, ciddi bir sorun. Kripto para piyasası büyük kazançların mümkün olduğu bir piyasa, emekçilerin en küçük kazançlarının dahi stopaj usulüyle kaynağa vergilendirildiği, vergi yükünün yoksulların sırtında olduğu bir vergi sistemimiz var, adaletsiz bir vergi sistemimiz var. Büyük kazanç sağlayanları vergiden muaf tutmak, vergileme politikası açısından asla adil bir yaklaşım değildir ve burada, bunu bir kez daha görüyoruz. Bu piyasa sadece küçük yatırımcıların değil çünkü, milyon dolarlık işlemler yapan yatırımcıların da olduğu bir alandır. Bu sebeple belli bir sınırın, meblağın altında işlem yapan küçük yatırımcıların vergiden muaf tutulması doğrudur ancak kripto varlık piyasalarındaki büyük kazanç sahiplerinin vergisiz gelir elde etmelerinin önüne geçilmelidir. Bunu bir kez daha vurguluyoruz.

Bu hâliyle kanun teklifi, adil vergilendirme mantığına tamamen aykırıdır. Bu durum, servet transferini ve gelir dağılımı adaletsizliğini tetikleyecektir. Hele hele dolaylı vergi adaletsizliğinin çok yüksek düzeyde olduğu ve ücretli çalışanların maaş ve ücretlerinden vergilerin kaynağında kesildiği gerçeği ortadayken evini kiraya verenlerin gelir vergisi ödemek zorunda olduğu açıkken bu vergisiz kazanç, haksız kazançtır ve kabul edilemez. Bankada mevduatı olanın stopaj üzerinden vergi ödediği bir ülkede yaşıyoruz ama bu haksız kazançlar vergilendirilmemiş oluyor.

Dolaylı vergiler, OECD ülkeleri arasında ortalama yüzde 35 civarında iken bizde biliyorsunuz 65-70 arasında yani büyük bir vergi adaletsizliği var. Vergi alabilmek için şu anda Hazine ve Maliye Bakanı her türlü şeyi yapıyor; biz burada yeni bir kanun teklifini tartışıyoruz, çıkartacağız bunu ama buradan kazanç sağlayacak olanlardan vergi almayı içermiyor bu kanun teklifi. Neden? Bunun bir cevabı var mı? Var. Bunun cevabı ne? Türkiye, yaklaşık 1,5-2 trilyon dolar büyüklüğe ulaştığı tahmin edilen dünya kripto varlık piyasasında ilk 4-5 arasında yer alıyor ve kripto para kullanımı açısından öne çıkan ülkelerin başında geliyor. İktidarın anlayışı çok açık; Türkiye'yi bu alanda yabancılar için cazip bir yer hâline getirelim, zaten önde gelen bir ülke, daha öne çıkartalım, sıcak para olarak dolarlar gelsin diye bakıyor yani bu arada birilerinin cebi yine doldurulacak ama bunlardan vergi alınmayacak.

Yabancı yatırımcılara büyük imkânlar sağlanacak, bıyıklı yatırımcılara da elbette bu imkânlar sağlanmış olacak. Bu konunun mutlaka değerlendirilmesi gerekiyor, bunu bir kez daha vurgulamış olalım çünkü biliyorum, aradan biraz zaman geçecek ve siz diyeceksiniz ki "Ya, burada bir eksik olmuş, bir vergilendirme yapmaya ihtiyaç var." ve tekrar bu konuyu tartışmaya başlayacağız.

Daha evvel olmadı mı böyle şeyler? Oldu. Yani kur korumalı mevduatı size hatırlatmak istiyorum. Kur korumalı mevduat için bir avuç insan büyük kaynaklar elde etti, büyük kârlar sağladı, bir avuç insan para kazandı, yükü yoksula kaldı kur korumalı mevduatın. Bu kürsüden defalarca kur korumalı mevduat hakkında "Yanlış yapıyorsunuz, yapmayın; haksız kazanç yaratacaksınız, büyük bir kara delik ortaya çıkartıyorsunuz ve bu, kamu açısından büyük bir kara deliktir ve topluma faturası da çok ağır olacaktır." diye defalarca konuştuk, dinlemediniz. Ne oldu? Sonunda bu söylediğimiz oldu. Evet, bir avuç insan para kazandı ama toplum çok ağır bir fatura ödedi. Merkez Bankasının 2023 zararına baktığımızda bunu görüyoruz, birçok başka veriye de baktığımızda bunları görüyoruz ama sonuç olarak kur korumalı mevduat meselesinin bu ekonomiye faturası çok ağır oldu.

Şimdi, başka bir yol bulmaya çalışıyorsunuz onun yerine geçirmek için. Yabancı fonları "carry trade" denen yöntemle Türkiye'de mevduat yaparak ya da tahvil alarak kazanç sağlamaya başlamasına yönlendiriyorsunuz. Yani son üç ayda oldukça yüklü miktarda para girişi oldu Türkiye'ye ama şimdi iyi gibi görünen bu durum, sonrasında ciddi sıkıntıları beraberinde getirme potansiyeli taşıyor ve krize davetiye çıkaran bir uygulama olarak açıkça gündemde kalıyor. Şimdi, mesele bu gelen sıcak para çünkü üretken bir sıcak para değil; yatırıma değil faiz kazanmaya geliyor ve Türkiye ekonomisine varsa katkısı, götürüsünden çok daha az olacaktır. Bunu bir kez daha vurgulamış olalım çünkü yine haksız kazanç var ortada ve bu konuda da aynı sorunlarla karşı karşıya kaldığımız apaçık ortada.

Kripto varlıklardan vergi almamanın yaratacağı sonuç da haksız kazanç yani bir tür haksız kazanç iktidarı oldunuz, maşallah, yani ne diyelim. Haksız kazanç sağlamak için bu kadar çabalıyorsunuz ama konu asgari ücretliler ve emekliler olunca olduğunuz yerde duruyorsunuz. Yani iktidarın yanlış ekonomi tercihlerinden dolayı her sıkıştığında çareyi yoksula, emekçiye ve emekliye yüklenerek çözmeye çalışıyor bu iktidar. Sermayeye muafiyet, istisna, vergi afları; halka ise vergi yükü bindirme, sizin tarafınızdan tek çözüm yolu olarak görünüyor. Dolayısıyla bir kez daha bunu vurgulamış olalım. Bu haksız kazanç konusundaki bonkörülüğünüzü aynı zamanda asgari ücretliler ve emekliler için de göstermenizi beklemiyoruz elbette çünkü tercihiniz o yönde değil ama bunu bir kez daha vurgulamakta fayda var.

Şimdi, sonuç olarak baktığımızda evet, olması gereken bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız ama içindeki eksikler bilinçli olarak eksik bırakılmış konulardır; özellikle vergilendirme meselesi... En başında söylediğim gibi de geç kalmış olması da gerçekten son derece ciddi sorunlara yol açmış bir konudur; bunları da bir kez daha vurgulamış olalım.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Karabük Milletvekili Cevdet Akay.

Buyurun Sayın Akay. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. 126 sıra sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifiyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Kanun teklifinin geneli üzerinde konuşma yapacağım.

Tabii ki genel bir değerlendirme ilk önce yapacağız. Ana komisyona gelmeden bu kanun teklifinin tali komisyonlarda da görüşülmesi gerekiyor idi. Mali mevzuat gereği Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi gereken hususlar var fakat bir taraftan finans piyasasını ve iş dünyasını da ilgilendiren maddeleri söz konusuydu; bu açıdan da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunu ilgilendiriyor. Yine, bazı hukuka aykırı işlemler nedeniyle de birtakım cezai müeyyideler olduğu için

de Adalet Komisyonunda görüşülmesi gerekirdi, görüşülmeden geldi. Bu komisyonların çalıştırılmaması, kanun aşamasında gerçekten yasama ilkesini de zedeleyen hususlar çünkü bu komisyonlarda alanında uzman üyeler var, onların da görüşünün alınması önemliydi. Bu açıdan, Plan ve Bütçe Komisyonunda da biz, bu konuyu sürekli gündeme getiriyoruz ama tali komisyonlar işletilmiyor.

Yine, bir taraftan da Anayasa'ya aykırılıkla ilgili bir inceleme yapılması gerekiyor kanun teklifi görüşülmeden önce. Bu hususla ilgili de bir inceleme yapılmıyor. İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre bu incelemenin yapılması zaruri. Biz, bunu, defalarca ikaz ettiğimiz hâlde uygunluk açısından inceleme yapılmıyor çünkü maddeler üzerinde konuştuğumuzda 7'nci ve 10'uncu maddesinde de Anayasa'ya aykırılıklar var. 13'üncü maddeye, 26'nci maddeye ve 48'inci maddeye aykırılıklar var ve bu aykırılıklarla ilgili de bizim ikaz etmemize rağmen niçin görüşülmediğini hâlen anlayamıyoruz. Çünkü bu maddeler -daha geçmişte olduğu gibi- Anayasa'ya aykırılık açısından da Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Anayasa Mahkemesine götürülecek ve iptal edileceğini de düşünüyoruz açıkçası yani.

Şimdi, bu kanun niçin önemli? Çünkü oldukça geniş bir piyasayı ilgilendiriyor. Kripto varlık piyasasına ilişkin bazı rakamları vereceğim size. Piyasada 2 milyonu aşkın kripto para var değerli vekiller. Yani bunların bir kısmı atıl, aktif olanlar bin ile 2 bin arasında. Yine kripto varlıkların toplam piyasa değeri -dünya ölçeğinde konuşuyorum- 2,2 trilyon dolar, bu 2021 yılında 3 trilyon dolara kadar da çıkmıştı, çok ciddi bir rakam. Pekî, günlük işlem hacmi ne kadar? Küresel hacim günlük 100 milyar dolar, Türkiye'deki hacim 700 milyon dolar yani yaklaşık dünyadaki küresel hacmin binde 7'si. Bu açıdan da çok büyük bir piyasa. Yine, bu piyasadaki büyük birtakım kuruluşlar var biliyorsunuz, Bitcoin gibi kuruluşlar; bunlar da bu piyasa büyüklüğünün yüzde 53'ünü oluşturuyor; 1,2 trilyon dolar gibi bir rakam teşkil ediyor. Yine kaç kişi acaba kripto para piyasasında işlem yapıyor? 10 milyon kişi. Dünyada da 600 milyon civarında kişi işlem yapıyor. Şimdi böyle bir piyasa büyüklüğünden bahsediyoruz. Bunun için de bu kanun teklifinin kanunlaştığında da ne kadar önemli olduğunu burada anlayalım diye bu büyüklükleri verdim.

Tabii ki görüşmeler esnasında bazı eleştirilerimiz oldu, yapılması gerekenlerle ilgili bazı tavsiyelerimiz oldu. Ben kısaca burada onlara da tekrar değineceğim. Kripto varlık piyasasında hizmet sağlayıcılarının mali gücünün ve moralitesinin yani ticari ahlakının araştırılmasının önemli olduğunu ifade ettik çünkü bu kuruluşlar müşteriler tarafından kripto varlık değerlendirilmesiyle ilgili kullanıldığında herhangi bir hukuka aykırı işlem olduğunda veya mali güçleri zayıfladığında zorda kalacak bir sürü müşteri olacak. Bunun için, bu kripto hizmet sağlayıcılarının ortaklarının ve yönetim kurulu üyelerinin mali gücü gerçekten önemli ve ticari ahlakı da önemli. Bunun için de bir departmanın özel olarak çalışması önem arz ediyor. Sermaye Piyasası Kurulunda alanında uzman denetçiler var, uzmanlar var. Bir taraftan da bankalarda olduğu gibi mali tahlil ve istihbarat birimi oluşturulup bu kuruluşların ortaklık yapısının ve yönetim kurulunda yer alacak kişilerin mali gücünün ticari ahlakının, moralitesinin araştırılması ve bir rapor hâlinde tanzim edilmesi ve gerekli izinlerin ondan sonra verilmesinin önem arz ettiğini buradan özellikle ifade edelim. Burada bir de tabii ki bu kuruluşların sermaye yapısı önemli. Avrupa Birliğinde biliyorsunuz "MICA" diye bir sistem var yani kripto varlık piyasasının yönetmeliğinin hazırlandığı MICA sistemi. Burada 3 farklı alanda, 3 farklı sermaye grubu belirleniyor.

Şimdi, bu kanun teklifinde asgari sermaye tutarının ne kadar olacağını bilemiyoruz; yazmıyor, ikincil düzenlemede oluşturulacağı söyleniyor. Bir de sermaye yeterlilik rasyosunu da bilmiyoruz. Biliyorsunuz bankalar sisteminde dünya ölçeğindeki kriterlerde sermaye yeterlilik rasyosunun en az yüzde 8 olması lazım, ülkedeki uygulamada, Türkiye'deki uygulamada da yüzde 18,5-19 civarında olduğu ifade ediliyor fakat ben bunu da çok sağlıklı bulmuyorum. Burada takipte olması gereken bazı kredilerin yüzdürülmesi sebebiyle de bu oranın gerçekte daha yüksek görüldüğünü söylüyorum, esasında daha alçak olduğunu ifade ediyorum. Onun için buradaki sermaye yeterlilik rasyosu çok önem arz ediyor. Bu oran nasıl olacak; minimum düzeyde ne kadar bir oran belirlenecek, asgari sermaye tutarı ne kadar olacak? Bu kanun teklifinde olması gerekirdi. Bu kanun yürürlüğe girdikten sonra altı ay içerisinde ikincil bir düzenleme yapılacağı için özellikle dikkat edeceğimiz husus bu olacak, buradaki sermayenin yeterli olması önem arz edecek.

Yine, sistemde sigorta düzenlemesi bulunmuyor. Benden önceki vekillerimiz de ifade ettiler, Sayın Ümit Hocamız ve İsmail Hocamız da ifade etti, sigorta sisteminin önemli olduğunu söyledi. Bankacılık sisteminde olduğu gibi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu sisteminde biliyorsunuz mevduata güvence var. 2024 yılı için 650 bin TL, her bir bankada her bir kişi için güvence altında olan tutar bu. Burada küçük yatırımcıyı korumak için böyle bir sigorta garantisi olacak mı? Bu kanun teklifinde yok, olması gerektiğini düşünüyoruz. O tutarın da ne kadar olacağı belirlenebilir. Bunun için de bir sigorta sisteminin oluşturulması ve kurulması gerekiyor.

Biz daha önceki konuşmalarımızda da ifade etmiştik, Türkiye sigortacılık sisteminde biriken ciddi bir fon var yani sigortacılık sisteminde 683 milyar civarında biriken bir fon var. Biz bu biriken fonu ihracatın finansmanında, sigortacılık sisteminde kullanılmasıyla ilgili önerilerde bulunmuştuk, EXİMBANK destekli olması için yani EXİMBANK'a ilave. Bu tip sistemin hayata geçmesi için buradaki biriken fon sisteminde de burada değerlendirmenin faydalı olacağını düşünüyoruz çünkü burada, biliyorsunuz, gelirlerden yüzde 2 civarında bir pay hem SPK'ye ödeniyor hem de TÜBİTAK'a ödeniyor. Eğer bu sigortacılık sistemi kurulacaksa bu yüzde 2'lik tutar, gerekirse binde 5 tutarında artırılarak sigortacılık sisteminin devreye konulmasıyla ilgili bir havuz geliri oluşturulmasının faydalı olacağını düşünüyoruz. Bu, önem arz ediyor; inşallah ikincil piyasa düzenlemelerinde bu uygulama hayata geçirilir. Sayın Başkan da burada, Komisyon üyeleri de burada, değerli bürokratlar da burada, orada da ifade etmiştik kendilerine, bu konuda bir çalışma yapılacağını umuyoruz.

Mevduat faizleriyle ilgili bir konu var burada. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kendi adlarına açtığı hesaplar var bankalarda, bir de müşteri namına açılan hesaplar var. Burada, işte, haciz işlemleri karşılıklı olarak yapılamıyor yani herkes kendinden sorumlu. Kripto varlıkların borçlarına karşılık müşterilerin hesapları haczedilemeyecek, rehin konulamayacak. Müşterilerin hesaplarıyla ilgili de kripto varlıklarının borçlarıyla ilgili olarak da rehin, haciz işlemleri yapılamayacak. Şimdi, bankalarda açılacak bu hesaplar, nakit olarak açılacak, bu hesapların muhasebe sistemi de önem arz ediyor. Nasıl muhasebeleştirilecek, nasıl uygulamaya geçilecek? Bununla ilgili de ikincil düzenleme de geçmesi gerekir. Örneğin, bir bankadaki mevduat hesabı açıldığı zaman, tek düzen hesap planına göre bankacılıkta işte 300 ve 304 no.lu hesaplar kullanılıyor. Şimdi, kripto varlık hizmet sağlayıcı için 304 no.lu hesap kullanılabilir ama müşteri namına açılacak hesaplar, alt hesaplar nasıl olacak, nasıl uygulamaya geçecek? Buradaki teknik zorluklar da var. Bir de buradaki oluşacak faiz geliri kime ödenecek? Burada bir açıklık yok. Sormuştuk, net bir cevap alamadık, ortada kaldı. Buradaki müşteri namına açılacak hesaplardaki faiz gelirinin müşteriye ödenmesi gerekir normalde ama uygulamada bunun takibi, kripto varlık hizmet sağlayıcılar ile banka arasında olduğu için nasıl bir işlem yapılacak, bunun da açık ve net bir şekilde yazılması lazım. Acaba bu mevduat faizi gelirleri rehnelerle kripto varlık hizmet sağlayıcıları kredi kullanabilir mi mesela? Buradan soru olarak sormuş olalım. Bu konuyla ilgili de düzenlemenin yapılması mutlaka gerekiyor; bunu buradan yine tekrar hatırlatmış olalım.

Tabii ki vergisel boyut var bir de. Vergisel boyut önemli. Burada dünya sistemine baktığımız zaman vergilendirmeye ilgili 2 türlü çalışma yapılmış: Bizdeki bankacılık sisteminde uygulanan BSMV gibi -yani yüzde 5 BSMV var biliyorsunuz- bir vergi oranı yani gider vergisi, işlem vergisi gibi, bir de menkul sermaye iradı sayılarak da bizdeki Gelir Vergisi Kanunu'nun 75'inci maddesindeki gelir vergisi stopajına tabi tutulması gibi düşünceler var. Şimdi, bu yüzde 5'lik oran, bu piyasanın gelişmesi

açısından uygulandığı takdirde çok yüksek bir oran, bindelik bir oran uygulanması gerekir. Ben binde 2 ile binde 6 arasında bir oranın uygulanmasının işlem vergisi olarak uygun olacağı düşüncesindeyim. Ama bir taraftan da menkul sermaye iradı sayılması açısından da gelir vergisi stopajına tabi tutulursa da... Niçin önem arz ediyor bu? Burada elde edilen gelirlerin yurt dışına transferi, yurt dışına gitmemesi açısından beyan altına alınması önemli. Belki stopajı sıfır olarak belirlersiniz ama gelir vergisi beyannamesi açısından da yer aldığı için kayıt altına almış olursunuz. Bunu buradan bir daha hatırlatmış olalım. Uygulamada nasıl olacağıyla ilgili de Maliye Bakanlığı mutlaka çalışma yapıyordur. Buradaki, dünya konjonktüründeki genel durum düşünüldüğünde, kripto varlık piyasasından müşterilerin dışarıdaki platformlara kaçmaması açısından vergisel düzenlemenin de dengeli olması gerekir.

Yine, buradaki kurumlar vergisiyle ilgili oran nasıl uygulanacak? Şu andaki uygulamada yüzde 25 üzerinden uygulanıyor. Bankacılık sistemindeki gibi kurumlar vergisi oranı yüzde 30 mu olacak? Buradaki netlik henüz bu kanun teklifinde görünmüyor uygulamada nasıl olacağıyla ilgili. Demek ki yüzde 30 olması gerekir diye düşünüyoruz biz, bir taraftan da orada ekstra bir vergi maliyeti artmış oluyor; uygulamada nasıl olacağını göreceğiz.

Yine, genel olarak baktığımız zaman, kripto para piyasalarıyla ilgili teklifin kanunlaşması gri liste açısından da önem arz ediyor. Biliyorsunuz, Mali Eylem Görev Gücü tarafından gri listeye alındık. Bu gri listeden çıkmamız için de 40 kriterden kalan bir kriterin kripto para piyasalarıyla ilgili düzenleme olduğu ifade edilmişti. Bu düzenleme, kanun teklifi buradan geçtikten sonra biz ay sonundaki yani 28 Hazirandaki toplantıda gri listeden çıkmayı umuyoruz, bunun için de gerekli çalışmaların titizlikle yapılması gerekiyor.

Ben daha önce yine bu kürsüden aralık ayı içerisinde bir liste paylaşmıştım. Uluslararası suç örgütleriyle ilgili, kırmızı bültenle aranan suç örgütleri, uyuşturucu baronları, çetelerle ilgili bir liste paylaşmıştım. O listeyi paylaştığımda 4,5 metreydi, aradan geçen süre içerisinde bu liste, şimdi burada da göreceğiniz şekliyle -Sayın Vekilim, yardımcı olursanız- yaklaşık 20 metrelik bir liste yırtılsın da istemiyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Şöyle bir liste. Yani bu, İçişleri Bakanlığımızın, emniyet güçlerimiz, güvenlik güçlerimizin nasıl güzel çalıştığını da gösterir bir liste bir taraftan tabii. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Olacak şey değil ya! Gerçekten olacak şey değil!

CEVDET AKAY (Devamla) - Bu suç örgütleri, uyuşturucu baronları yakalanmışlar, ülkemizde cirit atıyorlardı; kendilerine teşekkür ediyoruz. Tabii, bir taraftan da burada yakalanan kişilerle ilgili çeşitli yaptırımların yapılması önemli yani yasal takiplerinin yapılması, cezalandırılması önemli ve yurt içindeki bağlantılarının kimler olduğu da önemli.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Başkanım, bu 100 metreyi geçiyor.

CEVDET AKAY (Devamla) - Bu 20,5 metre Sayın Vekilim, 20,5 metre; daha da gider. Bir de burada yurt içinde yakalananlar yok, sadece uluslararası örgütler var ve bir kısım yakalananların isimlerinin açıklanmasından da vazgeçildi. 42 kişi yakalanıyor ama kimler olduğu söylenmiyor, toplu söyleniyor. Biz bu listeyi açıkladıktan sonra toplu açıklamalar gelmeye başladı.

Burada MASAK yetkilileri de var, şunu ifade ediyorum: Bu suç örgütlerinin Türkiye'deki ayağı nedir, buradaki kişilerle ilgili hesap hareketleri nedir? Bunlar suç gelirlerinin aklanmasıyla ilgili, kripto para piyasalarıyla ilgili -bir taraftan bu para transferleri yurt dışına oluyor, aklamada da kullanılıyor, bu yasa onun için de önemli- buradaki konularla ilgili de takipçisi olacağız; ilgililerin, müsebbiplerin yakalanmasıyla ilgili gerekli işlemlerin yapılacağını umuyorum, bunu da buradan özellikle takip edeceğimizi ifade ediyorum.

Tabii, bir taraftan tasarruf tedbirleriyle ilgili bir sürü konular, çalışmalar yapılıyor, bir de vergi adaletinin sağlanmasıyla ilgili çalışmalar yapılıyor. İşte, dolaylı, dolaysız vergiler ayırımında dolaylı vergilerin azaltılması, dolaysız vergilerin oranının yükseltilmesiyle ilgili basına da yansıyan birtakım konular oldu.

Yine, KÖİ projeleriyle ilgili yani kamu-özel iş birliği projeleriyle, yap-işlet-devret projeleriyle ilgili iş alan şirketlerin -ki bunların sayısı 44 civarında- vergilerinin yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkarılması düşünülüyor. Bu olumlu bir uygulama, bunun yüzde 30'a çıkarılmasını biz de destekliyoruz fakat burada önemli olan bu oranın yüzde 30'a çıkması değil, efektif vergi yükünün nasıl uygulandığıdır. Bunların bir sürü yatırım indirimi, teşviki oluyor, mahsup edilecek birtakım işlemleri oluyor, bağış ve yardımları oluyor.

Yine, madenle ilgili burada görüştüğümüz zaman -hatırlarsınız- vergi oranlarıyla ilgili bu SSR Mining'in vergi yükünün 6,83'er civarında olduğunu söylemiştik. Hâlbuki, aynı işi yapan Koza Madencilik TMSF'de yüzde 25 ödüyordu. Buradaki vergi yükünün, efektif vergi yükünün belirli bir oranın altına inmemesi lazım. Örneğin, yüzde 20'nin altında bir vergi uygulanmaması lazım. Zaten 2024 yılında bu kuruluşlara 162 milyar TL ödenecek, 2005 yılından bu yana da 79 milyar dolar ödeme yapılmış. Biz şimdi emekliye, işçiye, esnafa, çiftçiye nasıl destek olacağımızı düşünüyoruz, değil mi? Bunları ifade ediyoruz, onların durumunun iyileştirilmesi gerektiğini ifade ediyoruz, aylık maaşlarında 7 bin liralık artış için aylık 112 milyar, yıllıkta da 1 trilyon 344 milyarlık bir kaynağa ihtiyaç olduğunu ifade ediyoruz.

Tabii ki kayıt dışı ekonominin vergilendirilmesi de bu açıdan önemli. Millî gelirimizin yaklaşık yüzde 30'u yani 300 milyar doları kayıt dışı ekonomi, buradan alınacak vergi de önem arz ediyor; tasarruf tedbirlerinin bu tip yerlerden yapılması gerekiyor. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara verilecek tutar 8 milyar dolar olacak 2024 yılı içerisinde, bu tip yerlerde gerekli önlemlerin alınması gerekiyor.

Bir taraftan da bu kürsüden şunu ifade ediyorum: Tasarruf tedbirleriyle ilgili kanun teklifi önümüzdeki dönemde mutlaka Plan ve Bütçe Komisyonuna ve Genel Kurula gelecek. Bizim bu tedbirleri çok ciddi bir şekilde uygulamamız gerekiyor, yoksa bu ekonomiyi düzeltmemiz mümkün değil. Gri listeden çıkacağımız düşüncesiyle sabit sermaye yatırımlarını da bu ülkeye çekebilirsek ülkemizin biraz daha refaha gitmesiyle ilgili hepimize görev düştüğüne inanıyorum.

Bu vesileyle, ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk söz, Ankara Milletvekili Ömer İleri'ye ait.

Buyurun Sayın İleri. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilk imza sahibi olduğum 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz üzere, bu kanun teklifi, esasen Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında kripto varlıkların tanımlanmasına ve kripto varlık hizmet sağlayıcılarının düzenlenmesine yönelik ilkelerin ortaya konulması üzerine yapılmış bir çalışmadır. Her şeyden önce, bu çalışmamızın milletimiz ve devletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz nispeten kısa süreçte dünya çapında hızla gelişen blok zinciri teknolojileri, daha genel ifadeleriyle dağıtık defter teknolojileri veya merkeziyetsiz teknolojiler son derece stratejik alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yakın gelecekte lojistik, finans, sağlık gibi birçok alanda dünya çapında önemli dönüşümleri tetikleme potansiyeline sahip olan bu teknolojiler, esasen birçok uzman ve akademisyen tarafından da dünya toplumlarının internet dönüşümünde yeni bir aşama olarak değerlendirilmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, AK PARTİ olarak, dijital teknolojilerdeki gelişmeleri yakın bir şekilde takip

ediyor, milletimizin bu gelişmelerden azami ölçüde faydalanmasının da ötesinde, bu alanlarda liderlik rolleri almasını sağlamak noktasında önemli çalışmalara imza atıyoruz. Nitekim, merkeziyetsiz teknolojiler alanına gerek çalışmalarımızda ve etkinliklerimizde gerek seçim beyannamemizde gerekse de yürütmemizin kaleme aldığı ve icrasını takip ettiği kalkınma planı ve orta vadeli planda özel bir hassasiyetle yaklaştığımız görülmektedir.

Yine, memnuniyetle ifade edebilirim ki birçok bakanlık ve kurumumuz bu alanlarda önemli çalışmalara imza atmaktadır. Özellikle TÜBİTAK'ın bünyesinde oluşturduğu Blokzincir Araştırma Laboratuvarı, Blokzincir Araştırma Ağı ve bu kapsamda yürütülen Dijital Kimlik, Dijital Para Projeleri önemli örnekler teşkil etmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu alandaki teknik gelişmeler kapsamında dağıtık defter teknolojisi kullanılarak oluşturulan kripto varlıklar da yeni bir varlık grubu olarak yakın zamanda ortaya çıkmış durumdadır. Hepimizin malumu, dünyada giderek artan bir düzeyde ilgi gören bu varlıklar ülkemizde de büyük ilgi görmektedir. Yurt içinde faaliyet gösterdikleri bilinen 10 kripto varlık hizmet sağlayıcısında toplamda 10 milyonun üzerinde bakiyeli hesap bulunduğu değerlendirilmiştir.

Tabii, yine hepimizin malumu olduğu üzere, vatandaşlarımız açısından kripto varlıklarla ilgili olarak önemli risk faktörleri mevcuttur. Piyasa değerlerinin aşırı oynak olabilmesi, bu varlıkların transfer edilmesinde kullanılan dijital cüzdanların çalınabilmesi, yapılan işlemlerin geri alınamaz nitelikte olması başlıca risk faktörleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim, kamuoyu araştırmaları vatandaşlarımız nezdinde bu alanların devlet tarafından düzenlenmesine duyulan ihtiyacı açık bir şekilde dillendirildiği de ortaya koymaktadır. Kanun teklifimiz, tüm bu gelişmeleri göz önüne alarak bir taraftan vatandaşımızı riskler karşısında koruyabilmek, diğer taraftansa gelişmekte olan blok zincir teknolojileri noktasında Türkiye'mizi önemli bir oyuncu hâline getirmek anlamında ciddi bir çalışma teşkil etmektedir.

Değerli milletvekilleri, sizlerin de yakından takip ettiği üzere teklif oluşturma sürecinde son derece kapsayıcı bir çalışma usulü takip edildi; ilgili kurumların katkıları alındı, bu süreçten etkilenebilecek sektör temsilcileriyle fikir alışverişlerinde bulunuldu, vatandaşlarımızın hassasiyetlerine ve önceliklerine kulak verildi; alınan geri bildirimler dikkatle değerlendirildi ve gereği şekilde teklif metnine yansıtıldı.

Ben, bu vesileyle, süreçte emeği geçen tüm paydaşlarımızı tebrik ediyorum. Bizimle fikirlerini paylaşan herkese ve özellikle Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi vekillere değerli katkıları için de teşekkür ediyorum.

Kanun teklifimizin içeriği Genel Kurulumuz nezdinde madde bazında görülecek ve ayrıntılarıyla ele alınacak ancak ben teklifin geneli bazında şunu vurgulamak isterim: Bu düzenleme, blok zinciri teknolojisiyle ilgili genelini kapsayan veya kripto varlıklarla ilgili tüm detayları ortaya koyan bir düzenleme değildir, zira amaçlanan da bu değildir. Kanun teklifimiz, daha ziyade, kripto varlık platformlarının faaliyetlerini düzenleyen, bu anlamda bir çerçeve getiren ve esasen ilerideki düzenlemeler için temel teşkil edebilecek olan önemli bir çalışmadır ve heyecan verici bir ilk adımdır. Bu teklif kapsamında kripto varlıklar ülkemizde ilk defa yasal bir çerçeveye kavuşmuş olacaktır. Teklif kapsamında temel tanımlar mümkün olduğunca genel hatlarıyla yapılmış, elzem olmayan tanımlamalardan kaçınılmış, pratikte izlenecek bazı uygulamaların detayları ikincil düzenlemelere bırakılmıştır.

Sayın vekiller, bu yaklaşım gelişigüzel seçilmiş bir yaklaşım değildir. Az önce bir vekilimizin biraz daha yüksek sesle ifade ettiği üzere gelişigüzel, rastgele belirlenmiş bir yaklaşım değildir. Tabii, o vekilimiz bunu bilemez çünkü Komisyondaki görüşmelere zahmet edip kendisi gelmemiştir, gördüğüm kadarıyla şu anda da kendisi burada değil, belli ki çok da ilgilenmiyor bu teklifle. Bu yaklaşımı seçtik çünkü son derece dinamik olan ve hızlı gelişen teknoloji alanlarında böyle bir yasama yaklaşımı şüphesiz en uygun olanıdır.

Düzenleme, SPK'ye kripto varlık hizmet sağlayıcılarını lisanslama yetkisi vermekte ve kripto varlıkların platformlardaki alım satım ve benzeri işlemleriyle ilgili ilke ve esasları belirleme görevi yüklemektedir. SPK bu görevini yerine getirirken genel itibarıyla teknik kriterlerin belirlenmesinde ve teknik denetimlerde TÜBİTAK'tan destek alabilecektir.

Düzenlemeyle, platformlara organizasyonel yapıları, sermayeleri ve bilgi işlem altyapıları noktalarında şartlar ve yükümlülükler getirilmekte, işlem görecektir kripto varlıklara ilişkin yazılı listeleme prosedürü oluşturmaları zorunluluğu ortaya konulmakta, işlemlerin güvenilir, şeffaf ve etkin bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaları şartı getirilmekte ve yine, platformlara bu süreçlerde güvenli kayıt tutma yükümlülüğü verilmektedir. Bunun da ötesinde, düzenleme, platformlarda müşteriler adına tutulan nakit ve kripto varlıkların saklanması süreçlerine esaslar getirmekte, platformlar ve müşteriler arasındaki ilişkileri düzenlemekte, izinsiz kripto varlık hizmet sağlayıcılığı ve zimmet gibi durumlarda uygulanacak yaptırım ve cezaları belirlemektedir.

Teklif, kısıtlayıcı olmaktan çok ön açıcı mahiyettedir, platformlar bazında müdahaleci olmaktan çok yol gösterici içeriktedir, özellikle de vatandaşımız açısından yasaklayıcı olmaktan çok koruyucu, kollayıcı bir yapıdadır; bu açıdan merkeziyetsiz teknolojilerin ruhuna uygun bir yaklaşım benimsenmiştir.

Değerli milletvekilleri, teknolojik alanlarda düzenlemelerin birçok hassas dengeyi eş zamanlı olarak tutturmaları beklenir. Düzenlemelerin bir yanda yeterince korumacı olmaları, diğer yanda ise inovasyonun önünü kapamamaları, bir taraftan yeterince spesifik olmaları, diğer taraftan ise gelişmeleri kapsayabilecek esnek bir yapı sergilemeleri beklenir. Bu düzenlemelerin yeni gelişen teknoloji süreçlerinde çok erken oluşturulması isabetsiz çerçeveler ortaya çıkarır, geç kalınması ise toplumsal zararlara ve kaçırılan fırsatlara neden olabilir. Sevinerek ifade edebilirim ki kanun teklifimiz kamuoyu nezdinde bu dengelerin tümünü başarılı bir şekilde sağlamış olarak değerlendirilmektedir.

Tabii, Komisyon görüşmelerimizde muhalefet tarafından kanunun zamanlamasıyla ilgili olarak gündeme getirilen ve gecikmişlik atfeden eleştirilere peşinen cevap vermek isterim. Az önce de belirttiğim gibi, yüksek teknoloji içeren alanların düzenlenmesi noktasında çok erken davranmak da geç kalmak da zararlıdır. Kanun teklifimiz, teknolojinin yeterince olgunlaştığı çok erken sayılamayacak bir evrede, ancak bizim ekonomik büyüklüğümüzdeki ülkeler göz önüne alındığında öncü sayılabilecek uygun bir zamanlamayla hazırlanmıştır. Zira kripto varlık ekosistemindeki riskleri yönetmek noktasında dünyada henüz yerleşik bir regülasyon olmamakla birlikte, uluslararası kuruluşlar nezdinde ve birçok ülkede ilgili düzenlemelerin yeni yeni oluşturulmakta veya uygulamaya konulmakta olduğunu görmekteyiz.

Söz gelimi, Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Örgütünün kripto varlık platformlarının işleyişinin düzenlenmesi konusundaki kripto varlık piyasalarına yönelik politika önerileri raporu ancak Kasım 2023 tarihinde son hâlini almıştır. Nitekim, Avrupa Birliğinde MICA henüz uygulamaya geçme aşamasındadır, Amerika Birleşik Devletlerinde ise yasama çalışmaları hâlen devam etmektedir. Bununla birlikte, bu süreçte kripto varlıklarıyla ilgili herhangi bir boşluk oluşturulmamıştır; FATF gibi yapıların tavsiye kararları da göz önünde bulundurulmuş ve kripto varlık ticaretinin MASAK tarafından takibi noktasında 2021 yılında bir yönetmelik de yayınlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER İLERİ (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER İLERİ (Devamla) – Vergi konusu da gündeme getirildi. Birçok defa defaatle ifade ettiğimiz gibi, vergi bu kanunun kapsamında değildir tanım gereği, vergiyle ilgili açıklamaları Sayın Bakanımız yeri geldikçe yapmaktadır.

Değerli milletvekilleri, kısaca toparlamak gerekirse, çalışma usulü, içeriği ve zamanlaması anlamında son derece güçlü,

merkeziyetsiz teknolojilerin ruhuna uygun ve aslında dünyada öncü olabilecek bir kanun teklifi sunulmuş durumdadır. Bu çalışma, aynı zamanda Türkiye'mizin dijital geleceği noktasında da değerli bir çalışma olmuştur. Teklifin tüm milletimize hayırlar getirmesini diliyorum.

Bu vesileyle, Mardin ve Diyarbakır'daki yangınlarda hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Buyurun Sayın Ekmen.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Mersin Aydıncık'ta kurulacak olan balık çiftliklerine karşı Mersin Çevre Platformunun çağrısına ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mersin Aydıncık'ta kurulacak olan ve itiraz süresinin bayram tatiliyle sınırlandırıldığı balık çiftliklerine karşı Mersin Çevre Platformunun çağrısını sizinle paylaşmak istiyorum: Mersin halkı balık çiftliklerine karşıdır. Balık çiftliklerinin Balıkesir Edremit'ten sökülüp turizmin cenneti olan Aydıncık'a kurulacak olması kabul edilemez. Mersin'de halkın, yerel yöneticilerin, STK'lerin ve meslek odalarının tüm itirazlarına rağmen yapılması planlanan bu çiftlikler denizimizi çöplüğe dönüştürecek olup doğal balıkçılığı bitirecektir. Bu projeye denizimizin çok kısa sürede kirleneceği ortadadır. Her türden kirleticiler hâkim rüzgâr ve akıntılarla çok kısa sürede plajlara ulaşabilecek ve kıyıları olumsuz etkileyecektir. Bölgede turizm sektörü çok olumsuz etkilenecektir. Bütün bunlarla birlikte, Bern Sözleşmesi'yle korunan Akdeniz fokları da bu projeden büyük zarar görecektir. 2008 yılında alınan bu kararın gözden geçirilmesi gerekmektedir.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Ankara Milletvekilleri Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 126) (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci söz, Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'a aittir. Buyurun Sayın Yıldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden necip milletimiz; Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizin geneli hakkında konuşmak üzere AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Konuştüğümüz çoğalır, ben buna çok inananlardanım. Bugün de bahsi geçti, gençlere atf yapan vekillerimiz oldu. O yüzden, ben bir şeyi daha çoğaltmak adına gençlerin başarılarına atf yaparak -zaten teknoloji odaklı bir kanunu burada görüşüyoruz- gençlerin başarılarından tekrar bahsedeceğim. Sayıları bir hayli fazla, ben de bu kürsüden ziyadesiyle dile getirme imkânı buldum; bu sefer de İTÜ Vefa Havacılık Takımı Amerika'da 20 farklı ülkeden 152 takımın yarıştığı roket yarışmasında "Ivy League" üniversitesi öğrencilerini de geride bırakarak 1'inci oldular ve kürsüye Türk Bayrağı ve Filistin bayraklarıyla birlikte çıktılar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, ben buradan, Gazi Meclisimizin kürsüsünden bu gençlerin başarıları dolayısıyla onları tebrik ediyorum. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Millî Teknoloji Hamlesi'yle, inşallah, bu yüzyılı Türkiye Yüzyılı kılmak için bu genç arkadaşlarımızla birlikte çalışmalarımızı sürdürüyor olacağız.

Sayın milletvekilleri, bugün gerçekten çok güncel bir alanı tartışıyoruz ve bu güncel alan da esas itibarıyla tarihteki hukuk arayışını bize çok daha yoğun hissettiren alanlardan biri. Basit takas usulleri vaktiyle nasıl borçlar hukukunu doğurduysa, ticaret nasıl denizlere kayıp ticaret hukukunu teşekkül ettirdiyse bugün de dijitalleşmenin getirdiği hukuk arayışına şahitlik ediyoruz. Tabii ki önceki zamanlarda bir hukuk sisteminin oluşturulması yüzyıllara sâri bir arayışın neticesinde oluyordu ama dijitalleşme günümüzde o kadar hızlı ki biz artık bu hukuk kurallarını çok daha hızlı bir şekilde oluşturarak çok daha hızlı bir şekilde hayata geçirmek durumunda oluyoruz. Yani hukuk yine ekonomik faaliyetleri, insanların ekonomik faaliyetlerini takip ediyor ama bir yandan da hukuk ekonomideki güven ortamını tesis ederek aslında ekonomiyi geliştiren bir fonksiyon icra ediyor ve bu yönü itibarıyla bizim kanunumuz da hem bu ekonominin gelişmesine hem de yenilikçi bir ekosistemin oluşmasına katkı sunacak hüviyette hazırlanmış bir kanundur. Bu süreci en temelde tanımlayacak kavram nedir diye soracak olursak, dinamizmdir. Gerçekten dijitalleşmenin hayatımızın her alanına getirdiği temel kavram dinamizmdir. Bunun hukuka yansımaları da en yoğun şekilde görüyoruz. Bu alan, algoritmaların şeffaflığına dönük tartışmaları, verilerin korunumuna dair tartışmaları, devletlerin egemenlik haklarına dair tartışmaları, günün sonunda bu süreçlerde nasıl hukuk kuralları bulunacak ve insanların ihtiyaçlarına, vatandaşların devletleri nezdinde korunmasına ilişkin tedbirlerin nasıl alınacağına ilişkin soruları çok daha dinamik bir şekilde gündemimizde bulunduruyor. Dolayısıyla dijital yeniliklere uygun hukuk arayışı yoğun bir şekilde devam ediyor.

Bugün değerli konuşmacılar fikirlerini beyan ettiler. Bu kanun süreci -az evvel Sayın Genel Başkan Yardımcımızın da ifade ettiği üzere- ne erken ne geç, tam kıvamında gerçekleşmiştir. Dolayısıyla çok uzun bir çalışma sürecinin neticesidir aslında.

Bu noktada, ben açıkçası Türkiye'nin öncü rolünü size kısaca hatırlatmak isterim. Malumunuz olduğu üzere, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Hakkında Kanun'umuz 2007 tarihli. Dolayısıyla bu yönü itibarıyla, Türkiye, öncü düzenlemeleri hayata geçiren bir ülkedir. Yine, benzer şekilde, vatandaşlarımızın sosyal ağ platformlarında kişilik haklarının korunmasına ilişkin olarak sosyal ağ sağlayıcıları nezdinde bir muhataplık ilişkisi kurguladığımız 7253 sayılı Kanun'umuz dünyada ilklerden biridir. Benzeri şekilde, vatandaşlarımızın haber alma özgürlüğünü teminen, aslında ifade özgürlüğünü de koruyan dezenformasyonla mücadele yasamız da Türkiye'nin bu dinamik süreçleri çok yakından takip ettiğinin nişanesidir.

Bugün ise dijitalleşmeyle çeşitlenen yatırım araçlarına ilişkin bir kanun teklifiyle karşınızdayız. Kripto varlıklara ilişkin hukuki düzenlemeler küresel ölçekte de yoğun bir şekilde tartışılıyor. "Peki, biz buna neden ihtiyaç duyduk?" diye soracak olursanız, kripto varlık piyasasında alım satım işlemlerini düzenlemek temel gayemiz; temel gayemiz bu olduğu kadar, ülkemizin mevzuatını uluslararası mevzuatla uyumlaştırarak, yolumuza devam ederek geliştirmek gibi gayelerimiz de mevcut.

Sürem de epey kısıtlı, detayına giremeyeceğim ama ben, bu minvalde, dünyadan ufak ufak örnekler vermek istiyorum. Bilhassa dijitalleşmeye dönük mevzuatlarda Almanya'nın çok başı çektiğini biliyoruz. 2019 yılında ulusal blok zincir strateji belgesini yayınlıyor Almanya. Akabinde yine AB'nin direktifleri ölçütünde yasal düzenlemelerini yapıyor ama bunların hiçbirini direkt olarak bir kod kanun hüviyetinde değil.

Yine, benzer şekilde "Amerika Birleşik Devletlerinde ne yapıyor?" diye baktığımızda, Senatonun ve Kongrenin gündemlerinde ayrı ayrı kripto varlıklar bulunuyor ama yine çeşitli kararnamelerle süreci yürüttüklerini ve yine bir kod kanununa sahip olmadıklarını görüyoruz.

Avrupa Birliği nezdinde açıkçası en kapsamlı düzenlemeyle karşılaşyoruz. Az evvel de defaaten ifade edildi, Kripto Varlık Piyasaları Tüzüğü (MICA) 2024 yılı itibarıyla, içinde bulunduğumuz yıl itibarıyla AB üyesi ülkelerin kendi millî mevzuatlarını uyumlaştırılmasını beklediğimiz bir yasal düzenleme ve bu yıl içerisinde uyumlaştırılması sürecinin tamamlanması bekleniyor. Dolayısıyla bizler her zaman olduğu gibi bu düzenlemede de dünyayla eş zamanlı bir şekilde hareket ediyoruz.

Bizler kripto varlıklara ilişkin ilk düzenlemeye aslında 2021 yılındaki bir yönetmelikte, kendi ulusal mevzuatımızda, millî mevzuatımızda rastlıyoruz ve bu yönetmelikte, ödemelerde kripto varlıkların kullanılmasına dair yönetmelikte kripto varlığın ilk kez tanımını gerçekleştiriyoruz. Bizler az evvel ifade ettiğim ulusal, uluslararası mevzuatı da inceleyerek, daha önceki çalışmalarımızı da inceleyerek kanun teklifimizi hazırladık. 19 maddeden oluşuyor kanun teklifimiz. Detaylı tanımlara yer veriyoruz, bunların detayına burada girmeyeceğim. Bu tanımlar çerçevesinde "mensup" kavramı tartışılmıştı, o esnada komisyonda da bu kavram tartışıldı. Dedim ya dinamik bir süreç, yeni tanımlamalar getirmemiz gerekiyor. Bu noktada yan mevzuatlardan da istifade ediyoruz. BDDK mevzuatında karşılık bulan bir kavram "mensup" kavramı ki orada da ayrıca bir tanım kesbetmiyor. Yine benzer şekilde, mesela Türk Ticaret Kanunu'nda yönetim kurulu üyeleri yanında "yöneticiler" kavramı var. Bir tanım gerektirmeksizin, kanun içinde yer alan kavramlar bunlar. Bizler de SPK'nın düzenleyici ve denetleyici rolü itibarıyla kripto varlıkları SPK Kanunu içerisinde düzenliyoruz. Dolayısıyla "Neden SPK Kanunu?" diyecek olursak, burada temel yetkinin Sermaye Piyasası Kurulunda (SPK) olması dolayısıyla kanun teklifimiz bu kanunda düzenleme yapılmasına ilişkin.

Kripto varlık hizmeti sağlayıcılarının faaliyetlere başlaması SPK iznine tabi tutuluyor. Yine TÜBİTAK'ın teknik desteği alınıyor. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının ortak ve yöneticilerinde aranacak şartlar var. Az evvel muhalefetten bir vekilimiz de ifade ettiler "Burada böyle şartlar olmalı." denildi, bu şartlar zaten kanunumuzda var. Müflis olmama, konkordato ilan etmiş olmama, ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması, gerekli mali güç ve işin gerektirdiği dürüstlük ve itibara sahip olunması bunlardan birkaçı. Bunların her biri zaten tahdiden çok teferruatlı bir şekilde kanun içerisinde düzenlenmiş vaziyette.

Yine bu alan yüksek riskli bir alan. Kripto varlıklar Sermaye Piyasası aracı tanımı dışında tutulduğundan kamunun güvencesi altında olduğu anlamına gelmiyor bu, SPK Kanunu içerisinde düzenleniyor oluşu. Bunun da önemli bir nokta olduğunu düşünüyorum, bunu ayrıca belirtmek istedim.

Yine benzeri şekilde, Anayasa'daki karşılığında ilişkin tartışmalar oldu kanun teklifimizin. İzinsiz faaliyetlere ilişkin olarak SPK'ye biz erişimin engellenmesi ve/veya çıkarılması, içeriğin çıkarılması yetkisi tanıyoruz bu kanun çerçevesinde. Anayasa Mahkemesinin ilgili kararları incelendiğinde şunu görüyoruz: Verinin geniş kitlelere aracısız olarak hızlı bir şekilde aktarıldığı internet ortamında aldatıcı içeriklerin bir şekilde ayıklanması için zorunlu toplumsal bir ihtiyacı karşıladığını söylüyor Anayasa Mahkemesi. Dolayısıyla bu tedbirin de ölçülülük ve gereklilik ilkelerini aslında destekler mahiyette olduğunu burada ifade etmem lazım çünkü az evvel ifade edildi, 10 milyon kişi bu piyasanın içerisinde, ölçülülük ve gereklilik kriterini de ilkesini de bu durum sağlıyor.

TÜBİTAK'a bu faaliyetlerin yüzde 1'inden ayrıca bir gelir tanımlanıyor, ben bunu da fevkalade kıymetli buluyorum. Böylelikle TÜBİTAK'ın bilimsel araştırmaları için de ayrıca bir kaynak oluşturmuş oluyoruz. Bizler bu kanun teklifiyle aslında, az evvel Sayın Genel Başkan Yardımcınızın da yine ifade ettiği gibi, bir girizgâh yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) – Son bir dakika... Toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) – Bu bir ilk adım ve biz bugüne kadar dijitalleşmenin her alanında, gerek üretim gerek yasal düzenlemeler hususunda öncü olduğumuz gibi, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, vatandaşımızın hakkını, hukukunu, menfaatini dijital platformlarda da korumak adına ilgili yasal düzenlemelerin takipçisi olmayı sürdüreceğiz.

Risk düzeyi yüksek bu alanı düzenleyen kanun teklifimize duyulan ihtiyaç hepinizin malumu. Dolayısıyla kanun düzenlememizin oy birliğiyle kabul edilmesine ilişkin temennimi burada ifade ediyorum; kanun teklifimizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bu vesileyle geçmiş bayramınızı tebrik ederken Mardin ve Diyarbakır'daki yangınlarda hayatını kaybeden vatandaşlarımızı rahmetle anıyorum ve ayrıca, Filistin'de soykırıma direnen Filistinlileri buradan saygı ve hürmetlerimle selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Demre ilçesi Üçağız Mahallesi'ndeki Üçağız yüzer iskelesinin ihalesine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) – Demre ilçemizin Üçağız Mahallesi'ndeki Üçağız yüzer iskelesi bugün Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından 27 milyon artı KDV tutarında bir bedelle özel bir firmaya ihale edildi. Yıllardır mahalle sakinlerimizin kullanmış olduğu ve belediyemizin kamu yararı gözeterek bakım, onarım ve gözetimini yaptığı bu alan tamamen doğal sit alanı, bir kısmı da kentsel arkeolojik sit alanı niteliği taşımaktadır. Ayrıca Kaş Kekova özel çevre koruma sınırları içerisinde kalan yani bir çivi bile çakılmasının yasak olduğu bu yeri siz hangi mantıkla, hangi kanun bilmezlikle birilerine peşkeş çekiyorsunuz? Cumhuriyet Halk Partisi olarak Üçağızlı vatandaşlarımızla ve Demre Belediyemizle birlikteyiz, yapılan ihaleyi kabul etmiyoruz. Üçağız Mahallesi iskelesi ve çevresi yıllardır bu alanı kullanan, geçimini sağlayan vatandaşlarımızdır. Unutulmasın ki Üçağız sahipsiz değildir.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Ankara Milletvekilleri Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 126) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahısları adına ilk söz, Malatya Milletvekili Sayın Veli Ağbaba'ya ait.

Buyurun Sayın Ağbaba. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün, kripto para piyasalarına düzenleme getiren kayıt dışılığı önlemesi beklenen ve vatandaşın parasını da güvence altına alması beklenen bir düzenlemeyi konuşacağız.

Şimdi, bu kripto para piyasası düzenlemesiyle ilgili yasa çok gecikmiş bir yasa, en başta bunu söylemek lazım; atı alan maalesef Üsküdar'ı geçmiş durumda.

Kripto "Kolay yoldan zengin olacağım." derken çoğu kişinin battığı, hatta bazılarının da intihar ettiği bir karanlık ortam. Ancak buna ilginin artmasının sebebi aslında vatandaşın enflasyona karşı parasını koruma isteği. İnsanların zengini de oynuyor, fakiri de oynuyor, elinde bin lira kalan emekli de oynuyor, gidiyor "Acaba bu parayı nasıl artırabilirim? Nasıl daha fazla kazanabilirim?" diye oynuyor ama maalesef bu Türkiye'deki yoksulluğun da göstergelerinden biri.

Kripto paraların merkeziyetsiz olması, anonim olması gibi sebepler kara para aklayıcıları için cazip. Geçtiğimiz günlerde Nijerya Federal Mahkemesi, dünyanın en büyük kripto para borsası Binance'nin yöneticilerden Tigran Gambaryan'ı kara para

aklama suçundan tutuklandı. Türkiye'de bunun örneğini Thodex'te gördük. Dünya kripto suçlarına damga vuracak dünyanın en büyük yolsuzluğu herhalde Türkiye'de yaşandı; toplam 400 bine yakın insanın 2 milyar dolardan fazla parası dolandırıldı ve bir gecede kaçırıldı.

Değerli arkadaşlar, düşünün ki aslında Türkiye'de bir rol model, AK PARTİ'nin yirmi iki yıllık hükümetleri döneminde yaratmış olduğu bir rol model Fatih Özer. 29 yaşında birisi bir işe giriyor, hemen ofisler tutuluyor, şaşalı rezidanslar var, müthiş bir yaşam. 29 yaşında bir çocuk Türkiye'den 2 milyar dolar para toplayabiliyor.

Şimdi, buna "rol model" dedim, nasıl rol model oluyor? Mutlaka geçmişte de gördüğümüz gibi, ne kadar sahtekâr, namussuz, dolandırıcı varsa mutlaka bir siyasetçiyle fotoğrafı var. Bu tabii, 2 milyar dolar topladığına göre, bunun birden fazla siyasetçiyle fotoğrafı olması lazım. Var mı? Var. Şimdi, o da geçmişteki örneklerden biliyor ki örneğin Rıza Sarraf -sizin kahramanınız, büyük hayırseveriniz- bir sürü yolsuzluk yaptı, namussuzluk yaptı; ceza aldı mı? Ödüllendirildi. Ya da Zindaştı'yı hatırlayın, dünyanın en büyük baronlarından birisi; ceza aldı mı? Ödüllendirildi. Fatih Özer bunları görüyor, Zindaştı'yı görüyor, Rıza Sarraf'ı görüyor, rahat rahat dolandırıcılık yapıyor; biliyor ki başına bir iş gelmeyecek, biliyor ki... Arnavutluk'a kaçtı, lütfen getirildi buraya, ne olacağını kimse bilmiyor. Ceza alacak mı? Vallahi ben ceza alacağına inanmıyorum. Peki, Fatih'i bu duruma getiren sebep ne? Fatih, 29 yaşındaki bir çocuk, elinizi vicdanınıza koyun, tek başına 2 milyar dolar dolandırılabilir mi? Dolandırılmaz. Nasıl dolandırır? Ya bir siyasetçi ortağı var ya da siyasetçiler tarafından korunuyor. Bunu da gördük, görmeye devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu dönemde "Ne yapacağız?" dediyse tam tersi oldu. Şimdi "Faiz haram, faizi indireceğiz." dediniz, faizde dünya lideri olduk; Arjantin'i geride bıraktık, Venezuela'dan sonra dünyada en yüksek faiz veren 2'nci ülkeyiz. Şimdi sizin nas oldu yalan.

Değerli arkadaşlar, bakın "kumar" dediniz, tombalayın günah saydınız. Bir yandaşınız aracılığıyla, Spor Totonun sitesine bakın, 100'den fazla bahis var, 100'den fazla resmî bahis var. Yani yılbaşı gecesi tombalayın günah sayan anlayış devlet eliyle onlarca bahis oynatıyor. Hele bir yer var ki bu "sanal bahis" dediğimiz yer, değerli arkadaşlar, maalesef, girmeyen yok. Yani değerli arkadaşlar, bu dönemde milleti kumarbaz yaptınız, millet kumarbaz oldu sayenizde.

Şimdi, bir de bakın, içkiye de "haram" diyorsunuz; haram, dinen haram içki, hiç kuşku yok ama içkiden aldığınız vergiye bakın, vatandaş 4 duble rakı içiyor, 1 dublesini kendi içiyor, 3 dublesini devlet içiyor; devleti alkolik yaptınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, maalesef, bakın, Türkiye her anlamda bir kara para, her anlamda bir suç cennetine dönüşmüş durumda. Şimdi, Türkiye, suç örgütlerinin cirit attığı, mafyaların hesaplaştığı, dünyada ne kadar mafya lideri varsa, suç örgütü lideri varsa geldiği bir yer. Acaba neden? Örneğin Amerika'daki bir suç örgütü lideri niye geliyor? Türkiye sayenizde artık Hollywood filmlerine konu oldu. Eskiden Osmanlı'nı, İstanbul'un o şaşaalı güzelliğiyle konu olurdu Hollywood filmlerine, şimdi niye konu oluyor? 2 kaçakçı, 2 kara para aklayıcısı Hollywood filmlerinde "Parayı nerede teslim alalım?" diyorlar "Parayı İstanbul'da teslim alalım." diyorlar. Niye? Sayenizde. Bakın, Rus var, Sırp var, Azeri var, Çeçen var; âdeta bütün mafyanın üssü oldu Türkiye.

Değerli arkadaşlar, vatandaş sokakta rahat dolaşamazken mafyaların, suç örgütü liderlerinin güvenli merkezi hâline getirdiniz. Yerli kalpazanların yanında, yabancı kalpazanların hepsi burada. Türkiye son yirmi yıldır, dolandırıcıların, mafyaların, suç çetelerinin cirit attığı, eski filmlerdeki vahşi Batı'dan daha beter bir memleket oldu. Ankara'nın göbeğinde öyle bir olay oldu ki değerli arkadaşlar, meşhur Ayhan Bora Kaplan olayı, içinde yok yok; yargı var, polis var, siyasetçi var, iş adamı var, yok yok.

Ya arkadaşlar, hele bir olay var ki devletin ne hâle geldiğini göstermesi açısından çok önemli: Dilan Polat. Dilan Polat altın fincanda kahve içiyor, lüks arabalarla geziyor, gül atılıyor vesaire. Millet görüyor ki bu para helal kazançla harcanacak bir para değil. Milyarlarca para dönüyor ortada, MASAK'ın haberi yok, İçişleri Bakanının haberi yok. Nereden öğreniyoruz biliyor musunuz? Instagram'dan. Devletin ne hâle geldiğini göstermesi bakımından önemli bir şey değerli arkadaşlar.

Bakın, bir Seçil Erzan olayı var. Memlekette zengini de namussuzluk yaparak zengin olmaya çalışıyor, fakiri de. Niye? Çünkü rol modeliniz öyle. Seçil Erzan tanınan ünlü futbolculardan para topluyor üçer beşer milyon dolar, parayı alamıyorlar, kime gidiyorlar biliyor musunuz? Recep Tayyip Erdoğan'a. Ne diyor Recep Tayyip Erdoğan? 3 bakanına talimat veriyor "Bunların parasını ödeyin." diyor. Ya, ne işi var Recep Tayyip Erdoğan'ın böyle bir rezil işle, ne işi var? Bakın, zengini de var bu işin içinde, fakiri de var, ünlü futbolcular, teknik adamlar, herkes var çünkü onlar dolandırıcılık yapsalar da sahtekârlık yapsalar da namussuzluk yapsalar da başlarına bir iş gelmeyeceğini biliyorlar.

Değerli arkadaşlar, bu Mecliste konuşmuştuk Rıza Sarraf olayını. Eğer biraz utanma varsa bu memlekette, o Rıza Sarraf'ı Amerika'ya gönderip kaçırılanların biraz utanması lazım. Bakın, adamın hâlâ Türkiye'de yatı var, katı var, atı var ama Yeniköy'deki kaçak yalisının penceresinin kulpuna dokunulamadı. Niye? Çünkü korunuyor. Niye? Çünkü protokolde oturuyor değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, maalesef, değerli arkadaşlar, bakın, bir olayı daha anlatacağım. SPK itibarlı kurumlardan biri, MASAK herkesin güvenmesi gereken kurumlardan biri. Ya, SPK'de bir yolsuzluk olduğu ortaya çıktı. Nasıl çıktı biliyor musunuz? Karı-koca geçinmiyor, geçimsizlikten mahkemeye veriyor. Neden veriyor biliyor musunuz? Burada milletvekilliği yapmış bir hanım "Benim kocam benden 2,5 milyon dolar aldı, ödemedi." diyor. 2,5 milyon doları sen nasıl aldın? Sen eski rektörsün. Ne oldu biliyor musunuz? Başına bir şey gelir mi? Bu memlekette başına bir şey gelmez. Ne oldu peki o sayın milletvekiline? Hele hele SPK'nin Başkanı... Bakın, değerli arkadaşlar, maalesef, bu memlekette ceza yok ama bu memlekette utanma da yok, ar da yok. Ya, Allah aşkına, sokağa çıkabilir mi o insan? Çıkamaz. Çıkıyor mu? Çıkıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ne oldu? Rektör kocası -iki ay- cezaevinden kaçtı gitti? Villa var, yat var. Hele hele SPK'nin Başkanı... Bakın, SPK'nin Başkanının 180 milyon dolarının evde olduğunu söyledi bir suç örgütü lideri, kimseden gık çıkmadı, sizden de gık çıkmadı. Beş yıldızlı otel var, 180 milyon dolar var. Kimde? SPK Başkanında. O kim? O sözünü ettiğim Erzurum Milletvekilinin kardeşi. Böyle memleket olur mu ya, böyle memleket olur mu, böyle ahlaksızlık olur mu! Peki, bunlara bir şey olacak mı? Vallahi bir şey olmayacak! (CHP sıralarından alkışlar) Ama bir fakir fukara 10 lira parasını bankaya geç ödese yargılanacak.

Değerli arkadaşlar, cezasızlığı egemen kıldınız bu memlekette, cezasızlığı egemen kıldınız. Bu memleket yoksullaşıyorsa, bu memlekette fakir fukara her gün yatağına aç giriyorsa sizin sayenizde. Niye? Bakın, bir memlekette hukuk yoksa, bir memlekette yargı bağımsızlığı yoksa kimse gelip yatırım yapmaz. Türkiye sayenizde ilk kez kara paranın merkezi durumuna geldi ve maalesef, Türkiye, Mali Eylem Görev Gücü tarafından gri listeye alındı. Bakın, Türkiye'nin geldiği lige bir bakalım, ligimizde kimler var? Nijerya, Vietnam, Kenya, Haiti, Jamaika, Mali, Kamerun, Mozambik, Senegal, Sudan, Suriye, Tanzanya ve Yemen ülkeleri var. Türkiye'nin geldiği lige bakın, getirdiğiniz konuma bir bakın ve lütfen biraz utanın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla) – Başkanım, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, yerlilik ve millîlik bir ülkenin itibarını korumakla ölçülür. Bir ülkenin

parası da bir ülkenin bu duruma düşmesi de şerefidir; bakın, şerefidir. Eğer bir ülke kara para liginde gri listeye giriyorsa hiç kusura bakmayın "Bu ülkeye ihanet ediyorsunuz." demek az gelir. Suç örgütü liderleri dedim, dünyada ne kadar namussuz ne kadar arsız ne kadar çarçakal varsa Türkiye'de ya; Türkiye'de birbirini vuruyorlar. Bakın, Azerbaycanlı Rövsen, Gürcü Gayoz, Azerbaycanlı Lotu Quli; ne bileyim, Sırp, Azerbaycanlı, Gürcistanlı, Tiflisli herkes Türkiye'yi savaş meydanına çevirmiş, herkes birbirini vuruyor ama arkadaşlar, bir şey oluyor mu? Vallahi billahi bir şey olmuyor.

Değerli arkadaşlar, Türkiye eğer tekrar kalkınacaksa bu kara parayı, kara para aklayanları ve bu kara parayla ilişkili olanları mutlaka sorgulamamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla) – Şunu bilin ki: Biri bir para çalışırsa orada siyasetin mutlaka parmağı vardır.

Teşekkür ederim Başkanım. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Büşra Paker.

Buyurun Sayın Paker. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başından bizleri izleyen aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce, tüm milletimizin ve İslam âleminin geçmiş Kurban Bayramı'nı en içten dileklerle kutluyorum. Ne yazık ki bu yıl Kurban Bayramı dünya genelindeki Müslümanlar için buruk bir şekilde geçti. Gazze'de aylardır süregelen acı ve zulüm bayramda da devam etti. İsrail'in saldırıları durmaksızın sürdü ve bu süreçte binlerce masum insan hayatını kaybetti. Gazze'de yaşanan bu soykırım, bu trajedi hepimizin yüreğini dağlamaktadır ve gündemimizin ilk sırasında yer almaktadır. Kurban Bayramı vesilesiyle, Gazze'de şehit olan kardeşlerimizi ve tüm şehitlerimizi rahmetle ve saygıyla anıyor, onların acısını yüreğimizde hissettiğimizi bir kez daha paylaşmak istiyorum.

Ayrıca, geçtiğimiz günlerde Mardin ve Diyarbakır'da meydana gelen yangınlarda hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyor, milletimize başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, burada, hızla gelişen teknolojilerin bir sonucu olarak karşımıza çıkan dağıtık defter teknolojisi blok zincirle üretilmiş kripto varlıkların finansal hayatımızdaki konumunu düzenlemek, yasal bir boyut kazanmasını ve denetlenebilmesini sağlamak için Meclise sunduğumuz kanun teklifini görüşüyoruz.

Öncelikle, merkeziyetsiz olmasıyla ünlenecek ama arkasında çok ciddi bir yenilik ve teknoloji barındıran blok zincirden bahsederek başlamamız gerektiğine inanıyorum. Kripto varlıkların üretilmesini sağlayan blok zincir teknolojisi her ne kadar sanal para birimleri ile üne kavuşmuş olsa da sadece finans sektörüyle sınırlı kalmayan, farklı alanlarda değişik endüstriyel uygulamalarla hayatı kolaylaştıran, taraflar arasındaki güven sorununu ve sistemlerin yüksek maliyetli güvenlik problemlerini ortadan kaldırarak verimliliğin artmasını sağlayan bir ekosistem olarak karşımıza çıkmaktadır.

İktidar partisi olarak piyasaların ve meslek kuruluşlarının bizlerden talebi üzerine teknolojik, ekonomik, hukuki altyapısını incelediğimiz uluslararası uzmanlardan oluşan toplantı ve çalıştaylar gerçekleştirdik. Bu konuda bilgi sahibi siyasi kadromuzla üzerinde çalıştığımız sonuç çıktısını Sayın Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın katıldığı Blok Zincir İstanbul etkinliğiyle gençlerimiz ve bu alanın paydaşlarıyla değerlendirdik.

Son zamanlarda dağıtık defter teknolojisiyle başlayan bu gelişmeler özellikle finansal piyasalarda yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu teknoloji sayesinde oluşturulan kripto varlıklar artık finansal piyasalarda yeni bir enstrüman olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknik anlamda merkezi olmayan ve dağıtık tutulan verilerden oluşan bir kayıt ve doğrulama sisteminin yanı sıra matematiksel olarak güvenilirliği ispatlanmış kriptografik dijital imzalama metodları kullanılarak gerçekleştirilen bir teknolojidir. Başka bir ifadeyle, varlığı ıslak imzasız ve elden ele geçirilmeden güvenli şekilde muhafaza ve transfer etmeyi sağlayan, kendi kendini denetleyebilen bir dijital değer ekosistemidir. Bildiğimiz ve bugüne kadar kullandığımız varlıklardan farklı olarak kullanılan teknoloji sayesinde merkezî otoriteye ihtiyaç duymayan bu varlıkların temini, transferi ve saklanması konusu hem ülkemizde hem de dünyada daha anlaşılabilir olmalı ve sistemleştirilmelidir. Bu alanda henüz birçok ülkede düzenleme gerçekleştirilmedi. FATF, FSB, IMF, OECD gibi uluslararası çatı kuruluşlar da ortaya çıkan bu durumu tanımlamaya yönelik çalışmalar yürütmektedir. Dolayısıyla uluslararası piyasalarda geçerli bir standart uygulamalar bütününden bahsetmek de henüz mümkün değil. Ancak teknolojik yeniliklerin tanımlanmayı ve yasal düzenlemeleri beklememek gibi bir alışkanlığı var. Dünyada hızla yaygınlaşan kripto varlıklar ülkemizde de gündem olmakta ve bir süredir ticari faaliyetleri devam etmekte.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kripto varlıklar, bulut bilişim, blok zincir gibi teknolojiler ekonomik anlamda çok büyük potansiyele sahip olmaları sebebiyle dikkatleri çektiğinden sunulan kanun teklifi de tüm bu yönleri ve daha fazlasını içerecek şekilde hazırlanmıştır. Kanunda yapılacak değişikliklerle hâlihazırda Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından izlenmesi gereken sermaye piyasası araçları hizmet sağlayıcıları tarafından sunulan elektronik ortamda izlenebilecek, işlemlerin elektronik ortama taşınması bu noktadaki hantallığı ortadan kaldıracaktır. Yapılacak olan düzenlemeyle Sermaye Piyasası Kurulundan alınacak izinleri de düzenlemektedir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kurulabilmesi ve faaliyete başlaması için SPK'den izin alınması zorunluluğu ve SPK tarafından yapılacak ikincil düzenlemelerle belirlenecek hususlar kanun teklifi kapsamında yeniden ele alınacaktır. Ayrıca, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının sistemlerinin güvenli bir şekilde yönetilebilmesi için gerekli iç kontrol birimi ve sistemlerini oluşturma yükümlülükleri TÜBİTAK'ın belirleyeceği kriterlere uygun olarak revize edilecektir. Yine, platformlarda işlem görecektir kripto varlıklara ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ve teknik standartların tespitiyle ilgili TÜBİTAK'tan görüş alınacaktır. Kripto varlık hizmet sağlayıcıları ile müşteri arasındaki ilişkinin ne şekilde kurulacağı, işlemliğin tespitiyle ilişkin sağlanacak kolaylıklar da teklifimizde yer almaktadır. Makul ve ekonomik bir gerekçeyle açıklanmayan ve platform nezdindeki işlemlerin güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemlere yönelik yapılması gerekenler de bu teklifle düzenlenmektedir. Kanun teklifiyle hem müşterilerin hem de yatırımcıların eşit şartlarda korunması hedeflenmektedir. Bu kapsamda yapılan düzenlemelerden bir tanesi Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine üye olması zorunlu olan kuruluşlar arasına kitle fonlama platformları ve kripto varlık hizmet sağlayıcılarının eklenmesidir. Finansal piyasalarda aktör olarak ortaya çıkan bu iki kurumun birliğe üye olmasıyla öz düzenleyici kuruluşun etki alanı artırılabilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında genel hatlarıyla gelişen yeni bir teknolojinin sadece finans sektöründeki sonuçlarını konuşuyor, değerlendiriyor ve vatandaşlarımız için güvenli kullanabilecekleri bir hâle getirmeyi hedefliyoruz. Şunu unutmamak lazım ki "dağıtık defter teknolojisi" olarak bahsettiğimiz yenilikler daha birçok sektörde karşımıza tekrar tekrar gelecek ve bizleri, milletimizin yeniliklerden mahrum kalmasına fırsat vermeden, açık tehlike ve tehditlerden koruyacak yasaları hayata geçirme mecburiyetinde bırakacaktır. Bu konu, siyasi bakış açısı farklılıklarından bağımsız ve somut olması sebebiyle Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerde de içerik ve tanımlama açısından iktidar-muhalefet partisi fark etmeksizin vekillerimizden büyük bir eleştiri almadan Genel Kurula gelmiştir. Şunun altını çizmek isterim ki bugün burada görüştüğümüz kanun teklifi kripto varlık piyasasının ilk adımı, bu nedenle olabildiğince kapsamlı bir tanımlama yapmayı hedefledik ama şunu da biliyoruz ki teknoloji her geçen gün gelişmeye ve değişmeye devam ediyor. Teknolojiyle mücadele eden değil teknolojinin daha adil ve güvenli

kullanımını sağlayan bir ülke olmamız için hep birlikte bu alanda hızlı karar almaya devam etmeli ve yeni teknolojileri milletimizin kullanımına güvenle sunmalıyız. Teknolojiyi, yenilikleri ve dijitalleşmeyi çok yakından takip eden bir Hükümet olarak ticari sistemin özellikle değişim ve dönüşüme uğradığı böyle bir dönemde biz de yaşanan değişimler karşısında kayıtsız kalamayız. Amacımız bu teknolojik varlığın idari, teknik, stratejik tüm yönlerini iş sektörlerimize ışık tutacak şekilde bir çerçeveye almaktır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da söylediği gibi, bu konudaki tüm imkânlarımızı en iyi şekilde kullanarak fırsatları ve tehditleri doğru bir şekilde değerlendirmeli ve gereken düzenlemeleri yaparak gerekli altyapıyı oluşturmaliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜŞRA PAKER (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teknolojik gelişmeler açısından bilirkışı durumundaki ülkemizin önemli kurumlarından TÜBİTAK'ın her aşamada vereceği teknik destekle, kripto varlık işlemleri “finansal işlemler” başlığında geçtiğinden, SPK tarafından kontrol ve denetiminin yapılmasının en uygun çözüm olacağına inancımızla bu kanuni düzenlemeyi sizlerin onayına sunuyoruz.

Bu minvalde kanun teklifinin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.33

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 22.49

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 95'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

126 sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi birinci bölüm görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 10'uncu maddeleri kapsamaktadır.

Teklifin birinci bölümü üzerinde Saadet Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Çalışkan. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin bölümleri üzerine konuşuyoruz. İktidar partisi temsilcisi az önce, konuşmasında yüksek sesle konuştuğumuzdan dem vurdu, eyvallah. Arkadaşlar aralarında konuştuğu için, ses ulaşsın diye yüksek sesle konuşuyordum, düzelteyim. Tabii, burada kamu adına, millet adına iş yapıyoruz, bu milletin bize emanetini yerine getirmeye gayret ediyoruz, varsa gördüğümüz eksiklikleri kardeşlik hukuku çerçevesinde aktarıyoruz; ne var ki buradaki sözleri üzerlerine alınıyorlar. Burada nedir hata, onları ortaya koyuyoruz, kimsenin alınganlık göstermesine gerek yok; varsa sözlerden rahatsız olacak geldiği yeri de bilmeli değerli milletvekilleri.

Burada şunu arz etmek isterim: Hani mantıkta bir kural vardır, mefhumumuhalif. Burada, bizim sözlerimizden, sadece yüksek sesle konuştuğumuzdan ve Komisyona gelmediğimizden bahsetti. Komisyon üyesi değilim, gelsem de ne yaptığınızı zaten görüyoruz; noktasına, virgölüne dokunulmadan, seremoni faslını tamamlamak üzere yasa teklifleri geçiyor, zaten yasa teklifinin içeriği de ortada. Burada mefhumumuhalifinden anlaşılan da şu: Bu kadar ithamlarımız, iddialarımız oldu “Hiçbir şeye dokunmadınız, sadece SPK yetkililerinin elini rahatlatacak, güvence verecek işler yaptınız, siz yoksunuz.” gibi pek çok şey söyledik, hepsine susuldu, zannediyorum kabullenilmiş oldu; demek ki bunlar doğru. Arz ettiğim gibi, burada kırılmaya, gücenmeye gerek yok.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yönetildiğimiz söyleniyor. Evet, başlangıçta belki yönetim sisteminin adı öyle verildi ama artık biz bu sisteme “KHK ve vergi hükümeti” desek daha doğru olur; bütün kanunlar KHK'lerle... KHK'lerin ne anlama geldiğini herkes biliyor ve şu bir yıllık süreç içerisinde de hemen her alanın dönüp dolaşıp vergiye geldiği, vatandaşın üzerinde biraz daha baskı oluşturulduğu da gayet açık şekilde görülüyor.

Burada, yasa teklifini savunan arkadaşların öyle heyecan içerisinde savunduklarını görünce doğrusu şaşırdım, korktum, birazdan “Ampulü de biz bulduk.” diyecekler zannettim. Hâlbuki bu söz... Tam on beş yıldan beri ihmal edilen, milyarlarca doların heba edildiği, yüz binlerce insanın mağdur edildiği, onlarca insanın intihar ettiği bir ortamda bütün bunlara kayıtsız kalıp, hiçbir tepki göstermeyip, bu feryatlara kulak tıkayıp da tam on beş yıl sonra 10 milyon kişinin işlem yaptığı alanda kanun çıkarmak bir yüz kızartıcı suçtur, büyük bir ihmaldir, vebaldir.

Az önce buradaki konuşmamızı takip eden vatandaşlarımızdan pek çok dönüş oldu; kıyamet kopmuş durumda, bütün insanlar tedirgin. Başkanım, bir kez daha huzurunuzda tekrar ediyorum, keşke aziz milletimiz bizi dinleyebilseydi, şu anda muhtemelen ya bir maçın özeti tekrar ediliyor ya başka bir şey. Burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin sesi halka ulaşmıyor. Kayıtlara bir kez daha girsin; ey TRT! Bu yayınları kesme, sen millete hizmet için varsın, milletin yayınına milletin sesine ulaşsın. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Buradan bir kez daha tüm Meclis adına bunu ifade etmek istiyorum. Eğer buradaki konuşmalar halka ulaşmayacaksa, halk gerçeği görmeyecekse o zaman halktan kaçılıyor demektir. İktidar mensuplarından da bu konuda ayrıca katkı bekliyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Katkı nasıl versinler, kimse yok ki!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, yasa teklifinin neresinden tutsak orası berbat. Bakın, az önce maddeler üzerine konuşacağız diye maddeleri çıkardım. İlk 10 madde içerisinde 1 numarada tanımlar var, 6 numarada kurumların kurulmasına yönelik işlem; 10 maddenin 8'i SPK'ye nasıl yetkileri devrederiz, bunun üzerine kurulmuş. Bu, gerçekten vahim bir durum. Bakın, Dışişleri yasasında aynısını yaptınız “İlelebet, ölüncüye kadar bu yönetimde biz kalacağız, hiç kimsenin eline geçmeyecek.” düşüncesi yanlış bir düşünce. Kaldı ki burada sadece çoğu belki de kontrolünüzde olmayan bürokratlara, teknokratlara teslim ediliyor; bu konuyu bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, reel sektör gündeme almamız gerekir, burada işsizliğin had safhada olduğunu bilmemiz gerekir; yüz binlerce mezun... Bakın, bu hafta ortaöğretimle beraber üniversitelerden de mezun olunduğu, öğrencilerin okulla ilişkisini kestiği bir haftadayız. Aslında yüz binlerce gencimiz “Mezun oldum, diploma sahibi oldum.” diye sevineceği yere hepsi kara kara düşünüyor. Üniversite hocalığı yapmış birisi olarak net söyleyeyim ki hiçbir gencimiz sevinemiyor durumda, bunun da elbette buranın sorumluluğu olduğunu hatırlatmak isterim.

Değerli milletvekilleri, yasada evet, yetkiler var ama bu yetkiyi kullananların suistimali olduğu zaman neyle karşılaşacaklarına dair bir hüküm yok. Madem bu yasayı bürokratlar hazırladı, size teslim etti, hepsini olduğu gibi getirdiniz, bari sonuna da bir ilave ederek deseydiniz ki: "Ey bürokrat, kötü örneklerine şahit olduğumuz üzere siz de görevinizi suistimal ederseniz size de şu şu yaptırımlar uygulanır." O son bir cümleyi eklemekten bile âciz kalınmış olduğu maalesef ki görülüyor.

Değerli milletvekilleri, burada pek çok husus soru işareti olarak duruyor. Mesela, bu Bitcoin ve benzeri kurumlarda artık çok geç kalındığı için "VIM" gibi marka kelime hâline geldi. Bu kasaların, cüzdanların nerede muhafaza edileceği, siber güvenliğin nasıl sağlanacağı, hele de dijital ortamda güvenliğin had safhada olduğu, pek çok olumsuz örneğini yaşadığımız bir dönemde bunların hiçbirisiyle ilgili doyurucu bilgi yok. Evet, bu kanun belli hedef çerçevesinde yapılmış çünkü bütün kanunlarda olduğu gibi sadece gerektiği kadar, sadece istenildiği kadar, dar çerçeveli olarak hazırlık yapıldığı da gayet açık bir şekilde görülüyor. Gönlü isterdi ki bu yasada bu hususla ilgili geleceğe yönelik de bir projeksiyon çizilsin. Mesela, gelecek hedefimiz nedir? Normal alışverişlerde para yerine kullanılacak kadar aktif olacak mı, bu husustaki büyüklük nedir? Ve tabii ki en önemli husus da şeffaflıkla ilgili. Vatandaşların tedirginliğini giderecek, problemlerini çözecek ve aldatılmalarına, dolandırılmalarına tedbir olarak hangi hususların alınacağı belli değil. Evet, gördük ki bundan sonra her isteyen toplamayacak; SPK'den izin alacak, izinden sonra toplayacak ama bilelim ki bugüne kadar sistem nasıl işledi? Sistem; herhangi bir uyanık bazı sitelere reklam verdi, sonra belli zatlara fotoğraf çekti, yayınladı, parayı topladı ve ortadan kayboldu. Senelerce biz bunu yaşadık, senelerce bu millet mağdur oldu. Bugün hâlen bu hususun tekrar etmeyeceğine dair bir güvence yok, denetleme mekanizması da yasada görüldüğü kadarıyla gayet dar durumda. Sadece SPK'nin bu tür organizasyonların başlangıcı veya faaliyetine son vermesine yönelik tedbir alınmış ama işlerlik, süreklilik ve sürdürülebilirlik açısından bir tedbirin olmadığı da gayet açık bir şekilde görülüyor. Onun için diyorum ki yasada -bugüne kadarkiler hızlı geldi geçti ama- bu sefer vicdanımızın sesini dinleyelim, şu yasa çıkmışken seneye tekrar düzeltelim demek mecburiyetinde kalmayalım, eksiklikleri şimdiden giderelim, bütün vatandaşlarımızın mağduriyetini önleyecek tedbirleri yasanın içerisine direkt alalım.

Bu vesileyle Mardin ve Diyarbakır'da vefat eden vatandaşlarımıza Rabb'imden rahmet diliyorum. Bu konu da aslında gösteriyor ki "Taziye verirken işten kurtulursun." gibi... Dört ayrı parti hepsi de şunu araştıralım diye yalvardığı hâlde yine reddedildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Onun için burada vatandaşlarımızın sorunlarına "İki kutsalımız, partimiz ve partimizin başındakini nasıl koruruz?"a değil, "Bu millete nasıl hizmet ederiz, millete karşı sorumluluklarımızı nasıl yerine getiririz, vatandaşlarımızın mağduriyetini nasıl gideririz, hangi beklentilere cevap veririz?"e, bunlara yönelik tedbirler alınmalı. Bugüne kadarki performanstan görünen -ki önümüzdeki birkaç hafta içinde ortaya konandan anlaşıldığı kadarıyla- belli sipariş dosyalar tamamlanıp Meclis tatile girecek. Bu Hükûmetin gündeminde halk yok, vatandaş yok, garip gureba yok, ezilen yok. Fakir sofralarından alınan yetki zengin sofralarında heba ediliyor, meze ediliyor. Bunu da bu milletimiz acıyla burada seyrediyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın İleri.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Ankara Milletvekili Ömer İleri'nin, Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın 126 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde Saadet Partisi Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkan, hatibin az önce yaptığı değerlendirmelere ilişkin ben de bir değerlendirme yapmak istiyorum. Sayın milletvekilinin bu yasanın yapım süreciyle ilgili olarak ortaya getirdiği eleştirileri iki açıdan son derece talihsiz buluyorum. Her şeyden önce prensipte Türkiye Büyük Millet Meclisinde süregelen bir yasama sürecine ilişkin olarak "İşte bir yerlerde hazırlanıyor, noktasına, virgülüne dokunmadan geçiriliyor." şeklinde bir ifade kullanılmasını ben bu Meclise saygısızlık olarak görüyorum, bunu ifade etmek istiyorum.

ORHAN SÜMER (Adana) – Değerlendirme yaptı; değerlendirme de mi yapmayacak vekiller?

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Vallahi kaç yıldır olan bu yani.

ORHAN SÜMER (Adana) – Allah Allah! Hayret bir şey ya!

ÖMER İLERİ (Ankara) – İkinci olarak bu spesifik durumda sayın milletvekili Komisyondaki görüşmelere zaman ayırıp gelebilseydi veya yine zaman ayırıp sektörlle iletişimde bulunarak bu teklif taslağının nasıl bir süreçten geçtiğini öğrenmiş olsaydı aslında...

ORHAN SÜMER (Adana) – Sizden mi öğrenecekler?

ÖMER İLERİ (Ankara) – ...son derece interaktif bir sürecin işlediğini ve gerçekten kademeli ve aşamalı olarak bu kanunun son derece doyurucu bir noktaya gelmiş olduğunu da öğrenecekti; bu da benim spesifik itirazım, bunu dile getirmek istedim.

SPK'nin denetim yetkisi olmasından daha doğal bir şey olamayacağını düşünüyorum; bu, Avrupa'da da böyle, dünyanın birçok tarafında böyle. Doayurucu bilgi olmaması, ileride düzeltme veya ekleme gerekmesi de -az önce ben konuşmamda değinmeye çalıştım- yüksek teknoloji içeren sektörlerde de doğal karşılanan bir durumdur, bunu da ayrıca ortaya koymak istiyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kaya.

51.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Ankara Milletvekili Ömer İleri'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Başkanım, sayın vekilimizin Meclisin yasama etkinliğiyle ilgili getirdiği eleştiriler Meclise karşı bir saygısızlık değil, Adalet ve Kalkınma Partisinin Meclisin saygınlığını tesis etmeye dönük talep ve temennileridir. Biz, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini getirenlerin "Meclis kendi işini yapacak, yürütme kendi işini yapacak." iddiasıyla meydan meydan dolaştığını biliyoruz ama o iddia sahiplerinin bugün her kanun teklifini Külliye'deki politika kurullarına hazırlatıp daha sonra AK PARTİ Grubuna gönderdiğini de bütün kesimler biliyor. Dokuzuncu yargı paketi nerede hazırlanıyor? Vergi yasasıyla ilgili Sayın Mehmet Şimşek "Biz böyle bir düzenleme öngörüyoruz." diyor. Kimin adına öngörüyorsun? Sen atanmış bir bakansın, hangi hakla Meclisin vergi yasasıyla ilgili düzenlemeleri düzenliyorsun, sonra da AK PARTİ Grubuna gönderiyorsun. (CHP sıralarından alkışlar) Biz, burada, Meclisin saygınlığına sadece kendimiz için değil, Adalet ve Kalkınma Partisine oy vermiş olan seçmenin gönderdiği değerli vekillerin de hukukuna sahip çıkma adına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – AK PARTİ Genel Merkezinin ağırlığı var, merak etmeyin, Genel Merkez çalışıyor. Bakan da ona bağlı, vekil de ona bağlı.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Ben dilerim ki bu temennilerimize Adalet ve Kalkınma Partisindeki bir kısım arkadaşlar oradan laf atarak cevap vermek yerine “Doğrudur, biz hep beraber bu Meclisin saygınlığına ve hukukuna sahip çıkacağız.” desinler. Dolayısıyla, bu, Meclisin saygınlığına edilmiş bir laf değil, tam tersine Meclisin saygınlığını kazandırmaya dönük bir temennidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Ankara Milletvekilleri Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 126) (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Ümit Özleale.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Kanun teklifinin ilk bölümü üzerine partim adına söz almış bulunuyorum.

İlk olarak bir noktayı tekrar vurgulamak gerekiyor. Konuşmada parti adına kanun teklifin tamamıyla ilgili de konuşmuş birisi olarak bana göre bu kanun teklifinin gecikmiş olduğu ya da tam zamanında olduğunu tartışmak yerine, belki bundan sonra neler yapılabileceğini konuşmamız gerekiyor çünkü biraz önce de söylediğim gibi çok değil, beş sene içerisinde dünyanın millî gelirinin onda 1'i -çok yüksek bir rakam- blok zincir teknolojisiyle depolanacak. O bakımdan, bu bir başlangıç olsun, eksik gedik neyse bundan sonraki süreçte hızla tamamlayalım.

İkinci nokta şu: Türkiye’de kayıt dışıyla mücadelenin başarıya ulaşması için gerçekten kripto varlık piyasasının düzenlenmesi gerekiyor. Özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum, kripto varlık piyasasından, bu tezgâh üstü piyasadan milyarlarca dolar para geçiyor. İstanbul’da, birkaç tane yere sizler milyonlarca dolar parayı götürebiliyorsunuz ve bunun karşılığında sadece 9 tane ya da 10 tane bir USB içerisinde kripto varlıkla beraber bunu dışarı çıkarabiliyorsunuz. Eğer biz gerçekten kayıt dışıyla mücadele etmek istiyorsak -ki etmeliyiz- özellikle tezgâh üstü piyasalardaki bu denetleme ve düzenlemeleri artırmamız lazım.

Şimdi, benden önce Saadet Partili sayın milletvekili küçük yatırımcılardan aldığı tepkilerden bahsetti, ben de iyi tepkiler almıyorum. “Küçük yatırımcıyı korumamız gerekir.” dediğimiz zaman küçük yatırımcı bundan vergilendirmeyi anlıyor, oysa değil, küçük yatırımcılar 1980’lerden itibaren -biliyorsunuz- borsadaki dalgalanmalarla ya da diğer piyasalardaki dalgalanmalarla belki kısa dönemde para kazanabiliyorlar ama orta, uzun dönemde net bir şekilde para kaybediyorlar. O yüzden bizim küçük yatırımcıyı başta korumamız için -vergilendirmeden bahsetmiyorum- bu denetim ve düzenlemeye ihtiyacımız var. Bazen yatırımcıyı korumak için yatırımcıyı karşınıza almanız gerekiyor. Kısa dönemde belki kulaktan dolma bilgilerle sizler ya da küçük yatırımcılar para kazanabiliyorlar ama orta, uzun dönemde bizim yakın tarihimiz ne kadar büyük paraların küçük yatırımcılar tarafından kaybedildiğini gösteriyor.

Vergilendirme meselesi, burası gerçekten önemli çünkü kripto varlıkların nasıl vergilendirileceği konusunda dünyada da üzerinde anlaşılabilmiş bir şey yok, bir konsensüs yok. O bakımdan, bununla ilgili bizler mutlaka hem Meclisimizde hem de ilgili bakanlıklarda bir çalışma yapmalıyız. Konu çok kolay değil, mevzuatın düzenlenmesi de çok kolay değil çünkü diğer varlıklardan farklı bir tarafı var. Eğer sizler buradaki mevzuatın çok sıkı olduğunu düşünürseniz, vergilerin çok yüksek olduğunu görürseniz o zaman çok rahatlıkla burada tuttuğunuz bir kripto varlığı bir soğuk cüzdan ya da sanal cüzdan vasıtasıyla başka bir ülkeye taşıyabiliyorsunuz. O yüzden, burada mevzuatı öyle bir yapmanız gerekiyor ki hem kripto varlık piyasasını burada geliştirmeniz gerekiyor ama aynı zamanda mevzuatın esnek ama yatırımcıyı koruyan şekilde olması gerekiyor.

Üretim maliyetlerine bir kez daha dikkat çekmek istiyorum tarihe not düşmek için. Dünyanın tartıştığı şeylerden bir tanesi, kripto varlık üretmek çevresel açıdan faydalı mıdır, sürdürülebilir midir? Çok yüksek bir enerji maliyeti getiriyor. Bir daha buradan tekrarlamak gerekirse, ülkelerde, tabii, enerji maliyetleri farklı olduğu için farklılık gösterebiliyor ama bugün bir Bitcoin üretmenin maliyeti 10-15 bin dolar, Ethereum kazıcısı on altı, on sekiz ayda 15-20 milyar doları gömmek zorunda kaldılar. Dolayısıyla, bahsettiğimiz kripto varlık cebinizdeki para gibi sadece mürekkep ve kâğıttan oluşmuyor, çok ciddi bir enerji maliyeti var, biz de enerji ithalatçısı bir ülkeyiz. Olur da ileride burada kripto varlıkların üretimi konusunda bir irade olursa, kripto varlıklar Türkiye’de üretilmeye başlarsa bizim bununla ilgili çok sıkı, iyi düzenlenmiş bir mevzuata ihtiyacımız var. Üretimin maliyetlendirilmesi, bu üretimin yapıldıktan sonra bu değerın nasıl kaydedileceği konusunda çok ciddi bir açık var sadece burada değil bütün dünyada. O yüzden burada da bir öncü vazife görmemiz gerekiyor.

Şimdi, teklifin maddelerine geçecek olursak 2’nci madde önemli gerçekten de. Şundan dolayı önemli: Kripto varlıklar, Türkiye’nin merkezî saklama kuruluşu olan MKK’dan yani Merkezî Kayıt Kuruluşundan ayrı bir yapıda kayıt altında tutuluyor. Bunun sakıncaları var gerçekten yani teklif metni ya da gerekçesinde bu kripto varlıkların kaydının neden MKK’de tutulmayacağı ya da MKK’yle nasıl ilişkilendirileceği konusunda bir açık var, bunun mutlaka düzeltilmesi, giderilmesi gerekiyor ve bu kripto varlıkların kayıt altında tutulacağı mekanizma ile bizim Merkezî Kayıt Kuruluşunun entegrasyonu kurulun takdirine bırakılmamalı kanun teklifinde olduğu gibi, bu bir zorunluluk hâline gelmeli. 2’nci maddeyle ilgili bizim muhalefetimiz budur.

3’üncü madde bana göre yine eksik bir madde çünkü bir başlangıç sermayesi koymak zorunda değil. Siz kripto hizmet sağlayıcısı, kripto varlık hizmet sağlayıcısı, belki günde milyonlarca dolarlık işlem yapacaksınız ve bu kurduğunuz şirketin başlangıç sermayesi olmayacak. Tekrar hatırlatmak gerekiyor: Bizim mevzuatımıza göre başlangıç sermayesi anonim şirketler için en az sermaye 250 bin lira, limitet şirketler için 50 bin ve halka açık olmayan anonim şirketler için 500 bin lira. Şimdi, bizler her işletmeden belli bir başlangıç sermayesi koymasını istiyoruz, istemeliyiz de ama günde belki de milyonlarca dolarlık işlemin olacağı bu kripto varlık piyasasındaki kripto varlık hizmet sağlayıcılarından başlangıç sermayesi istememenin önemli riskler doğuracağını düşünenlerdenim. O bakımdan, bu kanun teklifine de İYİ Parti olarak muhalefet ediyoruz.

4’üncü madde kripto varlıkların bir platformda bulunmasının kamu sorumluluğunda olmayacağını söylüyor. Şimdi, burası önemli: Neden biz “Küçük yatırımcıyı korumamız gerekiyor.” diyoruz? İşte bunlardan dolayı. Burada herhangi bir zarar oluştuğu zaman kamunun da bir sorumluluğunun olması lazım. Bizler mevzuatı iyi bir şekilde oluşturalım, denetlemeyi, düzenlemeyi yapalım ki zarar olduğunda da kamu sorumluluğu olarak üzerimize düşeni alalım, böylelikle bu, dizginlenemez, denetlenemez, düzenlenemez bir piyasa olmaktan çıksın. Ben bunu oldukça önemli buluyorum. İlgili maddeye göre kripto varlıklara ilişkin kamu hiçbir sorumluluk kabul etmiyor. O zaman biz neden denetleyip düzenliyoruz? Kamunun herhangi bir sorumluluk kabul etmediği bir ortamda o varlık piyasasını denetleyip düzenlemek gerekmez mi? O yüzden bence burada bir anlam karmaşası var. Eğer bizler denetleyip düzenleyeceksek onun sonunda oluşacak olan zararlarda da kamunun bir sorumluluk taşıması gerekiyor; ben bunun

da önemli bir problem olduğunu düşünüyorum. Bu sebeple, mevzuatları biz düzenlerken, bu kanun teklifini ileride revize edecek olursak burada en azından kamunun iyi düzenlenmiş bir mevzuat sonrasında sorumluluk taşınması gerektiğini de düşünüyorum.

Bir başka sebep de şu, bir başka nokta da şu: Aynı maddede Sermaye Piyasası Kurulunun her bir kripto varlık için saklama konusunda ayrı esaslar düzenleyebileceği belirtilmiştir. Bakın, bu ilginç çünkü bir kripto varlık için ayrı bir saklama esası belirttiğiniz zaman yüzlerce kripto varlığın işlem gördüğü bir piyasada sizler mevzuata boğulursunuz. Çok farklı saklama esasları beraberinde belli bir karmaşıklık da getirir. O yüzden o kanun teklifinin bu maddesinin de ben mutlaka tekrar revize edilmesi gerektiğini düşünüyorum ve partimiz olarak muhalefet ettiğimizi söylemek istiyorum.

9'uncu madde tehlike sorumluluğuyla ilgili. Bu, oldukça önemli çünkü burada kripto varlık hizmet sağlayıcılarının herhangi bir hatasında aynen kritik sektörlerde olduğu gibi yani petrol, doğal gaz gibi sektörlerde olduğu gibi herhangi bir kusur kabul edilmiyor. Kusur kabul edilmemesi de bir, yatırımcıyı bu kripto varlık piyasasına çekmez; iki, gerçekten hiçbir hatası olmadan tamamıyla ihmalen dolayı bir hata yapmış birisini de gereksiz yere cezalandırmış oluruz. Ne yapılabilir bu konuda? Kusursuz sorumlu olan tehlike sorumlusu sigorta yaptırarak tazminat ödeme riskini ilgili sigorta şirketine devredebilir ve biz de bu problemi böyle aşabiliriz.

Dolayısıyla, sonuç olarak partim adına iki tane konuşma yaptım burada; bir tanesi kanun teklifin tamamı, bir tanesi birinci bölümü adına. Kanun teklifi olumlu, zamanlaması konusunda tartışmak gereksiz ama daha önemli olan şey şu: Bundan sonraki süreçte bizler 4'üncü sanayi devriminin tam merkezinde oturan blok zincir teknolojisi ve bunu kullanılarak üretilecek olan kripto varlıklarla ilgili ne yapacağız? Ne tür düzenlemelerle mevcut kanun teklifini daha da ileriye götüreceğiz? Kripto varlık piyasasını, küçük yatırımcıyı bazen küçük yatırımcıya rağmen koruyarak ve Türkiye'de blok zincir teknolojisini geliştirip, kripto varlık piyasasını denetleyip düzenleyerek ülkemizin hak ettiği, 4'üncü sanayi devriminden hak ettiği payı nasıl alacağız onu konuşmamız lazım diyorum.

Yüce Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 126 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Kanun teklifiyle ülkemizde kripto varlık ekosisteminin düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla Sermaye Piyasası Kanunu'nda ek ve değişiklikler yapılmaktadır.

Dünyada kripto varlık piyasası 1,5 ile 2,5 trilyon dolar arasında seyretmektedir; ülkemizde ise genel olarak 5 milyar doların altında olup parasal büyüklük bakımından dünya toplamı içerisinde binde 2'ler düzeyindedir. Bununla birlikte, ülkemizde kripto varlık platformlarından işlem yapan kişi sayısı 10 milyon civarındadır. Hâlihazırda, ülkemizde kripto varlıklara yönelik yasal bir düzenleme bulunmamakta olup Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Mali Suçları Araştırma Kurulu kendi yetki alanlarında yönetmelik düzeyinde bazı düzenlemeler yapmışlardır. Bu teklif, kripto varlıklara yönelik kanun düzeyindeki ilk düzenleme olacaktır.

Teklifte, kripto varlık, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtım yapılan ve değer veya hak ifade edebilen gayrimaddi varlıklar olarak tanımlanmaktadır. Kripto varlıkların transfer edilebilmesini ve depolanmasını sağlayan yazılım, donanım veya sistemler "cüzdan" olarak tanımlanırken kripto varlık alım satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer, saklama ve diğer işlemlerin gerçekleştirildiği kuruluşlar "platform" olarak tanımlanmaktadır. Kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyeti ise platformların faaliyetleri, kripto varlıkların saklanması faaliyeti, Türkiye'de yerleşik kişilerin platformlar nezdinde yapabilecekleri alım satım ve transfer işlemleri olarak düzenlenmektedir.

Sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan kripto varlıklara ilişkin olarak düzenleyici işlemler tesis etme, özel ve genel nitelikte kararlar alma ve tedbir ve yaptırım uygulama konusunda Sermaye Piyasası Kurulu yetkili kılınmaktadır. Sermaye Piyasası Kurulu düzenleyici, kural koyucu ve denetleyici bir kurumumuz olup kripto varlıklar konusunda yetki verilmesi doğaldır ve de isabetlidir.

Teklifte göre, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kurulmaları ve faaliyet göstermeleri için SPK'den faaliyet izni alınması gerekmektedir. Bunların kuruluş ve faaliyet şartları SPK tarafından ikincil düzenlemelerle belirlenecektir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının bilgi sistemleri ve teknolojik altyapıları konularında TÜBİTAK'ın belirleyeceği kriterlere uygunluk aranacaktır. Böylece bilgi sistemleri ve teknolojik altyapının güvenilirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Platformlar üzerinden kripto varlıklarının alınıp satılmasına, takasına, transferine ve saklanmasına ilişkin usul ve esaslar SPK tarafından düzenlenecektir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları ile müşterileri arasında sözleşme imzalanması zorunlu tutulmaktadır. Platformlar nezdinde işlem görecektir kripto varlıkların belirlenmesine ve bunların işlem görmesinin sonlandırılmasına ilişkin yazılı listeleme prosedürü oluşturma zorunluluğu getirilmektedir. Platformlarda gerçekleştirilen tüm transfer işlemlerinin kayıt altına alınmasına yönelik yükümlülük getirilerek platform nezdindeki hareketler bakımından uluslararası ilkelere uygun şekilde şeffaflık sağlanması amaçlanmaktadır.

Müşterilerin kripto varlık transfer işlemlerinde Sermaye Piyasası Kurulu ve Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yapılan düzenlemelere uyulması öngörülmektedir. Müşteri nakitlerinin ve kripto varlıklarının hizmet sağlayıcıların varlıklarından ayrı olarak tutulmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Kripto varlıklara yönelik yatırım danışmanlığı ve portföy yöneticiliği yapılmasına ilişkin usul ve esaslar SPK tarafından belirlenecektir. Kitle fonlama platformlarının ve kripto varlık hizmet sağlayıcılarının Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine üye olmaları zorunlu tutulmaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklifte kripto varlık hizmet sağlayıcılarının hukuka aykırı faaliyetleri için uygulanacak tedbirler de belirlenmektedir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılara yönelik denetim yetkisi SPK'ye verilmektedir. Hukuka aykırı faaliyetleri ile siber saldırı, bilgi güvenliği ihlali gibi fiillerden kripto varlık hizmet sağlayıcılarının sorumlu oldukları platform, Yönetim Kurulu üyelerinin de kusurlarına ve durumun gereklerine göre sorumlu tutulacakları ve şahsi sorumluluk kapsamında zimmet hükümlerine tabi olacakları düzenlenmektedir. İzinsiz kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyetinde bulunanlara ve zimmet suçunu işleyen kripto varlık hizmet sağlayıcılarının yöneticilerine ve mensuplarına hapis cezası öngörülmektedir. İzinsiz sermaye piyasası faaliyetleriyle bilgi suiistimali ve piyasa dolandırıcılığı ile piyasa bozucu eylemlerin internet aracılığıyla yürütüldüğünün tespit edilmesi hâlinde içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi kararlarının SPK tarafından alınması ve uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine bildirilmesi düzenlenmektedir. Bu yolla, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır. Sermaye Piyasası Kurulunun tüm kararlarına olduğu gibi erişimin engellenmesi ve içeriğin çıkarılması kararlarına karşı da yargı yolu açıktır. Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte, mevcut kripto varlık hizmet sağlayıcıların bir ay içerisinde SPK'ye başvuruda bulunmaları, aksi takdirde üç ay içinde tasfiye kararı almaları düzenlenmektedir.

Sonuç olarak kanun teklifiyle, ülkemizde kripto varlıklara dair piyasanın kamu otoritesi gözetimi ve denetimi altında

güvenli bir alan hâline getirilmesi ve yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra, bu düzenlemenin finansal istikrarın korunmasına, kara para aklanmasının ve terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik etkilerinin de olacağı değerlendirilmektedir.

Türkiye, Ekim 2021'de Mali Eylem Görev Gücünün 15 no.lu teknik standardı kapsamında "kısmi uyumlu" kategorisine alınmıştır. Bu konuda yöneltilen tavsiyelerinin yerine getirilmesi konusunda teknik çalışmalar tamamlanmış ve Mali Eylem Görev Gücü tarafından da yerinde denetim yapılmış olup gelen bilgiler teknik raporun olumlu olduğu yönündedir. Nitekim, Mali Eylem Görev Gücünün 28 Haziran'da Singapur'da yapılacak Genel Kurulunda Türkiye'nin gri listeden çıkarılması beklenmektedir. Bu durum ülkemize sermaye akışını daha da hızlandıracaktır.

Değerli milletvekilleri, ekonomi programımız kararlı bir şekilde uygulanmakta, makro finansal göstergeler belirgin bir şekilde iyileşmektedir. Merkez Bankası brüt rezervleri 146 milyar doları aşmıştır. Ülkemizin risk primi düşmüş, kredi notu artmış, görünümü pozitif dönmüştür. İhracat bu yılın ilk beş ayında yüzde 4,5 artarken ithalat yüzde 9,3 azalmıştır. Dış ticaret açığı bu dönemde 19,3 milyar dolar, yıllık ise 35,2 milyar dolar azalmıştır. Cari açık ocak-nisan döneminde 13,5 milyar dolar, yıllık 23,7 milyar dolar azalmıştır. Türk ekonomisi 2024 yılı ilk çeyreğinde yüzde 5,7 büyümüş, net dış talebin katkısı 5 çeyrek sonra pozitif dönerak 1,6 puan olmuştur. Yatırımlar yüzde 10,3 artarken makine ve teçhizat yatırımları dört buçuk yıldır aralıksız büyümektedir. Nisan ayı itibarıyla yıllık 983 bin ilave istihdam sağlanmış, işsizlik oranı son on iki yılın en düşük seviyesi olan yüzde 8,5'e gerilemiştir. Yıllık enflasyonda en kötü geride kalmış, belirgin ve kalıcı düşüş dönemine girilmiştir. Bununla birlikte, önümüzdeki süreçte Türk ve Türkiye Yüzyılı'na temel olacak kalıcı ve güçlü reformları peş peşe hayata geçirmeliyiz.

Cumhur İttifakı olarak bizim gayemiz, her insanımızın adil, huzurlu ve güvenli bir hayatla birlikte ekonomik rahatlığa erişmesidir. Kim ne derse desin, Cumhuriyet İttifakı tüm meselelerin üstesinden gelmeye, milletimizin refah seviyesini yükseltmeye, millî menfaatlerimizi korumaya kararlı ve muktedirdir.

Kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini niyaz ediyor, sizlere ve Türk milletine saygılarımı sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Heval Bozdağ.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Değerli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime Mazıdağı ve Çınar yangınlarında hayatını kaybeden 15 insanımız ve tüm canları anarak, ailelerine ve yakınlarına sabır dileyerek başlamak istiyorum. Halklarımızın başı sağ olsun.

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Bu kanun teklifiyle getirilmek istenen kripto varlıklara ilişkin yasal düzenlemeler aslında Türkiye'nin FATF gri listesinden çıkarılması için yapılmak zorunda kalınan düzenlemelerdir. "Zorunda kalınan" diyorum çünkü şimdiye kadar yasal bir mevzuatı yoktu, sadece Ocak 2018'de Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi (FİKKO) kripto varlıkların ülkemizde yasal güvencesi olmadığını ve riskleri olduğunu söyleyerek bir uyarıda bulunmakla yetinmişti. Üzerinden altı buçuk yıl geçmiş, Thodex vurgunu başta olmak üzere işsizlik, yoksulluk, geleceksizlik nedeniyle umudu buraya bağlamış öncelikle gençler olmak üzere birçok mağduriyetler yaşanmıştır. İktidar, yatırımcıyı korumak veya mağduriyetleri gidermek üzere harekete geçmek yerine kripto varlıkların kara para aklamadaki rolüne göz yummuş fakat daha sonra etik ve ekonomik sonuçları ağır basan bir zeminde FATF gibi bir dış baskıyla adım atmak zorunda kalmıştır. Plan ve Bütçe Komisyonunda kanun teklifi görüşülürken Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı bunu doğrulayan bir şekilde "FATF'nin gri listedeki Türkiye'ye söylediği 39 tavsiye yerine getirilmiştir. Geri kalan bir tek konu da kripto varlık piyasalarının düzenlenmesiydi. Bu teklif yasalaşırsa o da yerine gelmiş olacak, biz de ödevimizi tamamlamış olacağız." demiştir. Yine, bizzat Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de Türkiye'nin gri listeden çıkması için gerekli olan son düzenlemelerin kripto varlıklarla ilgili olduğunu ifade etmiştir.

FATF, 1989 yılında kara paranın aklanmasının önlenmesi amacıyla kuruluyor; Türkiye 1991 tarihinde üye oluyor.1996 yılına kadar kara parayla ilgili herhangi bir mevzuat, kanun çıkarılmıyor. Ancak 96 yılında Maliye Bakanlığına bağlı Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) oluşturuluyor. O dönemdeki eski MASAK Başkan Yardımcısı "Mevzuat ve otoritenin olmadığı bu aralıkta Türkiye, kaynağı belirsiz paranın ve sıcak paranın önemli bir merkezi hâline gelmiştir." diyor. FATF misyonuna daha sonra ABD'de yaşanan 11 Eylül saldırılarıyla "terörizmin finansmanı" mücadele ekleniyor, üye ülkelere gerekli düzenlemelerin yapılması çağrısı yapılıyor ama Türkiye yine bu çağrılara olumlu yanıt vermiyor ve ilk kez kara listedeki İran'la yapılan ticari işlemler nedeniyle gri liste kapsamına alınıyor. Bazı düzenlemelerin yapılması sonrasında 2014'te gri listeden çıkarılıyor. 2019 yılında ise Türkiye'nin kara para aklama ve terörizmin finansmanı" mücadele sisteminin ele alındığı raporda, gerekli düzenlemelerin yapıldığı vurgulanarak bu konularla ilgili gerekli önlemler alınmazsa Pakistan, Moğolistan ve Yemen gibi gri listeye ekleneceği uyarısı yapılmış; maalesef iktidar buna da yanıt vermemiştir.

Bakınız, 2019 yılı itibarıyla faaliyet gösteren 53 bankadan bu yıl sadece 1'i, 100'ün üzerinde sayısı olan banka dışı finansal kuruluştan ise sadece 2'si denetlenebilmiştir. Bunun nedeni nedir? Yine, MASAK personel sayısı 2018 ve 2019 yılları arasında 267'den 225'e, 2020 yılında ise 186'ya gerilemiştir. MASAK nedir? Mali Suçları Araştırma Kurulu. Yani bile isteye bu suçların araştırılmasının önüne geçilmektedir ve sonunda Türkiye, Ekim 2021 yılında bir kez daha gri listeye alınmıştır.

Peki, bu gri liste neden önemli? Basitçe, gri listede olmak, ülkenin demokrasi, hukuk karnesine eksi not düştüğü gibi ciddi ekonomik sıkıntıları da beraberinde getirmektedir. Türkiye, bugüne kadar gri liste ünvanı alan en büyük ekonomidir. Tercihini kapitalizmden yana yapmış Türkiye için bu listede olmak, yabancı yatırımcı güveninin azalması, yabancı sermaye çıkışları ve ülke parasının değer kaybetmesi demektir. Gri listede olan ülkeler yurt dışından kredi bulmakta zorlanmaktadırlar yani bu kapitalist sistem içerisinde gri listede olmanın yaşanan ekonomik daralmanın temel nedenlerinden biri olduğu, yoksullaşmamızda da büyük bir payı olduğunu söylemek mümkün. Bakınız, 2018'de gri listeye alınan Pakistan'da yaklaşık 40 milyar dolar tutarında bir yabancı sermaye çıkışı olmuştur. IMF bir çalışmada "Gri listede olan ülkeye gelen yabancı yatırımlar ve banka transferleri şeklindeki sermaye akışları gayrisafi millî hasılanın ortalama yüzde 7,6'sı oranında azalmakta ve gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 3'ü oranında yabancı yatırımlarda doğrudan düşüş izlenmektedir." demektedir.

Ekonomik krizde olan asgari ücretliye, emekliye bir ara zammı bile çok gören iktidar, kendi kirli rant düzeninin devamına göz yummuş, geniş toplumsal kesimleri yoksullaştırmaya devam etmiştir. İçişleri Bakanı bir açıklamasında -2023- 11'i uluslararası olmak üzere 420, son on ayda ise 454 organize suç örgütünün çöktürüldüğünü açıkladı. Bu kadarla kalmadığını bildiğimiz, başta uyuşturucu, silah ticareti, kumar, yasa dışı bahis gibi faaliyetler gösteren bu suç şebekelerinin bu derece artabilmiş olması, bir ülkede suç gelirleri ve bu gelirlerin aklanmasıyla ilgili faaliyetlerin de yoğunluğunu göstermektedir. Bu suç şebekelerinin birkaç yılda bu güce ve etki alanına ulaşmadığı, yıllara yayılan bir şekilde güçlenip bu aşamalara kadar gelebilmesi kara para, rant düzeninin bir kanıtıdır.

Sayın vekiller, FATF 21 Ekim 2021'deki basın açıklamasında eleştirilerini Türkiye'ye dönük olarak birkaç noktada sıraladı. Birincil olarak "Kara paraya karşı Türkiye'de yapılan denetim, bankalar, altın ve değerli taş tüccarları ve emlakçılar gibi

yüksek riskli sektörlerde yeterli değil." dedi. El Kaide, IŞİD gibi terörist gruplar ve diğer kara para aklayıcılarının yasa dışı olarak edindikleri fonları Türk emlak piyasasına aktarmaları ve aklamaları... İran, Irak, Suriye ve Lübnan'a coğrafi yakınlığının yanında Türkiye'nin sınır kontrolündeki aksamalar terör finansmanının Avrupa kapılarında durmadığı endişesi yaratmakta. Türkiye'nin Terörle Mücadele Kanunu'nda yer alan kitle imha silahlarının finansmanının yaygınlaşmasını önlemek konusunda da eleştiriler var. Başlığın aksine, kanun teklifi, kara para aklamaya ve kitle imha silahlarının terörist amaçlarla finanse edilmesine karşı cezalar veya kontrol mekanizmaları içermiyor; bunun yerine, Cumhurbaşkanına sadece terör şüphelilerinin fonlarını ve varlıklarını yakalanmaları hâlinde dondurma hakkı veriyor. Türkiye'nin kâr amacı gütmeyen kuruluşlarla olan ilişkisi de eleştiri listesinde. Bir sivil toplum örgütü, dernek veya vakfın yönetim kurulu üyelerine yönelik terör iddialarına ilişkin cezai soruşturmaların varlığı, İçişleri Bakanlığına ve valilere ilgili kişiyi görevden alma, ilgili derneğin faaliyetlerini durdurma ve onların yerine bir kayyım atanmasını da eleştirmektedir.

Gri listede olan ülkeler -biraz önce bahsedildi- Sudan, Haiti, Kamerun, Kenya, Kongo, Mali, Nijerya, Senegal, Suriye diye uzanıyor. Bu ligin yurttaşın beklentisi olan gelişmiş demokratik ülkeler ya da Avrupa Birliği ülkeleri ligi olmadığı ortada. Hukukun, kurum ve kuralların olmadığı az gelişmiş ülkelerin ligi bu lig.

Demokrasi, insan hakları ve bağımsız yargı gibi konularda son yıllarda daha da geriye giden, AB'ye tam üyeliğin durduğu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu ilelemler raporlarında kesintisiz bir şekilde demokratik ilkelere uzaklaşan, uyuşturucu trafiği, kara para aklama ve örgütlü küresel suç yapılarının alanlar kazandığı bir ülke olmaktan kurtulmak sadece bu teknik düzenlemelerle de başarılamayacaktır. Kendi coğrafyasında barışı sağlamamış, Kürt karışıklığını dış politikasının merkezine oturtmuş, güvenlik harcamalarının her dönem arttığı, savaş ekonomisi üzerine kurulu bir ülke düzeninde tüm bunların olması kaçınılmaz bir sondur. Kürt barışı ve demokraside ısrar tek çözümdür.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) –Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, usul açısından kanun teklifiyle ilgili birtakım değerlendirmelerde bulunacağım.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin adı biraz evvel söylediğim gibi "Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" olarak geçmekte ve torba kanun olarak görüşülmekte oysa teklifin tamamı kripto varlıklarla ilgili düzenlemeleri getirmekte. Biz bu konuyu torba kanun yerine kod kanun olarak görüşebiliriz. Yani neden bu teklif karşımıza "kripto varlıklar hakkında kanun teklifi" olarak gelmedi? Üstelik ilerleyen süreçte bu konuda daha birçok düzenlemeye ihtiyaç olacağı bizzat kanun teklifi sahipleri tarafından dile getirilmişken neden biz bu teklifi kod kanun hâlinde getirmedik? Bir diğer husus ise bu kanun teklifi tali komisyonlarda neden görüşülmedi? Bu hususta biz bir önerge vermiştik ancak ne yazık ki kabul edilmedi.

Değerli milletvekilleri, kripto varlık konusu yeni bir teknoloji, fazlasıyla teknik bir konu ve kripto varlık ekosistemi geniş bir yelpazeye sahip. Dünyaya baktığımız zaman bu konuda yeterli tecrübe sahibi olunmadığı için benzer yasal düzenlemelerin yapılması bir hayli zaman almış. Bizim de düzenleyici bir kod kanun niteliğinde olması nedeniyle bu kanun teklifini, diğer ihtisas komisyonlarında görüşüldüğünü de göz önünde bulundurarak, alt komisyonlara sevk ederek, konunun uzmanlarından, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından, sektör temsilcilerinden bilgi alışverişi bulunarak görüşmemiz gerekirdi.

Değerli milletvekilleri, İç Tüzük 38'de "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler." denilmekte. Yani teklifin maddelerine geçilmeden ele alınması gereken ilk husus teklifin Anayasa'ya uygunluğudur. Komisyon görüşmelerine başlandığında Anayasa'ya aykırılık konusundaki itirazlarımızı dile getirdik, gerekçelendirdik. Buna göre, bu kanun teklifinin 7'nci ve 10'uncu maddeleri Anayasa'nın 13'üncü, 26'ncı ve 48'inci maddelerine açıkça aykırılıklar barındırmaktadır. Benzer düzenlemeler hakkında Anayasa Mahkemesinin daha önce vermiş olduğu kararlar grubumuz tarafından zikredilmesine ve tutanaklara geçmesine rağmen önergemiz kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifini tartışırken sormamız gereken birtakım sorular var: Neden şimdi veya neden bu düzenleme bu kadar geç gündeme geldi? Bu konuda yasal boşluk olduğu Nisan 2021 Thodex vurgunu sonrası gündeme gelmişti. Hatırlayalım o günleri: Kripto varlık platformlarından bir tanesi olan Thodex'in kurucusu Faruk Fatih Özer, yanında kimi kaynaklara göre 2 milyar dolarla, iddianameye göre ise 356 milyon lirayla elini kolunu sallaya sallaya Arnavutluk'a kaçmıştı. Bu olaydan bir ay sonra dönemin Maliye Bakanı kripto varlıklarla ilgili düzenlemenin yapılacağını belirtmişti. Üzerinden üç yıl geçti, bu üç yıl içerisinde başka vurgunlar da yaşandı. Mesela FIG coin dolandırıcılığı, 7 milyon 700 bin dolar; "pushing" vurgunu, 50 milyon lira; Smart Trade coin vurgunu, 1 milyar dolar. Özetle söylememiz gerekirse bu düzenleme, geç kalmış ve bu nedenle de bir hayli can yakmış bir düzenlemedir.

Bu kanun teklifiyle gördüğümüz eksikliklere gelirsek... Evet, bu kanun teklifi kanunlaştıktan sonra elimizde kripto paralarla ilgili bir metin olacak ancak ülkemizde bütüncül ve kapsamlı bir blok zincir strateji belgesi bulunmamaktadır. Eğer ülkemizde blok zincir teknolojisinde lider ülke konumuna gelmek istiyorsak SPK, BDDK Hazine ve Merkez Bankasının müştereken hazırladığı bir strateji belgesine ihtiyaç bulunmaktadır ve bu eksikliğin bir an önce giderilmesi gerekmektedir.

Bir diğer eleştirdiğimiz konu ise kanun teklifinin ikincil düzenlemeler için Sermaye Piyasası Kuruluna sınırsız yetki vermesidir. Evet, şunu anlayabiliriz: Kripto varlık düzenlemelerine dair global standartlar henüz oluşmadı. Bu nedenle detaycı bir yaklaşım yerine esnek bir yaklaşım gösterilebilir ancak bazı konuların herhangi bir sınır çizilmeden ikincil düzenlemelere bırakılmaması gerekmektedir; bunu önemli bir eksik olarak görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, teklifteki bir diğer önemli eksik ise asgari sermaye miktarına yer verilmemesi. Güçlü sermaye yapısının oluşturulması kripto piyasalar için önemli olmasına rağmen bu konuda bir düzenleme bulunmamaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından çıkartılan Kripto Varlık Piyasaları Yönetmeliği'ne göre kripto varlıklar 3 ayrı sınıfa ayrılmış ve her sınıf için ayrı ayrı asgari sermaye belirlenmiş olmasına rağmen bu teklifte böyle bir düzenleme bulunmamaktadır.

Komisyon çalışmaları esnasında üzerinde durduğumuz bir diğer husus ise sistemde yatırımcıları mağdur etmeyecek, mağduriyetini giderecek sigorta düzenlemesinin olmamasıydı. Oysa Komisyonunda kripto hizmet sağlayıcılarının cirolarından yüzde 2 bir tutar alınacak, bunun üzerine binde 5'lik bir tutar alınarak kurulacak bir sigorta teminat sistemine aktarılması suretiyle bu konuda bir düzenleme yapılabilirdi, bunu eksiklik olarak görmekteyiz.

Kripto paraların platformlarda saklanan veya mevduat olarak tutulan müşteri nakit hesapları var ancak bu mevduat hesaplarında tahakkuk eden faizlerin hangi hesaba geçeceği konusu teklifte yer almamaktadır. Bu faizlerin hizmet sağlayıcılarında mı yoksa mevduatı değerlendiren mi kalacağı konusunda netlik bulunmamaktadır.

Bir diğer tartışma konusu ise bu platformların güveni kötüye kullanacak eylemleri yapmaları hâlinde alınacak tedbirler ve cezai yükümlülükler. Evet, teklifin bazı maddelerinde böyle bir düzenleme var ancak net değil. İşte, mensupları sorumlu tutulmaktadır, burada da bir muğlaklık bulunmaktadır. Bu hâliyle sorumluluk tüm çalışanlara yüklenmekte; gerçek kişi, tüzel kişi

ayrımı gözetilmemektedir.

Değerli milletvekilleri, kripto varlıklardan bahsediyoruz, bununla ilgili yasal düzenleme yapıyoruz ancak yaptığımız bu düzenlemede kripto veri bankacılığıyla -biraz önce hatipler de belirtti- ilgili herhangi bir ifade, tanım bulunmamakta. Bu konuda da biz bu teklifi yetersiz görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, kamuoyu, günlerdir önümüze geleceği söylenen, basına sızdırılan yeni vergi düzenlemelerini tartışmakta. Basından gördüğümüz kadarıyla taslakta yok yok. Buna göre, zor şartlarda çalışan, trafik kazalarında ölen, sakat kalan motokuryelerin kazançları vergilendirilecek; garsonların bahşişleri vergilendirilecek, meskenlerin kiralarına stopaj getirilecek; yetmedi, yemdeki KDV'nin yüzde 10'a, gübredeki katma değer vergisinin yüzde 20'ye çıkarılacağı söylenmekte. Bu ülke dünyadaki en yüksek gıda enflasyonunu yaşıyor, insanlar gıdaya ulaşamıyor; çiftçi, hayvancı âdeta bitkisel hayata girmiş; hayvanlar kesime gitmekte, tarlalar boş kalıyor yani özetle üretimden kopmuşuz. Yapılması gereken üreticilerin maliyetlerini azaltmak, üreticinin nefes almasını sağlamak, tüketiciyi kollamak iken Hükümet en büyük maliyet kalemi yem ve gübreye vergi getirerek âdeta üreticinin fişini çekmektedir. Emekçiye vergi, emekliye vergi, ev sahibine vergi, çiftçiye vergi, hayvana vergi, hayvancıya vergi; Hazine Bakanı bütçe açığını azaltmak için nereye vergi salacağını şaşırmış durumda, her yere saldırıyor; vergi, vergi, vergi, vergi! (CHP sıralarından alkışlar) Ve biz burada bir kanun teklifini görüşüyoruz, milyarlarca dolarlık hacimli bir piyasadaki bahsediyoruz ve kazançtan bahsediyoruz ancak burada vergi yok. Şimdi, deniyor ki: "Yatırımcı kaçabilir ve o yüzden biz buradan vergi almıyoruz." E, peki, emeklinin günahı ne? Emeklinin günahı kaçamaması mı? Emeklinin günahı ne, çiftçinin günahı ne, üreticinin günahı ne; bunlar kaçamadığı için mi biz bunlardan vergi alıyoruz? Yani bu konuda ciddi bir eksiklik olduğunu görmekteyiz. Allah hakkı için söyleyelim yani bu hak değildir, reva değildir. Bu konuda ciddi bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu görüşlerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Osmaniye Milletvekili Sayın Seydi Gülsoy. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Sermaye Piyasası Kanunu'nda kripto varlıklarla ilgili değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi üzerine grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Sözlerimin başında sizleri, aziz milletimizi ve ekranları başında bizleri izleyen Osmaniyeli hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Teknolojide yaşanan gelişmeler finansal piyasaları da derinden etkilemektedir. Gelişen teknolojiyle birlikte hayatımıza giren kripto varlıklara, özellikle pandemi süreci ve sonrasında yoğun bir ilgi oluşmuştur. Covid-19 pandemisinin ekonomi ve sosyal hayatı büyük ölçüde dönüştürdüğü bu dönemde dijitalleşmenin hız kazanması ve internet üzerinden gerçekleştirilen finansal işlemlerin artması, kripto varlıkların popülerliğini artıran önemli etkenlerden biridir. Kripto varlıklar, yeni nesil dijital finansal varlıklar olarak dikkat çekmekte ve dünya genelinde geniş bir kullanıcı kitlesine ulaşmaktadır. Oluşan bu yoğun ilgiyle beraber kripto varlıkların kullanımı ülkemiz de dâhil olmak üzere küresel düzeyde yaygınlaşmıştır. Kripto varlıkların yaygınlaşmasındaki önemli sebepler arasında gizlilik ve merkezsizlik yer almaktadır. Merkezî bir otoriteye bağlı olmadan kullanıcıların kendi aralarında doğrudan işlem yapabilmesi bu varlıkların cazibesini artıran başlıca unsurlar arasındadır. Kripto varlıkların merkezsiz yapısı kullanıcıların kişisel bilgilerini paylaşmadan işlem yapabilmesini sağlar. Bu durum da kullanıcılar için avantaj görünürken aynı zamanda yasa dışı faaliyetlerin tespit edilmesini zorlaştırmaktadır. Bu özellikler aynı zamanda kripto varlıkların ve bunların alım satımının ve saklanması düzenlenmesini de zorlaştırmaktadır. Ancak güvenilir ve sağlıklı bir işleyiş mekanizmasının oluşturulabilmesi için kripto varlıkların alım satımının yapıldığı ve saklandığı hizmet sağlayıcıların mümkün olduğunca şeffaf hâle getirilmesi gerekmektedir. Şeffaflık hem kullanıcı güvenliğini artırmakta hem de piyasanın daha düzenli ve denetlenebilir olmasına katkı sağlamaktadır. Kripto varlıkların alım satımının yapıldığı platformlar ve bu platformların işleyişi Sermaye Piyasası Kurumu tarafından sıkı bir şekilde denetlenmelidir. Bu, piyasanın güvenliğini artıracak ve yatırımcıların korunmasına yardımcı olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kripto varlıkların fiyatlarında gözlenen yüksek oynaklığa bağlı olarak ortaya çıkan risklerin yanı sıra bunların şifreli cüzdanlarda saklanması ve varlıkların aidiyetin teyidi konuları da bu alanı düzenlemeyi zorlaştırmaktadır. Yüksek oynaklık yatırımcılar için büyük kazanç fırsatı sunarken aynı zamanda ciddi riskler de barındırmaktadır. Kripto varlıkların değerindeki ani değişiklikler yatırımcıların büyük kayıplar yaşamasına neden olabilmekte, ayrıca kripto cüzdanının güvenliği bu varlıkların alınması veya kaybolması riskini de beraberinde getirmektedir. Kripto varlıkların saklanması için kullanılan cüzdanların güvenliğinin sağlanması, bu varlıkların korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, güvenli saklama hizmeti sağlayıcılarının belirlenmesi ve denetlenmesi piyasanın güvenilirliğini artıracak önemli adımlardan biridir.

Yakın zamanda hayatımıza giren kripto varlıklarla ilgili tanımlama, gruplandırma ve takip edebilme maksadıyla uluslararası çatı kuruluşlar tarafından yapılan çalışmalarla birlikte birçok belirsizlik ortadan kaldırılmıştır. Bu çabaları takiben ülkeler kripto varlıklara yönelik yasal düzenleme yapmaya başlamışlardır. Özellikle Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri gibi büyük ekonomiler kripto varlık piyasasını düzenlemek amacıyla kapsamlı mevzuat çalışmaları yürütmektedir. Bizde de uluslararası uygulamalara benzer şekilde kripto varlıklarla işlem yapan tarafların risklerinin azaltılması adına adımlar atma ihtiyacı doğmuştur. Ülkemizde kripto varlıklarıyla ilgili ilk uygulama, Merkez Bankamızın düzenlemesiyle kripto varlıkların ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılmasının yasaklanması olmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizle Hazine ve Maliye Bakanlığımız koordinesinde kripto varlık düzenlemesiyle ilgili büyük bir teknik çalışma yürütülmüştür. Bu süreçte dünyadaki gelişmeleri inceledik, Avrupa Birliği'nin kabul ettiği direktif ve ABD'nin konuyla ilgili attığı adımları yakından takip ettik. Dünya genelinde tek bir düzenleme şekli olmadığı için, biz de kendimize en uygun çalışmayı yapmış bulunmaktayız. Bu bağlamda, uluslararası en iyi uygulamalar ve standartlar göz önünde bulundurularak ülkemize özgü bir düzenleme modelini oluşturmayı hedefledik. Bu model, hem ülkemizin ihtiyaçlarına cevap verecek hem de uluslararası standartlara uyumlu şekilde tasarlanmıştır.

"Kripto varlıklar" denildiğinde, kamuoyunda bunun en belirgin yansıması alım satımın yapıldığı platformdur. Kanun teklifimizin temel hedefi de platformlar ve burada gerçekleştirilen işlemlerin kontrol altına alınmasıdır. Kanun değişikliğiyle, kripto varlık hizmet sağlayıcısının kurulabilmesi ve faaliyete başlayabilmesi için Sermaye Piyasası Kurulundan izin alınması gerekmektedir. Finansal kuruluşlara benzer olarak da kripto varlıklarla ilgili hizmet sağlayıcıların asgari faaliyet şartları ve sistemlerini güvenli şekilde yönetebilmeleri için belirli standart sistemi oluşturma yükümlülükleri vardır. Bu yükümlülükler, kripto varlık piyasasının daha güvenli ve düzenli bir şekilde işlenmesini sağlayacak önemli adımlardan biridir. Düzenleme süresince yapılan çalışmalarda blok zinciri teknolojisinin finans ve diğer alanlarda kullanımının sağlayacağı faydalar dikkate alınmış, bu yenilikçi ekosistemin gelişimini engelleyici bir yaklaşımdan uzak durulmuştur. Blok zinciri teknolojisi, sadece kripto varlıklar için değil birçok sektör için önemli yenilikler sunmaktadır.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifimiz, blok zinciri teknolojisini değil bu teknolojiye dayanmakta olan kripto varlık platformu nezdinde alım satım faaliyetlerinin düzenlenmesini amaçlamaktadır. Blok zinciri teknolojinin sunduğu imkânlar finansal sistemlerin daha verimli, güvenli ve şeffaf bir şekilde işlenmesini sağlayabilir. Bu nedenle, düzenlemelerin blok zinciri teknolojisinin

geliştirilmesini teşvik edici bir şekilde tasarlanması büyük önem taşımaktadır.

Tabii, bu düzenlemeyi yaparken bazı tanımlar yapma ihtiyacı hasıl olmuştur. Uluslararası düzenlemelerle uyumlu şekilde "kripto varlık" "cüzdan" "kripto varlık hizmet sağlayıcı" "kripto varlık saklama hizmet ve platformu" kavramlarının tanımlarına Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Tanımlar" bölümünde yer verilmiştir. Bu tanımların yasal çerçevesinin daha net ve anlaşılır olmasını sağlamak, hem düzenleyici otoriteye hem de piyasa katılımcılarına daha etkin bir şekilde hareket edebilme imkânı tanıyacaktır. Tanımların net bir şekilde yapılması piyasa aktörlerinin sorumluluklarını ve yükümlülerini daha iyi anlamalarına yardımcı olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifimizde yatırımcıların varlıklarının suistimal edilmesi riskine karşı saklama konusu da ele alınmıştır. Saklama esasları ve saklama yapabilecek kuruluşların belirlenmesi konusunda düzenleme Sermaye Piyasası Kurulu tarafından sağlanacaktır. Ayrıca, tedbir ve yaptırımlarla ilgili genel çerçeve belirlenmiştir. Kripto varlıkların güvenli bir şekilde saklanabilmesi, yatırımcıların varlıklarının korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Güvenli saklama hizmeti sağlayıcılarının belirlenmesi ve denetlenmesi piyasanın güvenliğini artıracaktır. Bu bağlamda, yatırımcıların varlıklarının güvenli şekilde saklanabilmesi için düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Sermaye Piyasası Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair hazırlamış olduğumuz kanun teklifimizde temel yaklaşımımız, kısıtlayıcı değil yakın zamanda hayatımıza girmiş olan kripto varlıkla ilgili belirsizliği ortadan kaldırmak ve olası riskleri kontrol altına almaktır. Kripto varlıkların kendilerine özgü niteliklerinden kaynaklanan riskler ve düzenleme zorluklarına rağmen bu alanı daha güvenli bir hâle getirmek, yatırımcıları yasal düzenlemeyle korumak, aynı zamanda bu teknolojinin gelişmesini teşvik ederek ülkemizin dijital finans ekosistemini güçlendirmek ve rekabet gücünü artırmak öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kripto varlık ekosisteminin daha düzenli, sürdürülebilir ve güvenli bir şekilde büyümesi için yapılacak olan düzenlemenin büyük önem arz ettiğini bir kez daha ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Teklifin birinci bölümü üzerinde şahısları adına ilk olarak Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı konuşacaktır.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; iktidar Antalya'nın değerlerine el atmaya, bu değerlere saldırmaya son hızıyla devam ediyor. Bakın, daha bugün Antalya Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları içerisinde kalan, yüzer iskele, denizel alan ve dolgu alanı olarak kullanılmakta olan 12.983 metrekarelik bir alanı, "Üçağız" olarak geçen mahallemizde yer alan bu alanı ihaleyle bugün kiraladı. Bu alan, birinci derecede sit alanı olan bir bölge yani halk deyimiyle burada mevcut durumun dışında bir çivi dahi çakılmasının mümkün olmadığı bir alandan bahsediyoruz. Yine bu alan, bölge halkı tarafından turizmin yapıldığı bir bölge ve yine bölgede yer alan gerek tekne gerekse diğer esnafın tamamının, o mahalledeki vatandaşlarımızın yani bölge halkımızın, mahalle halkımızın ekmek mücadelesi verdiği bir yer. Şimdi, bu alan -bakın, şu resimde de göreceğiz- köy meydanı yani mahallemizin meydanı olarak geçen yer ve iskele yani vatandaşımız sokağa çıktığında kiralınmış alana çıkmak zorunda kalacak. Şimdi, bu durumda bölge halkı dâhil dışarıdan gelen vatandaşların çıkacağı yer kalmıyor. Bu nedenle, bundan sonrası için de orada yaşayan vatandaşlarımız açısından bir huzursuzluk durumu doğacaktır çünkü eğer kiralamaya devam edilir ise vatandaşın, teknecilerin kullandığı iskele ve halkın kullandığı meydan kiralama konusu olmakta. Yani çıktığınız sokak veya işine giden teknecinin devam ettiği meydan kiralınmış olacak, bu da o bölgede bir huzursuzluk yaratacak. Bakın, şöyle söyleyeyim, bu kiralamanın başlangıç maliyeti rakamı 2 milyon 700 bin TL idi, "Bugün yapılan kiralamada kaç paraya gitti?" dersiniz dışarıdan gelen bir sermayedar tarafından 27 milyon artı KDV'yle ihalede alındı. Turizmin orada altı ay gerçekleştiğini düşünürsek aylık 6 milyon gibi bir maliyeti var. Peki, bu kiralayan kişi bu parayı nereden çıkaracak? İşte, bir taraftan gelen turistlerden, yerli, yabancı turistlerden bu maliyeti çıkarmaya çalışacak, bir anlamda turizm baltalanacak; bir taraftan da oraya tekne bağlayan Üçağızlı hemşehrilerimden yüksek maliyetle kiralar alacak. Bunun sonucunda bir taraftan orada yeni bir tesis kurmaya kalkarsa çevreye, oradaki doğal dokuya zarar verecek -ki bu mümkün olmayacak, bunun takipçisiyiz- ama bir taraftan da ifade ettiğim gibi- turizme zarar verecek, bölge halkının ekmek davasına zarar verecek; bir taraftan da bölgede, mahallede huzur kalmayacak. O nedenle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sesleniyorum: Sayın Bakan, bu ihaleden haberinizi vardı ya da yoktu, bilmiyorum ama sizin birkaç gündür bu süreçten haberdar olduğunuzu tahmin ediyorum, düşünüyorum. İşte, bu saydığımız nedenlerle Sayın Bakan, bölge halkının menfaatini, huzurunu, o bölgenin doğal dokusunu, geleceğini düşünüyör isek bu ihalenin onaylanmamasını ve iptal edilmesini Üçağız halkı adına, Demre halkı adına, Antalya halkı adına sizden talep ediyorum, bu ihale iptal edilsin. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Devamla) – Aksi hâlde, gerçekten bölgede çok büyük sıkıntılar doğacak, huzursuzluklar doğacaktır ve inanın, o bölgede çalışan, yaşayan vatandaşımız, teknecimiz, turizm için oraya gelen herkes bundan zarar görecek. Her şey para değildir, zaten orada çalışan teknecilerden siz vergi alıyorsunuz, o nedenle bu ihaleyi iptal edin diyorum, hepinize saygılar sevgiler sunuyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ertuğrul...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, vatandaşlar için kiralık konut bulmanın krize dönüştüğüne ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vatandaşlarımız için satın almayı bırakın, kiralık konut bulmak krize dönüşmüş durumda. Buna rağmen, yerine hiçbir düzenleme yapılmadan kira artışındaki yüzde 25 sınırı kaldırılıyor, ev sahipleri için kira gelirlerinden yüzde 20 stopaj alınması planlanıyor. Barınma dâhil birçok konu ciddi bir kriz hâline gelmiş durumdayken piyasaya hep yazboz müdahaleler devam ediyor. Sorunu bir başka sorun çıkararak çözemezsiniz ama kurduğunuz bu düzeni sürdürebilmeniz yolu yoksulu daha da yoksullaştırmaktan, hatta açlığa mahkûm etmekten geçiyor. "Sipariş getiren kuryeye, restoranda hizmet eden garsona vereceğimiz bahşişten vergi alınsın mı, alınmasın mı?" diye tartışmanız bundan. Kamu kaynaklarını hortumlayanlardan, cumhuriyetimizin kamu iktisadi teşekküllerini bedavaya alıp kârına kâr katanlardan, belediye imar yoluyla ölçsüz zenginleşenlerden vergi almalısınız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.03

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN
KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)
-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 95'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Ankara Milletvekilleri Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 126) (Devam)

BAŞKAN – Soru-cevap işlemi yoktur.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

126 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ve komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 26 Haziran 2024 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.05